GRAMATICA GRETSL

Ex libris [illegible]

Ave Maria gratiâ plena Dominus

Ex libris Senatorum Berne.

Andream Dro Soleurs

Anno Domini 1623

IACOBI GRETSERI, SOCIETATIS IESV,

INSTITVTIONVM LINGVÆ GRÆCÆ,

Liber Secundus.

DE RECTA PARTIVM ORATIONIS constructione.

PRO SCHOLA HVMANITATIS.

Editio vltima.

COLONIÆ AGRIPPINÆ,
Sumptibus ANTONII HIERATI.
ANNO M. DCXIX.

EPIGRAMMA
AD STVDIOSOS GRÆCÆ LINGVÆ.

QVI linguam Latiam super æthera laudibus effert,
Hic nullo Argolicam spernere iure potest.
Altera enim alterius proprium defendit honorem
Gloria, & alterius nititur altera ope.
Aut igitur linguam, quidquid crepet ore, Latinam
Non amat, aut pariter Graiam amat & Latiam.

AD LECTOREM.

Secundus hic liber, amice Lector, sicut & primus, dedita opera, paulo copiosior est & verbis & rebus; illud quidem, vt vitetur obscuritas, qua non raro libros irrepit, magno iuuentutis detrimento, cum sermonis parcus auctor sententiam suam potius innuit, quam exprimit; hoc vero, vt nihil vel certe perparum eorum desideretur, qua iure exigas à Syntaxi, cuius est communes quasdam & generales præceptiones partium orationis recte inter se connectendarum præscribere, non interiores linguæ delicias & diuitias persequi, quas, frustra est, quisquis existimat vnius libelli angustijs finibus circumscribi posse.

Adiunximus autem passim annotatiunculas in gratiã proiectiorum, tanquam complementum & auctarium regularum: ex quibus eruditus magister auditoribus suis ea proponet & explanabit, qua maxime videbuntur vtilia. Aliquando ostendimus etiam conuenientiam & symphoniam Græcæ constructionis cum Latina quamuis rarius. Sæpe indicauimus Hellenismos, quos Latini Græcos æmulati monumentis suis intexuerunt. Exempla ex probatis auctoribus plerumq; deprompsimus, interdum breuitatis & claritatis causa attulimus propria, quod ante nos non in pauculis, sed fere in omnibus præceptis fecerunt, quidam magni nominis Grammatici. Omnia deniq;, quantum ratio & institutum ferebant, ad normam & methodum Emmanuelis nostri conformauimus, vt hæc noua Syntaxis minus noua & insolens in manus studiosæ iuuentutis veniret, quæ Græca loquendi & scribendi regulas tanto libentius, & citius discet, quanto minus verbis, ordine, & dispositione à Latinis iam cognitis discrepabunt. Vale, benevole Lector, & hac leuiora iuxta & graviora studia ad Dei gloriam salutemq; tuam confer.

INDEX CAPITVM HVIVS LIBRI.

De constructione intransitiua verborum. *Cap.I.*
De propria constructione intransitiua verborum substantiuorum. *Cap.II.*
De constructione intransitiua adiectiui & substantiui *Caput III.*
De constructione articuli præpositiui. *Cap.IV.*
De constructione articuli postpositiui. *Cap.V.*
De pronomine. *Cap. VI.*
De constructione transitiua nominum substantiuorum. *Caput VII.*
De constructione transitiua nominum adiectiuorum. *Caput VIII.*
De constructione graduum comparationis. *Cap.IX.*
De transitiua constructione verborum, quæ vnum casum post se habent. *Cap.X.*
De constructione transitiua verborum, quæ duos casus post se habent. *Cap.XI.*
De constructione verborum impersonalium. *Cap. XII.*
De constructione verbi passiui. *Cap.XIII.*
De constructione communi omnium verborum. *Caput XIV.*
De constructione modorum, præsertim infinitiui. *Caput XV.*
De constructione participiorum. *Cap XVI.*
De constructione aduerbiorum. *Cap.XVII.*
De constructione præpositionum. *Cap.XVIII.*
De constructione coniunctionum. *Cap.XIX.*
De constructione figurata. *Cap.XX.*

CAPVT

CAPVT I.

DE CONSTRVCTIONE INTRANSITIVA VERBORVM.

I.

VErbum personale finiti modi antecedit nominatiuus aperte vel occulte, eiusdem numeri & personæ. Aperte; ὁ Πλάτων διδάσκει. *Plato docet.* Occulte; τρέχει, *currit*, παίζει, *ludit*, subauditur ἄνθρωπος, *homo*, ἵππος, *equus*, ἔλαφος, *ceruus*, vel aliud simile.

ANNOTATIO.

Subticetur nominatiuus potissimum in his, λέγουσι, *dicunt*: φασὶ, *aiunt*, μυθολογοῦσι, *fabulantur*: εἰώθασι, *solent*: φιλοῦσι, *assolent*; & in nonnullis impersonalibus, ἐβρόντησε, *tonuit*, ἤστραψε, *fulgurauit*. subintelligitur enim θεὸς ἢ φύσις, Deus vel natura. neq; enim naturæ impersonalium omnino repugnat, habere ante se tacite vel expresse rectum; vt docet in sua Syntaxi Emmanuel; quamuis in regula solius verbi personalis mentio fiat.

EXCEPTIONES.

I. Verbum personale finiti modi sæpe non exprimitur. Menand. πλεονεξία μέγιστον ἀνθρώποις κακὸν, *auaritia maximum est mortalibus malum.*

Eurip. πᾶν σύντροφον γλυκὺ, *dulce est omne id cui innutriti sumus.* subauditur in vtroq; exemplo ἐστὶ vel ὑπάρχει.

II. Verbum infinitum aut oratio infinita cum

articulo generis neutri, agit interdum partes nominatiui. Menand. πολλῶν ἡ μεζόν ἐστι τὸ ζῆν φροντίδων, *molestiis referta vita est plurimis.* τὸ ζῆν pro ἡ ζωή, *vita.*

Philo. τὸ μὴ μηδὲν σπουδῆ ἁμαρτάνειν, ἴδιον θεοῦ, *nihil omnino peccare, proprium est Dei.*

Articulus omittitur aliquando, vt in illo Eccles. 1. ἀρχὴ σοφίας, φοβεῖσθαι τὸν κύριον, *initium sapientiæ est timere Dominum.*

ANNOTATIO.

Græci vtuntur verbo infiniti modi pro omni casu, articulo neutri generis præcedente. τὸ ζῆν, *vita.* ὁ ζῆν, ἀφιδὴς ὁ ζῆν, *prodigus vitæ.* τῷ ζῆν. τὸ ζῆν. Hinc illa apud Latinos.

Sed pulchrum est digito monstrari, & dicier hic est.

Et,

Velle suum cuique est, nec voto viuitur vno.

Et,

Scire tuum nihil est.

Horat.

Virtus est vitium fugere. ἀρετή ἐστι τὸ φεύγειν τὴν ἁμαρτίαν.

III. Loco nominatiui præponitur nonnunquam verbo genitiuus, εἴθε μοι τούτου ὁ ἀγαθὸς γένοιτο νῦν, pro οὗτος τὸ ἀγαθὸν, *vtinam mihi bonum hoc obtingat.*

IV. Nonnunquam vocatiuus; vt apud Homerum passim, ἱππότα νέστωρ, pro ἱππότης, *militaris Nestor.* Νεφεληγερέτα ζεῦς, pro νεφεληγερέτης, *Iupiter nubes congregans.* Aliquando vicissim ponitur nominatiuus pro vocatiuo, Luc. 8. ἡ παῖς ἔγειρε, *puella surge.*

Hom.

Hom. Iliad. 3. ἠέλιός θ' ὃς πάντ' ἐφορᾷς, καὶ πάντ' ἐπακούεις, *Sol qui omnia vides & audis.*

Interdum ponitur Rectus loco aduerbii, siue postponatur siue anteponatur verbo. S. Greg. Nazianz. εἰσελθόντι δρομαίῳ θ', ταχύς, *curriculo ingredietur.*

ANNOTATIO.

Similes mutationes casuum ante verbum personale inueniuntur apud Latinos. Hinc tritum illud Ciceronis, *Cum illius temporis mihi in mentem venit*, pro, *illud tempus.* & in Verrem, *Fac tibi paterna legis Acilia veniat in mentem*, pro, *paterna Lex Acilia.*

Sunt tamen, qui in supra allato de genitiuo exemplo subintelligi vel ut verbum ἀπολαύω, hoc sensu, εἴθε γένοιτό μοι τοῦ ἀπολαύειν, τούτου τοῦ ἀγαθοῦ, *vtinam mihi copia fiat fruendi illo bono.*

Accusatiuus pro Recto in illo Pomponii ponitur. *Quot latitias insperatas mihi irrepsere in sinum*, pro *latitiæ insperatæ.*

Vocatiuus pro eodem in illo Persii, *Censoremue tuum, vel quod trabeate salutas*, pro, *trabeatus*, & apud Ausonium, *commemorande prætextate, incorrupte*, pro, *commemorandus, prætextatus, incorruptus.*

Rectus sæpe apud Latinos in locum Vocatiui subit. Virg. *Corniger Hesperidum fluuius regnator aquarum*, pro, *fluuie.*

Solent itidem Latini his modis loquendi vti; Matutinus vel vespertinus hoc faciam, id est, mane vel vesperi: pro his enim aduerbiis vsurpantur prædicti nominatiui in hac oratione.

Quamuis autem hæ & similes mutationes casuum ad Enalligen spectent, hic tamen suppresso Enallages nomine earum explicatio instituenda fuit, vt vno in loco, quæ cuiusq; regulæ vis sit & proprietas, perfecte intelligatur. Quia vero non modo circa verbum eiusq; casum, sed etiam circa verbi & casus numerum va-

rietas accidere solet, ideo sequentes addendæ sunt exceptiones.

VI. Neutra pluralis numeri iungunt Attici cum verbis singularibus, παιδία παίζει, τρέχει, *pueriludunt, currunt.*

Diodorus, τῷ ἀργυρίῳ ὑποτάσσεται πάντα, *pecuniæ obediunt omnia.*

Isocrat. ταῦτα γὰρ στοιχεῖα πρῶτα καὶ μέγιστα τῆς πολιτείας ἐστί, *hæc enim sunt elementa prima & maxima Reipublicæ.*

ANNOTATIO.

Hæc constructio Attica fere etiam in communem linguam recepta est, quamuis non raro apud auctores nostra neutra pluralia, cum verbo plurali constructa reperias. Isocrat. ὀλίγα δὲ περὶ πάντων εἰπών, ἃ τοὺς ἀκούσαντας ὀργὴν ἀξίαν ἐμποιήσουσι τῶν πεπραγμένων, νεωτέρῳ μοι δοκῶ, ἴσως ἐξεῖδον. *pauca vero de omnibus dicere, quæ auditores ira inflammarint, potuissem forte si iunior essem.* Thucyd. ἐπιθυμίαι μὲν ὀλίγαι, γνῶμαι δὲ πολλαὶ κατορθοῦσι τὰ πλείστα. *cupiditate paucissima, plurima vero prudentia bene geruntur.*

VII. Quod Attici in neutris, idem sibi permittunt nonnunquam alii in masculinis & fœminis, maxime Poëtæ. Pind. μελιγάρυες ὕμνοι ὑσέων ἀρχαὶ λόγων τέλλεται, pro τέλλονται, *hymni dulcisoni sunt laudis posterioris principia.* Hesiod. τῆς δὲ λιὼ τρεῖς κεφαλαὶ, pro ἦσαν, *huius erant tria capita.* Eurip. ἐν ἰλιῶ δ' ὑφαντὰ γεφύμασιν τοιαιδ' ὑφαί, *erant autem (ei vesti vel tapeti) intextæ picturis tales texturæ.* Arist. λέγω δὲ ἀρχὰς ἐν ἁπάσῃ χρείᾳ τούτας, ἃς ὅπι ἐστὶ μὴ ἐνδέχεται ὄντας, *dico*

dico autem principia in vnoquoq; genere illa, quæ quod sint demonstrare non licet.

VIII. Videntur etiam huc spectare illæ loquendi formæ, ἐσὶν οἵπνες τρέχουσιν. οὐκ ἐσὶν οἵπνες τρέχουσιν, *sunt qui currant. Non sunt qui currant.* Plato in Minoe, πολλῶν γὰρ ὄντων ἀνθρώπων καὶ ἑλλήνων καὶ βαρβάρων, οὐκ ἐσὶν οἵτινες ἀπέχονται συμποσίων ἢ κρῆτες. *cum enim multi sint homines & Græci & Barbari, non sunt qui à sympositis abstineant præter Cretes.*

ANNOTATIO.

In his & similibus locutionibus iungitur verbum singulare ἐσὶ cum plurali nomine. Neq; Latine reddi possūt nisi numero multitudinis. Non enim recte dixeris, Non est, qui abstineant à sympositis & epulis, sed, Non sunt qui abstineant.

Cæterum Pindari Græcus interpres in Hym. II. Olymp. ita scribit. σημειωσαι οὐτωῦ λεγεσθαι τὸ πέλεται, ὀθνείως γὰρ ἔτι τῶν παρελθοντέρων, καθ' ὃ τῶν ἐπὶ τοῖς ἀρχαιοτέροις ἢ ἡλικιωτικοῖς ὀνόμασι τῆς ἐνικῆς αὐτῶν λήξεως ἐχρήσαντο, ὡς παρ' ἡμῖν. Note hic verbum πέλεται. Nullus enim neq; antiquorum neq; recentiorum vsus est, sicut iste, numero singulari pro plurali in nominibus masculinis & fœminis. Hinc, vt nouitatem hanc effugiat, refert ipse verbum πέλεται à τέλομαι, *orior*, ad sequentem nominatiuum πρῶτ' ὄρνιον, hoc ordine: οἱ μελιγάρυες ὕμνοι ἀρχαὶ τῆς παρθένου τῶν ὑστέρων ὑπὲρ αὐτῶν λόγων τῆς πρῶτον ὄρνιον πέλεται τῶν μεγάλων αὐθαρέτων. Hunc etiam adtestimonia ex Hesiodo & Euripide allata, dicere ipse, ἰὼ & εἰλῶ, non est singularis; sed pluralis numeri per syncopen; qualis syncope est in illo versu Hesiodi,

Τοῖς ἰὼ, χάλκεα μὲν τά γε χάλκεοι δὲ τε οἶκοι.

Vbi interpres Hesiod. τὸ ἰὼ, ait, αὐτί τε ἔχων, ὡς παρὰ σοφοκλεῖ ἰὼ γᾶ καὶ πανεπτολίεθρε, τῷ δὲ πεπαν χαίτεν καὶ συγκοπῶ τῆς στ, συλλαβῆς. Sed tamen allatum ex

Aristotele exemplum clarum est, vt & illud eiusdem οὐκ ἐξεφύετο τοῖς μὲν αἱ πτέρυγες, τοῖς δὲ τὰ πτερά. *Non enascerentur his quidem pili, illis vero pennæ.* Plane autem discrepant Græci à Latinis in hac nominum neutrorum cum singulari verbo syntaxi.

Nomina collectiua quæ à Græcis πληθυντικὰ dicuntur, & quæ voce quidem εἰσικὰ & singularia, sensu autem πληθυντικὰ sunt & præterea nonnulla participia, consulto hic prætermisimus, licet enim cum suo verbo in numero non conueniant, id tamen Græcis cum Latinis commune est. Virg. *Pars in frusta secant:* Hom. ὡς φάσαν ἡ πληθὺς, *sic locuta est multitudo.* Pausan. τὸ ἔθνος τὸ αἰτωλικὸν ἀπῳκίσθησαν, *Gens Ætolica miserunt.* Lucian. μηδὲν ἕτερος ἕτερα λέγοντες ἀκούσθαι, ἀλλὰ μαχόμενα πάντα, ὅμως πείθεσθαί μοι ἤθελον καὶ πρὸς τὸν αὐτὸν λόγον ἴσως καὶ ἐπαγωνίζεσθαι ἐπειρῶντο, cum nihil alter alteri consentaneum diceret, sed omnia pugnantia, nihilominus persuadere mihi volebant, & ad suam quisq; rationem me ducere conabantur. Vide Emmanuelem in scholiis regulæ communis de nominatiuo & verbo, adiectiuo & substantiuo.

IX. Nomina Dualia postulant verbum eiusdem numeri, ἄμφω τρέχετον, *ambo currunt*, δύο παίζετον, *duo ludunt.* Aristoph. τί φεύγετον; ὐ μενεῖτον; *quid fugitis, non manebitis?*

Sæpe tamen cum verbo plurali construuntur, ἄμφω τρέχουσι, *ambo currunt.*

Eurip. ἄμφω δ' ἅμ' ἐξέπνευσαν ἄθλιον βίον, *ambo simul efflauerunt miseram animam.*

Aristoph. ἀλλ' ἄνδρε δύο γυναῖκα φεύγομεν μίαν; *an duo viri fugimus vnam mulierem?*

ANNOTATIO.

Eadem omnino ratio est cum de duobus siue duali nomine loquimur: coniungi enim possunt cum verbo dual. vel plurali: Σωκράτης καὶ Πλάτων ἔρχεσθον seu ἔρχονται *Socrates & Plato veniunt.* Est autem necessario nomen

men duale cum plurali coniungendum, cum dualis prima persona caret. Nam, *nos duo homines verberamus*, verbi gratia, aliter efferre non possum, nisi dicendo: νὼ αὐθρώπω τύπτομεν ξένω δὲ ἐσμέν. Aristoph. *Sumus enim hospites.* Pind. 2. Olymp. plurale iunxit cum verbo duali: μαθόντες δ' λαβροὶ παγγλωσσία κόμακες ὡς, ἄκραντα γαρύεσθον, pro μαθόντες γαρύουσι. *qui didicerunt garriunt & nugantur tanquam corui, stulte & insipienter multiloquentia auidi.* Neq; vero cur inda est censura Græci interpretis, cum addit: τὸ δὲ γαρυέσθων κακῶς. Cur vero male? An Pindaro lyricorum principi non liceat, nisi quod Grammaticis libet, præsertim cum ita locutus sit non absq; exemplo Homeri, Iliad. 4.

Ὡς ὅτε χείμαῤῥοι ποταμοὶ κατ' ὄρεσφι ῥέοντες
Εἰς μισγάγκειαν συμβάλλετον ὄμβριμον ὕδωρ.

Sicut quando torrentes fluuii de mõtib. fluẽtes in conuallẽ conferunt impetuosam aquã.

Vbi χείμαῤῥοι plurale construitur cum duali συμβάλλετον Et Iliad. 11. εἰ ὑεῖς ἐσσὸν, *si filii estis.* Vbi vides plurale nomen cum verbo duali iunctum.

VTRINQVE NOMINANDI CASVS.

I. Omne verbum personale finiti modi vtrinque nominatiuum habere potest, cum vtrumque nomen ad eandem rẽ pertinet, cuiusmodi maxime est verbum substantiuum, vocatiuũ, & alia, sicut apud Latinos: τὸ γῆρας ἐστιν αὐτὸ νόσημα; *senectus ipsa est morbus.* Δημοσθένης καλεῖται ῥήτωρ. *Demosthenes vocatur Rhetor.*

II. Verbum, quod inter duos nominatiuos ponitur, conuenit apud Latinos cũ illo recto, qui verbi basis & fundamentũ est, quomodocunq; mutetur oratio: apud Græcos fit aliquando contrarium. Paus. τῇ πόλει ἐστὶν ὄμορος Κολωνίδες, ἐστὶ pro εἰσί. *Colonides est locus vicinus*

vrbi. Ὗτος ὁ χῶρος μύκιοι λειμῶνες καλοῦνται. Halicarnass. *locus hic vocantur agri Mucii.* Latine dicendum esset, *Colonides sunt; locus hic vocatur.*

ANNOTATIO.

Hoc orationis genus vsurpant interdum Latini vt docet Emanuel Ca. ter in Prosop. *Exosti brcuiter consulatum meum: nunc furia de tuo dicere, cuius fuit initium laudi. omi ii.ditii,* pro, *cuius fuerunt.* Plinius. *Angustia vnde procedit Isthmos appellatur,* pro, *appellantur.* Terent. *Amantium ira amoris integratio est.*

III. Posterior nominatiuus sæpe mutatur eleganter in genitiuum, Ἀριστοφάνης ἐστὶ τῶν κωμικῶν, *Aristophanes est comicus.* Δημοσθένης ἦν τῶν σοφῶν, *Demosthenes erat sapiens.* sic Horat. *Fies nobilium tu quoq; fontium,* pro, *Fies tu quoq; fons nobilis.*

ANNOTATIO.

Græcis sim liter vt Latinis, mos est, primam & secundam personam non exprimere, nisi cum discretio aut emphasis significatur. *Discretio.* Isocrat. σὺ μὲν παιδείας ἐπιθυμεῖς· ἐγὼ δὲ παιδεύειν ἄλλους ἐπιχειρῶ, *tu quidem eruditionem desideras; ego vero alios erudire ingredior.* *Emphasis.* Demosth. τὸν πατέρα ὡς ἀπέκτεινον ἐγὼ τὸν ἐμαυτοῦ; *Egone patrem meum interfecerim?*

Voces item copulatæ plurale vel singulare verbum habent. Aristot. ὥσπερ γὰρ καὶ τῶν διαφέρουσι τὸ ὕστερον καὶ πρότερον· *semen & fructus differunt priori & posteriori.*

Aristoph. καὶ σὺ καὶ σὺ χαίρετον. *Et tu & tu saluete.*

Aristot. εἰ δὲ διαφέρει ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ δικαιοσύνη αὕτη ἀλλήλων ἢ τοῖς εἴδεσιν, *quid differat virtus & hæc iustitia, planum est ex dictis.*

Isocr. Τελαμὼν καὶ Αἴας καὶ Τεῦκρος ἐγένοντο. Telamone Aiax & Teucer natus est.

Parimodo verbum plurale nobiliorem personam sequitur. ἐγὼ καὶ σὺ τὰ δίκαια πρὸς ἀλλήλους ποιήσομεν. Xeno. *Ego & tu iusta mutuo faciamus.* Lucian. ἐγὼ καὶ ὁ πρεσβύτερος ἄλλους μετέρχόμεθα, *ego & senior ad alios accedimus.*

CAP.

CAPVT II.

DE PROPRIA CONSTRVCTIONE INTRANSITIVA VERBORUM Substantiuorum.

I.

GRæci frequentissime circumloquuntur verba tam actiua quam passiua, in quocunq; tempore, per verbum substantiuum & participium; Σωκράτης τυγχάνει ἀναγινώσκων, id est, *ἀναγινώσκει. Socrates legit.*

Soph. *σιωπήσας ἔσῃ*; pro *σιωπήσεις, non tacebis?*

Lucian. *σὺ δὴ τί πράττων τυγχάνεις*, pro *τί πράττεις, tu vero quid facis?*

ὑπεβάλλων, id est, *ἐξέβαλλε, eiicicbat*, *φλυαρῶν τυγχάνω*, Isocr. *nugor.*

ANNOTATIO.

Verba substantiua sunt *εἰμὶ, τυγχάνω, ὑπάρχω, sum.* Item *γίνομαι* seu *γίγνομαι, fio* vel *fum*; apud Poetas vero, *κυρῶ, πέλω, πέλομαι, πελέω.*

Est autem constructio hæc vsitatissima, apud Græcos & passim obuia, *ἐτύγχανον ἐμβαίνων*, *eram ambulans.* id est, *ambulabam ἀνῃρημένος ὑπῆρχε.* Arist. id est, *αἴρεται, sublatus est. ἐνωτιζόντων τὰ ὦτα σου προσέχοντα.* Psal. 129. *fiant aures tuæ intendentes*, id est, *intendant seu attendant. προσέχετε.*

Soph. *μὴν' ὡς κυρεῖς ἔχων; manè vt habes?*

Latinis non est hæc Syntaxis valde familiaris. Plinius. *Coluber est in aquis viuens*, id est, *viuit in aquis.* Cicer. de orat. *Est vt scis, quæsi in extrema pagina Phædri, his ipsis*

ipsis verbis loquens Socrates. Plautus. *Quos semper videas esse bibentes in œnopolio,* pro, *bibere.* Ouid. *Omnia sunt hominum tenui pendentia filo,* pro, *pendent.* In sacris tamen literis sæpissime occurrunt huiusmodi verborum periphrases.

II. Similibus verborum circumlocutionibus seruiunt alia itidem verba, vt μέλλω, ἔχω: μέλλω γεγράφιν, id est, γεγράψω, *scribam:* ἔχω λαβών, id est, ἔλαβον, *accepi.*

ANNOTATIO.

Hinc illa formula acceptilationis in instit. Iuris lib. 3. tit. 30. ἔχεις λαβὼν δι' ὧν ἐλάλησα τόσα; ἔχω λαβών. *Accepisti tantum pecuniæ? Accepi.*

Addunt aliqui prædictis verbum φθάνω, sed non videtur addendum. Nam ἐφθάκει ποιήσας, ἐφθάκει πυθόμενος, non significat absolute; Feci vel audieram, sed anteuerti seu anticipaui faciendo vel audiendo, seu quod idem est, prius feci, prius audieram. Multo minus dicendum est, verbum hocaliaue, quibus in periphrasi verborum vtimur παρέλκειν & superuacanea esse Nam quæ superflua sunt, omitti queunt eodem manente sensu: Lucian. παίζεις ἔχων, *ludis*, Aristoph. λήρεις ἔχων, *nugaris, deliras*, Plato. ποῖα ὑποδήματα φλυαρεῖς ἔχων; *quos calceos deblateras?* Idem ἐπὸν δὲ ἄρα θνητὸν ἐπὶ τῷ ἀνθρώπου, τὸ μὲν θνητὸν, ὡς ἔοικεν, αὐτῷ ἀπόλλυσι, τὸ δ' ἀθάνατον σὺν τῷ ἀμέμφετον εἰς τὸν ἀπιὸν ἀθάνατον καὶ ἄφθαρτον ἔχοντα ἀπιὸν ἀθάνατον καὶ ἄφθαρτον, *ingruente in hominem morte, moritur quidem, vt videtur, id quod in illo mortale est, at immortale, saluum & incorruptum abit cedens morti.* Ex his sententiis, si participia ἔχων & ἀπιὸν demas, eandem retinebis sententiam; & propterea redundant. At si ex locutionibus prioris generis aliquid tollas, haud item constabit sensus. Neq; enim ἔχεις idem significat, quod ἔλαβες, quam significationem habet illud ἔχεις λαβών. Sed de vocabulis παρέλκειν, & in oratione superfluis, legendus est Budæus in Commentar. linguæ Græcæ.

III. Ea-

III. Eadem verba substantiua construuntur cum participio verbi εἰμὶ, adiuncto alio insuper nominatiuo. Lucian. ἀεὶ φαιδρὸς ὢν τυγχάνεις, *semper es hilaris*, barbare ad verbum, *semper es hilaris existens.*

Demosth. οὐδὲν ἐχθρὸς ὤν μοι ἐτύγχανεν. *non enim erat inimicus.*

IV. Eodem modo construitur aliquando verbum πέφυκα à φύω. Herod. οὐδεὶς οὕτως ἄνθρωπος ἐὼν δύσδαιμων πέφυκε, *nullus homo iam beatus est.*

CAPVT III.

DE INTRANSITIVA ADIECTIVI ET SVBSTANTIVI CONstructione.

NOmina adiectiua, articuli, pronomina, & participia cohærent cum suis substantiuis vel adiectiuis genere, numero & casu, ἀγαθὸς ἀνὴρ, *vir bonus*: πεπαιδευμένος καὶ νεανίσκος, *eruditus iuuenis*, ἡμέτερος καὶ οἶκος, *domus nostra*. παῖδε δύο ἀγαθὼ καὶ σπουδαίω, *duo boni pueri & diligentes.*

EXCEPTIONES.

I. Interdum non respondet actiuum substantiuo genere. Hinc apud Homerum κλυτὸς ἱππόδαμεια, pro κλυτὴ, *inclyta Hippodamia.* ἀὴρ βαθεῖα, pro βαθὺς, *profundus aer*, αἰθὴρ δῖα, pro δῖος, *Dius æther.* & apud Hesiodū λιγυρὸν φα-

φαρέεσσι καλυψαμφὼ χρόα καλὸν, αἰδὼς ἐυέμεσις, candidis vestibus indutæ verecundia & Nemesis.

ANNOTATIO.

Accidit hoc potissimum in deriuatis & compositis tertiæ simplicium. Illa enim Atticis sub vna terminatione communia sunt, vt κοινωνὸς, particeps: πολύφρων, vultuosus, toruus. χρήσιμος, utilis: φρόνιμος, prudens: ἐλεύθερος, liber: κόσμιος, modestus: ἔνδοξος, gloriosus: παράδοξος, admirabilis, inopinus: ἔμπειρος peritus: ἄπειρος, imperitus: φιλόσοφος, ἀφιλόσοφος, expers Philosophiæ: πάμφιλος, omnium amicus. πολύφιλος, multorum amicus: ἄφιλος, sine amicis, & alia huius classis, quæ etiam communi lingua, cum masculinis & fœmininis sub eadem terminatione coniunguntur. At Poetæ & Attici longius progrediuntur, & illa etiam θυραῖος foris veniens: βιαίους, violentus: σιγηλὸς, taciturnus: μεμπτὸς, culpabilis: φορητὸς, tolerabilis: φαῦλος, nauci piger: λαμπρὸς, splendidus: & plurima alia communis generis fiunt. Hinc apud Sophoclem. κρίσις λαμπρὰς, pro λαμπρὰ, iudicium splendidum, magnificum. Idem ψυχὰς ἀφειδήσαντε, non parcentes vitæ contempta vita: ab ἀφειδέω, non parco, cõtemno, pro ἀφειδήσασα. Est enim sermo de duabus sororibus: τούτω τὼ ἡμέρα, apud Xenophontem, isti duo dies: τούτω τὼ τέχνα, apud Platonem, istæ duæ artes, pro τώδε τὰ ἡμέρα, τέχνα, apud Sophoclem, Ἀρχὴ δωρητὸς οὐκ αἰτητὸς, imperium donatum non petitum.

11. Fit nonnunquam generis mutatio respiciendo non ad verba, sed ad significationem, κόρον καλλίσην, nympha pulcherrima: δῖος παιδίσκον, ingeniosus puerulus: τέκνον φίλε, chare fili, apud Homerum. Et apud Synesium, μειρακία δ' τυχεῖς, pro, μειρακίσκοι, iuuenes felices. Et apud Anacreontem, βρέφος φέροντα τόξον, infantem gestantem arcum.

ANNO-

ANNOTATIO.

Idem faciunt Latini. Ludi Megalesia, ludi floralia; Centauro inuehitur magna apud Virgilium. & apud Terentium, Eunuchum suam. De quibus Budæus non procul à fine sui commentarii.

III. Adiectiuum neutrum venuste iungitur substantiuo masculino aut fœminino. Demosth. ἄπιστον τῆς πολιτείας, ἡ τυραννίς, *infidum Rebuspub. est tyrannis.*

Idem πονηρὸν ὁ συκοφάντης, καὶ πανταχόθεν ἐπάσκανον καὶ φιλάπιον, *improbum quid est sycophanta, & vndiq; inuidum atq; infestum.*

ANNOTATIO.

Latine. Infida res est Rebuspub. tyrannis *Et*, improba res est sycophanta & vndique inuida atque infesta.

Latini idem genus loquendi vsurpant. Virgilius. *Triste lupus stabulis Dulce satis humor maturis frugibus imber.* Silius, *Mite & cognatum est homini Deus* Virgilius. *varium & mutabile semper fœmina.* Volunt nonnulli semper in Græcis subintelligi vocem χρῆμα, quam addidit Epictetus, ἀθάνατον χρῆμα ἡ ἀλήθεια καὶ ἀίδιον, *veritas res est immortalis & sempiterna.*

IV. Neutrum singulare constituitur interdum cum substantiuo plurali χρήσιμον εἰς τοῦτο αἱ ψευδενέδραι. Xenoph. *Vtile quid ad hoc sunt etiam simulatæ insidiæ.*

Vel plurale cum singulari, idq; Attice, δίκαιόν ἐστι ποιεῖν, pro δίκαιον, *non est æquum hoc facere.*

V. Neque conueniunt perpetuo adiectiuũ & substantiuum in numero. Aristot. ἐξ ἀμφοῖν ψευδῶν. *Ex vtriſq; falsis.* Isocrat. δυοῖν πιθῆ καιροῖς

ξ λέγω, *duo loquendi tempora constitue.* δύο νύκτες, δύο τ' ἤματα. Hom. *duæ noctes & duo dies.* Idem δύω κήρυκες, *duo præcones.*

Hom. πάντασε δ' ὑμὸς ἑκάστου νίκης ἐμμενὲς ἱεμένων. *vniuscuiusq; cor exultabat victoriam desiderantis,* ad verbum, *desiderantium.* Fit hoc maxime in nominibus collectiuis. Paul. τὸ πλῆθος ὥρμησεν ἀποκτεῖναι τὸ μνησῆρα, *multitudo ruebat, vt procum occideret.* καὶ παρεῖναι τὸ στρατιωτικὸν ἔδει μνηστευομένους. Nazianz. *pro* στρατιώτας, *adesse oportebat milites vt honorarentur.* Vbi non tantum numerus, sed & genus mutatur. Xenoph. εἰσιόντας δ' αὐτοὺς ὄχλος πλεῖστος ἐπῆλυς, φοβούμενοι μὴ ἄπρακτον ἔλθοιεν, *ingredientes vero magna circumdabat multitudo, timentes ne frustra venirent.*

ANNOTATIO.

Eodem modo loquuntur Latini, vt allatis exemplis docent Budæus & Emmanuel.

VI. Sicut verbum inter duos rectos non semper apud Græcos conuenit cum illo, qui verbi basis & fundamentum est: ita neq; adiectiuum semper conuenit cum substantiuo basi & fundamento adiectiui. Aristot. Διὰ τί οἱ ῥυθμοὶ καὶ τὰ μέλη φωνὴ ἔσαι ἤθεσιν ἔοικεν; cur numeri musici & modicum voces sint, moribus similes sese exhibent?

ANNOTATIO.

Fundamentum & basis verbi, imo totius orationis illud censetur, cui aliquid tribuimus, vel à quo aliquid remouemus, Dialectici vocant subiectum. Vt in hac oratione verbi gratia, *Adolescentes probi sunt ornamentum Rei-*

Reipublicæ Antonius à Cicerone Reipublicæ pestis appellatus est: basis & fundamentum illius est, *Adolescentes probi*, hos enim Reipublicæ ornamentum esse affirmo. Quare etiam verbum numero cum illo fundamento conuenit, quomodocunq; tandem inuertatur oratio. In altera vero sententia basis est, *Antonius* Hinc adiectiuum seu participium, *Appellatus*: cum illo, non cum nomine, *pestis*, conuenit. At apud Græcos id non obseruatur semper. Nam in illo Pausaniæ dicto, supra capite primo allato, τῇ πόλει ἐσὶν ὅμορος καὶ κολωνίδες, basis & subiectum est vox, κολωνίδες, quo fit vt εἰσὶν dicendum fuerit. Similiter in illo Thucyd. ἀφ' ὅπερ μυκηνῶν μικρὸν ἦν, & *quia Mycenæ paruum quid erat*. dicendum fuit ἦσαν, quia vox Mycenæ basis est, cum de illa alterum illud appositum μικρὸν enuncietur; Pari modo in exemplo antea ex Aristotele adducto requirebat ratio communis Syntaxeos ὄντα vel ὄντες Quia verba illa, ῥυθμοὶ καὶ τὰ μέλη sunt subiectum: de quibus quæritur, quale moribus sint similia. At Aristoteles appositum illud ad proximam vocem φωνὴ retulit, quem loquendi modum imitati sunt Latini. Terent. *Paupertas mihi onus visum est & miserum & graue*. Cic. *O delirationem incredibilem. Non enim omnis error stultitia dicenda est*. Latine dicere oportebat, *Paupertas mihi onus visa est. Non enim omnis error stultitia dicendus est*. Quia basis seu subiectum orationis est, *Paupertas & error*.

VII. Quorundam adiectiuorum substantiua elegantius supprimuntur quam exprimuntur.

πρὸς ὀρθὸν } subaudi tur { γραμμὴν vel γωνίαν ad *lineam* vel *angulum rectum*.

πρὸ ὁδοῦ ἦλθε, ἦλθε πρὸ τοῦ θανάτου ἵνεκα } { ὁδὸν, *ire viam quæ ducit ad mortem*.

ἀξίαν ἀποτίνειν } subaudi- { τιμωρίαν, *dignam*
ἑτέραν τρέπεσθαι } tur { *pœnam soluere.*
ὁδὸν, *aliam viam ire.*

ANNOTATIO.

Sic Latine dicimus, Bibere calidam, frigidam, subintellecta voce. *Aquam*, & Græce θερμὴ λέγε, *lauari calida*: ψυχρὸν πίνειν, *id est*, ὕδωρ.

IIX. Substantiuum adiectiuo qualecunque, illud sit, additum, sæpe mutatur in genitiuum, Isocrat. οἱ φαῦλοι τ ἀνθρώπων, *homines nauci*, σπουδαῖοι τ ἀνθρώπων, *homines frugi*. Polyb. τὰ βαρέα τ ὅπλων, *grauis armatura*.

ANNOTATIO.

Idem Latini nonnunquam faciunt, Nigræ lanarum, pro nigræ lanæ: ceterorum oblonga, pro oblonga oua, apud Plinium. Vide Emmanuelē in Regula de partitiuis.

IX. Adiectiuum mutatur aliquando in genitiuum nominis abstracti οἰκονόμος τ ἀδικίας, id est, ἄδικος, *iniustus œconomus*: στεφανίσκοι ὑακίνθων, Anacreon, id est, ὑακίνθινοι, *coronæ hyacinthinæ*, βωμὸς λίθου, id est, λίθινος, *ara lapidea*. ἐντρυσεῖς καλάμοις, id est, καλαμίνοις. Thucyd. *in fiscellis arundineis*.

ANNOTATIO.

Priora illa potius Hebraismum quam Hellenismum redolent; vt & ista 2. Thess. ὁ ἀνθρωπος τ ἁμαρτίας, ὁ υἱὸς τ ἀπωλείας, *homo peccati, filius perditionis*. In aliis desideratur participium πεποιημένος, vel præpositio ἐκ, vel vtrumque. βωμὸς λίθου, hoc est, βωμὸς ἐκ λίθου, vel πεποιημένος ἐκ λίθου.

Hæc tamen eclipsis non reperitur in omnibus huiusmodi locutionibus, nam si quis Græce dicat, μέταλλον χρυσοῦ, pro μέταλλον χρύσεον, quo pacto Virgil. lib. 8. Æneid. dixit. *Auri metallum*, pro, *aureum metallum*, non habebit locum prædicta eclipsis.

X. Cum

X. Cum duo adiectiua concurrunt alterum fit substantiuum, γυναικεῖον στρατιωτικὸν Lucian. *muliebris exercitus.*

XI. Ipsa substantiua ponuntur interdum adiectiue, τὴν ἑλλάδα φωνὴν ἐξέμαθον, pro τὴν ἑλληνικὴν, *didici Græcam linguam.*

XII. Præpositio cum suo casu fungitur vice adiectiui, ἡδονὴ μετὰ δόξης, id est, ἡδονὴ ἐνδοξος *voluptas honesta:* ὁ μετὰ εὐκλείας θάνατος, id est, εὐκλεὴς, *mors gloriosa.*

CAPVT IV.

DE CONSTRVCTIONE ARTIculi præpositiui.

I.

ARticulus conuenit cum nomine, & pronomine, participio, genere, numero & casu, sicut adiectiua & substantiua, de quibus capite præcedente diximus, ὁ λόγος, *sermo.* ἡ τιμὴ, *honor,* τὸ ξύλον, *lignum.*

ANNOTATIO.

De officiis huius articuli dictum est nonnihil in Grãmatica capite secundo. Illis in præsentia omissis; Attica sunt ista, τὴν πόλιν, τὴν φύσιν, τὴν χεῖρα, τὴν ἡμέραν, τὸ τέκνον, de quibus iam capite superiori, & libro primo satis dictum. Illud etiam Sophoclis in tyranno, peculiare est, κἀμὲ χρείας ὧδε λιπαρεῖς τυχεῖν; *& quam rem necessariã adeo cupis à me consequi?* pro τῆς χρείας. In illis item ἡ γραθαινίον, ἡ γλυκείαν, potius ad sententiam, quam ad structuram respicitur, cum fœminina censeantur, quæcunq; mulieribus nomina tribuuntur.

II. Sicut in adiectiuis eleganter aliquando

subintelligitur substantiuum: ita etiam in articulis, τῇ μὲν ὕδωρ φορεῖ, τῇ δ' ἑτέρᾳ τὸ πῦρ, subauditur, χώρᾳ, *altera fert aquam, altera vero ignem*, scilicet *manu*, τὴν ἐμὴν σωῆκας, *intellexisti meam*, id est, γνώμην *mentem & sententiam*.

III. Cùm Græci filium aut filiam alicuius significare volunt, faciunt id per articulum masculinum vel fœmininum, genitiuo patris matrisue præpositum, ὁ ἐπαφρᾶ, ὁ Φιλίππου, subauditur, υἱὸς, *filius*, *Epaphi filius*, *filius Philippi*, ἡ Διὸς, *subauditur*, θυγάτηρ, *filia Iouis*.

Articulus cum genitiuo nominis substantiui possessionem effectumq; significat: τὰ τῶν φίλων, τὰ τῆς τύχης; *res amicorum: res fortunæ*: τὰ Ὁμήρου, *scripta Homeri*: τὰ Ἀριστοτέλους, *scripta Aristotelis*.

ANNOTATIO.

Interdum idem significat articulus cũ nomine, quod nomen, cuius obliquo præponitur, τὰ τῆς ἱκετείας, id est, ἱκετεία. *supplicium*: τὰ τῆς εὐθυμίας, id est, εὐθυμία, *latitia seu status animi tranquillus*

IV. Articulus neutri generis præponitur quibuscunq; vocabulis & orationibus τεχνικῶς, & pro se ipsis acceptis, τὸ ἄνθρωπος, id est, *hæc dictio*, ἄνθρωπος, τὸ γυνή, id est, *hæc vox*, γυνή.

ANNOTATIO.

Coniunguntur articuli non tantum cum nominibus & participijs, sed etiam cum pronominibus: ὁ ὑμέτερος, *vester*, ὁ ἐμὸς, *meus*: cum aduerbijs & præpositionibus, & cum verbis infinitiui modi, vt inferius suis locis declarabitur. Non habent tamen omnia nomina articulos. nam neq; apud Latinos omnibus præponi possunt, Hic, Hæc, Hoc, quæ tria articulo præpositiuo aliqua ex parte respondent.

Cæte-

Cæterum de collocatione articuli in ipsa orationis structura, non est quod hic dicatur; certius & melius observatione & lectione auctorum & admonitione quoq; Magistrorum, quam regulis Grammaticorum discitur.

CAPVT V.

DE CONSTRVCTIONE ARTICVLI Postpositivi seu de Relativis.

DIximus in Grammatica cap. 2. articulum hunc respondere relativo qui, quæ, quod, de quo sequentes regulas accipe.

I. Relativum ὅς, ἥ, ὅ, præponitur interdum antecedenti in eodem genere, numero & casu, sicut apud Latinos.

Demosth. χρὴ μὰ δί', ἐγὼ μὲν οὖν, τοῦ Διοπείθης πρᾶγμα τῇ πόλει δύναμιν καταισοῦν, τούτου βασκαίνειν καὶ ἀφαιρεῖσθαι πρᾶγμα. Ordo verus hic esset, ἃ χρὴ βασκαίνειν καὶ ἀφαιρεῖσθαι τούτου τοῦ δύναμιν, τοῦ Διοπείθης πρᾶγμα τῇ πόλει καταισοῦν. *Oportet sane non perstringere inuidiose, ac conuellere eas vires, quas Diopithes vrbi comparare conatur.*

II. Relativum post antecedens positum, concordat cum illo non tantum in genere & numero, sed & in casu. Aristoph. παλαιὸν ἐγὼ τὸ ὕβρεως, ἧς ὑβρίζομαι, *miser ego vb iniuriam qua afficior.* Isocrat. τοῖς δ' ἄλλοις, οἷς ἔχομεν, ἃ δ' ἐν τοῖς ἄλλων ζώων ἀφαιρούμεθα, *aliis quæ habemus (ad verbū, quibus habemus) nihil differimus à cæteris animalibus,* χρώμεθα βιβλίοις, οἷς ἔχω, *vtor libris quos habeo.* (ad verbum quibus habeo) ἐκ τῶν ἐπιστολῶν, ὧν ἔπεμψε. *Ex epistolis, quas misit.*

III. Interdum subtricetur antecedens. Lucianus, δεδέσθω μεμνημένῳ ὧν ἐπραξεν, pro ἐκείνων ὧν ἐπραξεν, *ligetur memor eorum, quæ fecit.* χαριζόμενον οἵῳ σοὶ ἀνδρί. Xenophon. pro, τοίῳ, οἵῳ, *gratificantem tali viro, qualis tu es.*

IV. Sæpe relatiuum & antecedens more latinorum construuntur. Halic. χάριν οἶδα τῆς τιμῆς, ἣ με τιμᾶτε, *gratias ago pro honore, quo me honoratis.* Idem, περὶ τῶν νόμων, ἃς ἐπῃτέδαζον οἱ δήμαρχοι γραφῆναι, *de legibus, quas rogari volebant tribuni.*

ANNOTATIO.

Græcam loquendi formam expressisse videtur Cornif. ad Hellen *Inter insinuationem*, inquit, *& principium hoc interest, quia principium eiusmodi debet esse, vt statim apertis rationibus, quibus præscripsimus,* (pro, quas præcipisimus) *aut benevolum, aut attentum, aut docilem faciat auditorem.* E. Terent. *Restitue in quem me accepisti locum*, pro, *Restitue me in locum, in quo me accepisti.*

V. Si Relatiuum ponatur inter duo substantiua, cum alterutro consentire poterit, etiamsi alterum sit proprium. Lucianus. πόλεις ἐκεῖναί εἰσιν, ἃς φωλεὰς εἶναι νομίζεις, *ciuitates illæ sunt, quos tu specus arbitraris.*

Plato, λόγοι μέν εἰσιν ἐν ἑκάστοις ἡμῶν, ἃς ἐλπίδας ὀνομάζομεν, *rationes in singulis nostrum sunt, quas spes nominamus.*

ANNOTATIO.

Interdum nec cum antecedente, nec cum consequente videtur relatiuum consentire; χήρα πτωχὴ ἔβαλε λεπτὰ δύο, ἅτινά ἐστι κοδράντης, *vidua pauper misit duo minuta, quod est quadrans*, Marc 12.

VI. Par-

VI. Partitiuum singulare refertur non raro apud Græcos per relatiuum plurale. Xenoph. κατὰ δὲ τοὺς νόμους ἐάν τις φανερὸς γένηται ἢ κλέπτων ἢ βαλαντιοτομῶν, τούτοις θάνατός ἐστιν ἡ ζημία. nam secundum leges si quis furetur, crumenasue præcidat, mors illis multa est. τούτοις pro τούτῳ. Sopho. in Antigone.

ὅστις δὲ αὐτοὺς ἢ φρονεῖν μόνος δοκεῖ,
ἢ γλῶσσαν ἢ τὸν ἄλλον ἢ ψυχὴν ἔχειν,
ἅπαντες ὧφθησαν κενοί.

Quicunq; enim solum vel sapere vel linguam qualem præter illum nemo alius, animumue se habere existimat, hi patefacti vacui & inanes conspecti sunt. ἅπαντες pro ἅπαντος.

ANNOTATIO.

Simile est illud Terentii.

Si quisquam est, qui placere se studeat bonis
Quam plurimis, & minime multos ladere:
In his poeta hic nomen profitetur suum.

Licet autem ὅστις & τοῦτος ab ὅστος sint demonstratiua pronomina, sæpe tamen vsurpantur relatiue, vt etiam hic, hæc, hoc, illud.

VII. ἡλίκος, *quãtus*, οἷος, *qualis*, ὅσος, *quãtus*, & cætera id genus nomina, quando relatiua fiũt, cum substantiuo sequente frequenter genere non conueniunt. Arist. τὸ δὲ ἔμβρυον γίνεται, ὅσον μόριον δίμηνον ἢ τρίμηνον, pro τὸ δὲ ἔμβρυον γίνεται τοσοῦτον, ὅσος μόριος, *tantus est embryo, quantus vitulus bimestris vel trimestris.*

Idem τῶν ἐλεφάντων ἔμβρυον ἡλίκον μόριόν ἐστιν, pro ἔμβρυον τηλικοῦτον ἡλίκος μόριος, *ele-*

phantum tantus est embryo, quantus vitulus. Theophil. ἀπείρκασι δὲ καὶ τὸ καλούμενον ὄρυζον, ὅπερ ἐστὶν ὅμοιον τῇ ζειᾷ καὶ λεπτυνθὲν, οἷον χόνδρος, id est, τοσοῦτον, οἵος χόνδρος, *ferunt etiam id quod vocatur oryzo, est vero hoc simile zeæ, purgatumq; tantum, quantum granum.*

ANNOTATIO.

Plura exempla adfert Budæus in comment. cuiusmodi est etiam hoc Theophrasti; πάχος ἡλίκον ὁ δάκτυλος ὁ μέγας τὸ χρῶς, pro πάχος ἡλικοῦτον, ἡλίκος δάκτυλος, crassitudo tanta, quantus magnus est digitus. Idem μεγέθει μὲν ἡλίκον ὁοῦα τῷ χρώματι δὲ φοινικῆς, pro μεγέθει μὲν τηλικοῦτος (φοῖνιξ) ἡλίκη ἡ ῥόα, magnitudine tanta est palma, quanta malus punica, figura vero prælonga. Cæterum quæ, & curdicantur relativa substantiæ accidentis & diuersitatis, vide apud Emmanuelem. Relativa accidentis apud Græcos sunt, ἡλίκος, ὅσος, quantus; οἷος, qualis; πόσος, quot; πόστος, quotus; κατὰ πόσους, quoteni; ποσαπλοῦς, quotuplex; ποσαπλάσιος, quotuplex; ποσαπλῆς, quotennis, ποταπὸς, cuias.

CAPVT VI.

DE PRONOMINE.

I.

GRæcis vsitatum & liberum est substantiuo adiungere genitiuum pronominis primitiui, loco pronominis possessiui, πατὴρ ἡμῶν, pro ἡμέτερος, *pater noster.* οἶκός σου, pro σὸς, *domus tua:* χεὶρ ἐμοῦ, pro χεὶρ ἐμή, *manus mea.*

ANNO-

Annotatio.

Hinc fit vt pronom na cum suo adiuncto non semper casu conueniant. Qua tamẽ possessiua in genitiuos primitiuorum, & primitiua in possessiua resolui possũt, ideo facile est pronomen eiusq; appositum conciliare in casu. ὁ φίλος μου, ὁ φίλος ἐμοῦ, *amicus meus.* Oratores plerumq; addunt articulum, ὁ πατὴρ, ὁ ἐμὸς *pater meus*, ἡ μήτηρ ἡ σή, *mater tua.*

Vtebantur autem veteres Romani Græcorum exemplo, genitiuis primitiuorum pro possessiuis, vt docet ex Gellio Emmanuel in regulis pronominis. *Si dicere velis* patrem mei, pro patrem meum, inquit ille, *quo Graci modo* τὸν πατέρα μου, *dicunt, inusitate quidem, sed recte profecto. eaq; ratione dices, qua Plautus dixit, labori mei:* pro *labori meo*, Cic. præterea primitiuum pro possessiuo, Græcorum more, aliquando accepit; vt docet Budæus non longe ab initio sui commentarii.

II. Pro possessiuis vsurpantur quoq; genitiui compositi, ἐμαυτοῦ, σαυτοῦ, cum in eadem persona manetur. Isocr. ὑποδείγμα κατασῆσαι τὸν τρόπον τὸν ἐμαυτοῦ τοῖς ἄλλοις βούλομαι, *meos mores aliis tanquam exemplum ad imitandum proponere volo.*

III. Sicut apud Latinos genitiui, mei, tui, sui, aliquando actiue, aliquando passiue vsurpantur, ita etiam ἐμοῦ seu μοῦ, σοῦ & οὗ, apud Græcos. Actiue quidem in exemplis supra allatis. Passiue in his, θεὸς βίαν ἐμοῦ. Soph. (*Ad verbum*) *ad violentiam mei*, id est, *me inuito, me coacto*, Æschyl. οὐ γὰρ νενίκηκάς, ἀλλ' ἰσόψηφος δίκη ἐξῆλθ' ἀληθῶς, σὸν ἀτιμίᾳ σέθεν. *Non enim victa es tis, sed parium suffragiorum sententia exiuit vere, non ad ignominiam tui.*

IV. I-

IV. Ipsa possessiua passiuam interdum significationem habent. Plato, καί μοι μηδὲν ἀχθεσθῇς, δύνοίχ ἥδ ἐρῶ τῇ σῇ, *ne mihi succenseas; dicam enim tua beneuolentia*, id est, *pro mea in te beneuolentia.*

Homer. ἀλλά με σός τε πόθος σά τε μήδεα, Φαίδιμ' ὀδυσσεῦ, μελιηδέα, θυμὸν ἀπηύρα, *sed me tui desiderium & tui cura, inclyte Vlysses, vita priuarunt.* τῷ ἐμῷ πόθῳ κατέφθιτο. Soph. *Mei desiderio extabuit.* ὄπι βλαβῇ τῇ ἐμῇ. Demosth. *mei lædendi causa.*

ANNOTATIO.

Etiam apud Latinos passiue reperies possessiua vsurpata. Terent. Phorm. *Nam neq; negligentia tua neq; id odio fecit tuo*, pro *tui* Idem Heaut. *Facile scires desiderio id fieri tuo*, pro *tui.*

V. Possessiuis additur nonnunquam genitiuus possessoris, seu agentis. Lucian. ὅλως ἦ τὰ μὰ ἔτοι ἀπαθῶσι, ἥδ κακοδαίμονος. *hi vero omnino res meas infelicis dilapidant.* Nazianzenus. ἐμὸς ὁ κίνδυνος, ἐμὸν τὸ γέρας ἥδ τῆς ψυχῆς οἰκονόμου, καὶ τελειοῦντος ἀφ' οὗ βαπτίσματος, *meum est periculum, meum ipsius præmium est, animam tuam gubernantis, teq; per Baptismum perficientis.* Homer. Δαὴρ αὖτ' ἐμὸς ἔσκε κυνώπιδος, *Leuir meus impudicæ erat.*

ANNOTATIO.

Idem apud Latinos fit, vt multis exēplis ostendit Emmanuel. Iam fatis sit illud Horatii Serm. 1. Satyr. 4.

Cum mea nemo
Scripta legat vulgo recitare timentis.

VI. Re-

VI. Relatiuum αὐτὸς Datiuum habet. Demosth. δεῖ δ' οὕνουν καὶ δίκαιον πολίτην τὰ αὐτὰ λυπεῖσθαι καὶ τὰ αὐτὰ χαίρειν τῷ δήμῳ, *oportet beneuolum & iustum ciuem eadem dolere, & eadem gaudere populo.*

ANNOTATIO.

Eiusdem constructionis exempla habent Latini. Horat. ad Pison.

Inuitum qui seruat idem facit occidenti.

Ταὐτὸ τὸν σώζοντα καὶ κτείνοντα.

VII. Idem fere vsus est reciprocorũ ἕ, ὅς, seu ἑὸς, σφέτερος, ἑαυτὸς apud Græcos, qui sui, suus, suiipsius, apud Latinos. Fit enim transitio tertiæ personæ in seipsam, aut in possessionem eius, aut rei possessæ in possessorem, ἐφη γὰρ εἶναι ἀνδραποδον οἱ ἐν λαυρείῳ. Antocid. *Dicebat enim sibi esse mancipium in Laureo.* δεῖται ὑπομακρύνεσθαι γὰρ εἶναι οἱ τὴν νύκτα. Lucian. *Petit sibi longiorem fieri hanc noctem.*

Homil. τοῖσιν δ' ἐγκεκύλιστο ἑὰ πρὸς δώματα Νέστορος, *his præibat Nestor ad suas ædes.*

Χωρῶν τὴν τῦν φησὶν ἑαυτὸς, καὶ οὐχ ὑμετέραν εἶναι. Demosth. *Regionem illam ait suam, & non vestram esse.* Ὁ Εὐφραῖος ἀπέσφαξεν ἑαυτόν. Demosth. *Euphraus occidit seipsum.* εἴ τινες ἰδοιεν τι τοὺς σφετέρους ὑπερφρονοῦντας, ἀνεθάρσησαν ἄν, Thuc. *Si qui videbant alicubi suos vincere, animum recipiebant.*

VIII. Pronomina hæc accipiuntur interdum non αὐτοπαθῶς, id est, non ita vt actio reflectatur in seipsam. Nazianz. ἐπεὶ δὴ οἱ φανεὶς καὶ πλήθος πολὺ, οἱ pro αὐτὸς, *Postquam ei magna multi-*

tudo

tudo apparuit. Paul. καὶ οἱ παῖδα γνῦ ἐθεν φαέθοντα, *eiq; natum esse filium Phaethontem.*

Hom. ἰδνώθη θαλερὸν δὲ οἱ ἔκπεσε δάκρυ. *oi* pro αὐτῷ, in vtroq; loco. *Dolore se incuruauit, & calida ei excidit lachryma.*

Thucyd. μέγιστον μεθ' ἑαυτῆς, pro μετ' αὐτῆς, *maximum post ipsum.*

ANNOTATIO.

In his locis vsurpantur reciproca pro relatiuis, quod in latina quoq; lingua contingit; vt Budæus & Emmanuel demonstrant. Lucan.

Qua nox sibi proxima venit
Insomnis, viduo tum primum frigida lecto.

sibi pro ei.

Cic. *Res erat & caussa nostra eo loci, vt erigere oculos & viuere videretur, qui quis erat qui aliquam partem sceleris Clodiani attigisset, quocunq; venerat, quod iudicium sibi cumq; erat damnabatur,* sibi pro ipsi.

Plato, ἐπειδὴ ὃ ἔνδοθεν αὐτῶν ψυχὴ παρεύη μετὰ πολλῶν, καὶ ἀφικνεῖτο σφᾶς ἐπὶ τόπον τινὰ θαυμάσιον, *cum autē anima eius exisset, cum multis iuisse, eosq; ad locum quendam admirandum peruenisse.* ἕ pro αὐτὸς, σφᾶς pro αὐτοὺς posito. Ad verbum ita vertitur. *Cum autem anima sua exisset cum multis iuisse, seq; ad locum quendam.*

Porro cum ἑὸς vt ὅς, *suus,* non modo τὸ ἴδιον ἑαυτοῦ, sed absolute etiam τὸ ἴδιον significet apud Græcos, fit vt in libris Græcis & Latinis, imitationem Græcorum, non nunquam reciproca eo loco posita reperias, cui minime conuenire videantur. Plaut. Mereat. *Iubet saluere suus vir uxorem suam.* Cic. *Hic Tito fratre suo censore, qui proximus ante me fuerat elapsus est.* Et pro Rabir. *Nec illius animi aciem perstringit splendor sui nominis,* quibus omnibus locis suus idem est quod ἰδίος, proprius, sicut in illo Cicer. ad Atticum lib. 9 *Vlciscentur illum mores sui.* & in aliis de quibus Emmanuel.

IX. Re-

IX. Relatiuum αὐτὸς ponitur interdum loco reciproci. Nazianzenus. ὁρῶν ἓν τὸ ἕτερον κίνησιν ἐπ' αὐτὸ, pro ἐφ' ἑαυτὸν, *videns igitur motum populi contra se.* καὶ ἔχουσιν ἐπ' αὐτοῖς βασιλέα. Apocal. 9. pro ἐφ' ἑαυτοῖς, *& habent suum regem*, seu, *& habent supra se regem.* Alii tamen legunt; ἐφ' ἑαυτῶν.

ANNOTATIO.

Hæc relatiui in locum reciproci substitutio efficit aliquando orationem ambiguam, vt notat Budæus. Δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν ἄχρις οὗ αὐτὸς πάντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. 1. Corinth. 15. Vbi dubites, inquit Budæus, suis an eius intelligere debeas. *Oportet autem illum regnare, donec ponat omnes inimicos sub pedibus eius.*

X. ἀλλήλων, ἀλλήλοις, ἀλλήλους, similem habent cum pronominibus constructionem, & latine redduntur interdum per aduerbium, *inuicem* aut *mutuo*, interdum per nomina, *alter*, *alterum*, vel *inter se*, & reguntur à verbo, cui copulantur. Aristo. τοὺς ἀγαθοὺς χρὴ εὐνοεῖν ἀλλήλοις, *bonos decet inter se esse beneuolos.* Idem, ὡς τὰ πολλὰ ἄνθρωποι διὰ τὸ χρήσιμον φιλοῦσιν ἀλλήλους, *vt plurimum homines propter vtilitatem diligunt inter se:*

CAPVT

CAPVT VII.

DE CONSTRVCTIONE TRANSITIVA NOMINVM SVBstantiuorum.

I.

QVotiescunq; duo nomina substantiua rerum diuersarum in oratione continuantur, alterum erit genitiui casus, ἀεξ ὑῆεος, *senectus aquilæ*, ἀτυχία ξ βίε, *infelicitas vitæ*. σημεῖον ἀρετ, Isocrat. *Signum virtutis*.

Exceptiones.

I. Licet substantiua ad eandem rem pertineant, alterum tamen ponitur frequenter in genitiuo: πόλις ἀθλωῶν, pro πόλις ἀθλῶαι, *ciuitas Athenienſis*. πολίεθρον τροῖης, pro πόλις τροῖαι, *vrbs Troia*.

II. Aliquando loco genitiui ponitur præpositio cum suo casu, ἀτυχία πρὸς τ βίον, id est, ἀτυχία βίε, *infelicitas vitæ*.

III. Substantiuum cum suo genitiuo sæpe est tantum rei alicuius periphrasis, valde vsitata Poëtis. βίη πελάμοιο, *vis Priami*, id est, *Priamus*, ἰς τηλεμάχοιο, *robur Telemachi*, id est, *Telemachus*. συες χερμα, σῦς, *sus*, ὖες Ἀχαιῶν, Hom. *Achiui*. γραφέων πόδες. Lucian. *pictores*.

ANNOTATIO.

Huius circumlocutionis occurrunt etiam exempla apud Latinos, *Fortis equi vis*, id est, *equus*, apud Lucretiũ. *Odora canum vis*, id est, *canis*, apud Virgilium. *Mitis sapientia Lælii*, id est, *Lælius*, apud Horatium.

II. In

II. In nominibus propriis gentis & cognationis, omittitur apud Græcos subſtantiuum, Ιακωβ ὁ Ζεβεδαίε, *Iacobus Zebedæi*, nempe παῖς, *filius*. Αλέξανδρος ὁ Φιλίππε, *Alexander Philippi*. παῖς vel υἱος, *filius*. Αλέξιδι τῷ Αριστοδίκε, ſubauditur, ἀδελφῷ. *Alexidi fratri Ariſtodici*, apud Lyſiam. Πτολεμαῖος ὁ Λάγου. Lucian. *Ptolemæus Lagi filius*.

Interdum additur ſubſtantiuum, πολύδωρος ἐκάβης παῖς γεγὼς τ κισσέως, Eurip. *Polydorus Hecubæ filius*.

ANNOTATIO.

Hinc illa apud Virgilium. *Deiphobe Glauci*, nempe filia, *Hectoris Andromache*, nempe vxor.

III. Adiectiua cum ſubſtantiue ponuntur, more ſubſtantiuorum conſtruuntur, ſubſtantiue autem ponuntur potiſſimum adiectiua neutra cum articulo τὸ, idemq; plane valent, quod abſtracta, τὸ δὲ Θεὸς εὔμενες ἡμῖν συναγωνίζεται. Demoſth. *Dei beneuolentia nos adiuuat*, τὸ εὔνοια pro εὐμένεια, *beneuolentia*. τὸ νέον τ πόλεως pro ἡ νεότης, *iuuentus ciuitatis*. πρέπει παντὶ τὸ τάχος ἀποδίδοσθαι, pro τ τάχυτητα. S. Basilius, *celeritatem vbique* repellere decet.

ANNOTATIO.

Valet ſi tum eſt apud Græcos concreta pro abſtractis ponere, τὰ δίκαια, τὸ σοφὸν, τὸ ὅσιον, τὸ ἀσεβὲς, pro δικαιοσύνη, σοφία, ὁσιότης, ἀσέβεια. *iuſtitia, ſapientia, pietas, impietas*, quod non tantum nomini euenit, ſed etiam participio, τὸ θυμούμενον, id eſt, θυμὸς, *ira, odium*, apud Thucydidem, & πρόξενος, pro τὸ ξενισμὸς, *nouitate, inſolentia*, apud Diodorum.

Pertinent etiam huc illa, τὸ Ἰωνικὸν τ στολῆς, *Ionica stola*, τὸ βαρβαρικὸν τ γλώττης, *barbara lingua*, pro Ἰωνικὴ στολὴ, βαρβαρικὴ γλῶττα. Sic τὸ ἄδηλα τ τύχης, *incerta fortunæ*, & alia huius generis substantiue posita, quæ Latini non infeliciter sunt imitati, *vt opaca nemorum, incerta viarum, incerta cujuum.*

Prædictis adde hæc, εἰς ἔθ' ἥκειν αὐθαδείας, μανίας, ἀτιμίας, *eo processit impudentia insaniæ stultitiæ*, pro εἰς τοῦτον αὐθάδειαν, μανίαν, ἀτιμίαν. Herodian. εἰς τοσοῦτον προῆλθε χάρηκεν ὑβρεως, *eo venit iniuriæ*, pro εἰς τοσοῦτο ὕβρεν. Qui modi loquendi passim apud auctores obuii sunt.

IV. Substantiua cum ad laudem vel vituperationem referuntur, genitiuo vel datiuo gaudent. ἀνὴρ μεγάλης βελῆς, *vir magni consilii*, ἄνθρωπος ἀχαλίνῳ στόματος. *homo effrenati oris.* ἐστὶ γὰρ γένει μὲν ὁ λεύκων ξένος, *genere & natione est Leucon peregrinus.* Demosth.

ANNOTATIO.

Vsitatius tamen hæc & similia efferuntur apud Græcos ἴδιαικῶς per accusatiuum, ἀνὴρ μέγας βελὴν, ξένος τὸ γένος, *peregrinus genere*, de quo plurib. infra.

Antequam porro hoc caput finiamus, aliquid dicendum videtur de Syntaxi interrogationis & responsionis.

V. Interrogatio & responsio casu conueniunt, sicut apud Latinos; τί γλυκὺ ἀνθρώποις; ἐλπίς. Laert. *Qui dulce hominibus? Spes.*

Interdum discrepant, quando scilicet per pronomen possessiuum respondetur, aut sensus potior ratio habetur, quam vocis, quod tunc præcipue fit, cum idem verbum plures casus admittit. τίνος ἐστὶν ὁ λόγος; ἐμὸς, *cuius est oratio? mea.*

Θανάτῳ δὴ πόλις φησὶ μέλεσιν ἁνεῖν; οἰκτρόν-

τιστον. *Qua morte ait Menelaum periisse miserrima.* Eurip. in Helena.

Dicimus enim, θνήσκω θανάτῳ, καὶ θάνατον.

ANNOTATIO.

Vt interrogatiua substantiæ & accidentis semper habeantur in promptu, visum est illa hic subiicere: substantiæ ergo interrogatiua sunt πότερος, *uter?* πέρος, *alter*, ἀμφότερος, *neuter*, τίς, *quis?* ἄλλος, *alius.* ἀδείς, *nemo.* Interrogatiua accidentis numerantur sequentia.

Ποῖος, *qualis.* ἀπαίδευτος, παιδευτὸς, κακὸς, ἀγαθὸς *indoctus, doctus, malus, bonus.*

Πηλίκος, *quantus?* μέγας, *magnus.* μικρὸς, *paruus*, δεκάπηχυς, δωδεκάπηχυς, *decem cubitorum, duodecim cubitorum.*

Πόσος *quanti?* πολύς, *magni.* ὀλίγος, *parui.*

Ποταπὸς, *cuiatis?* Γερμανὸς, *Germanus*, Ἰταλὸς, Ἰταλιώτης. *Gracus, Italus.*

Πόσοι, *quot?* δύο, τρία, *duo, tria.*

Πόσος, *quotus?* πρῶτος, δεύτερος, *primus, secundus.*

Ποσαπλοῦς, *quotuplex?* διπλοῦς, τριπλοῦς, πολλαπλοῦς, *duplex, triplex, quadruplex.*

Ποσαπλάσιος, *quotuplus?* διπλασίος, τριπλάσιος, *duplus, triplus.*

Ποσημόριον, *quota pars?* τριημόριον, τεταρτημόριον.

Ποσαετὴς, *quotennis? quot annorum?* διετὴς, *biennis*, τριετὴς, *triennis.*

Ποστῇ, *quoto die?* δευτεραῖος, τριταῖος.

CAPVT VIII.

DE CONSTRVCTIONE TRANSITIVA NOMINVM ADiectiuorum.

QVædam adiectiua genitiuum, quædam datiuum, alia vtrumq; , alia deniq; accusatiuum habent, de singulis ordine dicemus.

GENITIVVS POST NOMEN *Adiectiuum.*

I. Adiectiua quæ scientiam, communionẽ, dignitatem, copiam, curam, desiderium, & his contraria significant, genitiuo iunguntur.

(Scientiam.)

Lucian. ἔμπ[ει]ρος & χωρίου, *peritus loci.* ἄπ[ει]ρος τ πραγμάτων ὁ νέος, Arist. *iuuenis est rerum imperiti.*

(Communionem.)

Κοινωνὸς τ ἀπορρήτων. Herodian. *Particeps secretorum.* ἰσόμοιρος πάντων, Xenoph. *omnium ex æquo particeps.* τιμῆς ἔμμορος. Homer. *particeps honoris.*

(Dignitatem.)

Ἰητρὸς γὰρ ἀνὴρ πολλῶν ἀντάξιος ἄλλων. Homer. *vir medicus multis viris æquiualet.* ἀνάξιον τ τ προγόνων δόξης, Demosth. *indignum gloria maiorum.* ἐπαίνου ἄξιος μᾶλλον ἢ μέμψεως, Xenoph. *magis laude dignus quam reprehensione.*

(Copiam.)

Τὸ φρέαρ ἐλαίου μεστόν, Aristoph. *puteus plenus olei.* κενὴ ἰσῶν ἡ φαρέτρα. Lucian. *pharetra inanis sagit-*

sagittarum, ἀφνὸς βιότοιο, *diues opum*. πένης ἀργυρίου, *inops pecuniæ*, χώρης δ' ἄφορος πάντων, Herodian. *regio omnium ferax*.

(Desiderium.)

Nazianz. Διψαλέος αἵματος, *sitiens, cupidus sanguinis*. Φιλομαθὴς τῶν ἐγκυκλίων μαθημάτων, Lucia. *studiosus Græcarum literarum*. ἀνόρεκτος ἀφροδισίων ἡδονῆς, Arist. *Non appetens turpis voluptatis*. ἀμελὴς τῶν μουσῶν, Lucian. *Negligens Musarum*.

ANNOTATIO.

Conueniunt fere Latini cum Græcis in hac regula, nisi quod adiectiuum *dignus*, & similia ipsi cũ ablatiuo construunt, quamuis etiam cum genitiuo reperias. Balbus ad Ciceronem lib. 8. ad Atticum. *Obsecro te, mi Cicero, suscipe curam & cogitationem dignitatis tuæ virtutis*. Virg. lib. 12. Æneid. *Descendam magnorum haud vnquam indignus auorum*. & sæpe in sacris literis similis Syntaxis occurrit.

II. Genitiuum quoq; habent adiectiua pretii, seu emptionis, diuersitatis, accusationis, damnationis, absolutionis, & quæ constant particula α priuante, & denominatiua in κὸς, & his contrarium significantia, itemq; numeralia ordinis.

(Pretii seu emptionis.)

Αἱματῶδες ἡ ἀρετὴ ὠνία. Æschin. *virtus venalis est sanguine*. πολλοῦ ἀξία. Demosth. *magni pretii*. πόσου τοῦτο ὁ σῖτος ἐστὶν ὠνίου; Lucian. *Quanti nunc venditur frumentum?*

(Diuersitatis.)

Plato 2. de Republica, οὐδὲν ἂν διάφορον ἕτερόν ποιεῖ, *nihil diuersum ab altero facit.* οὐδὲν ἀλλότριον ἐποίησε, τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος, οὐδὲ ἔθους. Demosth. *nihil alienum fecit à sua patria, neq; à suis moribus.* παύσω με ἄλλον ποιῶν σεαυτοῦ. Lucian. ***Define me alium à te facere.***

(Accusationis & absolutionis.)

Ἔνοχος δεσμῷ, *reus vinculi, seu, vt vinciatur.* ἔνοχος ἱεροσυλίας, Aristot. *reus sacrilegij.* ὑπόδικος ἀσεβείας. Plato, *reus impietatis,* ἁγνὰς χεῖρας αἵματος φέρεις, Eurip. *manus habes puras à sanguine.* καθαρὸς πάντων τῶν ἐγκλημάτων, *purus omnium criminum.*

NOMINA CVM PARTICVLA priuante.

Ἀθῶος τῆς Φιλίππου δυναστείας. Demosth. *liber à dominatu Philippi.* ἀδαπάνος χρημάτων εἰς τὸ δέον, Aristotel. *parcus pecuniarum in re necessaria.* Xenoph. ἐπιθυμιῶν ἀκρατὴς, *cupiditates continere non valens.*

(Denominatiua in κὸς.)

Ἀγαθὸς Θεὸς καὶ ἀγαθῶν παρεκτικὸς, S. Basilius, *Deus bonus est, & dator bonorum.* Aristot. καθάπερ ἐστὶ φυλακτικὸν σώματος ὑγίεια, οὕτω τῆς ψυχῆς φυλακτικὸν καθέστηκε παιδεία, *vt sanitas corpus, sic doctrina conseruat animum.*

(Nume-

(Numeralia ordinis.)

Ὅμηρος πάντα δεύτερα γαστρὸς ποιεῖται. Heliod. *Homerus omnia ventri posthabenda censet.* νόμων ἐμπειρίᾳ δεύτερος. Athen. *legum cognitione nulli secundus.*

ANNOTATIO.

Adiectiua diuersitatis nonnunquam genitiuum apud Latinos quoq; regunt. Cic. ad. finibus *Quis alienum putet esse eius dignitatis, quam mihi quisq; tribuit?* Quod ipsum etiam de multis ex priuantis particula IN, cõpositis dicendum est. Nam vt Græcis α, ita Latinis IN, priuat. Exempla inuenies apud Emmanuelem in scholiis regulæ de Genitiuo post nomen adiectiuum.

Illa nomina tua in κὸς Latine vix cõmode ad verbum exprimi possunt vno verbo, nisi qui barbaro vocabulo velit vti. Neq; enim τόπον πορισικὸν & sic recte interpretaberis, *rationem necessariorum suppeditatiuam*, sed, *vel suppeditatricem*, vel, *suppeditantem*, vel periphrasi; *quæ necessaria suppeditandi vim habet.*

EXCEPTIO.

I. Quædam ex supradictis vocabulis constituuntur etiam cum Datiuo. ἔνοχος τοῖς νόμοις, *reus Legum.* Lucian. ἔνοχος τῇ κρίσει, σωτὴρ ὀφείλω, Matthæus. *reus iudicij*, vel *reus iudicio, reus iõsilio*, vt vertit interpres sacer. ἐπιθάνατον ἁμαρτία, Chrysostom. *obnoxium pœnæ.*

II. Datiuum itidem habent Denominatiua in κος, quę deriuantur à verbis habentibus Datiuum, τοῖς πέλας ἀνθρώποις ὁ νέος. Aristot. *Iuuenis sequitur alios.* Nam verbum ἀνθρώπειν

θεῶν datiuum regit. Sunt & alia nonnulla, de quibus infra.

III. Quædam adiectiua habent genitiuum per ecliplin, deficiente scilicet ἕνεκα, μακάρες τ̃ θεός. Lucian. *felix qui hæc videris.* ἄθλιος τ̃ τύχης, *miser ob fortunam*, vtrobiq; subauditur ἕνεκα.

IV. Genitiuo iunguntur partitiua, vt apud Latinos, πολλοὶ πόλεων. Pind. *multi vicinorum:* μόνη τ̃ πόλεων, *sola ciuitatum*, ἕκαστον τ̃ ζώων, *vnumquodq; animalium.* Vide Emmanuelem.

DATIVVS POST NOMEN Adiectiuum.

I. Adiectiua quibus commodum, voluptas, gratia, fauor, similitudo, æqualitas, fidelitas, mos, consuetudo, & his contraria, significantur, Datiuum habent non secus atq; apud Latinos, exempla passim sunt obuia.

II. Prædictis adde adiectiua quædam passiuæ significationis à verbis deducta, & Latinis in bilis, vt *amabilis*, respõdentia, ἐπ' ἐκείνους πέμπε με, οἷς τιμιος ἐγὼ καὶ ποθεινός τ̃, Lucian. *ad illos mitte me, quibus ego honorabilis & exoptabilis sum.*

III. Adde etiam composita ex σὺν & ὁμᾶ. *simul*, & præterea multa verbalia casum sui verbi imitantia, ὁμόπαις ἐμοὶ *eiusdem ætatis ac ego.* ὁμογλωσσος ἐκείνῳ, *eiusdem linguæ ille.* σύντροφος τ̃ παιδείας, *educatus in literis.* ὁμόψηφος ἐμοὶ, *eiusdem sententiæ ac mea est.* [illegible]

γά-

μεγάλοις καὶ τοῖς θαυμασ τοις. Arist. *Qui magnis & miris attendit.* quia προσέχω. Datiuum habet.

IV. Substantiua aliquando Datiuum habẽt imitatione adiectiuorum, vt cum Aristoteles ait, νέμεσιν dictam ἀπὸ τοῦ ἑκάστῳ νεμομένους, *à suum cuiq; distribuendo.* Sic Cicer. *Iustitia est obtemperatio scriptis legibus.* Nimirum quia νεμέσιμαν, & obtemperare Datiuum habent, ideo etiam substantiua verbalia ab illis deducta cũ datiuo iungantur. Sic apud Plautum; quid tibi hanc aditio est, quid tibi hanc notio est? quia *adeo & noſco* accusandi casum petunt.

EXCEPTIO.

Multa ex prædictis genitiuũ admittunt. sicut & apud Latinos. ὅμοιος ἵππος τῶν λοιπῶν ἵππων. Æsop. *Gallina similis aliarum gallinarum.* Theodor. κοινὸς πόνος ἐστὶ δούλων καὶ δεσποτῶν, *labor communis est seruorum & dominorum.*

V. Quoduis adiectiuum admittit Datiuũ modi, causſæ, instrumenti, similiue circũstantiæ. Aristot. ἴσα τῷ ἀριθμῷ ὠὰ, *ova numero paria.* θρασὺς στόματι, *audax ore.* ἕτοιμος ξίφει, *paratus gladio, promptus manu.*

ACCVSATIVVS POST ADIECtiuum.

I. Multa adiectiua laudem vel vituperationem, patriam, gentem, nomen, vel partem significantia, accusatiuum habent præpositione κατὰ per Synecdochen. Homerus. κατὰ δὲ Λυκάονα δῖον ἔπεφνε. Herod. κροῖσος ἦν Λυδὸς τὸ γένος. Lucian. *Mirandus arte.*

ANNOTATIO.

Nomina hæc nonnunquam Datiuum habent, πῷ εἶδει καλὸς, *specie pulcher*, quo pacto ad superiores de Datiuo regulas pertinent. Est autem modus hic loquendi Græcorum Latinis, & imitatione Poetis valde vsitatus, vt apud Emmanuelem cernere licet.

II. Quædam adiectiua habent accusatiuum interpositu præpositionis εἰς, πρὸς, ἐπὶ. Aristop. δεινὸς εἰς τὰ πάντα *idoneus & acer ad omnia.* ἱκανὸς πρὸς τὰ νομοθετεῖσθαι, Aristot. *aptus ad leges ferendas.* χρήσιμος εἰς τὰ πολεμικά, *vtilis ad res militares.* τῷ δὲ σώματι ἰσχυρῷ ἱκανῶς ἐπὶ τοὺς πόνους ἔχουσι. Plato. *Satvirium habent ad labores.* ἱκανὸς πρός τι, *aptus ad aliquid.*

ANNOTATIO.

Idem fit in his nominibus, accommodatus, aptus, idoneus, & aliis, de quibus Emmanuel.

III. Adiectiua quibus generalis dimensio significatur, non construunt Græci cum accusatiuo, vel datiuo, loco ablatiui ad normam Latinorum, sed circumloquuntur plerumque per substantiua abstracta, in nominatiuo, vel datiuo, vel accusatiuo posita, subintellecta crebro præpositione κατὰ per synecdochē. Xenoph. πεδίον εὐρὺ (ἐστὶ) δύο πλέθρα, *Meandri latitudo est duo iugera.* Idem, πεδίον Μαρσύου τὸ εὖρος ἐστὶ πλέθρων καὶ πέντε καὶ δέκα. *Marsyæ fluvii latitudo est viginti quinque pedum.* ὁ Εὐφράτης ἐστὶ τὸ εὖρος πεντάρων σταδίων. Idem, *Euphrates latitudine est quatuor stadiorum.* Herod. εἶναι τὸ μέγεθος ἑκατὸν πήχεων, *erant magnitudine viginti*

ginti cubitorum. Diodor. χῶμα δ' πλεθρον τῶ πλάτη, *agger duorum iugerum latitudine.*

ANNOTATIO.

Ad Latinorum normam ita dicendum esset. ὁ μαίων. ὁρός ἐστιν δύο πλέθρα, δύο πήχεις vel μιᾶς δὲ καὶ ἑκατὸν πήχεως vel πήχεις, vel etiam in genitiuo. (Nam & hæc constructio inuenitur apud Latinos) πήχεων, πλέθρων, δακτύλων, ποδῶν.

Pro Latino illo, *opus est*, vtuntur Græci verbis impersonalibus δεῖ & προσδεῖ cum genitiuo Demosth. ἐμοὶ δὴ λεπτῶν, καὶ οὐ πυκνῶν ἀδένεσι φρενὸς τῶν δεόντων, *pecunia sane opus est, nec sine hac præclarum quicquam agere possum.* Idem, οὐ λόγε προσδεῖν ἡγοῦμαι, *non arbitror opus esse verbis.* Vtuntur etiam nomine χρεία, χρῶμαι, *vtor*, χρεία ἐστὶ τινὸς, *vsus seu opus est hac re*, Aristophanes ἐμοὶ χρεία εἶναι τῶν τοιούτων, *his quoq; sibi opus esse dixit.* πτωχὸς χρεία ἐστὶ, S. Chrysost. *experientia opus est.* Respondet autem vocabulo χρεία, ad verbum, illud Latinum *vsus*, quo sæpe vsi sunt auctores, pro *opus.* Plaut. *Viginti iam vsus est filio argenti minis.* Virgil. lib. 8.

Arma acri facienda viro, nunc viribus vsus,
Nunc manibus rapidis, &c.

CAPVT IX.

DE CONSTRVCTIONE GRADVVM COMPARATIONIS.

I.

COmparatiuus genitiuum habet, Homerus de Nestore.

Οὗ γὰρ

Οὗ καὶ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδή.

Cuius ab ore melle dulcior fluebat oratio.

Μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη 1. ad Cor. 13. *Maior his est charitas.*

ANNOTATIO.

Interpres sacræ Scripturæ aliquoties hoc hellenismo vsus est. *Maior horum est charitas. Maiora horum faciet.*

II. Comparatiuo addi potest datiuus, significans excessum, μείζων ἐμοῦ ἑνὶ δακτύλῳ, *maior est me vno digito.*

III. Non tantum comparantur res diuersi generis, sed etiam eiusdem, imo eiusdem ad seipsum comparatio instituitur, quamuis diuerso respectu. πάντων τῶν λαχάνων μείζων, Marci 4. *Omnibus oleribus maius.* πλουσιώτεροι ἑαυτῶν γενόμενοι. Thucyd. *ditiores seipsis facti.*

IV. Comparatiuus cum partitionem significat, genitiuum habet, ὁ μείζων τῶν νέων, *maior iuuenum.*

V. Genitiuus comparatiui mutari potest in casum verbo congruentem, interpositis particulis ἤ, ἤπερ, ἢ περ. κρεῖττόν ἐστι κτῆμα σεμνότερον ἢ ἀρετή. *nulla res est honorabilior quam virtus.* ἀρείοσιν ἢ ἔπεσι ὑμῖν ἀνδράσιν ὡμίλησα, *cum melioribus viris versatus sum, quam vos estis.* Nestor. apud Homer. Iliad. 1. Ἀνὴρ πολλῷ γὰρ ἐμεῖο πολέων, ἢ περ τῇ τύχῃ ἐχρήσατο. Lucian. *Hannibal magis prudentia quam fortuna vsus est.*

VI. Interdum post ἢ eleganter additur κατα,

τὰ, εἰς, πρὸς. ὅσον, ὡς. γυνὴ μεῖζον ἢ κατ' ἀνδρὸς φρόνημα ἔχουσα, *mulier animosior quam muliebri conueniat.* τὰ παρεληλυθότα τ. δι' ἐλαχίστου ἦν, ἢ εἰς ὅσον τῆς νῦν ξυμφορᾶς ἀπτόμενα; Thuc. *Quid opus est preterita verbosius, quam quatenus præsenti rerum statui expedit, reprehendere?*

ANNOTATIO.

Hoc loquendi genus Latinis quoq; vsitatum est. Nam illud Isocratis, ἐλάττω νομίσας τὴν ἀρχὴν, ἢ κατὰ τὸν αὑτοῦ φύσαντα: recte vertes: *Ratus imperium minus esse, quam pro suo ingenio atq; animo.* μεῖζον τι ἔργον ἢ κατὰ τὴν ἐμὴν δύναμιν, *maius opus est quam pro meis viribus.*

Latius porro patet vsus comparatiui apud Græcos, quam apud Latinos; multa enim ipsi comparatiuo efferunt, quæ nos per comparatiuum eloqui non possimus, vt puncti⁹ exemplis demonstrat Budæus in commentario, vnum aut alterum satis fuerit. Aristot. ἄτε δεῖ ἀκροᾶσθαι ἐχεῖ. δ' ἐπιεικῶν τὸ φαινόμενον τοῖς αὐαποδείκτοις φάσεσι καὶ δόξαις, ἢ τὸν τῶν διαλεκτικῶν, *ita⁹ attendere oportet ad sententias & opiniones, quæ demonstrari nequeunt, expertorum & prudentium, non minus quam ad demonstrationes.* Idem: ἄλογον ἢ τοῖς εἰδόσι τῶν ζητουμένων ἡδίω τὴν ἀγωγὴν εἶναι, *consentaneum ratione est scientium vitam suauiorem esse, quam indagantium.* Idem: κάλλιον ἂν ποιήσειε φίλους ἀντὶ ἐχθρῶν, *pulchrius est amicis benefacere quam alienis.* Iam vero illa, ἐρρωμενέστερον ἢ κατὰ τοὺς ἄνδρας, apud Herodianum κρείττων χρημάτων, κρείττων παιδείας, *vix assequi potest Latinus sermo*, pari vi & elegantia. Non facies. *Minor est ira, maior pecunia, maior meditatione*, tu tamen minus expumes, quam quod illis Græcis loquendi formulis subest, illud enim κρείττων χρημάτων, significat rem esse præstantiorem, quam vt quæ pecunia comparari possit. Et illud, ἐρρωμενέστερον ἢ κατὰ τοὺς ἄνδρας, talem qui infirmior esset quam vt tua sumeret. Et illud, κρείττων παιδείας, *doctrinam, quam qui doceri possit.*

VII. Comparatiua recipiunt apud Græcos augmen-

augmentum seu intensionem, adiectione harum particularum, μᾶλλον, magis, πολύ, πολλῷ, multo, ὅσῳ, quanto: τόσῳ, τοσούτῳ, tanto. Demost. πολὺ ῥᾷον ἔχοντας φυλάττειν ἢ κτήσασθαι πάντα, *multo facilius est parta tueri, quam de integro aliquid acquirere.*

Interdum additur alia intensionis particula, vt apud Isæum: πολὺ μᾶλλον ἑτοιμότερον, ad verbum, *Multo magis promptius.* Quale est etiam illud S. Pauli ad Philipp. 1. πολλῷ μᾶλλον κρεῖσσον, *multo magis melius.*

ANNOTATIO.

Latini eodem modo vim suorum comparatiuorum augent, quamuis ad tertium *Magis*, non adponant nisi raro & per hellenismum. Plautus *Nihil inuenies hoc certo magis certius.* Idem *Nam magis multo patior facilius verbū.* Virg. *Quis queat optato magis esse beatior euo?*

VIII. Ponitur interdum comparatiuus pro positiuo, Sophoc. in Elect. πλέον ἐχθρᾳ, pro πολύ, *longe infensissima.*

IX. Ponitur vicissim positiuus pro comparatiuo, καλὸν τὸ μὴ ζῆν ἐστιν ἢ ζῆν ἀθλίως, pro κάλλιον. Menand. *Pulchrius est non viuere, quam viuere misere.*

ANNOTATIO.

Apud interpretem sacræ Scripturæ occurrit interdū hoc genus loquendi, vt Psal 117. *Bonum est confidere in Domino, quam confidere in homine: Bonum est sperare in Domino, quam sperare in principibus*, pro, *melius est.* ἀγαθὸν πεποιθέναι ἐπὶ κύριον, ἢ πεποιθέναι ἐπ' ἀνθρώπων, ἀγαθὸν ἐλπίζειν ἐπὶ κύριον, ἢ ἐλπίζειν ἐπ' ἄρχοντι, nisi potius ad Hellenismum respexisse dicendus sit.

X. Ad-

X. Adiectiua ponderis comparatiuorum naturam habent; quæ causſa eſt, cur cum genitiuo conſtruantur, Ἀντιγονος ὁ παρεκαλει δ' αὐτὴν λαβειν ἀφορεας πολλαπλασιους ὧν πρότερον ἐιχεν. Diodorus. *Antigonus hortabatur Eumenem, vt acciperet beneficia multis partibus plura, quam ante habuiſſet.* Ariſtot. μυριοπλασια ἂν κακὰ ποιήσει ἀνθρωπος ἢ κακος θηριον, *homo malus infinitis modis plura mala perpetrauerit quam beſtia.*

DE SVPERLATIVO.

I. Superlatiuus genitiuum habet, σοφώτατος ἁπάντων, *ſapientiſsimus omnium.*

II. Neq; ſolum genitiuum pluralem, ſed & ſingularem nominis collectiui habere poteſt. ἀνδράσι τοῖς συγκλήτοις βελτίστοις ἀρίστοις, Herod. *viris totius Senatus optimis.* ἐς γῆς ἠ ἀρίστης, Thucyd. *terræ optimæ.* Αλκμηνην ἐς εὐτεκνοτάτου καὶ γένους. Lycoph. *fortitudine ſtrenuus, clariſsimus generis.*

ANNOTATIO.

Idem de partitiuis dicendum eſt. Sicut enim recte dicitur, *Nemo plurimis* ita etiam εἷς ἕκας. Vide Emmanuelem.

III. Non tantum res eiuſdem vel diuerſi generis inter ſe conferri poſſunt, ſed etiam idem cum ſeipſo. Demoſth. ἐγὼ τειχίσας τὴν πόλιν, οὐδὲ τοῖς ὅπλοις ἐγὼ, οὐδ' ὅπλα τούτοις μείζω τῶν ἐμαυτοῦ φρονῶ, *neque ego muro circumdedi ciuitatem, neque in hac repotiſsimum confido.*

S. Ba-

S. Basilius, ὅτε καὶ φλογωδέστατός ἐστιν ἑαυτοῦ ὁ ἥλιος, *quando Sol maxime ardet, & seipso æstuosior est.* Plutarch. αὐτὸς αὑτοῦ κράτιστος ἐν τῷ μονομαχεῖν, *seipsum vincens in singulari certamine.* ὅτε δεινότατος ἦσθα σαυτοῦ. Xenoph. *Quo tempore omnium ætatis tuæ dierum eras dexterrimus.*

ANNOTATIO.

Has locutiones Latini imitari non possunt eadē loquendi forma, vt inquit Budæus. Quod autem quidam dicunt, in huiusmodi locutionibus idem cum seipso nō comparari, inane est. Cum quo enim comparatur *Solon* alicuius S. Basilii testimonio, si non comparatur secum? Aristotelis quoq; idem cum seipso recipiebat contulisse comparationis: πάντων αὖ ἄνθρωπος ὀργίλος ἐστί. *Tum. homo est omnium coleratior.* Dixerat enim singula. *Res quoq; diuersi generis comparari.* Cui enim non recte dicamus: ἄνθρωπος πάντων ἐ μόνον διπόδων, ἀλλὰ καὶ τετραπόδων ἀκρατώτατος, καὶ ὀδελυρώτατος? Sicut Latine recte dicimus, *Homo omnium non modo bipedum, sed etiam quadrupedum flagitiosissimus.*

IV. Mutatur interdum genitiuus superlatiui in alium casum, adiuncta præpositione. Aristoph. Αἰσχύλον νομίζω πρῶτον ὧν ποιητῶν, *Æschylum primum inter Poëtas arbitror.* Hom. 1. Il. μὴ τάπι πάντα θεὸς εἰμι, *sum Dea omnium certe optimis.*

V. Superlatiui recipiunt augmentum, seu intensionem, additis particulis λίαν, μακρῷ, πολύ, ὡς, ὅπι, ὅσον, ὡς ἐνεῖν, ὡς οἷόν τε, ὅσον, τοσοῦτον. & aliis huiusmodi, λίαν φιλοπονώτατος, *multo cupidissimus laborum*: μακρῷ πάντων πρῶτος, *longe omnium primus*, ὡς πλεῖστοι, *quam plurimi.*

Et

Et sic de aliis. Nam exempla passim sunt obuia.

VI. Attici vsurpant interdum superlatiuum pro comparatiuo, τὰ ἄῤῥενα κυέμφωα κινητικώτατα ἐστι τ θήλεων. Aristot. pro πολλῷ κινητικώτερα. *masculi in vtero longe mobiliores, quam femellæ.* Sophoc. ὅσῳ κρέπτον κτημάτων εὐβουλία, *quanto præstantius est salutare consilium opibus.*

ANNOTATIO.

Plura exempla adfert Budæus, simulq; negat huius rei exemplum apud Latinos reperiri.

VII. Ponitur etiam comparatiuus pro superlatiuo, & superlatiuus pro positiuo, μακρῷ πάντων βαρύτερον, pro βαρύτατον. Synesius, *longe omnium grauissimus.* μάλιστα δυνάται τοῖς ἐναντίοις, pro δεινοὶς. Thucyd. *grauissimus hostibus.*

VIII. Quædam nomina licet superlatiua non sint, habent tamen vim superlatiuorũ, ac proinde genitiuum exigunt, ἐξοχὴν ἄλλων, *præstans aliis, princeps aliorum.* θεῖα θεάων. Homer. *Diua Dearum.* κορυφαῖον τ ἀθλιώτατοι ῥητόρων. Diodorus. *Coryphæus Rhetorum Athenienſium.*

CAPVT X.

DE TRANSITIVA CONSTRVCTIONE VERBORVM QVÆ vnum casum post se habent.

VErborum quædam genitiuum, quædam datiuum, quædam accusatiuum exigunt; de singulis ordine præscribendæ sunt regulæ.

GENITIVVS POST VERBVM.

I. Sum eodem modo apud Græcos, quo apud Latinos cum genitiuo construitur, nisi quod interdum non exprimitur. Demosth. πολίτου δικαίου κρίνω, *viri iusti esse arbitror.*

Pari modo cum laudem vel vituperationem significat genitiuum nonnunquam regit. Plutarchus, φύσεως καὶ τῶ ἀξιώματος καὶ μεγάλης, *Furnius erat magnæ dignitatis.*

II. Genitiuum regunt verba sensuum, tam quæ generatim, quam quæ speciatim sensum significant, αἰσθάνομαι ψόφου, Aristoph. *sentio strepitum.* Demosth. προσήκει προθύμως ἐθέλειν ἀκούειν τῶν βελομένων συμβουλεύειν, *par est vt prompte illos velitis audire, qui consilium dare volunt.* ὀσφραίνεται χρυσίου. Lucian. *odoratur aurum.* καὶ πρῶτα μὲν δὴ τῆς κεφαλῆς ἐφήψατο. Aristoph. *& primo quidem caput attigit.* γεύεσθαι κακῶν, *gustare mala.* Eurip.

ANNOTATIO.

Eadem est ratio vocabulorum, quæ horum sunt synonyma, vt κλύω, ἀίω *audio*: ἐπιψαύω, θιγγάνω, *tango.* Theognis: σὺ δ' ἐμεῦ κλῦθι καὶ ἐσθλὰ δίδου. *Tu vero me exaudi, bonaq; da.*

EXCEPTIONES.

Verba videndi, vt ὁράω, ὄπτομαι, βλέπω, δέρκω, θεωρῶ, θεῶμαι, eorumq; composita fere accusatiuum habent. ὁρᾶ τὴν ἱέρειαν. Aristoph. *video sacerdotem.* πάντα ὁρῶ ταῦτα, *omnia hæc video,* Lucian. οὐδένα ἔβλεπε. Act. 9. *neminem videbat.*

Atti-

Attici omnia verba sensuum cum accusandi casu construunt. Aristot. αἰσθάνονται τὰ παρόντα, *sentiunt præsentia.*

Ἀκούσατε ὦ ἄνδρες δικασταὶ τὰ ψηφίσματα. Demosth. *audite ô viri iudices decreta.* κακόδαιμον ὀσφραίνῃ τί; Aristoph. *miser olfacis ne aliquid:* γευσάμενος γάλα. Lucian. *cum lac gustasset.*

ANNOTATIO.

Μανθάνω pro ἀκούω, regit genitiuum, ὅταν μάθῃς μου, κλύοντος. Sophocl. *cum audiueris me, admone.* sic etiam πίθομαι pro ἀκούειν, quando significat, *auscultare, obedire,* πιθοῦ δὲ εἴθισμαι σοὶ, *audire te solco,* id est, *obedire tibi.* Eurip. κλύω & ἀκούω interdum datiuum habent. Theognis. δέχομαί μοι κλύοντι, *audi me precantem.*

III. Verba quæ animi affectionem significant, vt sunt verba admirandi, appetendi, amandi, priuandi, consequendi, aberrandi & participandi, genitiuum habent, quibus adde verbum petendi δέομαι, & verbum ἔχομαι, *adhæreo coniunctus sum.*

(Admirandi.)

Θαυμάζω ὑμῶν, Xenoph. *miror vos.* θαυμάζω σου, Plato, *miror te.* θαυμάζω τῶν τοιούτων τοὺς γνώμιον ἐχόντων. Isocrat. *miror illos, qui tali sint animo.*

(Appetendi.)

Ὀρέγεσθαι τῆς καλοκἀγαθίας. Isocrat. *appetere honestatem.* Aristophan. ἃ δὲ τούτων ἔπηλυμῶ,

non cupio hæc. ἐφίεμαι πλούτου, *appeto diuitias.*

(Amandi.)

Οὐχ ὕτω πλουτεῖν ἐρῶσιν. Lucian. *non ita amant diuitias.* ἐρῶντες δυναστείας. Halicar. *appetentes potentiæ.* τ καλῶν ἐρῶσι. Xenoph. *amant pulchra.*

(Priuandi.)

Στερηθῆναι βίε, *priuari vita.* στερήσετται τ πόλεως. Xenoph. *priuabitur ciuitate.* ὁ πόλεμ ἁπάντων ἀγαθῶν ἡμᾶς ἀπεστέρηκε. Ilocr. *bellum priuauit nos omnibus bonis.*

(Conſequendi.)

Τ σκόπου τυχεῖν. Plato. *ſcopum aſſecuturus.* τυγχάνω τ δικαίων, *ius meum obtineo,* οὐκ ἀσφαλὲς ὑπολαμβάνεσθαι μεγάλης ἐξεσίας. Demoſt. *non eſt tutum magnam poteſtatem conſequi.* τ ἀρετ ἐφικέσθαι. Iſocrat. *virtutem conſequi.*

(Aberrandi.)

Ψευσθεὶς ἐλπίδ, *ſpe falſus.* ἁμαρτάνειν τ σκόπου, *aberrare à ſcopo.* ἁμαρτάνειν ὅλης τῆς ὁδοῦ, *tota via aberrare.* οἱ μὴ ἄριστα φρονοῦντες ἐνίοτε ἁμαρτάνουσι συμφέροντ. Iſocrat. *ſapientiſsimi quiq; aberrant aliquando ab vtili.*

(Participandi.)

Μετέχειν ἴσων. Halicar. *æquale ius participare.* σίτ καὶ πότου κοινωνεῖν. Xenoph. *cibi & potus participem eſſe.*

Eodem

Eodem modo construuntur, μεταλαμβάνω, μέτεσι, μεταδίδωμι. Theog. ἀδλὲ γὰρ ἂν πρηκαμὼν ἄλλῳ καμάτου μεταδοίης, neq; enim ante fatigatus alium laboris seu defatigationis participem facias, ἀθανασίας μετείληφας. Lucian. *immortalitatis es particeps.*

(Petendi.)

Αηδὼν ἐδλεῖτο ἡ ἱέρηκος. Æsop. *Luscinia rogabat accipitrem.* Herodotus. σὲ δλέομαι μὴ δλέεσθαι ἀνόμων, *rogo te ne petas iniqua.* κλεάρχου μηδὲν πώποτε ἐδεήθην. Demosthenes. *A Clearcho nihil vnquam petiui.* τῆς Θεῆς λατρείας ἐχομένους. S. Chrysost. *Dei cultu inhærentes.*

ANNOTATIO.

Omnia fere hæc verba alios aliquando casus habẽt. Isocrates, θαυμάζω αὐτοὺς, *miror ipsos.* ἀναίσχυντον οὖν τὸν τῆς κόσμου φύσιν ὁλίγου τὸν ὅλου δεσπότην. Philo. *necesse est naturam mundi cupere & velle vniuersi incolumitatem.* ἃ γὰρ ἐπιθυμεῖ ψυχὴ καὶ πιστεύειν φιλεῖ, *quæ animus cupit, etiam credere solet.* Heliodorus. Sic ποθεῖν καὶ ἐπιποθεῖν, accusatiuum regunt. Lucian. μηδὲν ἐπιπόθει τῶν κακῶν, *nihil mali concupiscas.*

Est autem diligenter obseruandum, quæ & qualia verba appetendi, amandi, &c. iunxerunt auctores cum genitiuo, ab iisq; ne minimum quidem discedet, qui recte scribere aut loqui volet. Non enim omne verbum quod desiderium, verbi gratia, vel amorem significat, cũ genitiuo construitur, vt patet ex allatis exemplis; neque φιλέω, quia idem est quod amo, propterea genitiuum admittit.

Verba consequendi iunguntur interdum datiuo. Diodorus. ἐπιτυγχάνουσιν τοῖς πρώτοις ἐγχειρήμασι, *cum primi conatus successissent.*

Quædam etiam accusatiuum habent, κληρονομῶ χρήματα, *pecunias hæreditate consequor.*

Dicimus etiam ψεύδομαί τινε, ἔβε, πῶβε, *fallor vel destituor hac re.*

Verba deniq; participandi nonnunquam iunguntur cum accusatiuo. Aristoph. ὁ γὰρ μετέιχες τὰς ἴσας πληγὰς ἐμοί, *non fuisti particeps tot plagarum atq; ego*, id est, *non accepisti tot plagas, quot ego.*

Latini videntur interdum has Græcorum constructiones imitari. Virgil.

Iustitiæ ne prius mirer belline laborum?

Idem:

Nec veterum memini lætorue laborum.

nisi quis subaudire velit, causa vel gratia laborum.

Ad eandem normam dixisse putatur. Horat. lib. 2. Oda 13 Dulci laborum decipitur sono, quamuis nonnulli legant, labor-m, sic fallor animi, fallor sermonis, apud Plautum & alios.

IV. Genitiuum habent verba, quæ curam, neglectum & contemptum significant. Item verba dominandi seu imperandi, copiæ, inopiæ, incipiendi, abstinendi, dimittendi, parcendi, distandi, differendi, excellendi, superandi & separandi.

(Quæ curam significant.)

Isocrat. πάντων ἐπιμελῶς τῶν εἰς τὸν βίον, *cura omnia, quæ ad vitam pertinent.* οὐκ ἔστι τὰ οἰκεῖα αὐτοὺς περιιδόντας τῶν ἀλλοτρίων φάσκειν κήδεσθαι. Demosth. *Stultum est eos qui sua negligunt, dicere se alienare curare.* οὐδὲν ἐφροντίκω, Aristoph. *non curabo te.*

(Neglectum.)

Τῆς ἀληθείας ὀλιγωρῆσαι. Hero. *veritatem negligunt.* ὠλιγώρουν τῶν κοινῶν. Isocrat. *negligebant Rempublicam.*

(Domi-

(Dominandi.)

Τῶν οἰκετῶν ἄρχειν. Isocrat. *Imperare seruis.* δεσπόζουσι τῶν ἀνδρῶν αἱ γυναῖκες. Lucian. *viris imperant mulieres.*

(Copiæ & inopiæ.)

Χρημάτων ὑπάρχει. Demosth. *pecuniis abundabat.* γέμω κακῶν. Eurip. *plenus sum malis.* εἰς ἐσθῆτα τοσαύτης ὠμότητος καὶ μανίας. Demosth. *tanta iniquitate ac furore repleuit.* ἐμφορεῖσθαι ἀκράτου. Lucia. *ingurgitari mero.* πανίζουσι τῶν ἀναγκαίων. Halicar. *egent rebus necessariis.*

(Incipiendi & desinendi.)

Ἄρχετε βουκολικᾶς ἀοιδᾶς. Theocr. *incipite musam agrestem.*

Λήγετε βουκολικᾶς ἀοιδᾶς. Idem, *desinite modulari musam agrestem.*

(Abstinendi.)

Ἀλλοτρίων ἀπέχεσθαι. Phocyl. *ab alienis abstinere.*

(Dimittendi.)

Δεξιᾶς ἐμῆς μέλῃς. Eurip. *dimitte dextram meam.* τοῦτον μὴ μεθιέσθαι. Aristoph. *hunc non dimittere.*

(Parcendi.

Πλούτου μὴ φείδου. Phocyl. *diuitiis ne parcas.* Demosth. παισὶν φείδεσθαι πατρικὸς νόμος, *parcere liberis paterna Lex est.*

(Distandi.)

Demosth. ἀπεῖχε τ πόλεως στάδια πεντήκοντα, *aberat à ciuitate stadia quadraginta.*

(Differendi.)

Οὐδὲν τ κρεφκων διαφέρουσιν. Lucian. *nihil differunt à coruis.*

(Excellendi.)

Προέχειν τ ἄλλων, Isocrates. *aliis antecellere.*

(Superandi.)

Κρατεῖν τ ἡδονῶν, Xenoph. *superare voluptates.* κρατεῖς ἁπάντων. Lucian. *omnibus imperas.*

(Separandi.)

Χωρίζεται τ Θεᾶ. Chrysostom. *separatur à Deo.* Dionysius de situ orbis. ἀνθρώπῳ Ασίης τάναϊς διὰ μέσου ὁρίζει, *Tanais separat ab Asia Europam.*

ANNOTATIO.

Quædam ex prædictis verbis cum aliis interdum casibus constructa reperies, ἀεί τι φροντίζουσι, Lucian. *semper aliquid curant,* id est, *meditantur.* θεῶν ὅπιν οὐκ ἀλεγοντες Horatius. *Dei conspectum seu præsentiam nihil curãtes.* Idē μυρμιδόνεσσιν ἀνάσσε, *impera Myrmidonibus.* Fere enim apud Poëtas verba imperandi datiuum habent. Imitantur porro Latini interdum hos Græcos loquendi modos maxime Horat. vt lib. 3. Ode 30.

Et qua pauper aqua Daunus agrestium
Regnauit populorum.

id est, ἐβασίλευσε, ἦρξε τ ἀνόμων, Alii legunt, *Regnator populorum.*

Et l. b. 2. Ode 6. *Desine mollium querelarum,* & lib. 3. Ode

Ode 27. *Mox vbi lusit satis, abstineto (dixit) irarũ calida querixa.*

Dominor iungunt Latini cum ablatiuo interuentu præpositionis (in) Cic. 1. Tuscul. *Vetat enim dominans illa in nobis Deus.* Admittit tamen interdum datiuum. Virg. *Hic domus Aeneæ cunctis dominabitur oris.* nisi sit ablatiuus sine præpositione, vt si *cunctis oris*, ro, *in cunctis oris.* In sacris literis Græca structura fere semper est ab interprete Latino expressa. Psal. 9. πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτῆς κατακυριεύσῃ, *omnium inimicorum suorum dominabitur.* Ibi. ἐν τῷ αὐτὸν κατακυριεύσαι τῆς πενήτων, *cum dominatus fuerit pauperum.* Etiam verba implendi genitiuo iungunt Latini.

Virg. *Implentur veteris Bacchi pinguisq; farina.* Plaut. *Parasitus qui me compleuit flagitii & formidinis.* Plura exempla vide apud Emmanuelem Interpretes sacer. *Impleta sunt nuptiæ discumbentium.* ἐπλήσθη ὁ γάμος τῶν ἀνακειμένων, Matth. 22 Egeo genitiuum regit Græcorum imitatione. *Eget æris Cappadocum Rex.* Horat. & Terẽt. *Tui carẽdum.* sic verbum copiæ *Abundo* cum genitiuo. Lucil. *Quarum abundamus rerum* ὧν ἐυπορέμεν. Lucret. teste Seruio; *superi viduatus luminis aër.*

V. Genitiuum habent verba arcendi seu prohibendi, liberandi, æstimandi, emendi & vendendi, accusandi, damnandi, absoluendi, fruendi & concedendi.

(Arcendi seu prohibendi.)

Εἴργω πυρὸς καὶ ὕδατος. Plutarch. *interdico igne & aqua:* μή μ' ἔρυκε μάχης. Homer. *ne me arceto à pugna.* Hinc verbum prohibendi iunxit cum genitiuo Silius Italicus,

capta prohibere nequiret
Cum Pœnos aquila.

(Liberandi.)

Ῥύσασθε λύμης, Apollonius, *liberate à calami-*

rate. Isocrat. ἐπιμένομεν τομαῖς ἰατρῶν, ἵν' ἀπαλλαγῶμεν τῶν εἰσιόντων ἀλγηδόνων, *toleramus medicorum sectiones, vt liberemur maioribus doloribus.* φθόνος καθαρεύειν. S. Chrysostomus, *purgare seu liberare se ab inuidia.*

(Æstimandi & emendi.)

Πόσου δοκεῖ, τιμῶμαι; Synes. *quanti putas æstimo?* οὐκ ὠνοῦμαι μυρίων δραχμῶν. Demosth. *non emo decies mille drachmis.* οὐκ ἂν περαίμην δι' ἂν ἰχάδος. Aristophan. *non vna emerim carica.*

(Fruendi.)

Τί ἂν ἀπολαύσαις τῶν ἐκεῖ, τοῦδ' ἂν ἀπόναιντο σοῦ κάλλους αἱ βόες; Lucian. *Quid fructus capias ex montibus, & quid vtilitatis percipiant ex tua pulchritudine vaccæ?* ἀπολαύειν μὲν τῶν παρόντων ἀγαθῶν ὡς θνητὸς, *præsentibus bonis frui vt mortalis.* Isocr.

(Accusandi, absoluendi, & concedendi.)

Κατηγορῶ Φιλίππου, Demosth. *accuso Philippum.* κατηγορεῖσι τινες ἡμῶν. Isocrat. *accusant nos aliqui.* ἀφεῖται τῶν ἐγκλημάτων Demosth. *liberatus crimine.* ἀπολύομαί σου. Arist. *Absoluo te.* παραχωρεῖ τῆς ἀρχῆς συνήθως κρείττονι. Synesius. *præstantiori cedit de imperio.*

VI. Verba quædam sæpe regunt genitiuum ἐλλειπτικῶς deficiente ἕνεκα vel χάριν, ἀποδέχομαί σε τῆς σπουδῆς σου, *probo te ob tuum propositum*

tum. δαιμονίζω σε δ' ἀνέτης, *felicē te prædico propter virtutem,* subauditur ἕνεκα vel χάριν.

Eurip. ἐκλάθ' μάλις ἐγωγε τ' παλαιπώρᾳ σέ-νω, *maxime gemo propter miseram Graciam.*

ANNOTATIO.

Huc referunt nonnulli illud Virgil.

Iustitia ne prius mirer, &c.

& illud Ouid.i.

Successorumq; Minerua indoluit.

Et illud Senecæ *Regni Laius raptu furit* id est gratia vel causa regni rapti. Et huc Horat. *Plorem artis inte nullum habentis exitum.*

VII. Interdum iunguntur verba genitiuis, præpositione deficiente, quæ genitiuum postulat. λύω σε τ' δεσμάτων, *soluo te vinculis.* ἁρπάζω σε δ' πυρός, *rapio te ex igne,* ibi subauditur ἀπὸ, hic præpositio ἐκ.

VIII. Eandem ob causam enunciantur in genitiuo pars, & materia, & principium ortus seu causa efficiens. ἕλκει σε τ' ῥινός. Lucian. *trahit te naso.* ἕλκει σε ποδὸς, τὴν κόμην. *trahit te pede, capillis.* πεποιημένον λίθου. Herod. *Factum ex molari lapide.* Idem, ἑνὸς λίθου πᾶν πεποιῆσθαι. *vno lapide totum esse factum.* Διὸς πεφυκὼς, Euripid. *Ioue natus.* φύσαν ἀγαθῶν πατέρων. Plato, *Bonis parentibus natus.* πελαιὸς δ' μὲν αἰακὸς μὲν πόνῳ δ' ἐγένου. Isocrat. *Telamone quidem natus es & Aiax Teucer.*

ANNOTATIO.

In his & similibus exemplis deficere videtur præpositio ἐκ, vel alia. Et huc spectant etiam illa; ἔπιε πᾶ-

κωτεῖν

κωνείῳ, Lucian. *bibit cicutam.* ἔπιον τ̃ βαφῆς, *tincturam biberunt.* πίοντες οἶνα, *bibentes de vino.* Idem φαγόντες ἐχίδνης *edentes de vipera*

IX. Interdum exprimitur materia in Datiuo. Homer.

Αἱ μὲν δὴ κεράεσσι τετεύχατο, αἱ δ' ἐλέφαντι.
Alteræ enim cornibus fabricatæ sunt, alteræ ebore.

X. Multa deniq; verba regunt genitiuum vi præpositionis, cum qua sunt composita, ἀπωθεῖν ξ συμποσίου. Lucian. *repellere à conuiuio.* ἐκβαλῶ τ̃ οἰκίας, *eiiciam domo.* Aristoph. ἐκπεμψόμεθα ὑμᾶς ξ συμποσίου. Lucian. *Eiiciam vos ex conuiuio.*

ANNOTATIO.

Hic ἀπωθεῖ, & futurum ἐκβαλῶ genitiuum habent, quia ἀπὸ & ἐκ, quibus constant, genitiuo iunguntur. Idipsum accidit nonnunquam in Latina Syntaxi. Hinc, *propugnat nugis*, pro *pugnat pro nugis*, apud Horat.

Et, *Neu quid medios intercinat actus.*

& apud Ciceronem, Off. 2

arbitrum illum adegit.

Quibus locis verba vi præpositionis cum qua componuntur, casum regunt.

DATIVVS POST VERBVM.

I. Verba quæ commodum, incommodum, auxilium, opem, fauorem aut adulationem significant, datiuum habẽt, sicut apud Latinos.

(Commodum, & incommodum.)

Λυσιτελεῖ τῇ πόλει. Isocr. *prodest ciuitati.* συμφέρει τῷ λέγοντι. Isocrat. *prodest dicenti*, λυμαίνο-

μαι

μὴ τοῖς ὅλοις. Demosthen. *noceo Reipublicæ.*

(Auxilium & adulationem.)

Βοηθεῖν αὐτοῖς. Demosth. *auxiliari ipsis.* ἦκον ἡμῖν ἀμυνοῦντες, *venerunt nobis auxilio.* Isocrat. ῥᾴδιον δ' ἐνοεῖν τοῖς κακηνόοις. Demosth. *non est facile fauere malignis.* ὅπως τοῖς πλουσίοις κολακεύωσι. Plutarch. *vt blandiantur diuitibus.*

EXCEPTIO.

Verba commodi & incommodi, opis & auxilij, & adulationis regunt accusatiuũ frequẽter apud Græcos. Demosth. τὸ βελόμενον δ' ποιεῖν ἡμᾶς ἐάσωμεν, *sinamus nobis illum, qui vult benefacere.* τοὺς δ' ποιοῦντας ἡ πόλις ἀντευποιήκε. Demosth. *ciuitas bene de se merentibus vicissim benefecit.* Μενέλεων δ' ἐργετεῖς κἀμέ. Eurip. *Menelao benefacis & mihi.* οὐδὲν δ' ἐοικὸς ἡμᾶς εὖ. Euripid. *nobis nihil bom facis.* ἴσα ἐργάσετ' ὦ στ, οἷα κοὐ σὺ ἐδρασας τὸν πρόσθεν. Lucian. *Idem tibi faciet, quod tu fecisti Saturno.* Cum Datiuo legitur Lucæ 6. καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς. *benefacite iis, qui vos oderunt.* sic dicimus, κακῶς ποιεῖν τινα, seu κακοποιεῖν, *malefacere alicui.* His adde verbum βλάπτω, *noceo,* ἐμὲ μὲν οὐδὲν βλάψει μέλιτος. Plato, *nihil mihi nocebit Melitus.* οὐκ ἐμὲ μείζω βλάψετε ἢ ὑμᾶς αὐτούς. Plato, *non magis mihi, quam vobis nocebitis.* λυμαίνεσθαι τὴν πόλιν. Demosthenes, *nocere ciuitati.* μηδένα τῶν ἀνθρώπων κολακεύειν ἕνεκα μισθοῦ. Xenoph. *nulli hominum adulari: mercedis*

cedis causſa. & πολύσε ἐκοσά ἡ ἀθανασία. Lucian. *non multum tibi proderit immortalitas.*

ANNOTATIO.

Reperiuntur itidem apud Latinos, *Noceo te, adulor te*, Græcorum imitatione. Cæterum verba alia datiuo iungi ſolita, Græciſq; cum Latinis communia, præterea, cuiuſmodi ſunt verba tribuendi ſeu attribuẽdi, promittendi & minandi, credendi & diffidendi, obſequendi & repugnandi, appropinquandi, ſeruiendi & miniſtrandi, inuidendi, inſidiandi, nunciandi, conuenendi ſeu congruendi, fundendi & ſimilia. Item q; verbum εἰμὶ quod modo vnum, modo duos datiuos habet. *τί γὰρ δεῖ με ζῆν, ἢ πατρὶ μὲν ὧδ' ἀνάξ Φρυγῶν ἁπάντων.* Eurip. *Quid enim me oportet viuere cui pater erat Rex omnium Phrygum?* *Ἀλλ' ὅρα εἴ σοι βυλομένῳ εἶη ἃ λέγω* Plato. *vide num tibi probentur, quæ dico.*

II. Datiuum habent verba pugnandi, ſequendi, adorandi, precandi, hortandi, iubendi, occurrendi, incidendi, adeundi, conuerſandi, vtendi, reprehendendi.

(Pugnandi & ſequendi.)

Οὐ μάχομαί σοι. Ariſtoph. *non pugno tecum.* οὐκ ἄν μοι ἐρίσειεν. Homer. *non contendet mecum.* αἰσχρῶς ἀκολουθοῦσιν ἑτέροις. Demoſth. *turpiter ſequuntur alios.* ἀνδρὶ ἀγαθῷ ἕπεται γνώμη τε καὶ αἰδώς. Theog. *viros bonos ſequitur mens & verecundia.*

(Adorandi & precandi.)

Προσκυνεῖν τῷ θεῷ. Demoſth. *adorare Deum.* θεοῖς εὔχομαι πᾶσι καὶ πάσαις. Demoſth. *omnes Deos & Deas precor.* θεοῖς κρᾶτα. Sophoc. *precatur Deos.*

(Hor-

(Hortandi, iubendi, & occurrendi.)

Τῷ Νέστορι τὸ δόξαν ὑποθεμένους ἂν. Lucian. *Etiam Nestorem admonere posses, quid facto opus esset.* τοῖς ἄλλοις παρεκελεύοντο. Xenophon. *alios adhortabantur.* Φίλῳ ἐκέλευσεν ἑπέσθαι. Homer. *mandauit fido socio.* ἀντήσας σοι, Sophoc. *cum tibi occurrisset.* λῃσταῖς προσέπεσε. Luc. *incidit in latrones.* τῷ θεῷ προσιόντας. S. Chrysost. *ad Deum accedentes.*

(Conuersandi & vtendi.)

Menand. σοφοῖς ὁμιλῶν καὐτὸς ἐκβήσῃ σοφός· κακοῖς ὁμιλῶν καὐτὸς ἐκβήσῃ κακός.
Si cum sapientibus versaris, etiam ipse eris sapiens: Si cum malis versaris, etiam ipse malus eris.
ἐξενοκτε Φιλανθρώπως πᾶσι. Plutarch. *humaniter tractauit omnes.* Isocr. μηδένα φίλον πρῶτ' πρὶν ἂν ἐξετάσῃς, πῶς κέχρηται τοῖς πρότερος φίλοις, *neminem tibi aduncas amicum, priusquam exploraueris quomodo prioribus amicis vsus sit.*

(Reprehendendi.)

Isocrat. μνησικάκοις μὲν φίλοις ἐκεῖν δεῖ, πεπαυμένοις δὲ τὴν ὀργὴν ἀποδέχεσθαι, *iratis amicis cedendum est, sedata ira reprehendi sunt.*

EXCEPTIO.

Ex his verbis construuntur nonnulla, sed minus frequenter, cum aliis casibus, κακίζειν τινὰ φεύγειν τὴν πόλιν. Demosth. *nullus reprehendit (curiatem*

tatem. Παρακαλεῖν ἀλλήλους. Isocrat. *hortari se mutuo.* Reperitur etiam apud Demosthenem, προσκυνεῖν τὸ θεὸν, *adorare Deum.* Et: θνητὸν ἄνδρα προσκυνεῖν. *mortalem hominem adorare.*

Verbum νικάω accusatiuum habet. νικῶ σε, *vinco te.* Lucian. Quamuis κρατῶ, vt supra diximus, etiam genitiuum habet.

Μιμέομαι, *imitor*, itidem cum accusatiuo copulatur, μιμεῖσθαι τὰς ἐκείνων πράξεις. Isocrat. *illorum res gestas imitari.*

ANNOTATIO.

Verba quæ hac secunda regula sumus complexi, iungunt Latini nonnunquam cum datiuo per heleniſmũ. Virgil.

Montibus in nostris solus tibi certet Amyntas.

Idem. *Placidone etiam pugnabis amori?*

Lucret. *Quid enim contendat hirudo cycnis?* & alias sæpe.

III. Multa verba datiuum habent vi præpositionis ex qua cõponũtur, cuiusmodi præpositiones potissimum sunt, σύν, ἀνά, ἐπί, παρά, πρός, ἐν, ὑπό. S. Chrysostom. τῇ ἐσχάτῃ πενίᾳ συνέζη, *extreme paupertate erat.* Ad verbum, *extremæ paupertati conuixerat.* συμπαίζειν τοῖς ἡλικιώταις, *paribus colludere.* τούτοις αὐτὸς ἀντιλέγω. Xenophõ, *his contradicens.* ἐπιχειρεῖν τῷ ἔργῳ. Plut. *rem aggredi.* τούτῳ παρέστης. *huic astitisti.* ἐπιγελᾶν τινι, προσγελᾶν, καὶ προσμειδιᾶν, *alicui arridere.*

Quamuis ἐπιγελᾶν sit etiam *irridere*, Isocrat. ἀτυχοῦντι μὴ ἐπιγέλα, *misero ne illuseris.* προσπίπτειν σοι νόμιζε τοῦτο τὸ πάθος. Demosthen. *putes hanc tibi ciuitatem accidere*, i.e. *accidere ad ge-*

ad genua ἐμμένειν πᾶς σωθήκαις, *manere dictis, pactis*, passim apud Isocratem. ἐπῆλθε χρυσῷ ὕδατι. Lucian. *subit aurum, aquam.*

ANNOTATIO.

Apud Latinos multa ex verbis neutris datiuum admittunt propter præpositiones ad, con, in, & similes, vt docet Emmanuel. Hinc *immori studiis & impallescere, colludere paribus, concurrere armatis*, & alia huius generis.

ACCVSATIVVS POST *Verbum.*

I. Plurima verba actionem significantia regunt accusatiuum, ἀδικεῖν τοὺς φίλους, *amicos iniuria afficere.* πίνειν οἶνον, *bibere vinum.* ἐσθίειν κρέα, *edere carnes.*

ANNOTATIO.

Nomine verborum actionem significantium intelligi volumus non tantum verba actiua, sed etiam communia, deponentia & neutra; nam & hæc interdum actionem significant, vt recte docet Emmanuel, nisi forte φιλεῖν, *amare*, magis sit actio quam μάχεσθαι, *pugnare*, βιάζεσθαι, *cogere, vi adigere*, βούλεσθαι, *velle.*

Non est autem dictum in regula, omnia verba actionem significantia poscere accusatiuum, sed plurima; quia de omnibus id minime affirmari potest, nisi quis cõtendat nulla verba quæ superius cum genitiuo & datiuo iungi diximus, significare actionem.

II. Apud Græcos non tantum actiuum, sed verbum etiam passiuum coniungi potest cum accusatiuo nominis à se deducti. δίκην δικάζω, *iudicium iudico.* δεῖπνον δειπνῶ, *cœnam cœno*, ὕβριν ὑβρίζω, *iniuriam facio.* δῶρον ἐδωρήσατο. Hesiod.

siod. *donum donarunt.* Ἐπιτρέπω σοι ἐπιτροπήν, *committo tibi curationem aliquam.* Ἐπιτρέπομαι ἐπιτροπὴν, *committitur mihi curatio aliqua.* Ὑβρίζομαι ὕβριν, *iniuria aliqua afficior.*

III. Interdum ponitur verbale in datiuo, χαρᾷ χαίρει, *gaudio gaudet.* ἁμαρτάνει ἁμαρτήματι, *peccat peccato.*

ANNOTATIO.

Idem Latinis vsitatum est, si non in passiuis, at saltem in aliis. Hinc *furere furorem, cantare cantilenam, viuere vitam, & alia huiusmodi.*

IV. Accusatiuum habent verba reuerendi, αἰσχύνομαι, σέβομαι, τιμῶ, αἰδέομαι: orandi, vt λιτανεύω, ἱκετεύω, *supplico*, ἀντιβολῶ, *oro*, ἐκλιπαρῶ, ἀξιόω. ὑμᾶς αἰσχύνομαι λέγειν περὶ ἐκείνης τι φλαῦρον. Demosth. *reuereor*, id est, *pudet me apud vos de illa aliquid mali dicere.* αἰδέομαι τοὺς Τρῶας. Hō. *reuereor Troianos.* τιμᾶτε δικαιότατον. Isocrat. ἀξιῶ ὑμᾶς. Demosth. *rogo vos.* ἀντιβολῶ τοὺς δικαστάς. *rogo iudices.* ἱκετεύουσι τὰς γυναῖκας. Plutarch. *supplicant mulieribus.*

Prædictis adde verba miserendi, ἐλεῶ, οἰκτείρω, κατοικτείρω, οἰκτίζομαι, οἰκτείρω τὴν τύχην. Lucian. *miseret me calamitatis*, ἐλέησόν με θεός, *miserere mei Deus.* Pl. 50. 55. 56.

Εὔχομαι cum precari significat, datiuum regit. εὔχομαι τῷ θεῷ, *oro Deum.* Quando idem est quod vouere, accusatiuum petit. εὔχομαι θυσίαν, *voueo sacrificium.*

V. Multa verba habent accusatiuum per ellipsin

lipsin alicuius præpositionis, ἀλγέω, τὴν κεφαλήν, Theocrit. *doleo caput*, abest, κατά.

VERBA EADEM. IN CASV diuerso.

Licet ex his, quæ hactenus diximus, perspicuum sit multa verba cum casu diuerso copulari, hic tamen breuiter sig llatim quædam notanda sunt.

I. Verba memoriæ & obliuionis modo genitiuum, modo accusatiuum habent, sicut apud Latinos. τῶν ἐμοὶ πεπραγμένων οὐχὶ μέμνηται. Demosth. *rerum gestarum non meminit*. μνῆσαι τοῦ πατρός σου. Homer. *memento patris tui*. μέμνημαι τόδε ἔργον ἐγώ. Homer. *memini hoc factum*. ὅταν τὰς λύπας ἀναμιμνῄσκωμεν. Ilocr. *quando recordamur dolores*. ἀναμνησθέντες φοβερῶν τινῶν ὠχριάσαμεν, *recordati alicuius rei formidandæ expallescimus*. οὐκ ἀμνημονῶν ὅτ' ἐκείνων. Ilocr. *neq; illorum oblitus immemor*. ἔτι ἀμνημονεῖ τοὺς λόγους ἔτι τὰς ὑποσχέσεις. Demost. *neq; obliuiscitur sermones, neq; promissiones*. τοῦδ' οὐκ ἐπιλήσομαι. Homerus *huius non obliuiscar*. ab ἐπιλανθάνω. εἴ τίς τι ἐπιλελησμένον εἴη. Xenoph. *si quis quid oblitus esset*.

II. Verbum ἐπιλαύω, *fruor* seu *potior*, nunc genitiuum, nunc accusatiuum regit. Plato, καὶ μέντοι καὶ τούτων ἀπέλαυον, *& sane his quoq; potitus sum*. ἀγαθὸν δὲ ἀπέλαυσ' οὐπώποτε. Aristop. *nihil boni vnquam ab eo accepi*.

III. Huc præter verba sensuum, & alia de quibus passim supra, spectant etiam hæc. ὄζω μύρου. Aristoph. *oleo vnguentum*. ἐπιγλυκάζει πετόσδου. Theocr. *recens factum*. & ὄζω μύρου, πνέει

θυμὸν, καὶ πνεῦ θυμῷ, spirat iram. ἐμποδίζω σε, καὶ σου, impedio te. & sic de aliis. περιέχω σε καὶ σου, tento te. ἐπιδὴ τάχιστα σωῆκε τοῦ κρείττονος. Lucian simul atq; intellexit quod erat melius. σωεὶς ἔρετο τὸ πεπραγμένον. Plutarch. cum Brutus intellexisset, quod factum erat.

IV. Genitiuum, datiuum & accusatiuum habet μέμφομαι, reprehendo, ὧν οὐδεὶς ἐμέμψατο. Thucyd. quæ nemo vituperauit. Exempla datiui & accusatiui attulimus supra.

V. Quædam verba diuersis casibus iuncta mutant significationẽ, πατρὶ τιμωρῶι, Herod. illatam patri iniuriam vindicans. τιμωρέσθαι λῃστάς. Demosth. punire latrones. δικᾶν τῷ Θεῷ ἁμαρτεῖν. Theodor. oportet Deo confidere. ἐπὶ ὁ Φιλ. πολλοὺς ἐξαίρει πόνους. Demosth. neq; Philippus aut labat hos aggredi. ἐνδικῶσι, iniuriam tibi factam vlciscor. ἐνδικῶ σε, punio te. ἀμύνοι τὸ σφίσιν αὐτοῖς. Thucyd. defendunt seipsos ἀμύνασθαι τοὺς πολεμίους. Plutarch. propulsabat hostes. Διαφέρει αὐτοῦ, differt ab ipso. Διαφέρει αὐτῷ, eius interest, refert.

CAPVT XI.

DE CONSTRVCTIONE INTRANSITIVA VERBORVM, QVÆ plures simul habent casus.

TRadidimus hactenus præcepta de verbis, quæ vel vnũ casum habent, vel etiam diuersos, sed non simul

multiunctos, neq; se mutuo in oratione sequentes. Restat vt nunc paucas præceptiones præscribamus de verbis, quæ casus diuersos simul iunctos & ex se mutuo nexos admittunt.

GENITIVVS CVM ACCVsatiuo.

I. Verba accusandi, absoluendi, damnandi præter accusatiuum admittunt genitiuum, qui pœnam crimenue certum aut incertum significet, ἐγὼ γὰρ οὐκ ἀχίνιον ἑνὸς αἰτιῶμαι τῶν ἐν τοῖς πολέμῳ πεπραγμένων. Demosth. *ego enim AEschinem nullius eorum accuso, quæ in bello gesta sunt.*

Καταγινώσκω σε φόνου. Lys. *contemno te cædis.* κατηγορῶ τινος ἀμαθίας. Lucian. *accuso aliquam adulterii.* ἀφίημί σε τῶν ἐγκλημάτων. Demosth. *absoluo te criminibus.* τοὺς κατηγορηθέντας ἀπολύσαντες τῶν ἐπενεχθεισῶν αὐτοῖς ἁμαρτιῶν. Polyb. *accusatos liberarunt impacto crimine.* ἀφίεμέν σε τῆς αἰτίας. Lucian. *absoluimus te crimine.*

EXCEPTIONES.

I. Accusatiuum personæ mutant aliquando Græci in genitiuum, & genitiuum rei vel criminis in accusatiuum; κατηγορῶ πολλῶν ἀνοίας αὐτοῦ Lucian. *accuso multam eius imprudentiam.* sic καταγινώσκω σου ἀμαθίαν ἢ κακίαν, *condemno tuam insciti am vel malitiam.* τὸ μὲν τελευτῆσαι πάντων ἡ πεπρωμένη κατέκρινε. Hoer. *fatum decreuit omnibus mortem.* πάντ' ἄρ' ἄλλων κατηγορεῖ, ὧν τοῦτος ἐποίησε. Demosthen. *omnia illa fecit, quæ in aliis accusat.*

II. Interdum ponitur in genitiuo tam persona quam crimen, κατηγορῶ σου ἁπάντων τ̃ τεττάρων. Æschin. *accuso te de omnibus quatuor.* εἰ μὲν ἦν ὧν ὠμοσάμην ἢ ὧν παρεπρεσβείας ἢ τινος ἄλλης τοιαύτης αἰτίας ἐμελλον αὐτὸν κατηγορεῖν. Demosth. *quod si vel violatarum legum vel falsæ legationis vel alterius id genus cuiusdam criminis illum accusaturus essem.*

III. Aliquando ponitur tam persona quam crimen in accusatiuo, αἰτιῶμαί σε τόδε. Demosth. *accuso te huius.*

IV. In quibusdam effertur persona aut res in datiuo, ἐγκαλῶ σοι τουτί vel τοῦτο. Demosth. *accuso te huius criminis.* οὐδὲν ἐγκαλεῖτε αὐτῷ. Demosth. *non accusatis illum.*

V. Aliquando additur præpositio, manente vel mutato genitiuo, φεύγω σε περὶ φαρμάκου. Xenoph. *accuso te de capite.* ὅταν πρυγαδεύωσι ἐλεγον ἁλόντας ὑπὲ φάσεσι καὶ πολλοῖς ἁμαρτήμασι, pro φάσεων καὶ πολλῶν ἁμαρτημάτων. Herodot. *hunc in exilium actum dicebant de seditionibus multisq; criminibus convictum.* ἀφ. ἑαυτῶν ὑπό τινος καὶ ἀπαλλάττεσθαι. Demosthenes, *absolui ab aliquo & crimine liberari.*

VI. Genitiuus criminis transit aliquando eleganter in participium, ἀσεβῶν ἅπαντας ἐάλωκε, pro ἀσεβείας, *impietatis damnatus est.* sic ἐάλω κλέπτων, pro ἐάλω κλοπῆς. *in furto deprehensus est.*

VII. Verba æstimandi, vendendi, emendi, permutandi, implendi, priuandi, liberandi, arcendi, satiandi, & similia, præter genitiuũ et-

iam

iam accusatiuum habent, quod in multis fit propter ellipsin particulæ ἕνεκα, vel χάριν, vel præpositionis ἀμφὶ, vel propter præpositionem cum qua componuntur.

(Æstimandi.)

Ἐσι τοίνυν ὑμῖν νυνὶ σκεπτέον, εἰ τοσούτου τιμᾶσθε τὴν πολιτείαν καὶ τοὺς κειμένους νόμους. Demosth. *vobis itaq; considerandum est vtrum tanti faciatis Rempublicam, leges q; latas.* πολλοῦ τὴν ἡμετέραν πρὸς ὑμᾶς φιλίαν. S. Chrysost. *magni nostram amicitiam æstimans.* μείζονος ἀξίας αὐτὰ τιμῶντες οἱ λαμβάνοντες: Xenoph. *dona illa pluris æstimant qui accipiunt.*

(Vendendi & emendi.)

Πόσου ἔστιν ἀποκρύπτης; δέκα μνῶν. Lucianus, *quanti istum vendis? Decem minis.* πεῖσαι ταλάντου ἀπάτην. Xenoph. *talento emere præfectum.* οὐκ ὠνήσαιμι μυρίων δραχμῶν μεταμέλειαν. Demosth. *non emo decies mille drachmis pœnitentiam.* πολλοὶ σὺν πάσῃ ἀρετῇ καὶ δικαιοσύνῃ ὀλίγου πωλοῦσι. Isocrat. *Multi omnem virtutem & felicitatem paruo vendunt.* ἵλεώς σου ἔστω. Aristoph. *hoc abs te peto.* κτήσασθαι παρ' ἀγαθοῦ δέον. Aristoph. *nihil boni ab illo accepi.*

(Permutandi.)

Homer. πύκε' ἄμειβε χρύσεα χαλκείων, *arma permutauit aurea ereis.* ἀμείβειν χρυσὸν ἀργυρίου, *permutare auro argentum.* ἀναμιμνήσκειν ὑμᾶς

τ̃ χρομένων κακῶν. Andocid. *revocare vobis in memoriam præterita mala.* δ' δαιμονίσας Φίλιππον τ̃ τύχης, id est, ἕνεκα, Demosth. *Philippum ob fortunam beatum prædicans.* σεμνύειν τὴν δικαιοσύνην τ̃ βασιλείας. Plutarch. *Iustitiam regno præferre.*

ANNOTATIO.

Verba, magni facere, pluris facere, nihili facere, fere circumloquuntur Græci cum Genitiuo sed tria præpositione, περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι, περὶ πλείονος ποιεῖσθαι, περὶ ἐλάττονος ποιεῖσθαι, περὶ οὐδενὸς ποιεῖσθαι, περὶ πολλοῦ ἂν ἐποιησάμην, περὶ πλείονος ἂν ἐποιησάμην, περὶ ἐλάττονος ἂν ἐποιησάμην, περὶ οὐδενὸς ἂν ἐποιησάμην, Isocrat. *pluris facit gloriam quam magnas opes* τὸν νοῦν ἔχοντες περὶ πολλοῦ ποιοῦνται τὴν εὐδοξίαν. Isocrat. *sapientes magni facito* ἐπιστήμονες. περὶ ἐλαχίστου ποιοῦ, *parui facere*, περὶ οὐδενὸς ποιεῖσθαι, *nihili facere*, περὶ πλείστου, *maximi*, περὶ πολλοῦ ἂν ἐποιησάμην, Isocrat. *magni facerem.*

Sunt porro nonnulli qui proprias regulas præscribant de verbis genitiuum & accusatiuum, vel genitiuum & datiuum habentibus, & rursum alias de verbis quæ regunt accusatiuum & genitiuum, vel datiuum & genitiuum, quæsi vero non sit eadem constructio si dicam, δέομαί σου τοῦτο. ἔστο ἐλεομαί σου, δέομαί σοι τοῦτο Vel ἐμέλει μοι γάμου, vel ἐμοὶ μέλει γάμου, non est mihi curæ Gyges.

GENITIVVS CVM DATIVO.

I. Multa verba genitiuum & datiuum postulant. ἵνα σοὶ μετέχω τ̃ πραγμάτων αὐτῆς. Plato, *vt cum ipsis factorum particeps essem.* ἐξ βάρους μεταδιδόναι τοῖς φίλοις σοῦ. Xenoph. *molestiam cum amicis communicare oportet.* ἐμοὶ μέλει γύγου. Anacreon. *non est mihi curæ Gyges.* ἀμφισβητῶ σοι ἐξ χωρίου. Plutarch. *contendo tecum de prædio.* εἰ μέλει τ̃ ἀνθρώπων τοῖς θεοῖς. Demosth. *si quæ Dis rerum humanarum cura est.* ἀφέρει μοι τόπου. Plato, *hoc mea interest.*

ANNO-

ANNOTATIO.

Dicimus etiam, Διαφέρει μοι τοῦτο, *hoc mea interest*, πῶς τοῦτο διαφέρει; Plato *quid hoc tua refert?* ὧν ἐκείνως σωθῆναι μᾶλλον ἢ διέφερεν. Demosthenes, *cuius multum interierat, vt illi seruarentur.*

DATIVVS CVM ACCVSATIVO.

I. Verba dandi, reddendi, committendi, promittendi, sicut apud Latinos, ita apud Græcos datiuum cum accusatiuo poscunt. Neq; opus est exemplis.

II. Verba anteponendi & postponendi fere præter accusatiuum genitiuum habent propter præpositiones, vt προτιμᾶν, προαιρεῖσθαι, πρὸ τοῦ τίθεσθαι, προκρίνειν, *anteponere, præferre.* ἐπιεικῆ προτιμᾶν δ' πλουσίου. Plutarch. *virum modestum præferre diuiti.*

ANNOTATIO.

Multa alia verba datiuum cum accusatiuo, vel hunc cum illo habent, quæ vsu & lectione notabis. Neq; enim omnia regulis comprehendi possunt. σωφρόνως αὐτῷ πολλὰ καὶ πονηρά. Xenoph. *qui multorum sibi malorum conscius est.* Διαφέρειν τοῖς πόλεσι ἀλλήλας. Plutarch *concitat inter ciuitates.* Eadem est syntaxis si dicas: Διαλλάττει ἀλλήλους τὰς πόλεις, vel ἀλλήλας διαλλάττει τὰς πόλεις.

III. Nonnunquam ponitur accusatiuus cum datiuo per ellipsin præpositionis πρός, vel διά, vel alterius. Xenoph. τὸν φίλον τὰ δίκαια συνεπιθεῖν, *amicus subuenire in rebus iustis.*

GEMINI CASVS CVM EODEM verbo.

I. Quædam verba geminum habent genitiuum, κατηγορῶ σου ἁπάντων τ̃ πεπλάρων. Æschin. *accuso de te omnibus quatuor rebus.*

II. Quædam geminum datiuum habent, σωτῷ συνήδεις ἀδικοῦντι. Demosth. *conscius tibi eras te iniuste facere.*

III. Alia duplicem habent accusatiuum, cuiusmodi sunt verba celandi, docendi, rogandi, monendi, petendi, vestiendi. τὴν θυγατέρα ἐκρυπτε τ̃ θάνατον τ̃ ἀνδρός. Lysias. *celauit filiam mortem viri.* διδάσκω σε γραμματικὴν, *doceo te Grammaticam.* χρεὼν τὰ αὐτὰ μ' ἤρετο. Lucian. *fere eadem me interrogauit.* ἀναμιμνήσω ὑμᾶς τὰ γε-γραμμένα. Plato. *admonebo vos illorum, quæ hic gessit.* ὑπομνήσω τοὺς χρόνους ὑμᾶς, καὶ τ̃ καιρὸν ἀνάγκη. Demosthenes, *necesse est admonere vos temporum illorum & occasionis.* τέλη τοὺς ὠνουμένους ἐξέλεγον. Æschyn. *tributa à præternauigantibus exigebant.* ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν χλαμύδα, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτ̃. Matth. 27. *exuerunt eum chlamyde seu chlamydem, & induerunt eum vestimentis seu vestimenta sua.*

ANNOTATIO.

Nam sacer interpres Græcam structuram retinuit, quæ alias voce actiua apud Latinos non est vsitata, quàuis in passiua Virg.

Deinde comantem

An-

Androgei galeam clypeumq; insigne decorum
Induitur.

Decimus etiam ὑστερῶ σε τὰ χρήματα καὶ τῶν χρημάτων, *priuo te pecuniis.* Et sic de cæteris priuandi verbis, ποτίζω σε γάλα, καὶ γάλακτι, *poto te lacte.* Reliqua vsus docebit.

CAPVT XII.

DE VERBIS IMPERSONALIBUS.

I.

IMpersonalia fere sequuntur constructionem suorum personalium, & interdum quidem genitiuum habent, δεῖ χρημάτων. Demosth. *opus est pecuniis.*

Ὅταν δ' ὁ δαίμων εὖ διδῷ, τί χρὴ φίλων; Eurip. *quid opus est amicis, si Deus res secundas mittat?*

II. Interdum habent genitiuum & datiuum simul. μέλει μοι πότου, *hoc est mihi curæ.* οὐδὲν δεῖ μοι πολέμου καὶ μάχης, *non opus est mihi bello & pugna.* Διαφέρει μοι πότου. Plato, *hoc mea refert,* μεταμέλει μοι τῶν ἁμαρτίας, *pœnitet me peccati.*

Et cum Accusatiuo. Aristoph. οἴομαί σέ σου τῶν τα μεταμελήσειν, *puto fore, vt te horum pœniteat.*

III. Quædam tantum datiuum regunt, συμφήκει μοι ξύλα, *hoc mihi conuenit.* συμφέρει τῇ πόλει, *conducit ciuitati.*

IV. Coniunguntur etiam cum infinitiuis tam actiua quam passiua impersonalia, more Latinorum. Φιλεῖ χρύεσθαι, *solet fieri,* δεῖ μανθάνειν, *oportet discere.*

CAPVT

CAPVT XIII.

DE CONSTRVCTIONE VERbi passiui.

I.

VErbum passiuum postulat genitiuum cũ præpositione ὑπὸ, πρὸς, παρὰ. ἐξηπάτημαι ὑμῶν ὑπὸ Φιλίππου. Demosth. *decepti estis à Philippo.* παρὰ θεῶν καὶ ἀνθρώπων τὰ εἰκότα τετίμηται, Lucian. *à Deo & hominibus honore debito affectus est.* παρὰ τῆς βουλῆς ὁμολογηθέντα. Halicarn. *concessa à Senatu.* σημαίνεσθαί τι παρὰ τοῦ θεοῦ. Xenoph. *significare aliquid à Deo.*

II. Græci sæpe verbis neutris & aliis quamuis absolutis pro passiuis vtuntur, eãdemq; constructionem illis tribuunt, γυναικοῦται γυναικὸς καὶ τοιαύτης συμφορᾶς ἀπέθανεν ὑπὸ τοῦ γαμβροῦ. Demosthenes, *tanti in tantam atq; talem calamitatem propter istum incidit.* ἀπέθανεν ὑπὸ τῆς γυναικὸς φαρμάκοις. Lucian. *interfectus est ab vxore veneno* ἐφ' οἷς δικαίως ἂν ἀποθάνοις ὑπὸ τῶν δικαστῶν. Demosth. *propter quæ merito occidaris à iudicibus.* ὑπὸ τῶν ὄφεων ἀπώλοντο. 1. ad Cor. 10. *perierunt à serpentibus.* ὑπὸ τοῦ δίσκου ἀπώλετο. Lucian. *perit à disco.*

ANNOTATIO.

Plura exempla adfert Budæus, qui etiam notat Latinos hoc genus dicendi esse imitatos. Terentius. *Herus quamtum vxore ab vxore excidit.* ἐκπέπτωκε, id est, *eiectus & exactus est.* Cicer. *Nihil esse valentius, à quo intereat.* Plin *periit ab Hannibale.*

Solent

Solent autem Græci sæpe verbis actiuæ vocis in passiua significatione vti, vt mirum non sit, si illis quoq; passiuam contrariationem tribuant: ἐλευθέρωμαι, liberor, ἀναπαύομαι τῷ ὕπνῳ: ἀναλαμβάνω, recreor: ἀναγκάζομαι, reficior: ῥιπτοῦμαι, iactor: ἀσκῶ, exerceor: κρύπτομαι, occultor: & alia multa.

III. Passiua interdum dativum habent, ablata præpositione, πέπραγκταί μοι, λελεκταί μοι, pro ὑπ' ἐμοῦ, *factum est mihi, dictum est mihi, pro a me.*

IV. Passiua eundem accusativum, imo alios fere omnes casus suorum actiuorum retinent. ἐγχειρίζω σοι ταύτην τὴν ἐπιμέλειαν, *committo tibi hanc curam.* ἐγχειρίζομαί ταύτην τὴν ἐπιμέλειαν, *committitur mihi hæc cura.* κρίνεται, κατηγορεῖται κλοπῆς *accusatur furti.* ἀπεσκεύασται χρημάτων, γεγύμνωται τὴν ἐσθῆτα, *privatus est pecunia, nudatus vestibus.*

CAPVT XII.

DE CONSTRVCTIONE COMMVNI omnium verborum.

DATIVVS COMMVNIS CVM *præpositione.*

I. Propria pagorum, castellorum, vrbium, & omnia alia nomina; ponuntur in dativo cum præpositione ἐν, post quodvis verbum, si interrogatio fiat per aduerbium ποῦ, *vbi.* διέτριψεν ὀλίγον χρόνον ἐν Ῥώμῃ Herodianus. *Exiguo tempore mora-*

moratus est Romæ. τῷ παιδὶ τάφον ἐχωσάμεν ἐν Ἀμύκλαις, Luc. *Pueri tumulum fodi Amyclis.* ποῦ ἐστι, *vbi est?* ἐν ἀγρῷ, *in agro, ruri, vel rure,* ἐν πόλει, *in vrbe.* ἐν ἀγορᾷ, *in foro,* ἐν οὐρανῷ, *in cœlo.*

II. Nomina vrbium, & aliorum locorum, ponuntur interdum in aduerbio. Vbi est? οἴκοι, *domi,* ἀθήνησι, *Athenis.*

III. Interdum omittitur præpositio. Thucyd. στήλας ἧ σῆσιν ὀλυμπάσι καὶ πυθοῖ καὶ ἰσθμῷ, *columnas esse erigendas Olympiæ apud Pytho & Isthmum.*

IV. Si interrogatio fiat per aduerbium ποῖ, *quo?* vtendum est accusatiuo cum præpositione εἰς vel ἐς, & hoc quotiescunq; motus ad locum significatur nomine proprio, siue appellatiuo. ἦλθον καὶ αὐτοὶ εἰς ἀθήνας. Thucyd. *venerunt & ipsi Athenas.* ἀφικνοῦμαι εἰς ῥώμην, *venio Romam.*

V. Accusatiuus mutatur nonnunquam in aduerbium. ἀφικνοῦμαι ἀθήναζε, *venio Athenas.*

VI. Interdum omittitur præpositio. Homerus ἐπεὶ νῆάς τε καὶ ἑλλήσποντον ἵκοντο, *postquam ad naues & Hellespontum venerunt.* πόλεμον δ' ἵεν, *iuit in militiam.* Homer. quamuis hic potius pro aduerbio ponatur.

GENITIVVS COMMVNIS CVM præpositione.

I. Si interrogatio fiat per aduerbium πόθεν, *vnde,* in genitiuo respondendum est cum præpositi-

positione ἐκ vel ἐξ, & hoc quotiescunq; motus à loco significatur. ἐκ Ῥώμης, *Roma*, ἐξ ἀγροῦ ἐπανέρχομαι, *rure redeo.*

II. Nomina locorum, per quæ motus fieri significatur, ponuntur in genitiuo cum præpositione διά. διὰ τῆς θαλάττης, *per mare*, διὰ τῆς ἑλλάδος, *per Græciam*

III. Genitiuus mutatur nonnunquam in aduerbium, ἀθήνηθεν, *Athenis*, οἴκοθεν, *domo*, ἀγρόθεν, *ex agro.*

CONSTRVCTIO TEMPORIS.

I. Tempus accusatiuo efferimus, si interrogatio fiat per πόσον χρόνον, *quanto tempore*, seu *quamdiu*, quod fit quotiescunq; tempus continuum significamus. Demosth. οἱ μὲν οὖν πρέσβεις ἔστι καθῆντο ἐν Μακεδονίᾳ τρεῖς ὅλους μῆνας, *boni isti Legati tres integros menses consederunt in Macedonia.*

II. Aliquando additur accusatiuo præpositio. ἐπί τινας ἡμέρας ἡσυχ. ἂν εἶχον. Diodor. *aliquot dies quieuerunt.*

III. Sæpe effertur tempus in genitiuo, πέντε ὅλων ἐτέων λαλέειν μηδέν. Lucian. *Quinq; integris annis nihil loqui.* πολλὸν γὰρ αὐτοὺς χρόνου. Aristoph. *longo enim tempore illos non vidi.*

IV. Interdum adhibetur datiuus. σὺν δὲ βασιλεύσειν ἐκκαίδεκα ἔτεσι. Herodian. *Seuerus regnauit octodecim annis.* ἐκκαίδεκα ἔτεσι ἀποδημήσας, *viginti annis peregrinatus.*

V. Habet hic datiuus nonnunquam præpo-

posi-

positionem, παμπλείστοις ἐνιαυτοῖς, *plurimis annis.*

VI. Quod si interrogatio fiat per aduerbium πότε, *quando*, in genitiuo respondebimus, κοιμήσομαι τῆς νυκτός. Lucian. *dormiam noctu.* μέτρια δὲ μακρὸς χρόνος. Sophoc. *aderit non longo post tempore.* νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐργάζεται, *laborat dies & noctes.*

VII. Adhibetur non raro datiuus. τῇ αὐτῇ δὲ ἡμέρᾳ αὐτοῖς ξυνέβη, Thucyd. *eadem autem die ipsis accidit.* ὑστέρῳ χρόνῳ ὕστερον ἐξέπεμψαν. Thucyd. *posteriori tempore expeditionem susceperunt contra Troiam.*

VIII. Aliquando vtuntur auctores accusatiuo, vt in hac Aristotelis quæstione vides. Διὰ τί τὸν μὲν χειμῶνα πρωὶ ἀπὸ τοῦ ἕω πνεύματά πνεῖ, τὸ δὲ θέρος δείλης καὶ ἀπὸ δυσμῶν, *quare hyeme quidem venti ab oriente spirant mane; æstate vero circa crepusculum, seu vesperi ab occidente.* In qua sententia posuit, χειμῶνα & θέρος in accusandi casu. δείλης vero in genitiuo. κατέπλευσαν δευτέρου τρίτου ἔτους. Demosth. *Nauigarunt huc tertium ab hinc annum.*

ANNOTATIO.

Videtur subintelligenda esse præpositio κατὰ, cũ ad πότερον pertinet per accusatiuum κατὰ τὸ θέρος, κατὰ τὸν χειμῶνα, κατὰ πόσον τὸ χρόνον. Nam interdum exprimi additur præpositio, ἐν μέσῃ τῇ ἕκτῃ. *in medio sexto*, Luc. I. & passim alias. Putant alii quoniam in illis, νυκτὸς, *noctu.* ἑσπέρας, *vesperi.* μεσημβρίας, *meridie.* νυκτῶν μέσων, *media nocte.* subintelligi præpositionem ἐπί.

GE-

GENITIVVS ABSOLVTVS.

I. Quæ Latini in ablatiuo absoluto enunciant, hæc efferunt Græci in genitiuo. Homer. οὔτις ἐμεῦ ζῶντος καὶ ὁρῶντι χθονὶ δερκομένοιο, *nullus me viuente superq; terram videntē.* χωομένης ἐκκλησίας. Demosth. *conuocata concione.* τοσούτων ὄντων καὶ τῶν ἰδιωτῶν καὶ τῶν ἀρχόντων, Isocr. *Cum tot sint priuati & magistratus.*

II. Aliquando loco genitiui ponitur datiuus absolute. παρελόντι τῷ ἐνιαυτῷ φαίνεται πάλιν φυλακὴν Xenoph. *Anno prorsus iapso rursum custodiam decernunt.* μενόντων ἡμῶν ξυμμαχον γίγνεται. ὑποχωρήσασι δὲ, οὐδὲν ἐσῆν κωλυόντῳ, pro ὑποχωρησάντων. Thucyd. *manentibus vero nobis, facile occupabitur ab hostibus, nemine vetante.*

III. Aliquando loco genitiui ponitur accusatiuus absolute, ὡς δὴ ἀκινδύνων αὐτοῖς τὸ ἔργον ἐσόμενον, pro, ὡς ἀκινδύνῳ αὐτοῖς τῷ ἔργῳ ἐσομένῳ. Halicarn. *quasi res illis sine periculo esset futura.* ὥσπερ οὖν αὐτῷ χώραν τινὰ ἔσαν. Arist. *quasi ei non esset aliqua regio, seu aliquis locus.*

ANNOTATIO.

Plerumq; addi solet ὡς vel ὥσπερ, cum accusatiuus pro genitiuo absolute ponitur. Arist. ὡς οὐχ ὁμοίως φύσει τὸ διαλέκτου ὄσης, καὶ τῇ φωνῇ, ἀλλ' ἐνδεχόμενον ταὐτὰ πεφθαι quasi non similis sint natura sermo & oratio, sed fingi & formari ea contingat, ἐνδεχόμενα, dicendum erat

IV. Attici frequenter pro genitiuo absoluto

luto vsurpant solum participium neutri generis, numeri singularis, in nominandi vel accusandi casu. δόξαν ἦ ἡμῖν ταῦτα, ἐπορδόμεθα. Plato, *cum hæc nobis visa & decreta essent, ibamus.* γεγραμμένον ἀφῃρήδλω ἐν τῇ συγγραφῇ. Demosth. *cum scriptum esset in syngrapha.* Sic μικρὲ δλεήσαν, pro, δλεήσαντος, *cum parum abfuisset.* ἐξὸν αὐτῷ. *cum illi liceret.* ἐξὸν φυγεῖν, μὴ ζήτει δλίκλω, Plutarch. *cum licet fugere, ne quære iudicium.* ἀκηκοδὲν αὐτῷ, *cum iam audisset,* δόξαν ἐμοὶ γράψαι, *cum scribere statuissem,* & similia multa.

V. Interdum ponitur solum participium reliquis casibus suppressis. ἐλθόντων δὲ, *venientibus vero,* subaudi ἀνθρώπων, *hominibus.*

DATIVVS INSTRVMENTI, Causæ, modi, Actionis.

I. Quæuis verba admittunt datiuum significantem instrumentum aut causam, propter quam aliquid fit, aut modum, quo aliquid fit ὑδατι ὠὐδλω ἀντλεῖν, *cribro haurire aquam.* δόρατι ἀφαπεῖραι, *hasta confodere.* ξίφει κτείνειν, *gladio occidere.* πρόνοίᾳ πολλῇ κατορθοῦνται. Thucyd. *plurima bene geruntur prouidentia.* ὄμμασιν ἀμελώσει. Nicand. *cæcutit oculis.*

II. Sicut apud Latinos nonnunquam additur præpositio *cum*, ita apud Græcos σὺν; σὺν πολλῇ σπουδῇ, *magna cum diligentia.*

ACCV-

ACCVSATIVVS COMMVNIS *spatii.*

I. Accusatiuum spatij vel mensuræ admittunt pleraq; verba, ποταμὸς ἀπέχει τῆς πόλεως, σημεῖα ἑκκαιδεκα. Herodianus, *fluuius ab vrbe aberat sexdecim milliaria.* ἀπέχει ἡ Πλαταιὰ τῶν Θηβῶν σταδίους ἑβδομήκοντα. Thucyd. *abest Plataa Thebis septuaginta stadia.*

II. Spatium vel mensura ponitur nonnunquam in dativo, διέχει ὁδῷ ἡμερῶν εἴκοσι, *abest via viginti dierum.*

CAPVT XV.

DE CONSTRVCTIONE MODORVM, PRÆSERTIM INFINITIVI.

CVm suæ cuiq; linguæ sint certæ loquendi formulæ, natiuiq; modi, quibus ab aliis secernitur. fit vt multa eleganter dicantur Græce, quæ non nisi inepte dicerentur Latine, quod cum in aliis passim, tum vero maxime in modis verborum contingit, vt ex sequentibus exemplis planum fiet.

I. Græci per indicatiuum multa efferunt, quæ nos per coniunctiuum. Arist. κάμηλος δὲ πίνει ἥδιον, θολερὸν καὶ παχύ, ἐπὶ ὅταν τῶν ποταμῶν πρόπερον ἢ σωταράξει, *camelus vero fluuius bibit aquam turbidam & crassam, neq; prius è fluuius bibit, quam conturbet seu conturbauerit.* παρ' ἐμοὶ ὁ δώσεις μισθοφορεῖ, ὅστις μὴ ἱκανὸς ἐστι ταὐτὰ ποιεῖν ἐμοί. Xenoph. *apud me nullus stipendia facit, qui non idoneus sit eadem atque ego facere.*

ἀθλιώτερον ἐκείνων, οἳ τοσοῦτον ἐπιθυμοῦσι τοῦ ζῆν, ὥστε καὶ τὰ ἀναγκαῖα τῷ βίῳ ἐπιτήδεια ἀπολωλεκότες, ὅμως ἐθέλουσι ζῆν. Xenoph. *Nihil enim miserius his, qui tantopere cupiunt vitam, vt cum necessaria ad victum amiserint, tamen velint viuere.*

Ἐπὶ δὲ τῶν ἀναγκαίων ἐστὶν ἃ καὶ ἄνευ ἀλλήλων ἔστιν ἃ δὲ οὐκ ἄνευ ἀλλήλων. Xenoph. *Necessaria alia sine alijs esse possunt, alia non possunt

λθύσιεν καὶ ἐξέσοιτο. Idem, χρῆν ἢ σιτοπομπείαν, ὅπως καμισθήσεται, σκοπεῖσθαι, *oportebat vero videre, quomodo frumentum conueheretur.*

IMPERATIVVS.

I. Imperatiuus postulat vocatiuum apud Græcos & Latinos. Est tamen quando Græci cum nominatiuo illum iungant. Lucian. ἴθι ὁ πυθαγορικὸς κατάβηθι καὶ πάρεχε ἑαυτὸν ἀναθεωρεῖν, *Tu vita Pythagorica descende, & tespectandum præbe.*

II. Vtuntur interdum Aoristo imperatiui pro futuro indicatiui. Menand. οἶδ' ὅτι ποίησον, pro, ποιήσεις, *scio tefacturum.* Eurip. οἶσθ' ἅν ὃ δρᾷσον; pro δράσεις. *scis quid facturus sis?*

OPTATIVVS.

I. Græci libenter loquuntur per optatiuum præcedentibus particulis ὅπ, ὥσπερ, ὅς, ὅσοι, ὅτε, & ὡς, ὡς εἴπις ζητήσας καρπὸν πολὺν ἀθυμήσειεν, εἶτα τυχὼν ἀχθοιτο τῇ Φορᾷ. Liban. *vt si quis copiosum fructum à Cerere petisset, postea cum impetrasset prouentu indignatus fuisset.*

II. Aliquando præponitur illi aduerbium optandi εἴθε, aliquando omittitur, Synes. κακῶς ὁ δεσπότης με κομισάμενος ἀπόλοιτο ναύκληρος, *male pereat nauta, qui me huc aduexit.* Theocrit. εἴθε γενοίμαν.

Ἢ βομβεῦσα μέλισσα, καὶ εἰς τὸ σὸν ἄντρον ἰοίμαν. *vtinam fierem apis strepera, tuumq; in antrum venirem.*

III. Optatiuus sæpe ponitur pro indicatiuo; & Atticorum proprium est optatiuus vti,

vbi natura ad indicatiuum ferebat, vt ait Budæus. ἐλεγες γὰρ ὅπ ζῶς τῷ δικαιοσύνῃ καὶ τῷ αἰδοῖ πέμψειε τοῖς ἀνθρώποις. Plato, *dixisti enim à Ioue iustitiam ac verecundiam hominibus missam.* οἱδ' Ινδοι εἰσελθόντες ἐλεξαν. ὅπ πέμψειε σφᾶς ὁ Ινδῶν βασιλεὺς, καὶ κελεύσειεν ἐρωτᾶν. Xenoph. *Indi vero ingressi dixerunt, se à Rege Indorum missos, & iussos interrogare*, pro ἔπεμψε καὶ ἐκέλευσε.

SVBIVNCTIVVS.

Subiunctiui magnus est vsus apud Græcos & Latinos in ambigendo dubitandoq; . πότερον εἴπω, *vtrum dicam*, οὐκ οἶδ', ὅ, πῶ, *nescio quid dicere debeam.*

INFINITIVVS.

I. Cum duo verba simul ponuntur absque coniunctione, alterum ponitur in infinitiuo, sicut apud Latinos, φοκεῖς πἀληθὲς λέγειν. Lucian. *videris quiddam verum dicere.*

II. Infinitiuus nominatiuum habet, cum in eadem persona oratio subsistit, λέγω εἶναι φίλος, *dico me esse amicum.* Lucian. φησὶν ἑαυτὸν ἀμείνονα γεγενῆσθαι στρατηγὸν, *dicit se meliorem esse ducem.*

III. Cum vero in eadem persona non persistitur, accusatiuus adiungitur, φημὶ τούτους μάλιστα ἐπαίνου ἀξίους εἶναι. Lucian. *dico istos maxime esse laude dignos.*

IV. Aliquando cum in eadem persona manet oratio, accusatiuus adhibetur. Homerus ἐδδε γὰρ κἀμὲ φημὶ κελαινεφὲς ἔμμεναι ἀλκῆς,

κῆς, πεῴ vero ego me dico oblitum fortitudinis.

ANNOTATIO.

Fusius de his Budæus. Imitati sunt nonnunquam Latini secundam regulam, *Lucan.*

Tutumq; putauit
Iam bonus esse socer.

Ouid. *sed enim quia retulit Aiax*
Esse Iouis pronepos.

Catul. *Phaselus ille quem videtis hospites,*
Ait fuisse nauium celerrimus.

De quibus consule Emanuelem initio Syntaxeos.

V. Quando infinitiuus & verbum præcedens ad eandem personam pertinent, non est opus accusatiuo pronominis, ἔφη ποιήσειν. *dixit facturum*, nimirum se. ὑπέσχετο βοηθήσειν, Plutarch. *pollicitus est se opitulaturum.*

VI. Verbum μέλλω frequenter adiungitur præsenti, aoristis, & futuris infinitiui μελλω ποιεῖν, *faciam*, ad verbum, *futurus sum facere*, ἐμελλον ποιεῖν, *facturus eram.* ὅταν μέλλῃ εισιέναι, ad verbum, *quando futurus est introducere*, id est, *quando introducturus est.* λέγω ὁ μέλλων λεχθήσεσθαι, λέγω ὁ λεχθησόμενος, *oratio recitanda.* μέλλω γνώσεσθαι, *ero.*

VII. Infinitiuum εἶναι, accedente verbo ἐστὶ, vel ἔξεστι, vel ὑπάρχει, vel aliquo simili, dandi vel accusandi casum postulat, ἰσχυρὸς Λακεδαιμονίοις ἀνὴρ ἐστιν εἶναι, *continuo Lacedæmonius fortibus atq; robustis esse licet*, τῇ τῶν τρόπων πρᾳότητι ἀδύνατον ἦν ἄλλοις ὁμοίως ἡμέρους εἶναι δοκεῖν λιπόντες, Aristid. *mansuetudine morum*

nullis aliis relinquentes, vt aq; placidi esse videantur, σοὶ ἢ συκοφάντῃ εἶναι ἐξάρχει. Demosth. *tibi licet esse sycophantæ.*

VIII. Accusatiui participiorum frequenter pro verbis infinitis ponuntur, πρῶτον μὲν ἅπαντες μέμνησθε δίις δεθέντα καὶ κεκλεμμένα. Demost. *omnes meministis bis ligatum bisq; condemnatum*, pro, δεθῆναι καὶ κεκλεμμένον.

IX. Cum verbis perseuerandi, desistendi, affectionem animi notitiamue significantibus coniungitur participium loco infinitiui, ἀγαπῶν με διατέλει, pro, ἀγαπᾶν pergit me amare. οὐ παύσομαι φιλῶν, *non cessabo amare*, pro, φιλεῖν. παύσασθε ἐριζοντες, Lucian. *cessate contendere.* μέμνημαι ἰδὼν, pro, ἰδεῖν, *memini videre.* λανθάνει πράττων. Aristoteles, *latet alios eum hoc facere, clam facit.* λέληθας δεκαδων, Aristoph. *oblitus es te seruire.*

X. Idem fit in nonnullis adiectiuis cognitionem significantibus, δῆλος εἶ συκοφαντῶν, *manifestus es sycophanta*, Lucian.

XI. Interdum tamen non participium, sed infinitiuus prædictis verbis additur, μέτελλον αὐθόμως ἐγγὺς εἶναι (pro ὄντα) ἀνέζαξε, Plutarchus, *sentiens Metellum prope adesse, castra mouit.*

XII. Vsurpatur infinitiuus frequentissime pro coniunctiuo vel optatiuo præcedentibus particulis οἷος, ὅσον, ὡς, ὥστε, πρὶν, ἐφ' ᾧ & δ' ὅλον ἔχει ὥστε πρὸς θοίνην βρόχον. Lucianus, *neque obulum habet, vt emat laqueum.* πιθανός ἐστιν οἷος

οἷος μὴ ἥδεσθαι, *talis homo est, vt nulla voluptate afficiatur.* οἱ θεοί εἰσιν οἷοι μὴ μεταβάλλειν. *Dii sunt eiusmodi vt nunquam mutentur.* πολλάκις γέγονεν, ὥστε τοὺς μείζω δύναμιν ἔχοντας ὑπὸ τῶν ἀσθενεστέρων κρατηθῆναι. Isocrat. *Sæpe accidit, vt qui potentiores essent, ab imbecillioribus vincerentur.*

XIII. Nominatiuis adiectiuorum eleganter adiungunt Græci infinitiuum. δεινὸς λέγειν, *acer dicere*, id est, *acer & vehemens in dicendo.* δεινὸς δὲ εὑρεῖν καὶ ἀμηχάνων πόρον. Æschyl. *etiam ex desperatis exitum reperire potest.* ὀξὺς ὁρᾶν, *acer videre.* βαθέα περάσαι. *profunda transire.* ἐμπρεπὴς ἱππεύειν, τοξεύειν, ᾄδειν, *peritus equitare, iaculari, cantare.*

ANNOTATIO.

Hinc illa apud Latinos, *fortis bellare, prudens intelligere, sapiens prouidere*, & tum alia passim apud Latinos obuia, maxime apud Horatium.

XIV. Infinitiuus apud Græcos ponitur frequenter pro imperatiuo. Phocylid. μέτρῳ μὲν φαγέειν, πεῖνῃ δὲ μυθολογεύειν, pro φάγε, πείνῃ δὲ μυθολόγευε. *moderate edito, bibito ac loquere.* Et hoc frequenter fit apud Hesiodum in ἔργοις.

ANNOTATIO.

Sunt tamen qui subaudiri velint verbum θέλε, aut χρή, aut ἄρχεται, aut aliud simile, modum hunc loquendi exoressit Virgil 3. Georg.

Æstibus at mediis umbram exquirere vallem,
Tum tenues dare rursus aquas, & pascere rursus.

Subaudi conuenit

XV. Gerundia Latinorum in DI, DO,

dvm, itemq; supina, supplent Græci per infinitiuum, addito interdum articulo, interdum omisso, cum aliis particulis, vt sunt, ἕνεκα, χάριν Et cum præpositionib. ἄρξασθαι ἀνθυτίζειν. Herodianus. *peritissimus taculandi.* ὥρα ἡμῖν ἀπέναι. Lucian. *tempus est abeundi.* ὥρα προΐεσθαι ἐστι. Xenophon. *tempus est abeundi.* ἕνεκα δὲ πλείω πιεῖν τοῦ παρέχεσθαι δίαιαν. Isocrates. *gratia vel caussa augendi rem familiarem.* τοῦ νικᾶν ἕνεκα ἦλθε. *venit vincendi gratia.* τὸ πλεῖν ἐστιν ἐν τῷ ἀρῆσθαι μᾶλλον ἢ ἐν τῷ κεκτῆσθαι. Aristot *diuitia magis sunt in vtendo quam in possidendo.* δῶκε φέρειν dedit ferendum. δὲ πεφυκὼς πρὸς τὸ ἁρπάζειν. Polyb. *natura aptus ad subsannandum.* ἐξῆλθε μισθωσασθαι ἐργάτας. Matthæo 20 *exiuit conductum seu conducere operarios.* ἡδὺ καὶ εὐπετὲς κτήσασθαι. Plato. *res comparatu facilis.*

XVI. Gerundia in dvm cum aliquid fieri aut faciendum significant, circumloquuntur Græci per verbalia in εον, λεκτέον, *dicendum.* ποιητέον *faciendum*: τυπτέον, *verberandum*: quæ præter suum casum, casum quoq; personæ recipiunt, ἀλλάττειν τούτοις; *non est his seruiendum.* ἀπονεμητέον. Arist. *non eadem omnibus tribuendum est.* δὲ λυτέον τὰς φιλίας. Aristot. *statim dissoluendum amicitias.*

ANNOTATIO.

Ita enim id verbum vertitur, qui modus loquendi Latinis quoq; placuit, Lucret.

Æternas quoniam pœnas in morte timendum.

Virgil.

Virgil. — *alia arma Latinis*

Quarenda, aut pacem Troiano à rege petendum. Vide Emmanuelem in constructione infinitiui, & de participiali in Dum. γραπτέον ἐμοὶ ἐπιστολὴν, ad verbum, *scribendum est mihi Epistolam*, pro, *scribenda est mihi*, vel, *à me Epistola.*

XVII. Attici in his verbalibus vtuntur nonnunquam plurali pro singulari, οὐκ ἐπιστευτέα τῶν νῦν ἀνθρώπων, pro, πιστὸν τέον. Lucian. *non est amplius vlli mortalium fidendum.* πρόδοτέα εἶναι, *eundem esse*, pro, πρόδοτον, inquit Budæus.

XVIII. Aliquando construuntur verbalia hæc cum suo substantiuo, more adiectiuorũ, λυτέος ἡμῖν ὁ ἐατέος, ὁ πιστὸς νόμος κύριος γενέσθω νῦν. Demosth. *Soluenda est huiusmodi Lex, & non permittenda, vt se dominam constituat.* ὁ παροπτέος ἀνὴρ οὐδὲ ἀμελητέος. Lucian. *non despiciendus vir, neq; negligendus.*

XIX. Videntur nonnunquam Græci gerundia & supina circumloqui per participia, ἦκον ἀνιῶντες. Isocrat. *veniebant opitulatum.* βαῖνον ἐποψόμενοι. Apoll. *ibant spectatum.* ὁ ἡττηθεὶς μαχόμενος, Arist. *victus pugnando*: μεταξὺ λεγόμενος, *inter laudandum.*

ANNOTATIO.

Hæc tamen & similia exempla aliter Latine reddi possunt, nempe veniebant opitulaturi, ibant spectaturæ, victus in pugna. Et hæc de infinitiuo.

CAPVT

CAPVT XVI.
DE CONSTRVCTIONE PARticipiorum.

VSus participiorũ in lingua Græca adeo frequens est & elegans, vt non immerito Græci dicantur φιλομέτοχοι, id est, participiorum amantes. Plurima enim, quæ nos non nisi periphrasi adhibito pluribus effere possumus, ipsi vnico participio venustissime exprimũt quod Latinis mirari, raro vero imitari licet, præsertim pari lepore & gratia; imo & tunc quoque libenter participiis vtuntur, cum aliis verbis æque commode & breuiter vt possint, cuius rei hoc sit exemplum. Demosthenes. ὡς γὰρ εἰπεῖν ἁπλῶς, ἅπαντες ἐγνωκότες ὑπάρχειν μοι δοκεῖτε, *vt enim vno verbo dicã, omnes videmini mihi cognouisse*: poterat Demosthenes breuius dicere, γνῶναι, vel ἐγνωκέναι. Idem, ὅτι εἰς Νικόδημον ἀπέκτονεν, *quod Nicodemum peremerit*. pro, ὅτι ἀπέκτονε ἢ ἀπέκτεινε. Idem, ἔτι γὰρ οὗτος ὁ πάντα ταῦτα οἰκῶν, pro, ἔτι γὰρ πάντα ταῦτα διοικεῖ, *hic omnia administrabat*.

Cæterum cum ex iis quæ superioribus capitibus de verbis præcepimus, multa participijs sint communia cum verbis, superuacaneum foret, hic plures hac de re præceptiones tradere.

I. Participia imitantur verborum suorum constructionem, sicut apud Latinos, ὀλιγωρῶν δ' παιδείας, *negligens disciplina*.

II. Participia cum fiunt nomina genitiuum habent, sicut apud Latinos, εἰδυῖα πόνε, *gnara laboris*. μάχης εὖ εἰδότες πάσης. Hom. *belli scientes*. διδασκάλῳ δ' πολέμοιο. Hom. *doctus belli*. ἰόξων εὖ εἰδὼς, Hom. *sciens iaculorum*.

III. Aliquando adiunguntur participia verbis,

bis, vt eorum significationem augeant, οἶδα ἰδὼν, *videns vidi, sciens scio.*

IV. Interdum abundant participia ᾤχετ' ἀπιών, *abiit, vel abiens abiit.* λῃστὴς ἐχων, *nugaris.* De qua re etiam capite secundo dictum est.

CAPVT XVII.

DE CONSTRVCTIONE ADVERBIORUM.

ADVERBIA CVM NOMINE.

I. Aduerbia demonstrandi nominatiuum vel accusatiuum habent, ἰδὲ, ἰδὲ, ἰδοὺ ἰδὲ, *en, ecce,* ἰδὲ Ῥόδος, ἰδὲ πήδημα. Æsopus, *ecce Rhodus, ecce saltus.*

II. Genitiuum habent aduerbia loci, temporis, numeri, ordinis, causſæ, similitudinis, separationis, exceptionis, copiæ, celandi, & illa omnia, quæ formantur à nominibus genitiuum habentibus, vt sunt comparatiua & superlatiua, & alia quam plurima, quorum omnium ordine subiiciam exempla. ἐγγὺς τῆς πόλεως, *prope ciuitatem.* πλησίον τῆς ἀγορᾶς. *prope forum.* ἐκ Βαβυλῶνος, *recti à Babylonem.* πόρρω Διὸς καὶ κεραυνοῦ, *procul à Ioue & fulmine.* πρόσθε θυρῶν, *ante fores.* ἐξω τῆς πόλεως, *extra ciuitatem.*

Μεταξὺ κινδύνων, *inter pericula.* ἐκ τῆς δείπνου, τοῦ ἀρίστου, *statim à cœna, à prandio.* μέχρι ἑσπέρας, *vsq; ad vesperam.* πρωὶ τῆς ἡμέρας,

ἑῴς, *matutino tempore.* ἅπαξ, δίς, τρίς, τετράκις δ' ἐνιαυτοῦ *semel, bis ter, quater, in anno.* ἐφεξῆς τοῦ ἑνὸς, *deinceps post vnum.* ἐχομένως τούτων, *post hæc.* ἕνεκα τ' ἀληθείας, εὐδαιμονίας. *propter veritatem, felicitatem.* χάριν τῶν πόνων, *gratia laborum.* ἕκατι δ' κέρδους, *propter lucrum.* ποταμῷ δίκην ἢ πυρὸς, *instar fluuii, vel ignis,* & apud Poëtas, δίχα δώρων, *sine donis.* ἄτερ δὲ πόνων, ἀπόνου δὲ καμάτων, *sine labore.* νόσφι διὸς, *sine Ioue.* χωρὶς τῶν ἄλλων, *absq; aliis.* δίκην μαγείρων, *more cocorũ.* πάντα ἔχει πλὴν χρημάτων, *omnia habet excepta pecunia.* παρεκτὸς μοιχείας, *excepto adulterio.* ἅλις ἁλὸς, *satis salis.* κρύβδα vel λάθρα τῶν ἄλλων, *clam aliis.* μᾶλλον τῆς φύσεως, *magis quam natura ferat.* μάλιστα πάντων, *maxime omnium.* ἥκιστα πάντων, *minime omnium.* ἀξίως τῶν προγόνων, *digne maioribus.*

III. Datiuum habent aduerbia congregandi. ἅμα τῇ ἡμέρᾳ, *simul cum die.*

Ἅμα τοῖς ἄλλοις, *simul cum aliis,* ὁμοῦ τοῖς συμμάχοις, *vna cum sociis.*

IV. Datiuum etiam illa poscunt, quæ fiunt à nominibus cum datiuo iungi solitis. ὁμοφώνως ἄλλοις, *conuenienter aliis.*

V. Sicut nomina nonnulla genitiuum & datiuum postulant, ita quædam etiam aduerbia, πλησίον σοῦ καὶ σοί, *prope te.* ὁμοίως ἀνθρώπου καὶ ἀνθρώπῳ, *similiter homini.* ἐγγὺς τ' πόλεως, ἐγγὺς τῇ πόλει, *propè ciuitatem.*

VI. Aduerbia iurandi accusatiuum habent, νὴ τὸν δία, μὰ τὸν Ἀπόλλω. passim apud auctores. *ita per Iouem, non per Apollinem.* VII. Si

VII. Si Aduerbia negandi cum negatiuis nominibus, aliisve negantibus aduerbiis coniungantur, magis negant, οὐκ ἔστιν ἀνὴρ ἀγαθὸς κακὸν οὐδὲν ἔχει, οὔτε ζῶντι, οὔτε τελευτήσαντι. Plato, *Vir bonus nullum malum habet neq; viuus neq; mortuus.*

VIII. ὦ aduerbium vocantis, exclamantis & admirantis Græcis, Latinis etiam interiectio, coniungitur cum nominatiuo, genitiuo, accusatiuo & vocatiuo. ὦ ἔβεν ὦ χρυσέ. Theocr. *ô ebenus, ô aurum.* ὦ πηγῆς πολυχρύσου, S. Basilius, *ô fontem vberem.* ὦ τῆς ἐμῆς ἀθλιότητος, *ô meam miseriam*, ὦ τῆς ἀναισχυντίας. *ô impudentiam.* ὦ ἐμὲ δειλὸν, *ô me miserum.* Callimach. ὦ Ζεῦ τί λέξω; *ô Iuppiter quid dicam?* ὦ μῆτερ, ὦ τεκοῦσα, *ô mater, ô genitrix.* Eurip.

ANNOTATIO.

Aduerbium ὤ oxytonum aiunt esse admirantis, vel dolentis, ὦ perispomenon vocantis, exclamantis.

IX. Aliquando solus genitiuus ponitur, omisso aduerbio, τῆς τύχης, *fortunam*, pro, ὦ τῆς τύχης, τῆς ἀτελχείας, τῆς ἀναισχυντίας. *impuritatem, impudentiam*, pro ὦ τῆς ἀτελχείας. ὦ τῆς ὠμότητος, Nazianz. *ô crudelitatem.*

X. Græci in inuocationibus vocatiuo & genitiuo vtuntur, vbi Latini vocatiuum & accusatiuum adhibent, ὦ ἄπολλον εὐδαιμονίας ὑπερβαλλούσης, *Apollo magnam felicitatem.*

Alia alios subinde casus habent, vt ὦ τοῦ genitiuum,

tiuum, φεῦ τῆς ἀλλαγῆς. Lucian. *hem mutationem.* οἴμοι τῶν κτημάτων, οἴμοι τῆς ἀρχῆς, Lucianus, *heu mihi ob possessiones, heu mihi ob agros.* Sunt qui in his & similibus subaudiendam putent particulam ἕνεκα. Cum recto quoq; copulatur, οἴμοι κακοδαίμων, *heu misero mihi.* Aristoph.

XI. Vim superlatiuorum aduerbialium augent Graeci adiectione harum particularum, ὡς, ὅτι, ὡς ἔστι, & similium ὡς βέλτιστα, ὡς ὅτι βέλτιστα, ὡς οἷόντε ἄριστα, *optime, ὡς ἐδύνατο κάλλιστα, quam potuit pulcherrime.*

ADVERBIA CVM VERBIS.

I. Aduerbia qualitatis frequenter & elegãter construuntur cum verbo ἔχω, διάκειμαι, διατίθεμαι, addito casu illius aduerbii. ἀφειδῶς ἔχει χρημάτων, *prodigus pecuniæ.* τῶν ἐν ἀγορᾷ οὐκ ἀπείρως ἔχει, *non est imperitus rerum forensium.* ἀρχαίως ἔχει. *homo antiquæ fidei.* εὖ διάκειμαι & ἐν καλῶ, *bene affectus.*

ANNOTATIO.

Hæc & simil a Latine exprimi non possunt ad verbum. Male enim dixeris, Imperite habet rerum forensium.

II. Verbum ἔχω admittit nonnunquam aduerbium qualitatis, addito genitiuo, quem tamen alias aduerbium non regit, πειράσομαι λέγειν ὡς ἔχω γνώμης, Halicarnass. *conabor explicare sententiam meam.* πῶς ἔχεις γνώμης *quæ est tua sententia? quomodo affectus es?*

III. ὡς, ὥστε, ἐπὶ δή, πρίν, πρίν ἤ, ἕως, sæpe apud Græcos cum infinitiuo construuntur. ταῦτ' οὖν ὡς μὴ ἐτιμωρήσαμεν, νῦν ἱκανῶς εἰρηται. Demost.

Demosth. *Hæc igitur vt admonendi gratia, nunc dixisse, satis fuerit.* ὡς ἐπ' εἰπεῖν, *vt verbo dicam.* οὐδενὶ γὰρ τοσαύτην σχολὴν παρέλιπον, ὥστε ἑτέρῳ σωθῆναι. Isocrat. *nulli enim tantum otii reliquerunt, vt malis alienis afficeretur.* πρὶν εἰπεῖν, *priusquam diceret.* πρὶν ἢ σωελθεῖν αὐτοὺς. Matth. 1. *antequam conuenirent.* μὴ πρὶν ἐπ' ἠέλιον δῦναι καὶ ἐπὶ νέφας ἐλθεῖν. Hom. 2. Iliad. *Non prius Sol occidat & tenebræ aduenant.* ἐπεὶ δὴ γνώσεσθαι ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἀγάθωνος, ἀνεωγμένην καταλαμβάνειν τὴν θύραν. Plato, *Postquam vero ad Agathonis ædes venissent, apertas inuenisse fores.* πολλάκις γέγονεν ὥστε τοὺς μείζω δύναμιν ἔχοντας ὑπὸ τῶν ἀσθενεστέρων κρατηθῆναι. Isocr. *Sæpe accidit vt qui potentiores essent, ab imbecillioribus vincerentur.*

ANNOTATIO.

Aliqui hic subaudiri putant verbum σωίβαινε, vel aliud simile, ἐπεὶ δὴ ὃ σωίβαινε γίνεται. Est vero hæc cōstructio plane Græca, neq; quidquam cum Latino more commune habet, quam expressisse videtur Horat. lib. 1. Ode 11. *vt melius quidquid erit, pati*, id est, *vt melius patiaris.* Obtinet porro accusatiuus huiusmodi vim nominatiui. Illa enim sententia Isocrat. vbi ὥστε cum infinitiuo & accusatiuo iungitur, ita reddi potest, πολλάκις γίγνεται, ὥστε οἱ μείζω δύναμιν ἔχοντες, ὑπὸ τῶν ἀσθενεστέρων, κρατηθῆναι.

IV. Eædem particulæ ὡς, ὥστε, sæpe etiam cum indicatiuo, & cum optatiuo, & interdum cum subiunctiuo construuntur, sicut apud Latinos. ὡς ἰδὼν, ὡς ἐμάνην. Theocrit. *vt vidi, vt insanii.* ὡς μηδὲν ὑπὸ τῶν ὄχλων βιαοθείη. Halicarn.

licarn. *ne qua illi vis à turba inferretur.* ὥστε μηκέτι πολεμήσωμεν, *ne amplius bellū geramus.* τοσοῦτό μου κατεφρόνησεν, ὥστε ἐλπίζει ῥᾳδίως ὑπερβήσεσθαι. Hocr. *adeo me contempsit, vt etiam speret se me facile superaturum.*

ANNOTATIO.

Ως in aduerbiali significatione plerumq; indicatiuum habet. Poterant autem duæ proximæ antecedentes regulæ ad conunctiones reiici, sed cum voculæ illæ in aduerbiis quoque numerentur, visum est eas hoc loco ponere.

V. Aduerbia hortandi, prohibendi, optandi, & similia eosdem fere modos habent, quos apud Latinos, Φέρε δὴ σκέψασθε, *age considerate.* ἄγετε εἴπατε, Lucian. *agite dicite.* μὴ ὄχλει. Lucian. *ne sis molestus,* μὴ κέκραγχθι, Lucia. *ne clama.* εἴθε ῳχόμην, Theocrit. *vtinam fierem.*

VI. Iungitur εἴθε etiam cum accusatiuo & infinitiuo. Phocyl. εἴθε σε μὴ θνητοῖσι γενέσθαι πῆμα πεφυκός. *vtinam non esses mortalibus desiderabile malum.*

VII. Præponuntur præterea hæ optatiuæ particulæ, αἴθε, εἴθε, & ὡς præterito imperfecto, ὤφελον. seu ὄφελον, & Aoristo secundo, ὤφελον, siue ὄφελον, sequente infinitiuo. Homer.

ἦλυθες ὀκπολέμοιο, ὡς ὤφελες αὐτόθ' ὀλέσθαι,
Venisti ex pugna, vtinam ibi periisses.

Idem, αἴθ' ὄφελες ἀκμὴν ἐμμεναι ἄγαμός τε ἀπόλεσθαι.

Vtinam

Vtinam aut natus non esses, aut periisses ante matrimonium.

ADVERBIA CVM ADVERBIIS.

Aliquando coniunguntur aduerbia cum aduerbiis. Hesiod. νόσφιν ἄπερθε κακῶν, *absq; malis.* Aristoph. μάλα σφόδρα. ad verbum, *valde valde, magnopere.* πάνυ σφόδρα, *omnino.* Plato.

Aliquando adsciscunt sibi præpositionem, μέχρι πρὸς τὴν ἥλιον, *vsq; ad solem.* Arist.

CAPVT XVIII.

DE CONSTRVCTIONE PRÆSITIONVM.

CVm bona pars elegantiæ Græci sermonis in recto præpositionum vsu sita sit, merito multum operæ & studii in illis accurate explicandis ponitur. Tam varie enim & intra & extra compositionem vsurpantur ab auctoribus, vt illarum regulæ breuiter nequaquam expediri possint. Quo fit, vt nos etiam solito longiores in hoc capite futuri simus. Multa tamen vsu & lectione bonorum auctorum cognoscenda prætermisimus. Quis enim omnia regulis concludat. Neq; vero illa, quæ iam libro primo huius Grammatices dicta sunt, hic repetenda duximus.

REGVLAE GENERALES DE præpositionibus.

I. PLERÆQVE præpositiones præpositio

articulo vicem nominis gerunt. οἱ ἐν ἀγρῷ, id est, ἀγροῖκοι, agrestes. οἱ ἐκ τ᾽ σταᾶ. Stoici. οἱ πρὸ ἡμῶν, maiores nostri. οἱ σὺν Αντωνίῳ, id est, Antoniani, τὸ εἰς ἐμὲ, officium meum, subauditur enim καθῆκον, aut quid simile, οἱ μετ᾽ ἡμᾶς, posteri, οἱ μεθ᾽ ἡμῶν, praesentes, qui nobiscum viuunt. τὰ ὑπὸ γῆς, id est, χθόνια, terrestria. τὰ ὑπὲρ ἡμᾶς, id est, οὐράνια, caelestia. οἱ πρὸς τοῖς κύλιξι, pocillatores, mimstri à poculis. τὰ πρὸς ποσὶν, obuia. τὰ ὑπὸ γῆς, qua sub terra sunt.

II. Praepositiones migrant in aduerbia, quando casus suos amittunt, quod etiam apud Latinos contingit, καὶ μικρὸν πρὸς. Demosth. & aliquid amplius. πᾶσα περιχθών. Hom. omnis circum terra. sic, longo post tempore, paucis post diebus.

III. Sæpe subticentur praepositiones, σὺν χάριν λέγω, id est, πρὸς, tua causa dico.

ANNOTATIO.

De Tmesi aliisq; disiunctionibus vel à suo casu, vel à suo verbo, nihil dicendum est, cum eadem Latinis quoque vsitatæ sint.

REGVLAE SPECIALES DE PRAEpositionibus.

Praepositiones sunt octodecim, ex quibus sex monosyllabæ, ἐν, εἰς, vel ἐς, ἐκ vel ἐξ, πρὸ, πρὸς, σὺν, Attice ξύν.

Duodecim dissyllabæ, ἀνὰ, κατὰ, διὰ, μετὰ, παρὰ, ἀντὶ, ὑπὲρ, ἀμφὶ, περὶ, ἀπὸ, ὑπὸ, ἐπὶ. Ex his quædam vnum duntaxat casum, quædam plures

plures habent, quamuis fere semper diuersa significatione.

Præpositiones cum genitiuo.

Solum genitiuum habent ex monosyllabis ἐξ & πρὸ, ex dissyllabis ἀντὶ & ἀπό.

Ex vel ἐξ
- Ex: ἐξ οἴκου, *ex domo*, ἐκ καρδίας, *ex corde*.
- De: κατεπάλθη ἐκ ἵππου. Lucia. *detractus est de equo*.
- A, vel ab: ἐκ διὸς ἀρχώμεθα. Theoc. *à Ioue ordiamur*. ἐκ παπίου, *ab infantia*.
- Præ: ἐξ ἄλλων ὁδὸν τοῦτον ἐπίσαντται. Pind. *præ aliis hanc viam norunt*.

Interdum Latine non exprimitur, quod omnibus præpositionibus commune est, ἐκ πολλοῦ, *multo tempore*. quod etiam in verbis nonnunquam accidit, ἐκ μανείς, *furore percitus*.

Interdum exprimitur per aduerbium, ἐκ θεοῦ τοῦτο γέγονε, *hæc facta sunt diuinitus*.

Componitur cum aduerbiis, ἐκ τότε, ad verbum, ex tunc, ἀπὸ τηλοῦ *à longè*.

πρὸ
- Præ: ὅμηρος ἡσίοδος πρὸ τῶν πάντων τὴν ὄρχησιν ἐπαινέσι. Lucian. *Homerus & Hesiodus præ omnibus saltationem laudant*.
- Pro: πρὸ τῶν κοινῶν κινδυνεύειν. Lucia. *pro communi vtilitate periculum suscipere*.
- Ante: πρὸ ἐμοῦ. Demosth. *ante me*. πρὸ θυρῶν *ante fores*, οἱ πρὸ ἡμῶν, *maiores nostri*. πρὸ τῶν ποδῶν, *antepedes*. πρὸ ὀφελοῦ καὶ πρὸ ἔργου & contractione πρόργου *operæpretium, vtilitas, commodum*:

dum : πρὸ οὐδενὸς τιθέμενος, Lucian. *profuerit tibi, sit fœlix* ἀγαθὸν ἐστι σοὶ τοῦτο ποιεῖν, *non est operæpretium hoc facere.*

Solet autem non raro præpositio πρὸ in compositione & cum suis casibus frequente o vel ε coalescere in vnam syllabam., προύλιγον, πρὸ ὀλίγου, *paulo ante.* προύχω, προέχω, *præcedo, præcello.* De quo libro primo capite 13.

In compositione fere servat πρὸ suum significatum, προέχω, *antecello.* προκατάμωμος ἄμωμος, *pœna propositi.* προάστιον, *suburbium*; ad verbum, *quod est ante urbem.*

ANTI.

Αντὶ { pro } αὐτ' οἰκέτου. Aristot. *pro famulo, id est, vice seu loco famuli.* ἀντὶ ἀγαθῶν, ἀποδιδόναι κακὰ, *mala pro bonis reddere.*
{ propter, ob } οὐκ οἶδ' αὐθ' ὅτου, S. Gregorius Nazianz. *nescio quam obrem.*

In compositione significat, *pro & contra*, αὐθύπατος, *proconsul*, αὐτιβάλλω, αὐτιπολεμῶ, *repugnare, contradicere.* Item comparationem: αὐτίθεος, *similis Deo.* Et vicem, αὐτοὐεργετεῖν, αὐτιπελαργεῖν, *vicissim beneficium præstare* αὐτίδειπνος, *qui alterius loco ad cœnam venit.* αὐτιδικος, *aduersarius in lite, litigans contra alium.* ἀντιδικία, *contra litigatio.*

Ἀπὸ { E vel ex } τὸν θάλατταν ἀπὸ τῆς γῆς ὁρᾶν, Callim. *mare è terra intueri.* ἀπὸ συνθήματος, *ex compacto, ex composito.*
{ A, ab } ἀπὸ τῆς κεφαλῆς, *à capite*, ἀπ' ἀρχῆς, *ab initio.* ἀπὸ δείπνου, Homer. *à cœna*, id est, *post cœnam.*
{ Per } κατελύθη πόλεμος ἀπὸ τῆς τοῦ χρυσῆς, Chrysost. *per preces bellum solutum est.*

Abs-

Absque | ἡ ἀπ' ἀνδρὸς ἔστε, Plut. *quæ abest à marito est.* οὐκ ἀπὸ πόπου. οὐκ ἀπὸ πράγματος, *non absre.*

A, post | ἀπὸ δείπνου. Homer. *à prandio.*

In compositione idem fere significat quod extra compositionem, vt vsus te docebit.

DATIVVS CVM PRÆPOSITIONE.

Solum datiuum postulant duæ præpositiones monosyllabæ, ἐν & σύν.

Ἐν
- In ... | ἐν οὐρανῷ, *in cœlo.*
- Inter | ἔστ' ἐν αὐλῷ ἐχώσετο. Plut. *hoc inter pocula accidit.*
- Penes | ἐν δὲ τοῦτῳ τὸ τούτου τέλος ἦν, οὐκ ἐν ἐμοί, Demosth. *huius rei exitus penes Deum, non penes me erat.*
- Cum | ἐν πελτασταῖς καὶ ἀκοντίοις, Xenoph. *cum peltis & spiculis.*

Constituitur interdum ἐν cum genitiuo, sed per ellipsin, ἐν ἀνδρὸς δικαιοτάτου. Eurip. subaudiuntur οἴκῳ, *In viri maximè pij domo.* Sic Latine in *Veneris, in Dianæ*, subintelligitur *ædem, templo.*

Præpositio ἐν æpe ponitur pro εἰς, θρασὺς ἐν ἐμοί, pro εἰς ἐμέ. Sophoc. *audax in me, contra me.* sic in Euang. l. Luc. 7. ἐξέλθητε ὁ λογος ὃν ἐποιησε ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ καὶ πάσῃ τῇ περιχώρῳ, pro, εἰς ὅλην τὴν Ἰουδαίαν καὶ πᾶσαν τὴν περίχωρον.

Rursus εἰς ponitur pro ἐν, τὸ θρόνου εἰς ὃν καθεζόμενος ἐδίκαζεν. Herod. εἰς ὃν pro ἐν ᾧ *thronus in quo præsidem iudicabat.* Aristoph. κατακλινεῖν αὖτ' εἰς ἀσκληπιοῦ κάλλιστόν ἐστι, *optimum est, vt cum in Æsculapij templo recline mus.*

ΣΥΝ.

Σὺν respondet Latinæ præpositioni cum, σὺν θεῷ *cum Deo.* hæc cum tritum inter nos interpretationem, σὺν χάρισι, *gratis fauentibus*, σὺν θεῷ, *Deo volente.*

In pronomine αὐτὸς sæpe intelligitur præpositio σὺν, Lucian. ὀπυιμῶν αὐτῶν ὠλένας τε πτερὰ, id est, σὺν αὐτῶν, vna cum aliis amputans pennas.

ACCVSATIVVS CVM PRAEPOsitione.

Solum accusatiuum habent εἰς, Attice ἐς & ἀνὰ.

Εἰς
- In
  - εἰς οἶκον εἰσελθεῖν, intrare in domum.
  - εἰς ἓς λέγειν, *in aurem dicere.*
- In, *id est*, erga
  - τῆς ἐμῶν εἰς ἐμὲ εὐνοίας. Xenoph. *vestra erga me beneuolentia.*
- Ad
- Apud
  - εἰς ἀγαμέμνονα δῖον, *Ad Agamemnonem dium.* Hom. Διαβεβλημένος εἰς τοὺς Μακεδόνας. Paus. *apud Macedones infamatus.*
- Ad, *id est*, circiter
  - εἰς τριακοσίους. Paus. *ad trecentos.*
- Ob, propter
  - εἰς δικαιοσύνην ἐπαινεῖται. Arist. *laudatur propter iustitiam.*
- Contra
  - εἰς τοὺς σοφιστὰς. *contra Sophistas.*

Ponitur cum genitiuo per ellipsin, εἰς διδασκάλου, pro εἰς οἰκίαν διδασκάλου, *in domum præceptoris.*

ANA.

Ἀνὰ
- Per
  - ἀνὰ πόλιν, ἀνὰ στρατὸν, ἀνὰ Ἑλλάδα, *per vrbem, per exercitum, per Graciam.* ἀνὰ πᾶν ἔτος. Dioscorides, *per singulos annos.*
- In
  - ἀνὰ στόμα ἔχειν, *in ore habere.* Xenoph.
- Aduersus, Contra,
  - ἀνὰ ποταμὸν πλεῖν. Herod. *contra fluuium nauigare.*

ἐλα-

Singuli: ἔλαβον κὴ αὐτὸι αὐὰ δλωάελον. Matth.20. *Acceperunt & ipsi singuli denarium.*

Poetice iungitur cum datiuo, χρυσέῳ αὐὰ σκήπτρῳ. Homer. *aureo cum sceptro.* αὐὰ βωμοῖς, *superaris.* Homer.

Genitiuum & accusatiuum habent istæ quatuor præpositiones, Διὰ, μέτα, κατὰ, ὑπὲρ.

Δ Ι Α.

Διὰ cum genitiuo.
- Per: Διὰ βίυ. Plutarch. *per totam vitam,* Διὰ γῆς κὴ θαλάσσης, *terra marique.*
- Ex: δι' ἀλφίτου πεπυρμένου. Plut. *ex farina confectus.*
- In: Διὰ χειρὸς ἔχειν. Halicarn. *in manu habere*
- Post: δι' ἐτῶν ἢ πλειόνων παρεγγεγόμενος, *post annos multos aduenit.*

Διὰ cum accusatiuo
- Propter: Διὰ τί. *quamobrem?*
- Per: Διὰ νύκτα μέλαιναν, *per atram noctem.* Διά τ' ἔντεα κὴ μέλαν αἷμα, Homer. *per arma & sanguinem.*
- A, ab: Διὰ θεὸς ἐσώθη ὢν, *seruatus sum à Diis.* Demosth.

Μ Ε Τ Α.

Μετὰ cum genitiuo, cum. μετὰ σεῦ. *tecum.* μετὰ μαινομένων μαίνεσθαι, *cum insanientibus insanire.*

Interdum iungitur Datiuus. Lucian. ὀρφεὺς μετὰ χερσὶν ἔχων τὴν λύραν, *Orpheus manibus lyram tenens.* κὴ τὰ μὲν δὴ δίασαν μετὰ σφισιν αὐτοῖς Ἀχαιοί. Homer. *& illa quidem recte inter se diuiserunt Græci.*

Κατὰ
- Post: κατ' ἡμέρας ὀκτὼ. *post dies octo.*
- Ad: κατ' δαίμονας ἄλλους. Homer *ad alios Deos*

Μετὰ cum accusatiuo	In	ἃ μὴ χείρας ἔχει. Thucyd. *quæ in manibus haberet.*
	Propter	ἐὸν μὴ κάλλος. Homer. *propter suam pulchritudinem.*

KATA.

κατὰ cum genitiuo	De	Κατὰ τῶν πετρῶν ῥίπτειν, *de saxis deiicere.* Plut.
	Contra	κατὰ σοφιστῶν λέγειν, *contra Sophistas dicere*
	Per	ἐπομνύναι κατὰ πάντων τῶν θεῶν. Lucia. *iurare per omnes Deos.*
	Post	κατὰ νώτου, *post tergũ à tergo.*
	In	κατὰ πετρῶν ἀκίδες, *feris in petris.*
κατὰ cum accusatiuo	Sub	εἶδυ κατὰ τὴν γῆς, *subterram descendit.*
	Secundum	Εὐαγγέλιον κατὰ Ιωάννην, *Euangelium secundum Ioannem.*
	Iuxta	ὁ κατὰ τοὺς ἐκεῖ. Thuc. *qui iuxta illos erat.*
	Pro	κατ' ἀξίαν, *pro dignitate.* κατὰ δύναμιν, *pro viribus.*
	In	κατ' ἀγορὰν, *in foro.*
	A	κατὰ νῶτον, *à tergo.*
	Per	καθ' αὑτὸ, *per se,* κατὰ συμβεβηκὸς, *per accidens*

YΠΕΡ.

ὑπὲρ cum accusatiuo	Supra	ἐστὶ ὑπὲρ κεφαλῆς, *supra caput astitit.* ὑπὲρ γῆς. Plato, *super terram.*
	Super	
	De	ὑπὲρ ἧς ἁλιεύομαι ἐν οἰκείῳ τόπῳ. Halicarn. *de qua dicam proprio loco.*

ὑπὲρ

ὑπὲρ cum accusat uo	Vltra, vel supra	ὑπὲρ τὸ κήπων ὄρος κεῖ. Herod. *vltra vel supra hortos mons est.*
	Pro	ὑπὲρ ἐμοῦ, *pro me*, ὑπὲρ ἡμῶν, *pro nobis.*
	Supra	πῶς γὰρ λαικάζεις τὸ ὑπὲρ τὸν ὄγκον τοῦ ἄλγους λέγος. Lucian. *Quomodo enim conuitiaris supra dolorem?*
	Vltra	ὑπὲρ τὸν Χαλδαίων ἔτος ζῆν. *Fama est Chaldaos supra vel vltra centũ annos viuere.*
	Per	ὑπὲρ ἅλα ναυτίλλεσθαι, Apoll. *nauigare per mare.*
	Praeter	ὑπὲρ μόρον, *praeter fatum.* Homer.

Genitiuum datiuum & accusatiuum habent sex istæ præpositiones, παρὰ, πρό, ὑπὸ, ἐπὶ, ἀμφὶ, περὶ.

ΠΡΟΣ.

πρὸς cum genitiuo	A, ab	πρὸς θεοῦ τὰ ἀγαθά, *à Deo sunt bona.*
	Ex, de	ἔπεσε πρὸς οὐρανοῦ, *cecidit ex cælo.*
	Coram	πρὸς τοῦ πρώτου τὸν αὐτοῦ [illegible], *innocens coram Deo [illegible] nimibus.*
	Contra	πρὸς [illegible] ὑπὲρ τοῦ [illegible] *Hostium furens contra inimicum.*
	Per	[illegible] *per [illegible].*
πρὸς cum datiuo	Ad	[illegible] *oboli iacebãt ad pe[illegible]*

Contra

	Contra	πρὸς Ατρείδαισιν ἥχμασας χέρα. Sophoc. *contra Atridas armasti manum.*
	Apud	πρὸς ἑαυτόν. Plut. *apud se, secum.*
	Sub	πρὸς τῷ τέλει ἦν βίᾳ. Lucian. *sub finem vita.*
	Ad	πρὸς τὸ θεῖον, *ad Deum*
	Apud	λαμβάνει ἡμᾶς πρὸς θεὸν καὶ πάλιν ἡμᾶς πρὸς ἀλλήλους. S. Chrysost. *traducit nos apud Deum & rursum alteros ad alteros.*
	Præ	σμικρὰ αὐξήσῃ πρὸς ταῦτα. Plat. *parua fuerint præ hisce.*
	Contra	πρὸς κέντρα μὴ λάκτιζε, *ne calces contra stimulum.*
	Erga	ἡ πρὸς τοὺς ξένους φιλανθρωπία, Lucian. *humanitas erga peregrinos.*
πρὸς cum accusatiuo	Cum	σπονδὰς ποιεῖται πρὸς αὐτούς. Halic. *fœdus cum illis facit.*
	In	πρὸς τὸ χεῖρον ἐπιῤῥεῖ. S. Basilius *in peius ruit.*
	Inter	τῆς πρὸς ἡμᾶς φιλίας τεκμήριον, Isocr. *amicitiæ inter nos signum.*
	Secundũ	πρὸς τὸ πνεῦμα πέπτωκε, Aristotel. *volant secundum ventum.*
	Pro	πρὸς τὸ ἀξίωμα, *pro dignitate.*

ΠΑΡΑ.

παρὰ cũ genitiuo	A, ab	παρὰ θεοῦ, *à Deo*, παρὰ πατρός, *à patre.*
	Ex	λεγόντων ταῦτα παρ' ἐμοῦ. Xenoph. *hæc illi ex me dicere.*

Præ,

	Præ, supra	ἔχει τιν' ὄγκον Αργ῀ ἐκλων πάρα. Eurip. *habet Argos aliquid eminentiæ præ cæteris Græcis.*
παρὰ cum dativo	Apud	παρ' ἐμοὶ, *apud me*, Homer.
	Inter	παρὰ οἴνῳ, *inter pocula*, Sopho.
	In	παρὰ τοῖς ἐμφυλίοις πολέμοις θνήσκειν. Plut. *in ciuilibus bellis mori.*
παρὰ cum accusatiuo	Ad	ἄπιθι ἐς τὴν Φρυγίαν παρὰ τὸν πρίαμιν παῖδα. Lucian. *Abi in Phrygiam ad filium Priami.*
	Apud, cũ	ἀεὶ κολοιὸς παρὰ κολοιὸν, *graculus semper est apud graculum, vel graculus cum graculo facile congregatur.*
	Iuxta	παρὰ τὴν ὁδὸν, *iuxta viam.*
	Prater	παρὰ τὴν φύσιν, *prater naturã.*
	Inter	παρὰ τοὺς κινδύνους, *inter pericula.* Halicarn.
	Propter	παρὰ τὸ μὴ ἕτερον, *propter nihil aliud.* παρά τι; Demosth. *Quamobrem.*
	Contra	παρὰ πάντα τὰ δίκαια, *contra omnia iura.*

Y Π O.

ὑπὸ cum genitiuo	Sub	ὑπὸ χιτῶν῀, *sub tunica.*
	A vel ab	ὑπὸ πυρὸς καταναλίσκεται, *ab igne consumitur.*
	Ex, de	ὑπὸ συνθήματος῀, *de composito, de compacto.*
	Per	ὑπὸ κήρυκος῀ προηγόρευσε πᾶσιν ἰωσι, Herod. *per præcones edixit Ionibus.*
	Præ	ὑπὸ πολλῆς, *præ diligẽtia*, Halic.

ὑπὸ cum dativo

- Sub — ὑπὸ τῇ λευκῇ γαλεόπτυπτε πίθηκον ἐξισέλλει, Lucian. *sub pelle leonina ridiculam tegit simiam.*
- Coram — λέγω ὡς ὑπὸ θεῷ μάρτυρι. *dico vero tanquam coram Deo teste.*
- Ex — ὑπὸ τραύματι ἐπιλαμπόμενος. Halicarn. *male habebat ex vulnere.*
- Cum — ὑπὸ φωτὶ πολλῷ. Plutarchus, pro μετὰ φωτὸς πολλοῦ, *multo lumine.*

ὑπὸ cum accusativo

- Ad — αἴσχιστος αὖτε ὑπὸ Ἴλιον ἦλθε, *omnium turpissimus ad Troiam venit.* Homer.
- Infra — δεύτερον ὑπερθεν, ἑτέρ' ὑπ' αὖτ'. Lucian. *alter supra, alter infra ipsum.*

EPI.

ἐπὶ cum genitivo

- Super — ἐφ' ἵππου χρυσοχαλίνου. Xenoph. *super equo aureis frenis.*
- In — ὀρχούμενος ἐπὶ τῶν θεάτρων, *saltitas in theatris.*
- Coram — ἐπὶ τοσούτων μαρτύρων, Lucian. *coram tot testibus.*
- Sub — ἐπὶ Κρόνου. Lucian. *sub Saturno.*
- Ad — ἐπὶ σκοπὸν τοξεύειν. Lucian. *ad scopum iaculari.*
- Versus — ἐπ' οἶκον, *domum versus.*
- Penes — ἐπὶ δήμου ἔστω, *sit penes populum* Halicarn.
- Per — ἐπὶ σχολῆς, *per otium.*
- Cum — ἐπὶ πολλῆς ἐξουσίας. Halicar. *magna cum potestate.*
- Erga — ἐπὶ τῶν δεομένων πρᾳότης. Chrys. *mitis erga egentes.*

Super

ἐπὶ cum dativo	Super	ἐπὶ πίνακι, *super tabula seu disco.*
	Penes	ἐπὶ σοὶ ἔσται. *penes te erit.* Xenoph.
	Ad	διὰ ἐπὶ ποσὶ μάχη. Thucyd. *erat ad manum.*
	In	ἐβοήθουν ἐπὶ τὴν πόλει κινήσας. Halicarn. *editiones erant in urbe.*
	Post	πίς ἄνθρωπος, πίς ἔστιν ὅστις πρώτος, *quis primus, & quis post primum?* Eurip.
	Præter	ἐστὶ τοῦτο; ἐς ἄλλο ἔχθρα, Xenoph. *præter victum nihil aliud habere.*
	Propter	τοῦτο ποιῶν ἐπὶ τῷ κέρδει, Xenoph. *hæc facere propter lucrum.*
	Super	καθίζεσθαι ἐπὶ τοῦ ἵππου, *sedere super equum,* Thuc.
	Supra	πλατεῖα ἐστὶ ἐπὶ χειλη. Theocrit. *latus navis supra lutum.*
	Ad	ἐπὶ δεξιὰ, *ad dextram.*
	Versus	ἐπ' οἶκον, *domum versus.*
ἐπὶ cum accusativo	Aduersus	ἐπὶ τοὺς ἀντιγωνιστὰς ἀσκεῖν, Isocrat. *exercere contra Antagonistas.*
	Contrà	
	In	ἐπὶ γλαῦκας ἐλθεῖν, *in buccam venire.* Halicarn.
	Propter	ἥκω σοι ἥλθον ἐπ' ἀργύριον, Xenoph. *veni ad te propter argentum.*

ΜΕΡΙ.

	Circum	περὶ ἀμφὶ πάντας τοὺς πολίτας, Herodot. *circa qui circum hanc ciuitatem habitant.*

ἀμφὶ

ἀμφὶ cum genitiuo	De	ἀμφὶ ἠ ἐρανῦ ἡ γραφὴ, Lucian. *sermo erit de cœlo.*
	Per	φοίβυ τ' ἀμφὶ ἠ αὐτῆς εἵνεκεν ἥκομεν. Apoll. *per Apollinem, & ipsius Iunonis gratia te rogo.*
	Circum	ἀμφὶ ποδοῖν ἀραρέσκε πέδιλα, Homer. *circum pedes aptabat talaria.*
ἀμφὶ cum datiuo	Apud	ἀμφὶ σοὶ, Sophoc. *apud te, vel tecum.*
	Propter	ἀμφὶ αὐτῇ. *propter ipsam.* Lucian.
	Contra	ἀμφ' ὀδυσσεῖ, Sophocl. *contra Vlyssem.*
	Circa	ἀμφὶ δέ μιν ζῶα μυρία ἔσηκεν, Lucian. *innumerabiles circa illum steterunt bestiæ.*
	Circiter	ἠμέρα ἤδη ἀμφὶ τὸ λυκαυγὲς, Lucianus, *circiter diluculum est.*
ἀμφὶ cum accusatiuo	De	νόμους τοὺς ἀμφὶ θυσίαν καταστάντας. Halicarn. *leges de sacrificiis latas.*

Articulus pluralis cum præpositione περὶ vel ἀμφὶ idem est quod proprium nomen solum. οἱ περὶ πρίαμον, *Priamus.* οἱ περὶ παῦλον, *Paulus.* οἱ ἀμφὶ πρίαμον ἠ πάνθοον. Hom. *Priamus & Panthous.* οἱ ἀμφι, οἱ περὶ πρίαμον, & similia construuntur cum verbo singulari, eo quod sub voce plurali vnum tantum significet hæc locutio. Herodot. καὶ οἱ ἀμφὶ πεισίστρατον ἀφικνέεσθαι ὅτι παλλαιὸ & ἀθηναίης ἱερὸν, καὶ ἀντίον ἑδρῶτο τὰ ὅπλα. *Pisistratus venit ad templum Palla-*

di

dis Palleniæ, & è regione posuit arma. Vide Budæum.

Aliquando tamen significant istæ locutiones comitatum vel socios, οἱ περὶ κρίσπον, qui sunt partium Cæsaris. οἱ περὶ τὸ παῦλον, Actor. 13. socii Pauli.

ΠΕΡΙ.

Περὶ cum genitiuo.

- Circum — περὶ σπείρας, circum spelunca è Homer.
- De — περὶ ψυχῆς, de anima.
- Pro — περὶ ψυχῆς μάχομαι, pro vita pugnare, Plato.
- A, ab — μεγάλω εἴληφε περὶ θεῶν τιμὴν, Lucia. honorem magnum accepit à Diis.
- Propter — περὶ καλοῦ ἔργου σε λιθάζομεν, ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, Ioan. 10. non ob vel propter bonum opus lapidamus te, sed propter blasphemiam.
- Præ — περὶ ἁπάντων. Halicarn. pre omnibus.

Περὶ cum datiuo.

- Apud — πολλοὺς ἀπέβαλον περὶ τοῖς ἁμάξαις, Plut. multos amiserunt apud currus.
- Circa — περὶ τῇ σφαγῇ, circa collum. Xenoph.
- Ex — ὃν περὶ κηρὶ φίλει, Hom. quem ex animo amabat.

- Apud — καπηλεύοντες ἀνθρώπους εἶχε περὶ αὐτὸν, Lucia. habebat apud se homines execrandos.
- Ad — ὡς ἦλθοιμι περὶ τοὺς φιλοσόφους, Lucian. quomodo venissem ad Philosophos.

περὶ cum accusatiuo	In	τὰ περὶ ψυχὴν, *illa quæ sunt in animo*
	Circa	περὶ τὰ φοβερὰ ἡ ἀνδρεία, *fortitudo est circa terribilia*, Arist.
	Circiter	περὶ δεῖπνον ἦσαν, Xenoph. *circiter horam prandii.*
	Erga	χρηστὸς περὶ ἡμᾶς αὐτὸς, Halicar: *vir benignus erga nos.*

Et hæc de præpositionibus.

CAPVT XIX.

DE CONSTRVCTIONE CONIVNCTIONVM.

I. Coniunctiones copulatiuæ & disiunctiuæ eodem fere modo, quo apud Latinos constituuntur.

II. Construitur εἰ cum quouis tempore indicatiui modi: cum præsenti, εἰ ἐθέλεις σωφρονεῖν. Lucian. *si vis amabilis esse.*

Cum imperfecto, εἰπερ καὶ ἐβούλετο καὶ ἐδόκει αὐτῷ συνοφαντεῖν. Isocr. *Si velit & statuerit Sycophantam agere.*

Cum perfecto, πεῖρᾷς με εἰ μέμηνα. ad verbum. *Tentas me, si insaniui. tentas me num insaniã.* τινὲς ἐκείνους δὲ λοιδοροῦνται, ὡς οὐκ ἴσασι εἰ γέγοιασι. Isocr. *quidam illos laudant, quos vtrum nati sint, ignorant.*

Cum futuro: οὐκ οἶδα εἰ γαμήσεις ἔτι. Lucian. *nescio*

neſcio num ducturus ſis amplius vxorem.

Cum Aoriſto ſecundo, εἰ καί τι ἥμαρτον σύγγνωθί μοι. Lucian. *Si quid peccaui, ignoſce mihi.*

Cum Aoriſto primo, ἀγνοῶ εἰ ἔτυψεν, *ignoro num verberauerit.*

III. Coniungitur eadem particula εἰ cum optatiuo & ſubiunctiuo, τῶν ξένων εἰ μετάσχοιεν. Demoſth. *ſi peregrinorum eſſent participes.* εἴσῃ εἴ σοι προσέλθῃ μόνον. Lucian. *ſi tantum te adierit.* εἰ δὲ κε μὴ δώωσι. Homer. *ſi non dederint.*

IV. Eoſdem modos habent ἐάν, ἕως, ἄν, ἵνα, ὡς, ὥστε, ὅπως, μή, & ſimiles coniunctiones, quarum exempla paſſim ſunt obuia. κἄν, vero fere coniunctiuo gaudet.

V. Coniunctio ἄν dupliciter vſurpatur: primo δυνητικῶς, id eſt, ita vt potentiam & facultatem ſignificet, ſecundo ἀορισολογικῶς, id eſt, indefinite & indeterminate. Primo modo cõiungi poteſt cum omnibus modis & temporibus: ſecundo modo plerumq; coniunctiuum habet. ὅ, τι, ἄν λέγῃς, *quodcunq; dicas.* ὁτῳ ἂν διαφέρῃς, *quantumcunq; differas.* Interdum etiam optatiuum, ἐνίοτε ἂν εἰπεῖν τι χρὴ τούτων δέοι, *cum oporteret quidpiam dicere aduerſus hæc.* De particula ἄν multa iam diximus lib. 1.

VI. ὅταν, ὁπόταν, *quando, ſiquando*, ἐπάν, ἐπήν, *poſtquam, ſi* cum coniunctiuo plerumque iunguntur. Demoſthenes χαίρομεν ὅταν τις ἐπαινῇ τοὺς προγόνους ἡμῶν, *gaudemus cum quis*

maiores nostros laudat. ἐπεὶ & ἐπειδὴ, *postquam*, indicatiuum habent.

ὅτι, *quod*, habet indicatiuum & coniunctiuum. Neq; vero plura dicenda videntur de coniunctionibus, cum earum cognitio non tam regulis quam vsu & lectione egeat, vixq; fieri possit, vt iuuentus minutias illas Grammaticas de coniunctionibus memoriæ mandet.

CAPVT XX.

DE FIGVRATA CONSTRVCTIONE.

SIcut apud Latinos, ita apud Græcos tres virtutes oratio habere debet, vt emendata, vt dilucida, vt ornata sit, quibus virtutibus totidem vitia contraria sunt: Nam emendatæ, barbara: dilucidæ, obscura; ornatæ, inornata aduersatur.

DE SOLOECISMO ET Barbarismo.

De his, cum ab Emmanuele optime explicentur, nihil hic dicendum arbitramur, maxime cum iisdem ferme modis solœcismus & barbarismus committantur in Græca lingua, quibus in Latina. Illud vero diligenter cauendũ est, ne si quid in auctoribus Græcis occurrat, quod solœcismi vel barbarismi speciem præ se ferat, cõtinuo solœcismum barbarismumve ab illis admissum pronuntiemus. Non enim solœcismi sed solœcophanes dici solent illa, quæ non ex ignorantia, sed de industria, vel ex quadam docta incuria à magnis auctoribus sunt scripta;

scripta; cuiusmodi plurima occurrunt apud Græcos, vt illud Aristotelis, οἷσδε δοὲ τοῖς σωφρονοῦσιν ἐν τοῖς ἀτυχίαις ἀξιοῦσι πιστεύειν, ὡς ἐξαπατῶσι καὶ παραπαίουσι, *alii ne iis quidem qui in rebus aduersis nobis, cum permanent credendum existimant, quippe qui simulent & decipiant.* Recta constructio exposcebat, ὡς ἐξαπατῶσι καὶ παραπαίουσι, Demosth. ὃ προσεκτέον ὑμῖν ἐστι τοῖς τούτων λόγοις, εἰδόσι, ὅτι οὐ πάντων τούτων, &c. pro εἰδόσι: *non attendendum est horum sermonibus à vobis, scientes, pro scientibus*, Isocr. δεόμεθα οὖν ὑμῶν ἄνδρες ἀθλωταὶ, μετ' εὐνοίας ἀκροάσασθαι τῶν λεχθησομένων, ἐθημενωθέντες, vbi à genitiuo ad accusatiuum contra communem regulam fit transitus. Cuiusmodi alia multa exempla adfert Budæus, vt sunt illa Sophoclis de duabus sororibus loquētis, ἴδεσθ' τάδε τὼ κασιγνήτω, *videte duas sorores* pro τὰ κασιγνήτα, & paulo post, ψυχὰς ἀφειδήσαντε, *vita prodigæ*, pro ἀφειδησάσα, & τηλικοῦτον, epithetum Electræ, & alia multa: Sed his omissis, figuras, quæ & verbis & orationi ornamento sunt, breuiter attingamus, quia Græcis fere cum Latinis sunt communes.

ENALLAGE.

Enallage est cum vna orationis pars pro alia, vel attributum pro attributo ponitur; cuius rei passim iam in toto hoc libro, & in primo quoq; varia exempla adduximus. Nam & nomina pro aduerbiis, & hæc cum articulo pro illis, & præpositiones cum articulo pro nomine, & sæpe quamuis sine articulo, pro aduerbiis, itemq; participia pro nominibus vsurpantur. Modus item cum modo permutatur, & sæpe tempus cum tempore, itemq; genus cum genere, & casus cum casu, & numerus cum numero.

ECLIPSIS.

Eclipsis figura est, cum id, quod in oratione deest, foris omnino petendum est, ζηλῶ σε ξένε, τῆ ἡλικίας συγγῶ. Sophoc. assumendum est foris ἕνεκα. *Laudo te ob istam mentem, aut ob timiditatem odi,* ὡς ἐμοὶ μνηστὴς ὦ τέκνον, subauditur, ὕπνον. Lucia. *quam profundum dormiisti somnum, ô fili.*

Patet autem hæc figura latissime, ac fere per omnes orationis partes manat, sicut apud Latinos, eiusq; satis multa exempla passim toto hoc libro sunt allata.

ZEVGMA.

Zeugma figura est, cum id, quod in oratione desideratur è proximo assumitur, manente eodem genere, numero, casu, cæterisq; attributis. Isocr. τελαμῶνι μὲν Αἴας καὶ τεύκρῳ ἐγχωνήτη. πηλέως δὲ Ἀχιλλεύς. *Telamone Aiax & Teucer natus est, Peleo autem Achilles.*

Quod si quis hoc exemplum omnibus numeris explere velit, dicendum erit: τελαμῶνι μὲν ἐγχωνήτη Αἴας, καὶ τελαμῶνι ἐγχωνήτη τεύκρῳ, καὶ πηλέως ἐγχωνήτη Ἀχιλλεύς.

Anacreon. ἱερὸν γάρ ἐστι Φοίβῳ κιθάρη, δάφνη τρίπους, *sacra enim Phœbo sunt cithara, laurus, tripus.* Oratio hæc explenda est, vt prior, repetitione verbi ἐστὶν ad singulos rectos.

SYL-

SYLLEPSIS.

Syllepsis est, cum id, quod in oratione deest, è proximo assumitur, mutato tamen genere, aut numero, aut casu, aut aliquo è cæteris accidentibus. Hom. παρθενικαί θ' ἐπαλαὶ φρονέοντες, *virgines & iuuenes teneri.* πενίη καὶ πλοῦτος ἀναγκαῖα τῷ βίῳ. Theodor. *Paupertas & diuitiæ necessaria sunt vitæ.* Ἄλοχοι καὶ νήπια τέκνα εἴατο μεγάροις ποτιδέγμενοι. Homer. *vxores & liberi sedent in ædibus expectantes.* ἀὴρ καὶ ὕδωρ καθ' ἑαυτὰ τῇ φύσει λευκά, Aristot. *aër & aqua suapte natura alba sunt.* αἱ δυνάστειαι, καὶ ὁ πλοῦτος δι' τιμὴν αἱρεταί, Arist. *potestas & diuitiæ propter honorem expetenda sunt.* ἐλπὶς καὶ φόβος ἐν φίλοις ἀξιόπιστα, Brutus Epist. *Spes & metus in amicis sunt fide digna.*

ANNOTATIO.

In his similibusq; exemplis vt oratio suis numeris plena sit, necessario genus & numerus mutanda erunt, παρθενικαὶ ἐπαλαὶ φρονέουσαι, *tenera virgines*, καὶ ἡβόωσι ἐπαλαὶ φρονέοντες. αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν τῇ φύσει λευκός ἐστι, καὶ ὕδωρ καθ' ἑαυτὸ τῇ φύσει λευκόν ἐστι. Et sic de cæteris.

PROLEPSIS.

Prolepsis est cum dictio aliqua totum significans præcessit, quæ rursum in partibus intelligitur neque explicatur, ὁμοπάτορες πολλάκις ἐκ μιᾶς γαστρὸς, ὁ μὲν ἄρσην, ἡ δὲ θήλεια γίνονται. Lucian. *Sæpenumero ex eodem patre, eademque matre nascuntur alter masculus, altera fœmina,* τῶν δὲ γυπῶν δύο εἰσὶν εἴδη, ὁ μὲν μικρὸς, ὁ δὲ μεί-

ζων. Arist. *Vulturum duæ sunt species, alius quidem paruus, alius vero maior.* ἔχουσιν ὁ μὲν αἴσθησιν, ὁ δὲ ἐπιστήμην. Arist. *Habent alter sensum, alter scientiam.*

ANNOTATIO.

In his exemplis dictio totum significans est ὁμοιομερῆ, partes ἀόριστα καὶ ἄπειρα, vbi rursus ὁμοιομερῆ ἀόριστα, ὁμοιομερῆ καὶ ἄπειρα, dicendum erit, si orationem velis integram facere, quod etiam in altero exemplo faciendum, ὁ μὲν ἔχει αἴσθησιν, ὁ δὲ ἐπιστήμην.

Et hæc finis in Syntaxeos. Nam quæ orationem ornatam & obscuram reddunt vt Cacophaton, Pautologia, Macrologia, Pleonasmi, Hyperbata cum suis speciebus, studiosus adolescens apud Emmanuelem accurate explicata reperiet, cumq; à Græcis nihil omnino differant, non est quod hic inuoluter repetantur.

EPIGRAMMA,

IN ORATIONEM S. CHRYSOSTOMI, DE PRECATIONE.

VT penetret nubes ORATIO, *& ardua vincas*
Sidera, remigii pennipotentis eget.
Nam nisi vis grauidam leuet in sublime volucris,
Instar plumbati fidit in ima globi.
Ecquid opus sumptu? quid opus sudore? paratu
Sunt faciles alæ, tu modo, lector, eme.
Quæris vbi prostent? Aureo Chrysostomus ore
Monstrat & est tanti venditor ipse boni.
Perdius & pernox hunc vnum volue, reuolue,
Vnus pro multis, nobilis auctor, erit.
Hic sermo, hic precibus Numen superare docebit,
Hic Graii eloquii suppeditabit opes.

EX-

EXERCITATIO GRAMMATICA, IN PRIMAM CONCIONEM S. IOANNIS CHRYSOSTOMI, de Oratione.

PRÆFATIO AD LECTOREM.

SOlent nutrices infantibus cibum præmansum in os inſerere, vt quem ipſi conterere & commolere non potuiſſent, ab aliis comminutum accipiant, & in ſtomachum alimenti gratia traiiciant. Harum exemplum ſequuntur Græcæ Grammaticæ ſcriptores, dum aut Epiſtolas Græcas, aut orationes, aut poemata aut fragmenta poematum deartuant, vt ſic dixerim, & ſingula vocabula ſpeciatim enucleant, & quæ qualiaue ſint minutatim explanant in gratiam Græcæ linguæ ſtudioſorum, quibus, vtpote adhuc tironibus, & iam primum cum Græcis Muſis familiaritatem ineuntibus, arduum foret propria induſtria, & ſine duce ad nominum & verborum illorum cognitionem aſpirare. Cæterum fructuoſam operam iuuentuti hac in re nauarunt cum alii, tum præcipue Clenardus & Anteſignanus, ille meditatione in S. Baſilii Epiſtolam ad S. Gregorium Nazianzenum edita; hic vero praxi præceptionum Grammaticarum publicata. Vterq; enim vice præceptoris ſunctus accurate ſingulorum Thematum originem, ſignificationem, vſumq; demonſtrat, vt certum ſit, non deſuiſſe quibus ad Græcarum literarum cognitionem, æq; magnum ſubſidium attulerint Clenardus & Anteſignanus, quam quotidianis in ſcholis Magiſtri.

Hac igitur vtilitate, quæ ad studiosos redit, ego quoq; permotus, prætermittere non potui, quin secundæ Institutionum Græcæ linguæ editioni aduocarem vberem & copiosam vocabulorum Græcanicorum explicationem, & in suas origines analysin, delecta eam ad rem elegantissima S. Ioannis Chrysostomi homilia de oratione, duplicique interpretatione addita, altera concinniore & liberiore P. Iacobi Pontani, ex Societate nostra; altera adstrictiore, & quæ verbum verbo, quamuis horride & inculte, reddit, nam tyronum quam maxime interest, vt hellenissmos, Græcæq; orationis structuram & genium penitius introspiciant, quod aliter fieri nequit, nisi Latina interpretatio, totidem, quot in Græcis repererit, verba reponat, ipsamq; quo ad licet, compositionem demonstret, & quo Græca oratio discrimine à Latina discrepet, perspicue ostendat. Quare prudenter quoq; & vtiliter facere censendi sunt illi Græcarum disciplinarum Magistri, qui auctores Græcos suis auditoribus ad verbum prius interpretantur, quam Latinam, & ab hellenismis nonnihil abeuntem interpretationem adferant. Spero autem hoc auctarium ad Græcas nostras Institutiones adiectum, gratum acceptumq; fore adolescentibus, qui Græcas Musas amant, quos rogatos velim, vt aliquando pro me quoq; id faciant, ad quod in hac sua oratione Chrysostomus tam diserte ac pie nos cohortatur.

IOAN-

ΙΟΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ ΛΟΓΟΣ Α.

ΑΜΦΟΤΕΡΩΝ ἐνεκα προσήκει τοὺς δοῦλους θεοῦ θεραπόντας μακαρίζειν καὶ θαυμάζειν, ὅτι τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας ἐν ταῖς ἁγίαις εἶχον εὐχαῖς, καὶ ὅτι γραφῇ φυλάξαντες τοὺς ὕμνους, καὶ τὰς λατρείας, ἃς τῷ θεῷ συνεχῶς καὶ φόβῳ προσέφερον, καὶ εἰς ἡμᾶς διέδωκαν τὸ ἑαυτῶν θησαυρόν, ἵνα πρὸς τὸν οἰκεῖον ζῆλον πᾶν τὸ ὑπομνόμενον ὅπισω ἀσαθαι δυνηθῶσιν.

S. IOANNIS CHRYSOSTOMI de sacris precibus,

ORATIO PRIMA.

INTERPRETATIO AD VERBVM.

Vtrorumq; gratia conuenit Dei famulos beatificare & admirari, quod spem salutis in sanctis habuerunt precibus, & quod scripto custodientes hymnos & cultus, quos Deo cum gaudio & timore adferebant, & ad nos transmiserunt suum thesaurum, vt ad proprium zelum omnem posteritatem trahere possent.

INTERPRETATIO IACOBI PONTANI.

Duabus de caussis æquum est beatos pronuntiare, & admiratione afficere Dei seruos, quando & salutis suæ fiduciam in diuinis precationibus posuerunt, & hymnos atque cultus, quos æterno Numini adhibere cum exultatione

tione ac tremore consueuerãt literis custoditos, ad nos velut thesaurum suum tranſmittentes, posteritatem omnem ad imitationem sui conuertere studuerunt.

[Nota, *litera p significat principium paginæ. m. mediũ, seu reliquam partem. l. librum.*]

Ἀμφοτέρων] Genit. plural s masc. est ἀμφότερ©. fœm. ἀμφοτέρα. neut. ἀμφότερον, vt ὁ λόγ©, 42. p l 1 ἡμεῖσα 39. m. τὸ ξύλον, 42 p.l 2. *uterq;, utraq;, utrumq;*, hinc verbũ ἀμφοτερίζω, *in utramq; partem inclino.* ὁ καὶ ἡ ἀμφοτερόδεξι©, *ambidexter.*

ἕνεκα] aduerb. *propter, gratia, causſa*, regit genitiuum. 94. p.l. 2. poetice εἵνεκα, ἕνεκ, ὥνεκα.

πρέπει] *conuenit, par est, decet*, verbum impersonale, de quo 234. p.l.1. Porro vt à Latinis personalibus, *conuenio, competo, confero, conduco*, & similibus impersonalia, *conuenit, competit, confert, conducit*, sic à Græco personali πρέπω, *attineo, pertineo*, formatur impersonale πρέπει, *conuenit*, quod S. Chrysostomus in hac oratione sæpe repetit. Componitur πρέπω a præpos. πρός & ἥκω, *venio*, secundæ coniugationis barytonæ, fut. ἥξω, qua notione vsurpatur etiam ἵκω fut ἵξω, à quo sumit sua tempora ἱκνοῦμαι. vide 262. p. participii in verbi πρέπει, est πρέπον, *decorum, id quod decet, officium*, κατὰ τὸ πρέπον, *vt decet, vt par est.* παρὰ τὸ πρέπον, *praeter decorum*, τὸ πρέπον ἡμῖν ποιεῖν, *facere quod nostri est officii.*

τὰς] articulus præpositiuus masculin. accusat. pluralis, 24. m. l. 1.

τ῀] itidem articulus masc. genit. singul. ibid.

θεῶ] genit. sing. ὁ θεὸς, *Deus. vt ὁ λόγ©, θεὰ, Dea*, vt ἡ μῆσα.

θεράποντας] accus. plur. quintæ simpl. ὁ θεράπων, *famulus, minister*, interdum *cultor*, vt θεράπων μουσῶν, *cultor musarum*, genit. τ῀ θεράποντ©, hinc fœm. θεράπαινα, *famula*, & θεραπαινὶς, τ῀ θεραπαινίδος 83. p.l. 1.

μακαρίζειν] infinit. à μακαρίζω, quartæ coniugat. baryt. *beatum prædico, beatifico.* futur. μακαρίσω

123. m.

123.m.l.1. Attice μακαρεῶ Aor.1 ἐμακάρεσα, præter.act. μεμακάρεκα. pass. μεμακάρεσμαι. hinc μακαρεσμὸς. 212.m.l.1. *beatitudo.* ὀκτὼ μακαρεσμοὶ *octo beatitudines.* ὁ καὶ ἡ μάκαρ *seu* μάκαιρα *beatus.* ἡ μακαρ Ⓓ, 49.m.l.1. *seu* μακαιρτ Ⓓ, 53.m.l.1. ἡ μακαριότης, *beatitudo,* τὴ μακαριότητ Ⓓ. 51.m.l.1.

Καὶ] ϗ, coniunctio copulatiua, nusquam non obuia.

θαυμάζειν] inficit. præsens quart. baryt. à θαυμάζω, *miror, admiror,* fut. θαυμάσω. Aor.1. ἐθαύμασα. præter. act. τεθαύμακα. mutato θ præsentis in tenuem τ. 113. p.l.1. τὸ θαῦμα. ἔ θαύμαστ Ⓓ, *mirum admiratio.* 46.p.l.1. ἡ θαυμαστότης, *admirabilitas.* ὁ θαυμαστὸς, *admirabilis.* Regit autẽ θαυμάζω genitiuum. 51.p.l.2. hinc & alias sæpe accusatiuum.

ὅτι] *quod,* coniunctio.

πλὼ] attic. fœm. præpos.

ἐλπίδα] accus. singul. à Recto ἡ ἐλπὶς, τὴ ἐλπίδ Ⓓ, *spes,* quintæ simpl. accus. exit in α, πλὼ ἐλπίδα, 44.m.l.1. ἐλπίζω, *spero,* ἀπελπίζω *despero.* ὁ καὶ ἡ εὐέλπις, εὐέλπιδ Ⓓ, *quibene sperat, bona spe fretus.*

σωτηρίας] genit. singul. secundæ simpl. desin't in ας, quia rectus ἡ σωτηρία. *salus,* in α purum exit, 140.p.l.1. ὁ σωτὴρ, *saluator.* ἔ σωτὴρ Ⓓ, 50.p.l.1. vocat ὦ σῶτερ 57.m.l.1. verbum est σῶζω, *seruo, saluo,* de quo infra. σῶτρον *pretium conseruationis & saluationis,* sicut λύτρον, *pretium liberationis.*

ἐν] *in,* præpositio, 237.m.l.1. regit datiuum, 103.p.l.2.

ἁγίοις] dat. plur. secundæ simpl. ὁ ἅγιος, ἡ ἁγία, τὸ ἅγιον, *sanctus.* fœm. desin't in α, quia masculinum exit in ος purum. 97.p.l.1. ἁγιάζω, *sanctifico.* quartæ barytonorum; ἡ ἁγιότης *sanctitas.* τὸ ἁγιότητ Ⓓ, 51.m.l.1.

εἶχον] Aorist.1. vel imperfect. à verbo ἔχω, *habeo,* de quo 260.m.l.1. Augetur per ει, vt & alia nonnulla verba, 104.m.l.1.

εὐχαῖς] datiuus pluralis, vt πιστὸς, Rectus, ἡ εὐχὴ, *oratio, precatio, votum.* εὔχομαι, *oro, opto.* εὐκτὸς, εὐκτεῖ Ⓓ, *optabilis,* εὐκτήριον, *sacrarium, oratorium, locus ad precandum destinatus.*

γεγο-

γραφῇ] Dat. sing. vt πυλῇ, à γραφὴ, *scriptura*, ἀγία γραφὴ, *sacra scriptura*. γράφω, *scribo*, fut. γράψω, *scribam*. pri. a bary. on. præt. act. & med. γέγραφα, hinc ablat. augmento & α in η mutato, fit γραφῇ, nam & à præterito medio formantur verbalia 214. m. l. 1.

φυλάξαντες] Aoristi 1. participip. à φυλάττω *seruo, custodio*, quam à barytono fut. φυλάξω Aorist. 1. ἐφύλαξα, præter. act πεφύλαχα. pass. πεφύλαγμαι. Hinc φύλαγμα. 212. m. l. 1. *id quod custoditur*. ὁ φύλαξ, & φύλακος. 48. m. l. 1. *custos*. ἡ φυλακὴ, *carcer, custodia*, communiter dicitur φυλάσσω, sed Attici σ in τ, mutant, 34. m. l. 1. 99. m. l. 1.

ὕμνους] vt τοὺς λόγους, tertiæ simp. icium. ὁ ὕμνος, *hymnus, laus, celebratio*. quæ hymni sit natura & finitio explicat Pontanus noster lib. 2. Instit. poet. cap. 31. ὑμνέω, *laudo, celebro*. fut. ὑμνήσω, vt φιλέω, φιλήσω, 158. p. l. 1.

λατρείας] accus. plur. secundæ simplic. ἡ λατρεία, quod hic *cultum diuinum, solique Deo debitum* significat, quæ notio frequens est apud Theologos, quamuis generali significatu idem sit quod *seruitus* verbum λατρεύω, *seruio*, sextæ barytonæ. futur. λατρεύσω, 100. m. l. 1. ὁ λάτρης, *famulus, seruus, cultor*. primæ simpl. ἡ λάτρις, λάτριος, *famula, cultrix*, secundæ contractorum.

σοὶ] præpositio. 237. m. l. 1. regit datiuum 103. m. l. 2. Attice ξοί. 34. m. l. 1.

χαρᾷ] Dat. sing. secundæ simpl. ἡ χαρὰ, *gaudium*. χαίρω, *gaudeo*, de quo in Inuest. Themat. præt. med. κεχάρα. hinc χαρᾷ. nam a præterito medio fiunt etiam verbalia in α.

φόβῳ] Dat. sing tertiæ simpl. ὁ φόβος, *timor, metus*. φοβέομαι, *timeo, metuo*. fut. med. φοβήσομαι. φοβερὸς, *terribilis, metuendus*.

προσφέρειν] Imperfect. à προσφέρω, *adfero*, compositum à πρός & φέρω *fero*. de quo vide 220. p. l. 1. & in themat. Inuest. g. ἡ τοῦ προσφέρειν, *oblatio*: ὁ εὖ ἡ προσφορος, *commodus, aptus, vtilis*, προσφόρως, *commode, vtiliter*.

εἰς] *in*, præpositio. 238. in l. 1. regit accusatiuum 104. p. l. 2. hic significat Ad. εἰς ἡμᾶς, *ad nos*. dicitur etiam is, ibi.

ἡμᾶς

ἡμᾶς] accus.plur.à nominativo ἐγώ.92. m.l.1.

δεδώκαν] Aorist 1. act.à ἀφ᾽ δίδωμι, *distribuo, transmitto, trado.* οἱ ἅγιοι πατέρες δεδώκαν εἰς ἡμᾶς ὅτε τὸ δόγμα. *Sancti patres tradiderunt nobis*, vel, *transmiserunt ad nos hoc dogma.* Est autem tert.æ conjugationis verborum in μι, & componitur ex præpositione ἀφ᾽, cuius sunt variæ significationes tam intra quam extra compositionem. 116.p.l.1. & à verbo δίδωμι, *do.* 20. m.l.1. futur. δώσω, ἀφ᾽ δώσω, Aorist.1 ἔδωκα, ἀπέδωκα. per x.118. m.l.1.200.m.l.1. hinc ἀφ᾽δοσις, *traditio, quæ per manus fit.*

ἐκείνων] Gen.plur.pronomen compositum caret nominativo singul.in genitivo ἐκεῖνος, οὐκείνου, in plurali ἐκείνων, & σφῶν αὐτῶν, estq; omnium personarum, vt habes 97.m. l.1.

θησαυρὸν] vt τὸ λέγων. ὁ θησαυρὸς, *thesaurus.* θησαυρίζω, *thesaurizo, thesauros colligo.*

ἵνα] *vt*, coniunctio.238 m.l.1.

πρὸς] *ad*, præpos.237.m.l.1. Quos casus regat, & qua significatione, vide in Syntaxi 107.m.l.2.

οἰκεῖος] vt τὸ λέγων, Rectus, ὁ οἰκεῖος, *domesticus, familiaris*, ad ecthnum ab οἶκος, *domus.* hic significat *proprium, suum, vt posteros ad suum seu proprium zelum seu ardorem incitarent.*

ζῆλον] vt τὸ λέγων. ὁ ζῆλος, *zelus, æmulatio.* ζηλόω. vt δηλόω 176.m.l.1. *æmulor, suspicio.* futur. ζηλώσω, Aor.1 ἐζήλωσα. Accipitur in bonam & in malam partem, vt & *zelus*, quæ vox aliquando in vtramq; significat. ὁ ζηλωτὸς, *æmulandus, suspiciendus, inuidendus.* formatur ζηλωτὸς à tertia persona præt.pass. ἐζήλωμαι, ἐζήλωσαι, ἐζήλωται, vide 213.m.l.1.

πᾶν] *omne*, generis neutri, πᾶς, πᾶσα, πᾶν, 50. m.l.1 80.m.l.1. cõposita ἅπας, σύμπας, *omnis, vniuersus.*

ἐπιγινόμενοι] partticip.præsent. temp. ab ἐπιγίνομαι seu ἐπιγίνωμαι, quasi dicas *post nascor* seu *superna scor, postea existo.* vnde οἱ ἐπιγινόμενοι. *post nati* seu *posteri.* Et τὸ ἐπιγινόμενον, *quod postea nascitur*, vno verbo, *posteri* seu *posteritas*, vsurpant enim Græci concreta neutra

pro

pro abstractis, τὸ νέον, pro ἡ νεότης. inuentus. τὸ δυσεβὲς pro ἡ δυσεβεια. pietas, & id genus alia, de quibus in Syntaxi. 33. m l. 2. Componitur verbum illud ex præpositione ἐπὶ & γίγνομαι seu γίνομαι, de quo 259. p. l. 1.

Επιπασασκοζ.] Aorist. 1. infinit verb. med. vt τύψασζ, ab ἐπιπατάω. attraho, torqueo, circumuoluo. componitur ab ἐπὶ & πατάω. 160. pl. 1. fut πατάσω. Aor. 1. ἐπατασα, ἐπατηκα, ἐπατασμαι, hinc πατασμός. Aor. 2. ἐπατον, habet enim hunc Aoristum. vide 160. p. l. 1.

δυνηθωσι] tertia persona Aorist. 1 pass. coniunctiui modi à deponenti verbo δυνάμαι. possum, valeo. secundæ coniugationis verborum in μι, fit autem tempus illud quasi à δυνασω, δυνήσομαι. δεδυνήκα. δεδυνήμαι. Aorist. 1. valde vsitatus, ἐδυνηθην seu ἠδυνήθην. potui. valui, Aorist. 1. coniunct ἐαὺ δυνηθῶ, vt τυφθῶ, si valuero, plural. ἐαὺ δυνηθωσι. 138. m. l. 1. Sunt autem apud Græcos, vt & apud Latinos multa verba terminatione quidem passiua, at significatione actiua. & ex his vnum etiam est δύναμαι, cuius verbale; ἡ δυνάμις, τὸ δυνάμεως, potentia, virtus. ὁ δυνάστης, Dynasta, Princeps.

Διαβαίνειν γὰρ προσήκει τὸ τῶν διδασκάλων ἐπὶ τοὺς ὁμιλητὰς τρόπον, καὶ τοὺς τῶν προφητῶν μαθητὰς, μιμητὰς προσήκει φαίνεσθαι τὸ σπείρειν δικαιοσύνης, ἵνα πάντα τὸν χρόνον τῆς προσευχῆς καὶ τῆς τοῦ θεοῦ λατρείας συζῶμεν, τοῦτο ζωὴν, τοῦτο ὑγείαν καὶ πλοῦτον, τοῦτο πέρας ἀγαθῶν εἶναι νομίζοντες τὸ προσεύχεσθαι τῷ θεῷ μετὰ καθαρᾶς καὶ ἀδιαφθόρου ψυχῆς.

Transire enim conuenit Præceptorum ad discipulos mores, & Prophetarum discipulos, imitatores conuenit apparere illorum iustitiæ, vt omni tempore orationibus, & Dei seruitio, & meditationi conuiuamus, hoc vitam, hoc sanitatem, hoc diuitias, hoc terminum bonorum esse arbitrantes orare Deum cum pura & incorrupta anima.

Magistrorum namq; mores par est in eos immigrare, quicum illis conuictum coniunguntur, Prophetarumq; discipulos eorum æmulari iustitiam, vt quam longum est

est ævum nostrum, ad preces facilitandas, colendumq; Deum, & ad pietatis exercitationem castis atq; incorruptis mentibus incumbentes, hanc adeo vitam, hanc incolumitatem, hasce diuitias nostras, hoc extremum bonorum arbitremur.

διαβαίνειν] Infin. præsens à διαβαίνω, *transeo, pertranseo.* compositum ex διὰ & βαίνω, *vado,* fut. βήσω à βάω διαβήσω, præterit. act. βέβηκα, διαβέβηκα, *transii, peruasi,* de quo in Grammat. 219. p. l. 2. 28. m. l. 1.

γὰρ] *enim,* coniunctio.

τὸν τῶν διδασκάλων τρόπον] Inter articulum & dictionem, cum qua articulus construitur, eleganter interiiciunt Græci dictionem aliam cum suo articulo, vt in allato exemplo vides, & in hoc: τὰ τῶν φίλων κοινὰ, *amicorum omnia communia,* pro, τὰ κοινὰ τῶν φίλων. τοὺς τῶν φίλων παῖδας, *amicorum liberos,* pro, τοὺς παῖδας τῶν φίλων. similiter plurimum omnibus auctoribus occurrunt, & in hac ipsa Chrysostomi oratione.

διδασκάλων] Gen. plur. ὁ διδάσκαλος, *doctor,* à διδάσκω, *doceo,* ἡ διδασκαλία, *doctrina.* τὸ διδακτρον, *merces, quæ doctori penditur.*

ἐπὶ] præpositi. varia habet significata, & varios casus regit III. p. l. 2.

ὁμιλοῦντας] Accus. plur. particip. præsent. temp. ab ὁμιλέω, *versor, conuersor, consuetudinem habeo* fut ὁμιλήσω, præt. act ὡμίληκα. Hinc ὁμιλία, *conuersatio, consuetudo, congressus, colloquium,* quod nomen transtulit etiam vsus ad concionem & orationes in conuentibus recitari solitas, vnde homiliæ sanctorum Patrum. ὁμιλεῖν τῷ διδασκάλῳ, *versari & agere cum præceptore.* Nam verba conuersandi tribuuntur regunt. 63. p. l. 2. ὁμιλητὴς, *discipulus, familiaris.*

τρόπον] ὁ τρόπος. tertiæ simplic. significat *morem* seu *mores,* à τρέπω, *verto, muto,* primæ coniugat. barytonum. præterit. med. τέτροπα, nam desinit in futuro habentes, mutant in præterito in medio in o, vt habes. 150. m. l. 1. hinc verbale τροπὴ, *conuersio,* & ὁ τρόπος,

τρόπος, *mos*, & Latine, *tropus* apud Grammaticos & Rhetores.

προφητῶν] Gen. t. plur. primæ simpl. ὁ προφήτης, *Propheta*, vocatiuo ὦ προφῆτα. 37 p. l. 1. fit à προφημι, *prædico, prophetizo*, compos. ex πρὸ & φημὶ, de quo 233 p. l. 1. ἡ προφῆτις, τῆ προφήτιδος, *fœmina fatidica, prophetissa*. formantur enim à masculinis substantiuis etiam fœminina substantiua, 82 p. l. 1.

μαθηταὶς] Accus. plur primæ simpl. ὁ μαθητὴς, *discipulus*, à μανθάνω, *disco*, vt Latine, *discipulus* à *disco*. de μανθάνω. 215. m. l. 1. 263. p. l. 1.

μιμητὰς] Accus. plur. primæ simpl ὁ μιμητὴς, *imitator*, à verbo μιμέομαι, *imitor*, primæ coniug circumflex. quod accusatiuum regit. 64 p. l. 2. Hinc Latine mimus, pantomimus, *histrio, gesticulator, omniumq; ridiculus imitator*. ἡ μίμησις, τῆ μιμήσεως, *imitatio*, ἡ μιμὼ, τῆς μιμόος μιμοῦς, quartæ declin. contract. *simia*; Appellatur hoc nomine, quod actiones hominis imitetur.

φαίνεσθε] Infin. præsens, pass. vocis vel mediæ, à φαίνομαι, *videor apparco*. act. est φαίνω cuius var. a sunt significata, fut. φανῶ. 99 m. l. 1. præter. act. πέφαγκα, 115. p. l. 1. pass. πέφασμαι, 137. m. l. 1.

ἐκείνων] Gen. plur. vt τῆ λόγων, ἐκεῖ, ἐκείνη, ἐκεῖνο. *ille*, pronomen demonstratiuum. 96 p. l. 1.

δικαιοσυνης] vt τῆ πυλης, ὁ δικαιοσυνη, *iustitia*. ὁ δίκαιος, ἡ δικαία, τὸ δίκαιον, *iustus*. comparat uus. ὁ δικαιοτέρος, ἡ δικαιοτέρα, τὸ δικαιότερον. per ο, non per ω. 87. p. l. 1.

χρόνον] ὁ χρόνος, *tempus*. tertiæ simpl ὁ χρονικὸς, *temporalis, ad tempus pertinens* τὸ χρονικὸν, l bri, vbi annotatur quo tempore quidq; gestum fit.

προσευχαῖς] vt πυλαῖς, Dat. plur. ἡ προσευχὴ, idem quod εὐχὴ, oratio, precatio.

μελέτη] vt πυλὴ, ἡ μελετη. *meditatio, cura, exercitatio, studium*. Tritum est illud vnius ex septem Sapientibus μελετη τὸ πᾶν *exercitatio est omnia*. μελετάω, *meditor*, vt πυλάω, 168. p. l. 1. fut. μελετήσω.

συζω-

, συζῶμεν] præsent.temp.coniunct.modi à verbo συζάω: ex σὺν & ζάω, *viuo*, ad verbum ; *conuiuo*, *simul viuo*. futuri ζήσω, συζήσω, Aoristi.1. ἔζησα, συνεζησα. v. de 175.m.l. 1. Quomodo mutetur præpositio σὺν in compositione, inuenies. 108.m.l. 1. constituitur autem verbum συζῶμεν hic cum dativo vi præpositionis 64.m l 2. Porro vt Græci in compositione suas præpositiones varie mutant, ita & Latini suas, hinc *colligo, colludo, corrado*; pro, *conligo*, &c. *comedo, combibo, compono*, pro, *conedo*, &c. *traiicio, transno, trado*, pro, *transiicio, pelluceo*, pro, *perluceo, immitto, illigo*, pro, *inmitto*, &c. *offundo*, pro, *obfundo, occurro, affero*, & sic in cæteris.

ἔστι] pronomen demonstratiuum. ἔστος, αὕτη, ἔστο, *hic, hæc, hoc*. 95. m.l.1.

ζωὴν] ἡ ζωὴ, *vita*, secundæ simpl.

ὑγιαίνω] ἐστὶ τὸ μὴ πάσχειν ἡ ὑγιεία, *sanitas*, dicitur etiam ὑγίασμα. ὁ καὶ ἡ ὑγιὴς, καὶ τὸ ὑγιὲς, *sanus*. Accus. τὴν ὑγιᾶ, 62. p. l. 1. ὑγιαίνω, *salus, sum*, quintæ coniugat. baryt.

πλοῦτον] vt τὸ λογον. ὁ πλοῦτος, *diuitiæ*. πλουτέω, *diues sum*. fut. πλουτήσω, vt φιλέω, φιλήσω. ὁ πλούσιος, *diues*. πλουσίως, *opulenter, abunde*, ὁ πλοῦτος, *Plutus Deus diuitiarum*, item, *diuitiæ*.

πέρας, *finis, terminus*, generis neutri: vt τὸ κρέας, quintæ declin contractor. ἔστι πέρας, πέρατος, πέρως.

ἀγαθὸν] vt τὸ ξύλον. τὸ ἀγαθὸν. *bonum*. ὁ ἀγαθὸς, *bonus*, comparat. ἀρείων, βελτίων. 87. m.l.1.

εἶναι] infinitiuus, præsens ab εἰμὶ. *sum*, quod habes 221.p.l.1.

νομίζοντες] particip. præsens temp. à νομίζω, *puto, arbitror*. quartæ coniug. baryt fut. νομιῶ. *Attice* νομιῶ 123. m. l.1. prat. νενόμικα. poss. νενόμισμαι. Hinc νόμισμα. *numisma*, quod Principis aut Magistratus arbitrio in aculum sit & signatum.

τὸ προσεύχεσθαι] Infin. cum articulo supplet vicē nominis 6 p.l. 2. Nam τὸ προσεύχεσθαι, dēsit hæc ἡ προσευχὴ, *oratio*. Componitur à πρὸς & εὔχομαι, *oro precor* fut. med. εὔξομαι imperf. ἠυχόμην. *Attice* ἠὐχόμην, mutant enim Attici ευ in ηυ. 105. m.l.1. Reg t autem προσεύχομαι, vt &

simplex ὄγχομαι dat. uum 78. m. l. 1. ὄγχου τῷ Θεῷ ὑπὲρ ἐμοῦ, *precare Deum pro me.*

Μετὰ] Præposit. 231. m. l. 1 variam habet significationem & constructionem. 191. p. l. 1.

καθαρᾶς] Gen. sing. secundæ simpl. καθαρὸς, *purus*, ἡ καθαρά, non καθαρὴ. 79. p. l. 1. τὸ καθαρόν.

ἀλφθορεῖ] vt ὁ λόγου, ὁ καὶ ἀλφθορος, καὶ τὸ ἀλφθορον, *incorruptus.* Sub vna terminatione comprehendit duo genera, quippe compositum. 79. m. l. 1. imo decompositum, ex primitiua particula α, & ἀλφ & φθόρος, *corruptio.* verbum est φθείρω, quintæ conjugat. barytonum, φθείρω, *corrumpo*, fut. φθερῶ Aor. 1. ἐφθειρα. præt. pass. ἔφθαρκα, orat. med. ἐφθορα. Hinc φθορὰ, & φθόρος, & ὁ καὶ ἀλφθορος.

Ψυχῆς] ἡ ψυχὴ, *anima.* secundę simplic. ὁ ψυχικὸς, *animalis*

ὥσπερ γὰρ τῷ σώματι φῶς, ἥλιος, ἅπερ ψυχῇ, πρεσβυχὴ εὐσεβὴς ζωὴ, τὸ μὴ ὁρᾶν τὸν ἥλιον, πόση ζημία χειρόω, τὸ μὴ πρεσβύτας σωτηρίας, καὶ ἀλφ τὸ ὄγχος τοῦ χριστοῦ φῶς εἰς τὴν ψυχικὴν εἰσάγοντος; καὶ τίς τις ὢν αὐθαδιάζεται καὶ χαμαιάσας τὸν θεὸν φιλανθρωπίαν, ἵνα εἰς ἡμᾶς ἐπιδείκνυται, τοσούτων μὴ αὐτὸν ἀπολαύοντας ἀμελούμενος, ὡς καὶ πρεσβύτης ἀξιῶσαι καὶ ὁμιλίας τῶν ἑαυτοῦ; ἡδὺ ὡς ἀληθῶς λαλοῦμεν τῷ κυρίῳ, ὡς πρεσβύτης, δὲ ἧς καὶ τοῖς ἀγγέλοις σωματούμεθα καὶ νῦν ἐσμὲν τὰ ἄνω κοινωνοῦντες πολὺ φαινόμεθα ἀλφθόγγοντες.

Quemadmodum enim corpori lux, Sol (est) sic animæ oratio. Si igitur cæco, pœna, non videre Solem. quanta pœna Christiano (erit) non orare assidue, & per orationem Christi lumen in animam inducere? Atqui quis non obtueresceat & admiretur Dei humanitatem, quam in nos ostendit, tantum honorem hominibus dorans, vt & orationes dignetur (illos) & conuersatione sua? Decedamus vero ex templo orationis, per quam & Angelis copulamur, & illam irrationalia communionem multum videmur effugientes.

Etenim perinde vt Sol iste luminibus suis corpora, ita animos

animos suo quodam lumine vestit oratio. Quare si oculis capto supplicium est, Solem videre non posse quanto tandem grauius malum homini Christiano non precari assidue, & ita Christi luce vacantem circumferre animum, fore putabimus? Bonitas porro Dei, cum genus humanum tanta gloria impertiuit, vt ad eo adorari, vtiq; secum habere commercium velit, quem nostrum, quæso, in admirationem stuporemq; non coniciat? Omnino enim cum Deo loquimur, quoties nos precibus dedimus. qua item ratione à natura belluarum longius recedentes, Angelis exequamur.

ὥσπερ] *quemadmodum*, aduerb.

σώματος, τὸ σῶμα, τοῦ σώματος, *corpus*, quintæ simpl. ὁ σωματικὸς, *corporeus*.

Φῶς] Genit. neutri, τοῦ φωτὸς, *lux, lumen*; quintæ simpl

ἥλιος] vt ὁ λόγος, Sol, ἡλιακὸς, *solaris*, quod adiectiuum infra occurrit.

ὅτω] *sic*, aduerbium sequente vocali additur σ. ὅτως, quamuis id non semper obseruetur.

α] Coniunctio, à qua nata videtur Latina, *si*, leni spiritu in s mutato.

οὖν igitur, coniunctio.

τυφλὸς vt τοῦ λόγου. ὁ τυφλὸς, *cæcus*, ἡ τυφλότης, *cæcitas*, τυφλόω, *excæco*, vt δηλόω, ἡ τύφλωσις, *excæcatio*.

ζημία] *mulcta, pœna*, secundæ simplicium.

τὸ μὴ ὁρᾶν] iterum subitinfinitiuus cum articulo vicem nominis.

μὴ] aduerb. negandi, *non*

ὁρᾶν] infinit. præsens, vt πιμᾶν, ὁράω, *video*, ὁράσω, ὥραμαι ἑώραμαι, quare præponatur habes 113. p. l. 1.

πόσα] fœm. à πόσος *quantus?* interrogatiue.

συνεχῶς] aduerb. *continue, assidue*. A diectiuum ὁ καὶ ἡ συνεχὴς, καὶ τὸ συνεχὲς, *continuus*, primæ contractorum. ἡ συνεχεια, *continuatio, connexio*.

ἀλλὰ] cum genit. significat *per* 105. m. l. 2.

εἰσάγει] infin præsens, ab εἰσάγω, *introduco*, com-

ponitur ex præposit. εἰς & ἄγω. fut. ἄξω. Aor. 2. ἤγαγον & ἐν pentheſi ἤγαγον 255. m. l. 1.

τίς, τί,] quis, quæ, quid ſeu quod. interrogatiuum & infinitum, aliquis, aliqua, aliquod. hic interrogatio eſt, quintæ ſimplicium de quo 52. m. l. 1.

οὐκ] dubium negandi, οὐκ dicitur, ſi ſequatur vocalis, vt hic, aut diphthongus. & ſi ſequatur conſonans, caretq; accentu, ſi non accipiat ab enclitica.

αὖ] vocula haec multiplex & nitoris eſt in Græca lingua, de qua 11 legi c. 16. Grammaticæ, & c. 29 Syntax.

ἐκπλαγείη] Aoriſt. 2. optat. modi, verbi paſſ. ab ἐκπλήσσω vel ἔκπαγλος ἐκ & πλαγή, obſtupeſco, attonitus ſum, ſtupore percellor. Actiuum eſt ἐκπλήσσω, percello, perterrefacio. compoſitum ab ἐκ & πλήσσω, quadrat cum coniug. fut. πλήξω, ἐκπλήξω, Aor. 1. ἐξέπληξα. Aor. 2. ἔπλαγον η, mutato in α 120. p. l. 1. ἐξέπλαγον, habetq; characteriſticam γ. Aor. 2. paſſ. ἐπλάγην, ἐξεπλάγην. Aoriſt. 2. optat. πλαγείην, ἐκπλαγείην, ἐκπλαγείης, ἐκπλαγείη.

Φιλανθρώπως] ſecundæ ſimpl. ἡ φιλανθρωπία, humanitas. ἐνὴ ἡ Φιλάνθρωπος, humanus. Φιλανθρώπως, humaniter.

ὧν] art. poſtpoſ. ὅς, ἥ, ὅ, de quo 26. m. l. 1.

ἐπιδείκνυται] præſ. temp. indicat. modi, verbi paſſ. ſeu med. 1, ab ἐπιδείκνυμι, oſtendo, ἐπιδείκνυμαι, idem vel paſſiue, oſtendor. compoſitum ab ἐπί & δείκνυμι. quatæ coniugat verborum in μι, quod ſua tempora ſumit à δεικνύω & δείκω, v. de 260. p. l. 1. 259. m. l. 1. Hinc ἐπιδείξις. demonſtratio. ἐπιδεικτικὸς λόγος, oratio demonſtratiua.

τοσούτῳ] vt τῷ πολλῷ, πόσος, tantus, ποσοῦτος, τοσοῦτος, τοσοῦτο tantum. 96. m. l. 1. Neutrum non habet v. 41. m. l. 2.

τιμῶν ἡ τιμή. honor, ſecundæ ſimpl. τιμάω, honoro. ἐνὴ ἡ τίμιος. honorandus, pretioſus, nam τιμὴ, pretium quoq; & valorem rei ſignificat.

χαριζόμενος] part. c. p. præſent. temp. verb. med. à χαρίζομαι, dono, largior, gratificor, rem gratam facio. fut. med. χαριοῦμαι, p. 11. c. p. paſſ. κεχαρισμένος, gratus,

tus, acceptus. vnde illud Homeri, ἐμῷ κεχαρισμένε θυμῷ, *meo chare animo.* τὸ χάρισμα. *donum.*

ὡς] Regit hic infinitiuum. ὡς ἀξιώσῃ, ad verbum, vt *dignari*, pro, ὡς ἀξιώσῃ, vel ἀξιώσητε. 96. m. l. 2.

ἀξιῶσαι] Aor. 1. infin. vt δηλῶσαι, à verbo ἀξιόω, *dignor, dignum censeo*, item *puto, existimo.* priori significatione constituitur cum genitiuo. 58. p. l. 2. passiuum, ἀξιόομαι, *dignus censeor, dignor*, passiue, vt illud Virgil. 1.

Coniugio Anchisa Veneris dignate superbo. ἡ ἀξία, *dignitas.* κατ' ἀξίαν. *pro dignitate.* ὁ ἄξιος. *dignus.* ἀξία, ἄξιον. Regit genitiuum 36. p. l. 2. τὸ ἀξιοῦσθαι, *dignitas, dignatio*, & apud Philosophos axiom, *pronunciatum certum, & euidens, & explorata veritatis.* ἀξίως, *digne.*

σοῦ] Part. fœm. præpos. hic adhibetur maioris emphasis gratia, plenius enim & sonantius est ὁμιλίας σοῦ ἰαυτοῦ, quam σοῦ ὁμιλίας ἰαυτοῦ.

ἀληθῶς] *vere*, aduerb. ὁ καὶ ἡ ἀληθὴς, τὸ ἀληθὲς. 61. m. l. 1. *verus*, ἡ ἀλήθεια, *veritas.* ἀληθεύω, *verax sum.*

λαλεῖν] vt φιλεῖν præsent. temp. indicatiui modi, à λαλέω *loquor.* λάλησον, λελάληκα. ὁ λάλος, *loquax*, λαλίστερος, λαλίστατος. 88. p. l. 1. Regit hic datiuum.

καιρῷ] Dat. sing. tertiæ simpl. ὁ καιρὸς. *tempus, opportunitas.* ἄκαιρος, *importunus.* εὔκαιρος, *opportunus.* εὐκαιρία, *opportunitas.*

ἀγγέλοις] vt τοῖς λόγοις, ὁ ἄγγελος, *Angelus, nuncius*, à verbo ἀγγέλλω, *nuncio*, quinque coniug. baryt. futur. ἀγγελῶ, Aor. 1. l. ἤγγειλα. compositum εὐαγγέλλω, *annuncio, bonum nuntium fero.* εὐαγγέλιον *Euangelium, bonum nuntium*, item, *merces quæ ob bonum nuntium datur.*

συναπτόμεθα] passiuum 1. coniugationis, indicat. modi, vt παπτόμεθα, à σημι πτομαι. *contingor, nector, hæreo*, à πω, & ἅπτομαι, *tango, hæreo, adhæreo*, etc. Actiuum ἅπτω, primæ coniug. baryt. huius ἁφὴ, *tactus, nexus, connexio.* ὁ ἁπτὸς, *tactilis*, τὸ ἁπτὸν, *tactile.*

ἄλογα] vt τὸ ξύλινον ἄλογον, rationis expers, ἄλογον ζῶον, animal ratione carens. ἀλογία, imprudentia.

κοινωνία] τὸ κοινωνεῖν, ἡ κοινωνία, communio, participatio, ὁ κοινωνὸς, particeps κοινωνὸς θρασύτητος, socius audaciæ. κοινωνόων, participis sum, tertiæ conjugat. circumflexorum. Regit genitivum, vt solent nomina & verba participandi. 52. m. l. 2.

πολὺ] hic supplet vicem adverbii, alias nomen generis neutri. Masculi. ὁ πολὺς, fœm. ἡ πολλὴ, neutri. τὸ πολὺ 75. p. l. 1. comparat. ὁ καὶ ἡ πλείων, καὶ τὸ πλεῖον, superlat. πλείστος, πλείστη, πλεῖστον, 88 p. l. 1.

φαινόμεθα] præsent. temp. vt τυπτόμεθα, indicat. modi à φαίνω seu φαίνομαι de quo iam supra.

ἀμφιφύγοντες] part. præsent. temp. à ἀμφιφύγω, effugio, compositum à ἀμφὶ & φύγω, fugio. Secundæ conjug. baryt. fut. φύξω à præt. med. ἐφυγα, fi. φυγὴ, fuga 214. m. l. 1.

Ἀγγέλων γὰρ ἔργον ἡ περισσοτέρα αἴρεσις καὶ τῶν ἀνείων ἀξίων, εἰπεῖν κρεῖττον ἢ τὰ ἀγγέλων ἀξιώματα τῷ θεῷ ἀμφιλέγειν· ἀλλ' ὅμως ὅταν κρεῖττον ἐστι, αὐτοὶ διδάσκουσιν ἡμᾶς, σὺν πολλῷ μὲν φόβῳ καὶ δύχαις περιφέροντες, πυνθανόμενοι δὲ ἡμᾶς καὶ μανθάνειν, ὅτι προσήκει τῷ θεῷ περισσῶς σὺν χαρᾷ καὶ φόβῳ ἅπτοπεῖν, φόβῳ μὲν, δεδιότας μὴ τῷ περισσῷ λόγῳ αὐξήσει φανδυλίαν, χαρᾷ δὲ μετὰ ῥιπουμένης ἐπὶ τῷ μεγάλῳ τιμῆς, ὅτι τοσαύτης καὶ τιμαύτης προνοίας τὸ ἀνθρώπειον ἠξίωται γένος· ὡς καὶ θείας ἀπολαύειν ὁμιλίας σπουδῇ, δι' ἧς καὶ τὸ ἀνθρώπινον καὶ πρόσκαιρον ἀμφιφύγομεν φθορὰ μείζονες ἀνθρώπου, τῇ δὲ πρὸς θεὸν ὁμιλίᾳ πρὸς ἀμείωτον ζωὴν μεταβαίνοντες.

Angelorum enim opus oratio transcendens & ipsorum dignitatem, siquidem melius est Angelorum dignitate Deo colloqui. Attamen quod melius sit, ipsimet docent nos, cum multo quidem cum more orationes adferentes, præbentes vero nobis scire & discere, quod par est Deo accedentes cum gaudio & timore hoc facere: timore quidem, veriti ne appareamus indigni orationis, pleni vero gaudii facti, ob magnitudinem honoris,

quod

quod tanta & tali prouidentia mortale dignatum sit genus, vt & diuinæ frueretur conuersationis assidue, per quam mortales esse & caduci effugimus, natura quidem existentes mortales, conuersatione vero cum Deo ad immortalem vitam transeuntes.

Angelorum enim munus & officium est oratio, quæ ipsa illarum quodammodo præstantiam vincit, si colloqui cum Deo præstantius quiddam, quam pro Angelorum dignitate cenſendum est. Quod quidem ita esse, iidem illi nos docent, multo cum cum timore precantes exemploque nos monentes, vt cum lætitia tremore, ad supremam Maiestatem accedendum existimemus. Cum tremore dum veremur, ne parum digni videamur, qui a Deo quidpiam rogitemus, cum lætitia vero ingenti, ob honoris collati amplitudinem; Tanta siquidem ac tali cura diuinata, munus, vt vel diuina commutatione continenter fruerentur: vnde ***in mancipio atq; nexu mortis esse desinimus, pro natura quidem caduci, pro familiaritate autem illa, cum conditore, immortales ac sempiternæ cuiusdam vitæ participes.***

ἔργον] vt τὸ ξύλον, *opus, officium, munus.*

ὑπεραίρουσα] part fœm. præsent. temp. ab ὑπεραίρω, *extollo, efferor*, eum, *supero, excello.* Simplex est αἴρω, *tollo*, quintæ coniug. baryt. de quo 256. m. l. 1.

εἴπερ] *Si*, coniunctio. add solet vocula σφ aliis in compositione ὁσαπερ, ἅπερ ὅσπερ *qui, quæ, quod*, 27. p. l. 1. per omnes numeros & casus.

κρεῖττον] comparat. gen. neutr. ab ἀγαθός, Attice pro κρείσσων, *melius*, ὁ κρείσσων, *melior*, 87. m. l. 1. Construitur cum genitiuo, vt & alia nomina comparatiua. 42. m. l. 2.

διαλεγεσθαι] Infin. præsen. a διαλέγομαι, hic *colloquor, loquor*, alias, *differo, disputo.* Componitur ex διὰ & λέγω, cuius act. vsus: λέξω, *dico*, secundæ baryt. verum. λέξω, λελεχα, λελεγμαι, λελεξαι, hinc λέξις, *dictio.* 213. p. l. 1. λελεκται, διαλελεκται. Aliquando διαλεγομαι, διαλελεκτικος, διαλελεκτικη, & Latine Dialectica, *ars disserendi.* Construitur hic cum Dativo, *loqui Deo*, seu *colloqui Deo*; pro, *colloqui cum Deo.*

ἀλλ' ὅμως] *sed tamen*, ἀλλὰ & ὅμως, abiicitur α per apostrophum 21. p. l. 1.

ὅπ κρείττονι ἐστὶ] id verbum; *quod melius est*. Nam ὅπ vsurpatur iungitur cum indicatiuo. ἐστὶ tertia persona præsentis ab εἰμὶ. Reiecit suum accentum in vltimam verbi præcedentis, quia est enclyticum, habetq; ante se vocabulũ properispomenon, 249 m. l. 1.

διδάσκοσι] præsens, vt πάσχουσι, à διδάσκω, *doceo*. vide 260. p. l. 1.

σὺν πολλῷ φόβῳ] nota Datiuis instrumenti aut modi frequenter a Græcis præponi præpositionem σὺν, quod Latini raro faciunt 82. m. l. 2.

σεσοφισμένοι] part. præs. temp. à σεσοφίζω, de quo supra.

παρέχοντες] partic. præsent. temp. à παρέχω. *præbeo, porrigo*, à παρὰ & ἔχω abiecta præpositionis suum α. de ἔχω. ad cuius normam inflectuntur παρέχω, vide 201. m. l. 1. ab hoc descendit parochus, quasi *præbitor, largitor*, & parochia.

εἰδέναι] Infin. præs. vt πιθέναι, ab εἴδημι, *scio, noui*, quod formatur ab εἴδω. sine reduplicatione, vt solent quædam verba in μι 181. m. l. 1. Ab eodem sumit quoq; sua tempora. vt & εἴδω, de quo 200 m. l. 1. A Græco εἴδω, venit Latinum, *video*. τὸ εἶδος *forma, species*, à videndo, seu ἀπὸ τοῦ εἰδέειν. vt *species*, à speciendo, seu aspiciendo. εἰδικὸς. *specialis*. εἰδύλλιον, *Idyllium*. cuius modi scripsit Theocritus & Ausonius.

μανθάνειν] Infin. præs. à μανθάνω, *disco*, de quo iam superius, & generatim de verbis in αω, vnde fiunt, & vnde sua tempora sumant, vide c. 18. Grammat.

προσιόντας] Accusat. plur. *accedentes*. part. act. p. præs. temp. vel Aorist. 2. à πρόειμι, *accedo*, compos. à πρὸς & εἶμι, *vado*, quod verbum inuenies 223. m. l. 1. Regit datiuum.

ποιῆσαι] Infin. præsens, vt φιλεῖν, à ποιέω. *facio*. primæ circumflexorum, fut. ποιήσω, πεποίηκα, πεποίημαι. hinc τὸ ποίημα, *poema*. πεποίηται, hinc ποιητὴς, Doesis. πεποιητικὸς, hinc ποιητικὴ, *ars poetica, factior, creator*.

διδι-

δεδοικότας]pa t præt.temp. verbi medii,à δείδω, timeo præter. med. δεδοικα, nam ει mutatur in οι. part. ὁ δεδοικὼς, ἡ δεδοικυῖα, τὸ δεδοικός. 260.p. l. 1.

ἀνάξιοι] vt οἱ λόγοι, ὁ ἀνάξιος, *indignus*. Regit genitivum.36.m.l.2.

φανῆναι] Aorist 2.pass. Coniunctiui modi,à φαίνω,seu φαίνομαι,*videor*,*appareo*. Aorist.2.ἐφάνην. pass. ἐφάνθη. Coniunct.ἐὰν φανῶ.plur.ἐὰν φανῶμεν

μεγάλους] vt τοὺς λόγους,ὁ μέγας,*magnus*,ἡ μεγάλη,τὸ μέγα. habet genitiuum,quippe nomen copiæ.50 a.b

γενομένους]part.præs.temp.à γίνομαι,seu γέγνομαι 259.p. l. 1.

ἐπὶ τῷ μεγέθει] *Super magnitudine*. qua significatione ἐπὶ datiuo iungitur,habes in Syntaxi.110.m.l.2.

τὸ μέγεθος *magnitudo*, vt τὸ τεῖχος.primæ declin.cõtractorum ὁ μέγας,*magnus*,ἡ μεγάλη,τὸ μέγα. 75. p. l.1. comparat. ὁ ἢ μείζων.88 p.l.1.

πειθοῦς] vt ὁ πικρὸς πειθοῦς,πειθοῦ,ὁ ἡδὺς, neutrum fine.v.41.m.l.1.

σωφροσύνης Gen.sing.secundæ simpl.ἡ σωφροσύνη,*cura*,*prouidentia*.nam verbalia à nomine ων, sunt proparoxytona.εὔνοια, *benevolentia*, ἔννοια.*notio*, *intelligentia*, αἴνοια, *stultitia*, διάνοια,*mens*,*intellectus*.

τὸ θνητὸν *mortale*.ὁ θνητός,*mortalis*.οἱ θνητοί, *mortales*.significat hæc vox absolute hominem à mortalitate, venit à θνήσκω,*morior*.præt.act.τέθνηκα, pass.τέθνημαι, τέθνασι, τεθνᾶσι.hinc θνητός. 261. m.l.1.

ἠξιώθη Aorist.1.pass.ab ἀξιόομαι, *dignus habeor*. de quo superius præt.perf.act.ἠξίωμαι,ἠξίωσαι,ἠξίωται. hinc ἀξιόω,ἀξιῶ,ἀξιοῖς,ἀξιοῖ. fut.1.ἀξιωθήσομαι. Regit genit. vtpote verbum dignandi,seu æstimandi,ἠξιώθη μεγάλης τιμῆς,*dignus habitus est magno honore*.

γένους] vt ὁ τεῖχος,*genus*.γενικὸς *generalis*. γενικῶς, *generaliter*.

θείας Gen.sing.secun simpl.ὁ θεῖος,*diuinus*, ἡ θεία,τὸ θεῖον.

ἀπολαύειν]Infin. præsens,ab ἀπολαύω, *fruor*, augetur in me-

in medio. ἀπέλαυσι & ἀπήλαυσι, 110.p.l.1. Habet gen. & interdum alios casus 58.p.l.2. 67.m.l.2.

εἶναι] Infin. ab εἰμὶ *sum*. 221.p.l.1.

πρόσκαιροι] vt εἰ λαμπὰς ἡ πρόσκαιρος, *temporarius, caducus fluxus*.

ἀμφύγωμεν] vt πτερὰ, ἀπὸ ἀμφύγω, *effugio*, de quo supra.

φύσει] Dat. sing. secundæ contract. ἡ φύσις, *natura*, à φύω, *nascor*, φῦναι, idem. Φυσικὸς, *naturalis*. φυσικὴ ἐπιστήμη, *physica scientia*.

ὄντες] Part. nom. plur. num. ὁ ὤν, *qui est*, ἡ οὖσα, τὸ ὄν, ab εἰμὶ. παρὼν, *præsens*. παρόντες *præsentes*, ἀπόντες, *absentes* 223.m.l.1.

ἀθάνατον] ὁ καὶ ἡ ἀθάνατος, *immortalis*, ex particula privante α & θάνατος, *mors*. θνατόω, *mortem adfero, occido*. tertiæ circumflex. θανατηφόρος, *lethalis, mortiferus*.

μεταβαίνοντες] Partic. præsen. temp. à μεταβαίνω, ex μετὰ & βαίνω, de quo supra, ἡ μετάβασις, *transitio*.

Ἀνάγκη δὲ τὸν ὁμιλοῦντα θεῷ, καὶ κρείττονα γοῦν ἀθανάτου, καὶ πᾶσης ἀφθορίας, τὸ ὡσπερ ἀνάγκη πᾶσι τὴν ἡλιακὴν ἀπὸ τῶν ἀπλανῶν ἀφθορίαν τὸ σκότος, ἅτινα ἀνάγκη πᾶσι τὰ θεῖα ὁμιλίας ἀπλανῶντα, μηκέτι εἶναι θνητὸν αὐτὸ δὲ τὸ τῆς τιμῆς μέγεθος, ἀφὲς ἀθανασίαν ἡμᾶς μεθίστησιν, εἰ δὲ τοὺς βασιλεῖ ἀφαιρεθήσας, καὶ τῆς παρ' ἐκείνου τιμῆς ἀπολαύοντας, ἀνάγκαιον εἶναι πίνθος, πολλῷ μᾶλλον ἀθανάτου τυχεῖν τὸν τῷ ἀληθῶς θεῷ καὶ λαλοῦντας θνητὰς ἔχειν ψυχὰς ζώσας θείας ψυχῆς, ἀσέβεια, καὶ βίου πυρώσεως. οὐκ εὐκὴ ζωὴ ψυχῆς ἡ τοῦ θεοῦ λατρεία, καὶ βίου ὁσιότης πρεπῶν.

Necesse enim est conuersantem Deo, & meliorem fieri morte, & omni corruptione, & quemadmodum omni necessitas (est) solam radios fluentem effugere tenebras, ita necessitas omnino (est) diuina conuersatione perfruentem, non amplius esse mortalem. Ipsa enim honoris magnitudo ad immortalitatem nos transfert: si enim

si enim Regi colluctantes, & qui ab ipso (est) honore fruentes, impossibile (est) ille pauperes: magis impossibile (est) Deo supplicantes, & loquentes mortales habere animas, mors enim animæ impietas, & vita iniqua. Igitur & vita animæ Dei seruitus (erit) & vita huic conueniens.

Necessarium quippe est, cum Deo versantem & à morte inuictum & à quibuscunq; rebus pereuntibus maiorē euadere. Atq; vt is quem solis radii collustrant, non potest tenebris circumfundi. sic qui cum cœlesti parente est assiduus, hunc non amplius mortalem oportet numerari, quandoquidem huius magnitudo decoris æternitatem nobis muneratur. Quod si cum Imperatore, sermones conferre solitos, & ab eo honorifice tractatos, nullo modo cum egestate videmus conflictari, qui tandem fieri poterit, vt Deo supplicantes, & cum eo verba miscentes, animas ictho obnoxias possideant, quarum pestis & interitus est impietas & flagitium: contra autem vita, Dei cultus, & cum hoc conspirans atq; consentiens morum sanctimonia.

ἀναγκη] vt πυκνή, necessitas. ἀναγκαῖος, necessarius. ἀναγκαίως, necessario. ἀναγκαία ἔξις, necessaria habitudo. ἀναγκαιότης, necessitudo, & propinquitas generis.

ὁμιλουμένοις] vt φιλουμένοις, ab ὁμιλέω, de quo supra.

ζῆν] Gen. fing. fecund. simpl. ἡ ζωή, vita 289. m. 1. Est autem obscurandi tropus illa loquendi; κρείττων ζωῆς του, melior, id est, fortior & superior morte. 45. m. l. 2.

πάσης] vt τῆς πηλῆς, πᾶσα.

διαφθορᾶς] Genit. secund. simpl. ἡ διαφθορά, corruptio à διαφθείρω, corrumpo, de quo supra.

ἀκτῖν.] Gen. fing. quintæ simpl. ἡ ἀκτίς, radius 48. p. l. 1. 52. m. l. 1.

σκοτῶ] vt τὸ τέρας, σκοτῶδες, tenebricosus.

ἐπεὶ ἀναγκαῖον ἐστιν] subintel. ἐμοὶ, qui verbum ἐστὶ, ad verbum: *Sic omnis necessitas est.* 5. m. l. 2.

μᾶλλον] adverb. non amplius. οὐκέτι. interponitur ex euphoniæ gratia. durum enim esset μηκέτι.

ἀφ-

ἀθανασίων] secundæ simplic. ἡ ἀθανασία, *immortalitas.*

μεθίεσαι] præsent. temp. indic. modi, tertiæ personæ ἀπὸ μεθ & ἵημι. 294 p.l.1. idemque est quod *transfero*, *transmuto*. inde μετάθεσις, *translatio*, fut. μεθήσω, Aorist.1. μετέθηκα, Aorist.2. μετέθην. ἀμήχανον] *impossibile*, vt ὦ ξύλον, ὁ καὶ ἡ ἀμήχανος, *cui nihil juppetit ad aliquid agendum* Item, *inexpugnabilis*. ἀμηχανία. *consilii inopia*. ἀμηχανῶ, *consilii inops sum, nescio quid facto sit opus.*

πένητας] Accus. plur. quintæ simpl. ὁ πένης, πένητος, *pauper, qui victum labore quærit.* fœm. πένησα, *paupercula.* 83.p.l.1.

πολλῷ μᾶλλον] *multo magis.* adduntur comparativis particulæ intendentes significationem. 46.p.l.2. Est autem μᾶλλον adverb compar. gradus. μάλα *valde*, μᾶλλον *magis*: μάλιστα, *maxime.* 236.m.l.1.

ἀδυνάτῳ] vt ὦ ξύλον, ὁ καὶ ἡ ἀδύνατος. *impossibilis, impotens.* ἀδυνάτως ἔχω πρᾶξαι, *impotens ad hoc faciendum.* ἔργον ἀδύνατον, *opus impossibile.* δυνατός. *potens, possibilis.*

ἀνόσιοι] secundæ simpl. ὁ καὶ ἡ ἀνόσιος, *impius*, καὶ τὸ ἀνόσιον ὁ καὶ ἡ ὅσιος *pius*, καὶ τὰ ὅσια. ἡ ὁσιότης, ὁσιότητος. ἡ ὁσιότης, *pietas.* 83.m.l.1. ὁσιόω, *pius fum*, ἀσεβέω, *impius fum.*

βιῶν vt ὁ λόγος, *vita, victus*, apud Poëtas; βιόω. βιόω, *vivo.* fut. βιώσω, vide 259.p.l.1. κατ' ἀρετὴν βιοῶν, *secundum virtutem viuere.*

παρανομοῦσι] ὁ καὶ ἡ, *iniquus, contra legem agens.* ἡ παρανομία, *iniquitas, iniustitia*, παρανόμως, *inique, iniuste*, παρανομέω, *præuaricor, contra leges facio.*

οὐκοῦν, *quando interrogative vsurpatur, pro, nonne, atqui profecto, enimuero.* Hic pro ἄρα, *ergo.*

πρέπον, participium neutr. ἀπὸ πρέπω primæ coniugationis barytonorum, *decorus*, seu *conspicuus sum.* Hinc impersonale πρέπει, *decet.* πρέπον, τοῦ πρέποντος, *decentis, decorum.* Construitur hic πρέπων cum Dativo. βίος πρέπων τῇ πρίσπῳ, *vita huic*, nempe, *diuino cultui, competens.*

Nam & πείθω dativum habet πείθω σοι τῷδε. *Hoc te decet.*

Βίου ἅγιον, καὶ τῇ Θεοῦ λατρείᾳ πρέπουσαν εὐσεβῶς σωμάζει καὶ θησαυρίζει θαυμασίως τοῖς ἡμετέροις ψυχαῖς. ἐάν τε γὰρ παρθενίαν τις ἀσκεῖν σπουδάζῃ, εἴτε τὸν ὑμέναιον σεμνῶς ἐπιτελεῖν ἐθέλῃ, εἴτε πρακτέον ὀργῆς, ἢ πραότητα ἀσκητέον, εἴτε φόνου κάθαρσιν, εἴτι ἄλλο τῶν εὐσεβῶς ἐχόντων τυγχάνειν, εὐθυδρομίας ἡγεμονίαν καὶ ἀκολουθοῦσαν τὴν διὰ τούτων ὁδὸν ἔθισε, ῥᾳστώνην ἔχειν τὴν πρὸς εὐσέβειαν δρόμου.

Vitam vero sanctam & Dei seruitio competentem oratio adfert, & thesaurizat mirabiliter animabus nostris. Siue enim virginitatis quis amator, huiusmodi, quæ in nuptiis, temperantiam honestare conatus (sit) siue superare iram, & continere mansuetudinem, siue mundiam expurgare, siue quid aliud conuenientium facere (velit) oratione præeunte, & complanante talem viam vitæ, promptum & facilem habebit pietatis cursum.

Quem eius conciliatrix oratio tanquam thesaurum animabus suis admiranditer construit: siue enim virginitatem ac pudicitiæ studio ducens, siue præfinitam coniugibus temperantiam tenere desideras, siue iracundiam comprimere & cum mansuetudine rationes habere cupiens; siue mundiciam curare, siue aliud quodcunq; honestum efficere molitus, hac una præcurrente, & eius modi tramitem præcomplanante, expeditum viæ & facile pietatis curriculum es ingressurus.

ὅσιον] νὶ τὸν λόγον, ὁ ὅσιος, *sanctus*, ἡ ὁσία, τὸ ὅσιον. αὐ ὅσιος, *impius*, ὁσιότης, *sanctitas*, τὸ ὁσιότητος.

συνάγει] tertiæ personæ, indicat. modi, ἀ συνάγω, *colligo, conduco, in vnum contrabo*, hoc confert, *comparat*. compositum a σὺν & ἄγω, de quo supernus. ἡ σύναξις, τῆς συνάξεως, *conuentus, collectio, congregatio.*

θησαυρίζει] tertiæ personæ, quartæ coniug. indicat. modi, ἀ θησαυρίζω, *the aurum colligo.*

ἡμετέραις] νὶ πρωτ. ἡμέτερος, *noster*, pronomen possessiuum.

παρθενίαν] ἡ παρθενία, *virginitas.* ἡ παρθένος, *virgo.*

ὁ πα-

ὁ παρθενών, ᾶ παρθενῶν, locus in quo seruantur virgines, monasterium virginum. Dicitur eum ὁ παρθενεών, παρθενόω, virginitatem colo, profiteor παρθενεύω, παρθένιος, & παρθενικὸς, virginalis, virgineus

πε] amittit accentum. Est enim infinitum & encliticum. 251. m. l. 1. Nec tamen præcedens dictio παρθενικὸς recipit accentum, quia est paroxytona 250 p. l. 1.

ἐρασής] a prima simpl. b ἐράω, amo, ἐράσω, ἤρακα, ἤραμαι, ἤρασμαι, ἤρασθη, ἤρασα. Hinc ἐρασής, iuxta regulam formandorum verbalium à tertia perfecti passiui.

γάμων] tertia simp. l. γαμέω, nuptiæ ἄγαμος, cælebs, ὀγαμος, τρίγαμος, bigamus, trigamus. γαμετὸν, uxorem dico. 259. p. l. 1

σωφροσύνη] secunda simplicium, ἡ σωφροσύνη, temperantia. ὁ καὶ ἡ σώφρων, τοῦ σώφρονος, temperans.

πιμᾶν] Infin. præt. ens, a πιμάω. honoro.

ἐσπουδακέναι] perfectus præterit. imp. à σπουδάζω, studeo, curo, elaboro, σπουδάσω, ἐσπούδασα, ἐσπούδακα, ἐσπούδακως, ἐσπουδάκη, ἐσπουδακὼς, ἐσπουδακός. Non repetitur prima consonans præteriti, quia ε incrementum est longum 111. n. 1

κρατεῖν] Infin. præs. remp. vt φιλεῖν, à κρατέω, vinco, supero κράτιστος, κρατίστερος. Regit genitiuum. 56. p. l. 2. τὸ κρατεῖν τῶν ἡδονῶν.

ὀργὴ] secundæ simpl. ἡ ὀργὴ, ira. ὀργίζομαι, irascor.

πραότης] Duarum quæ simpl. ἡ πραότης mansuetudo. πρᾶος, mansuetus, ὁ πρᾶος, dem.

συζῆν] infinit. præsens, à συζάω, simul viuo, de quo supra.

ἀθέατος] ἄθεος, inuidus, tertia simpl. φθονέω, inuideo. ἄφθονος, inuidus.

καθαρεύειν] Infinitus præs. ns, à καθαρεύω, purus sum, pure vivo. τὸ καθαρεύειν, Plato. purgare seu mundare à cade, Regit genitiuum 58. m. l. 2.

ἄλλο] aliud, neutrum sine ἄλλος, ἄλλη. alius, alia. 41. m. l. 1.

τὸ προσῆκον] Gen. plu. τὸ προσῆκον. officium. & προσήκοντος, de quo superius.

προσδο-

προσδυχῆς ἡγεμόνος] vt nos ablatiuo absoluto, ita Græci genitiuo absoluto vtuntur. 81. p. l. 2. ἡγεμονήσας, partic. præt. temp. verbi medii, ab ἡγέομαι, ἡγήσομαι, *præeo, dux sum*, item, *existimo*. ὁ ἡγεμών, & ἡγεμὼν, *dux, præceptor, princeps* ἡγεμονικὸς, *principalis*.

προλειανθεὶς] part. pral. temp. à προλειαίνω, *lanigo, lano complano*, compos. à præpositione προ & λειαίνω, quasi dicas, *pralanigo*. dicitur etiam λειαίνω, eadem significatione. Et est quintæ conjug. barytonum. fut. λειανῶ, προλειανῶ, particip. προλειανῶν, προλειανοῦσα, προλειανοῦν, ὁ λεῖος, *lanis, non asper*. τὸ λεῖον, *lanor, lanitas*. ἡ λειότης, τὸ λειότητος idem.

τὴν ὁδὸν] *terræ* simpl. ἡ ὁδὸς, *via*, ὁδεύω, *iter facio*, ὁδηγὸς, *dux viæ*, ὁδηγέω, *ducem viæ me præbeo*.

εὐχερὴς, ὁ, ἡ εὔχερης, ἡ, τὸ εὐχερὲς *facilis, obuius*. εὐχέρεια, *facilitas*. εὐχερὴς πόνος, *labor facilis*.

εὐρήσετε] ὁ εὑρίσκω *facilis*, compar. εὑρέων, superlat. εὑρέστατος. 88. p. l. 1.

ἕξει] futur. ab ἔχω, *habeo*. 123. m. l. 1.

δρόμου] ὁ δρόμος, *cursus*. ὁ δρομεὺς, & δρομέως, *cursor*.

Οὐ γάρ ἐστιν, ὃς αἰτεῖ τὰς αἰτησεις παρὰ θεοῦ σωφροσύνην, καὶ δικαιοσύνην, καὶ πραότητα, καὶ χρηστότητα, μὴ τυγχάνειν τοῦ ζητοῦντος. αἰτεῖτε γάρ, φησὶ, καὶ δοθήσεται ὑμῖν. ζητεῖτε καὶ εὑρήσετε. κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν, λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι, ἀνοιγήσεται καὶ ἀλλαχοῦ πάλιν. τίς ἐξ ὑμῶν, φησὶν, ἐὰν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ, ἢ καὶ ἰχθῦν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὄντες, οἴδατε δόσεις ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν οὐρανοῖς, δώσει πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;

Non enim est, non petentes à Deo temperantiam, & iustitiam, & manſuetudinem, & bonitatem, nō consequi orationem. petite enim, dicit, & dabitur vobis, quærite & inuenietis, pulsate & aperietur vobis, omnis enim petens accipit, & quærens inuenit, & pulsanti aperietur. Et alibi iterum; Quis est, dicit, ex vobis, qui, si

petat filius eius panem, num lapidem dabit illi? vel si piscem petat, num serpentem dabit illi? Si igitur vos mali existentes, nostis data bona dare filiis vestris, quanto magis pater vester cœlestis dabit Spiritum sanctum petentibus ipsum?

Haud enim possunt, haud, inquam, possunt optatis excidere qui castimoniam, iustitiam, lenitatem benignitatem à Deo petere consueuerunt. Petite, ait, & dabitur vobis; quærite & inuenietis; pulsate, & aperietur vobis. omnis enim qui petit, accipit, & qui quærit, inuenit, & pulsanti aperietur. Rursus alibi Quis vestrum est, quem si rogauerit filius panem, nunquid lapidem dabit illi? aut si petierit piscem, num serpentem dabit illi? Si ergo vos cum sitis mali nostis bona data dare filiis vestris, quanto magis pater vester cœlestis dabit Spiritum bonum petentibus se?

ἐρώτησαι, ὦσιν. Repetitio quasi dicas, *non potest fieri, non potest fieri*, habet accentum acutum ob enclyticam sequentem. 250. m. l. 1. & ἐστι post ὦσι habet accentum in prima. 251. p. l. 1.

αἰτούντας] part. præs. temp. accus. casus, ab αἰτέω. *peto.* αἰτήσω, ἤτησα, mutatur αι in η, 103. m. l. 1. ἡ αἴτησις *petitio.*

παρὰ] construitur hic cum genitiuo, variasq; significationes habet. 109. p. l. 2.

χρηστότητα] ἡ χρηστότης, *bonitas*, quintæ simplic. ὁ χρηστὸς, *bonus.*

τυγχάνειν] Infin. præsens, à τυγχάνω, de quo in Grammat. 265 m. l. 1 iungitur cum genitiuo, cum sit hic verbum consequendi, τυγχάνειν τοῦ θελήματος, *voti compotem fieri.* 52. p. l. 2.

αἰτεῖτε] vt φιλεῖτε, ab αἰτέω, *peto*, imperatiui modi.

φησι,] à φημι de quo supra, & in Grammat. Et est tertiæ personæ indicatiui modi, præsentis temporis, & caret accentu, quia Encliticum. 248. m. l. 1. & seq

δώσει τοῖς] fut. 1. pass. à δίδωμι, actiuum, δίδωμι, *do.* 203. m. l. 1.

ὑμῶν] Dat. plur à pronomine σὺ. 93. m. l. 1.

ζητοῦ-

Ζητεῖτε] Imperatiui modi, vt φιλεῖτε, à ζητέω, quæro. fut ζητήσω, ἐζήτησα, ἐζήτηκα, ἐζήτημαι. Hinc τὸ ζήτημα, quæsitum, quæstio. ἐζήτησα, hinc ἡ ζήτησις, quæstio.

εὑρήσετε futurum primum actiuum plur. numeri, ab εὑρίσκω, inuenio, quod sua tempora sumit ab εὑρέω, 251. m.l.1.

κρούετε] Imperat modi, præs. temp. à κρούω, pulso. fut. κρούσω, Aor. 1. ἔκρουσα, ἡ κρούσις, pulsus, pulsatio.

ἀνοιγήσεται fut. 2. pass. à verbo ἀνοιγνυμι, aperior, actiuum est ἀνοίγω. 158 p.l.1. Aorist. 2. pass. ἀνέῳγον, apertus sum. hinc fut. 2. ἀνοιγήσομαι, ἀνοιγήσῃ, ἀνοιγήσεται.

ὁ αἰτῶν] particip. præsens, vt ὁ φιλῶν. ab αἰτέω.

λαμβάνει] præsens, Indic modi, à λαμβάνω, accipio, fut. λήψω 215. m.l.1.

ἀλλαχοῦ] aduerb alibi, vt & πάλιν, iterum, ὃν ἐὰν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, quem si filius panem poposcerit. Nam & apud Græcos verba poscendi duos accusatiuos admittunt, vt flagitote nummos, αἰτεῖτε ἀργύριον. 74. p.l.2.

λίθον] λίθος, lapis, tertiæ simplicium. ὁ λίθινος, lapideus.

ἐπιδώσει] tertia persona fut. act. ab ἐπιδίδωμι, quod hic eandem habet significationem, quam simplex, do, alias significat proficere, crescere, augmentum accipere, adverbum, do, super, præterea do. Hinc ἐπίδοσιν λαμβάνω ἐν τῇ ἱστορίᾳ, progressum facere in literis. Et ἐπιδίδωμι, crescere, proficere.

ἰχθῦς ὀφεως, vel ἰχθῦς piscis, & ἰχθύος. 53. p.l.1. accusa. ius exit in ν, & aliquando etiam in α. 55 m.l.1.

ὄφιν] accus. secundæ contract. ὁ ὄφις, serpens, & ὄφεως 64. p.l.1.

πονηροί] ὁ πονηρὸς, malus, improbus, prauus. ἡ πονηρὰ, τὸ πονηρὸν, ἡ πονηρία, malitia.

οἴδατε] præt. med plur. num. οἶδα, οἶδας, οἶδε. ab εἴδω, mutatur ει in οι. 266. m.l.1.

δόματα] τὸ δόριγ, donum, τὸ δῶμα, domus.

δίδωσι] Infin. præs. à δίδωμι, do. 202. m.l.1.

τέκνοις τὰ τέκνα, proles, soboles.

ὁ πατὴρ] pater, & πατέρος, quintæ simpl. 50. p.

l.1. In quibus casibus subeat syncopen, vide 71.m.l.1.

οὐράνι@] ὁ καὶ ἡ, ὁ οὐρανὸς, cœlum.

δῶσ] fut. act. a δίδωμι, do. 201.p.l.1.

πνεῦμα] τὸ Spiritus, a πνέω, πνεύσω, spiro, vt Latinum spiritus a spiro, ὁ πνευματικὸς, spiritualis.

Τοιούτοις μὲν λόγοις καὶ παιδεύσεσιν ἐλπίσιν ἐπὶ προσευχὴν παρεκάλεσεν ἡμᾶς ὁ τῶν ὅλων κύριος. ἡμᾶς δὲ προσήκει τῷ Θεῷ πεφιλῆσθαι, ἀεὶ ζῆν ἐν ὕμνοις καὶ προσευχαῖς, ἀκεραιότερον τῆς θείας λατρείας ἐχομένους ἢ τῆς ἑαυτῶν ψυχῆς. ὕπνος γὰρ ἡμῖν ἁρμόζει ζῆν ἀεὶ τῶν περίπουσαν ἀνθρώποις ζωὴν ὄντως δὲ προσεύχεσθαι τῷ Θεῷ, καὶ θείας ὁμιλίας ἀπολαύειν ἐπιθυμεῖ συνεχῶς, νεκρὸς ἐστι καὶ ἄψυχος. καὶ μετέχειν τοῦ φρονεῖν, αὐτὸ γὰρ τοῦτο μέγιστον ἀφροσύνης σημεῖον, τὸ μὴ ἐπίστασθαι τὸ μέγεθος τῆς τιμῆς, μηδὲ ἐρᾶν προσεύχεσθαι μηδὲ θαυμάζειν ψυχῆς, τὸ μὴ προσκυνεῖν τὸν Θεόν.

Talibus sermonibus & eiusmodi spebus ad orationem cohortatus est nos vniuersorum Dominus. Nos vero conuenit Deo obtemperantes semper viuere in hymnis & orationibus, intentius Dei cultui adhærentes, quam propriæ animæ. Sic enim nobis licuerit viuere semper competentem hominibus vitam. Qui enim Deum non orat, neq; diuinæ conuersationis perfrui concupiscit indesinenter, mortuus & exanimis (est) & non participat (τὸ) sapere. Hoc enim ipsum maximum imprudentiæ signum est, nescire magnitudinem honoris, neq; amare orationem, neq; mortem putare animę non adorare Deum.

Huiusmodi verbis tantarum rerum spe ostentanda vniuersitatis Dominus ad precationem nos incitauit, quos dictis eius audientes, nullum non tempus in eo collaudando orandoq; consumere, nec tam impense vitam quam venerationem Numinis amare & curare conuenit. Sic fiet, vti semper, quemadmodum nobilitate nostra dignum est, viuamus. Qui quis enim precibus ambire Deum cunctatur, neq; sæpissime colloquutionis eius suauitatem experitur, is profecto mortuus & inanimus, & affecta

fectamentis dicendus est, quoniam isthuc ipsum, ignorare scil. honoris istius præcellentiam, neq; vllum precationum sanctarum ardorem concipere, neq; exitium animæ reputare Deo vota non facere, stoliditatis certissimum videtur indicium.

ἐλπίσι] ad verbum; *spebus*, quo nomine vsus est Latinus interpres Biblior. 2. Machab. c. 7. ἡ ἐλπὶς *spes.*

παρεκάλεσεν] Aor. 1. à παρακαλέω, *adhortor, excito.* item *consolor*, composit. à παρὰ & καλέω. fut καλήσω, vel καλέσω. 158. m l. 1. ἡ παράκλησις, τῆ παρακλήσεως, *adhortatio, consolatio.* ὁ παράκλητος, *paracletus, consolator.*

τῶ ὅλων] vt τῶ ξύλων. τὸ ὅλον, *vniuersum, summa rerum* ὅλος, ὅλη, ὅλον, *totus.*

κύριος] vt ὁ λόγος. κυριεύω, *dominor.* ἡ κυριότης, *dominatio.* κυριακὸς. *Dominicus.* σῶμα κυριακὸν, *corpus Dominicum.*

πειθαρχῆς] part. præs. temp. vocis & significationis mediæ, à πιθομαι, *pareo, obtempero*, πείθω, *persuadeo.* futurum πείσω. Aorist. 1. ἔπεισα, præterit. πέπεικα, pass. πέπεισμαι 136. p. l. 1. præterit. med. πέποιθα. 151. p. l. 1.

ἀκριβέστερον] accipitur hic aduerbialiter, alias nomen, vt *maius minus*, apud Latinos, & est comparatiui gradus. ὁ καὶ ἡ ἀκριβὴς, καὶ τὸ ἀκριβὲς, *accuratus.* ἀκριβέστερος, ἀκριβέστατος. ἡ ἀκρίβεια, *accuratio, diligentia.* ἀκριβῶς, *diligenter, accurate*, ἀκριβόω, *accuro, accuratus sum*, fut. ἀκριβώσω. Aor. 1 ἠκρίβωσα, vt δηλόω.

ἐχομένῃ] partic. præs. temp. ab ἔχω, *habeo, possideor.* hinc idem est, quod *hæreo, adhæreo, coniunctus sum.* Dicit enim S. Chrysostomus, *Cultui diuino magis & tenacius adhærendum esse, quam propriæ animæ.* ἑπομένῃ τῆ χλαμύδι, *sequere, prehendens, seu tenens, chlamydem.* ἐχομένως *proxime contigue demceps*, τῆ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ *sequenti die veniam.* R git genitiuum. 51. m. l. 2.

ἠπείγεται] tertia persona. singul. Aoristi Æolici ab ἐπείγω, cuius variæ significationes; significat enim

sum, initium rei do, primus facio aut dico. ὑπάρχω ἀδηλότης, apud Herod *iniuriam incipio*, compos. ex ὑπὸ & ἄρχω, *incipio.* quasi dicas, *subincipio.* aliquando vsurpatur impersonaliter, ὑπάρχει, *licet, contingit*, vt & hic, ὑπαρξάτω, *licuerit.*

ὅστις] compos. ab ὃς & τὶς, ὅτις, ἥτις, ὅ, τι, 52. m. l. 1.

ἐπιθυμεῖ] tertia persona indicatiui modi, sing. numeri ἐπιθυμέω, *desidero*, fut. ἐπιθυμήσω, ἡ ἐπιθυμία, *cupiditas, desiderium.* ἐπιθυμητικὸς, *desideratiuus.*

νεκρὸς] vt ὁ λόγος, *mortuus*, οὐκ ἔτι νεκρῶν, à *mortuis.*

ἄψυχος] ὁ ἡ ἀ, *inanimatus*, quasi ἀπὸ ψυχῆς, *sine anima.*

μετέχει] tertia persona indicatiui modi à μετέχω, *particeps sum* compos. à μετὰ & ἔχω. ἡ μετοχὴ, *participium, participatio.* Regit genitiuum 70. c. μετέχει & φρονεῖν, *participes est prudentiæ.* Venit autem infinitiuus ille à φρονέω, *sapio.* φρονήσω vel φρονέσω, πεφρόνηκα, pass. πεφρόνημαι. hinc τὸ φρόνημα, *prudentia.* πφρονήσω. hinc ἡ φρόνησις, τὸ φρονήσεως, *prudentia.*

μεῖζον] Superlat. à μέγας, μεγάλη, μέγα, *magnus*, 88 p. l. 1.

ἀφροσύνης] ἡ ἀφροσύνη, *imprudentia, stultitia.* ὁ ἡ ἄφρων, *imprudens, stultus.* cui opponitur, σύφρων, σὺφρονῶ, *prudens.* σὐφροσύνη, *prudentia.* ἀφρονέω *stulteſco.* σὐφρονῶ, *prudens sum.*

σημεῖον] vt τὸ ξύλει, *signum.* σημειόω, vt δηλόω, *signo, noto.* σημειώσω. Aor. 1. σημείωσα.

ἐπίσταμαι] Infin. ab ἐπίσταμαι, *scio, cognosco*, de quo vide 233. p. l. 1.

ἐρᾶν] Infin. ab ἐράω, *amo*, de quo superius.

ἡγεῖσθαι] Infinitiui præsens, ab ἡγέομαι. *puto*, de quo supra.

προσκυνεῖν] Infin. præsens à προσκυνέω, vel λέω, *adoro.* fut. προσκυνήσω, ἡ προσκύνησις, *adoratio.* Regit dativum. 62. m. l. 2.

ὥσπερ γὰρ, οἶμαι, τὸ σῶμα τοῦτο τὸ ἡμέτερον. ψυχῆς μὴ παρούσης, νεκρόν ἐστι καὶ ἀλυσιτελὲς, ὅταν ψυχῆς μὴ κινῇ τὰ ἑαυτῶν

ἑαυτὴν εἰς προσευχὴν, νεκρά ἐστι, καὶ ἀνήλια, καὶ ἀνυσώδης. ἀλλὰ μὴν, ὅτι μὲ γνώτω πάντες πικρότερον ἡγεῖσθαι προσπάσης τριημέρου προσευχῆς, διδάσκει καλῶς ἡμᾶς Δανιὴλ, ὁ μεγας προφήτης. μᾶλλον δ' ἐλόμενος Δανιὴλ, ἢ τρεῖς ἡμέρας μίαν τριημέρου προσευχῆς. ὁ γὰρ ἀσεβὴσας τύπῳ προστάξεν ὁ τῶν περσῶν βασιλεὺς, ἀλλὰ τρεῖς ἡμέρας μόνον σκοπούμενος ἀνεῦρεν. αὐτὸ γὰρ τὸ ζῆσαι βοπὴ, ὅτι καὶ τῶν ἀναιτίων εἰς ταὐτὸ ἡμετέρας ἐλθοι ψυχάς. Θεοῦ βοπὴ σπουδάπτεται τῶν πόνων ἡμῖν, καὶ τούτους ἐπικουφίζει καλῶς, καὶ ὑφ' ἡσυχασμὸν ἀναπῶντας καὶ σωτηρίως τοῦ Θεοῦ διορμήνει, καὶ πάντες ἐκεῖθεν τὰ ἀγαθὰ καταβήσεσθαι προσδοκῶντας.

Quemadmodum enim, puto, corpus hoc noſtrum anima non præſente, mortuum eſt, & fœtidum; ſic anima non meminente ſeptam ad orationem, mortua eſt, & miſera, & otida. Ceterum quod omni morte acerbius exiſtimare conueniat priuari oratione, docet pulchre nos Daniel magnus Propheta, magis eligens mori, quam tres dies ſolos oratione priuari. Non enim impium eſſe huic mandauit Perſarum Rex, ſed tres dies ſolum volens inuenire. Si enim diuina inclinationem hi bonorum in noſtras venerit animas. Dei vero inclinatio coniungitur cũ laboribus noſtris, & hos ſubleuat pulchre, ſi videnti orationem diligentes, & aſſidue Deum precantes, & omnia inde bona deſcenſura exſpectantes.

Sane ſicut corpus hoc noſtrum diſceſſu animi facto, omni enim orbatum cum intolerabili odoris fœditate iacet: ſimiliter anima, ſi emetipſa ad orandum non exiuſcitet, exanimata, mortua, fœditate reperitur. Ceterum quouis genere mali amarius interpretari oportere interdictum precationis, magnus ille vates Daniel pulchre docuit. Ait enim interfici maluit quam non plus triduum orandi ceſſatione ſpoliari. Non enim hunc nefarium aliquid deſignare Perſarum Rex iubebat; ſed tres tantummodo dies inuenire nitebatur, quibus nihil intra ſe vno quidpiam petere attentaret. Certe abſq; Dei erga nos inclinatione nulla pars boni cuiuſpiam ad animos noſtros peruentura eſt: quæ in laboribus opitulata nobis, eos ſuperatos, facile reddit, ſi precum ſtudioſos

Deumq; votis assidue fatigantes, indeq; bona omnia delapsura confidentes inuenerit.

οἶμαι] *puto, arbitror*, contractum ex οἴομαι, fut. med. οἰήσομαι. 326. m. l. 1.

ψυχῆς μὴ παρούσης] Gen. absolutus. 81. p. l. 2. *Anima non praesente.* πάρειμι, πάρεσμι, *praesens*, παρέσω, παρὼν, ἀπάρειμι, adsum. 223. m. l. 1.

δυσώδες] neutrum, ὁ καὶ ἡ ὀλυσώδης, *olidus, foetidus*, primæ contractorum. ὀλυσωδία, *fœtor.* ὁ καὶ ἡ εὐώδης, καὶ τὸ εὐώδες, *gratum halans odorem* ἡ εὐωδία, *gratus odor.* εὔοδμος seu εὔοσμος, *bene olens.* εὐοδμία & εὐοσμία, *gratus odor.* ὄζω, *oleo.*

κινούσης] part. præsens, à κινέω, vt φιλέω, *moueo.* κινέω, κεκίνηκα. ἡ κίνησις. *motio*, κινητικὸς, *motiuus* κινητὸς, *mobilis*, ἀκίνητος, *facile mobilis*, ἀκίνητος, *immobilis.*

ἀθλία] ὁ ἄθλιος, *miser.* ἡ ἀθλία, *misera.* ἀθλίως, *misere*, ἡ ἀθλιότης, *miseria.*

ἀλλὰ μὴν] *at, vero, atqui*

πικρότερον] Compar. gradus, ὁ πικρὸς, *amarus*, ἡ πικρὰ, τὸ πικρὸν, ἡ πικρότης, *amarities.* πικρῶς, *acerbe.* πικραίνω & πικρόω, *amarum reddo.*

στερηθῆναι] Aorist. 1. pass. infin. modi à στερέομαι, *priuor* Act. στερέω, *priuo.* στερήσω, ἐστέρησα, ἐστέρηκα, ἐστέρημαι, ἐστερήθην. Hinc στέρησις *priuatio*, ἐστέρηται. Aor. 1. pass. ἐστερήθην fut. 1. στερηθήσομαι, Aor. 1. infin. στερηθῆναι, vt τυφθῆναι. Regit genitiuum 51. m. l. 2.

ἑλόμενος] Aor. 2. part. verbi medii ab αἱρέω, seu αἱρέομαι, *eligo.* Aoristus 2. actiu. εἷλον. *quasi ab* ἕλω, & augetur per ε, 104. p. l. 5 Aorist. 2. med. εἱλόμην. Aor. 2. part. ἑλόμενος, ελομένη, ἑλόμενον 250. m. l. 1.

ἀποθανεῖν] Aor. 1. infin. ab ἀποθνήσκω, *morior.* compositum ex ἀπὸ & θνήσκω, *morior.* Aoristus 2. ἔθανον. 261. m. l. 1.

τρεῖς] pluralis numeri Accus. Neutrum τρία. 90. m. l. 1.

ἡμερῶν] ἡ ἡμέρα, *dies.* ἡμέριος, ἡμερινὸς, *diurnus.*

μόνας] ὁ μόνος, *solus*, μόνη, μόνον. ἡ μονὰς, μονάδος, *unitas.*

Aπβη-

ἀσεβῆσαι] Aorist. 1. infin. vt φιλῆσαι, ab ἀσεβέω, *impius fum.*

προστάξει] Aorist. 1. act. ab προστάττω *mando* quartæ coniug. barytt. composit. ex πρός & τάττω, *ordino.* fut. προστάξω. Aor. 1. προσέταξα: Aor. 2. προσέτυχον. præt. perfect. προστέταχα pass. προστέταγμαι Hinc πρόσταγμα, *mandatum, iussus, imperium.* ἡ πρόσταξις idem. προστακτικώς, *imperatiuus.*

περσῶν] Gen plur primæ simpl ὁ Πέρσης, *Persa.* Voc. ὦ Πέρσα. 37. m 1. 1.

Βασιλεύς] *Rex.* 66. p l 1. ἡ βασιλεία. *regnum.* ἡ βασίλισσα *Regina.* ἐβασιλεύσα, idem. Es. p. l. 1. βασιλικὸς, *regalis*, βασιλεύω, *regno.*

σκοπεύεται] part. præs. verbi med i, à σκοπέω, *consi-dero, circumspicio* σκοπεύομαι, σκοπεῦμαι. or mę circumflexorum. Hinc ab Latinis vitiata, *scopus* & *Episcopus*, ab ἐπισκοπέω, *inspicio.*

εὑρεῖν] Aoristus secundus infinit. ab εὑρίσκω, *inuenio.*

αὖθις] aduerbium *sine ab* ῆς. Regit genitiuum 94. p. l. 2

ῥοπὴς, ἡ ὁσπή. vt ἡ ῥοπὴ *momentum ponius, inclinatio:* à ῥέπω, *serpo.* pr mæ coniug. barvt præte. med. ἐρρόπα. Hinc venit ῥοπή, quod proprie dicitur motio ne lancis dicitur, & postea per metaphoram ad alia quoq; transfertur.

ἕλθοι] optatiu. modi, Aorist. 1 ἐλθοιμι, ἔλθοις, ἔλθοι, ab εἶμι, ἔρχομαι. *venio*, quod sua tempora sumit ab ἐλεύθω. 261. p. 1.

συμφάπτεται] compos. à σύν & ἅπτομαι, de quo verbo superius. Iung. tur cum genitiuo. Hinc est verbum tactus. 50 p. 1. 2. qui si dicat Christianus, *Dei propensio & benevolentia in nos simul nos. cum labores contingit, & quodammodo contrectat.*

πόνων] Gen. plur. ὁ πόνος. *labor.* v. ποιέω, vt φιλέω, *laboro.* φιλόπονος, *amans laboris.* μισόπονος, *odor laboris.*

ἐπισκάζει] præs temp. m. ic. modi, ab ἐπισκάζω, *alleuo, pondus minuo.* compos. ex ἐπί & σκάζω, *leuo*, ὁ σκαζὸς, *leuis*, ἡ κουφότης, *leuitas.*

ἴδῃ] Aor. 1. secundus act. coniunct. ui modi, ab εἶδω, video. Aor. 1. ἴδω vel ἰδεῖν. Coniunct. ἐὰν ἴδω, ἴδῃς, ἴδῃ, 160. m. l. 1.

ἀγαπᾶῖως] part. ab ἀγαπάω, amo, vt τιμάω, fut. ἀγαπήσω. Aor. 1. ἠγάπησα, ἡ ἀγάπη, charitas, ἀγαπητός, amabilis. Construitur cum accusatiuo.

δεομένους] part. præsens, ὁ δέομαι, rogo, oro, deponens, fut. med. δεήσομαι. Regit genitiuum 51. m. i. 2. ἡ δέησις, precatio.

ἐκεῖθεν] aduerb. à loco *inde, illinc.*

καταβάσεως] fut. 1. verbi medii, vt τύψεσθαι, à καταβαίνω, *descendo.* ex κατὰ & βαίνω, de quo iam supra, & in Grammat.

προσδοκῶντας] particip. præsent. à προσδοκάω, *exspecto*, vt τιμάω fut. προσδοκήσω. ἡ προσδοκησις, *exspectatio.*

ὅτ' ἂν οὖν ἴδω τινὰ μὴ φιλεῖν τὸν προσεύχεσθαι μηδὲ ζηλοῦντα τοῦτο τὸ πρᾶγμα ἐρρωμένως, ἀλλὰ μὴ ἐπὶ δηλός ἐστιν, ὡς ἄρα ἐν γυναικὶ οὐ τὴν ψυχὴν κεκτημένου· ὅτ' ἂν δὲ τὸν ἴδω τινὰ τῇ θεραπείᾳ ἀνηρέτως προσκείμενον, καὶ τὸ μὴ προσεύχεσθαι συνεχῶς, ἐν τοῖς μεγίστοις ἀριθμούμενον τῶν ζημιῶν, τοῦτον πάσης ἀρετῆς ἀσκητὴν εἶναι βέβαιον, καὶ θεοῦ ναόν.

Quando igitur video aliquem non ardentem orationem, neq; calidum amorem huius habentem & vehementem, iam mihi talis manifestus est, quod nihil generosum in anima possideat. Quando vero video aliquem Dei seruitio insatiabiliter adhærentem, & non assidue orare in maximis numerantem pœnis, coniicio talem omnis virtutis exercitatorem esse stabilem, & Dei templum.

Quamobrem si quempiam eximia & ardenti precationi cum id itate nequaquam inferri, & ad ea alienum esse animum, in huius pectore nihil esse generosum autumo. Rursus quem insatiabiliter mundi fabricatorem ac præsidem precibus venerantem, eaq; sine intermissione non fundere ingrauissimis pœnis habentem animaduerto, hunc constan-

constantem virtutum satellitem, ac Dei templum esse coniecturam facio.

φιλοῦντα, part præs. temp. à φιλέω, *amo*. Regit accus. 53. m. l. 2.

θερμὸν] v. τὸ λόγον. ὁ θερμὸς. ἡ θερμὴ. τὸ θερμὸν, *calidus*. ἡ θερμότης, τῆ θερμότητος, *calor, calliditas*. θερμαίνω, *calefacio*. quintæ coniug.

ἔρωτα] Accusat. quintæ simpliciuum, ὁ ἔρως, *amor*, Τῦ ἔρωτος.

σφοδρὸν] ὁ σφοδρὸς, ἡ σφοδρὰ, τὸ σφοδρὸν, *vehemens*. ἡ σφοδρότης, *vehementia*. σφόδρα, *valde, vehementer*.

ὁ δῆλος] *manifestus*. ἡ δῆλη, τὸ δῆλον, a δηλόω, *manifesto*. ἡ δήλωσις, *manifestatio*.

ἀδῆλον] neutrum. ἀδήλοις, *nullus*, ἀδήμια, ἀδῆλον. 90. p. l. 1.

γενναῖος] ὁ γενναῖος, *generosus*, ἡ γενναιότης, *generositas*.

κέκτηται] tertia persona præt perfect. à κτάομαι, *possideo*. 112. m. l. 2 fut. med. κτήσομαι, præt. perfect. κέκτημαι, & aliquando ἐκτημαι. vnde τὸ κτῆμα, *possessio* seu *res possessa*. ἡ κτῆσις, *possessio*.

ἀκορέστως] *insatiabiliter*, aduerb. verbum est κορέω, *satio*. fut. κορέσω & κορέσσω. Hinc κόρος, *satietas*. κορος ἀπάντων, *omnium rerum est satietas* κορεστὸς, *satiabilis*. ἀκόρεστος, *insatiabilis*. & aduerb. ἀκορέστως.

ἀριθμουῦτα] part præs. temp. à ἀριθμέω, *numero*. ἀριθμὸς, ἀριθμητικὸς, οὐ ἀριθμὸς, *numerus*, ἀριθμητικὸς, *Arithmeticus*. ἀριθμητικὴ. *Arithmetica, ars numerandi*. ἀριθμοῦμενος *numero recte*, ἀριθμησις, *numeratio*, κατεριθμησις, *enumeratio*.

σημαίνουσι] *coniicio, predico, denuncio, coniecturam capio*. Dicitur, τὸ μέλλον ἐκβαίνειν, *signum, indicium, argumentum*.

ἀσκητὴν] ὁ ἀσκητὴς. ex [illegible] r. p. m. f. m. [illegible] à ἀσκέω, *exerceo*. ἀσκεῖται, *exercetur*. [illegible] ἀσκήσεως. Hinc [illegible] ἄσκησις. *Exercitium, meditatio*. ἀσκητὴς. *Exercitator*. [illegible]

domus

domus vbi Asceta habitant, quasi dicas: *Exercitatorium*.

βεβαιον] ὁ βεβαιος, *stabilis*. ἡ βεβαία, τὸ βεβαιον. βεβαιόω, vt δηλοω *stabilio*, ἡ βεβαιωσις, *stabilimentum*, *confirmatio*, ἡ βεβαιότης, *stabilitas*, *firmitas*, item *constantia*.

ναὸν] vt τὸ λόγιον. ὁ ναὸς, *templum* Attice νεώς.

Εἰ γὰρ σχῆσις ἀνδρὸς, καὶ βῆμα ποδὸς, καὶ γέλως ὀδόντων ἀγγέλλει τὰ περὶ αὐτὸ, καὶ τὸ σοφὸν Σολομῶντα, πολλῷ μᾶλλον δύναται καὶ λατρεία Θεοῦ, σημεῖόν ἐστι δικαιοσύνης ἀπάσης, σολή πις ἁγία πνευματικὴ, καὶ θεία, πολλὴν εὐμορφίαν καὶ κάλλος παρέχουσα τῆς ἡμετέρας διανοίας, τὸ ἐκ τοῦ ῥυθμίζουσα βίον, ὅπως ἐῶσα φαῦλον, ἀσθενὲς ἄπρατον τὴν διανοιας κρατεῖν, αἰσθεῖαι πειθουσα τὸ θεῖον, καὶ τὴν πρὸς αὐτοῦ τιμὴν, πάσαν τὴν πονηρὰν ἐπιθυμίαν ἀπαπέμπειαι παιδεύουσα, τοὺς αἰσχροὺς καὶ ἀτόπους ἐξελαύνουσα λογισμοὺς, ἐν ὑπεροψίᾳ τῆς ἡδονῆς καθιστῶσα τὴν ἐκείνου ψυχήν. αὕτη γὰρ ἡ ὑπερηφανία μόνη περὶ τοῖς τὸν χριστὸν σεβομένοις, τὸ μηδενὶ δουλεύειν αἰσχρῷ, ἀλλὰ τηρεῖν ἐν ἐλευθερίᾳ τὴν ψυχὴν, καὶ βίῳ κεκαθαρμένῳ. ὅπερ μὲν οὖν παντελῶς ἀμήχανον αὖθις σωφροσύνης ἄνευ ζῆν, καὶ μὴ ταύτης. περαίνεσθαι τὸν βίον, εἶμαι δῆλον ἅπασιν εἶναι.

Si enim vestis viri, & gressus pedis, & risus dentium, nuntiat quæ illius, secundum sapientem Salomonem, multo magis oratio & cultus Dei, signum est iustitiæ omnis, vestis quædam existens spiritualis & diuina, multam venustatem & pulchritudinem præbens nostris mentibus, vnuscuiusq; conformans vitam, non sinens vitam nihili, & absurdam occupare animum, reuereri persuadens Deum, & qui ab ipso honorem; omnē malā incantationem ablegare docens, turpes & absurdas expellens cogitationes, in contemptu voluptatis constituens vnuscuiusq; animum. Hæc enim superbia sola cōperit Christum colentibus, nulli seruire turpi, sed seruare in libertate animam & vita mundata. Quod igitur omnino impossibile (sit) sine oratione virtuti conuiuere, & cum hac perfrui vitam, puto clarum omnibus esse.

Nam si vestitus hominis, & pedum incessus, & risus den-

dentium annuntiant de eo, vt verbum Salomonis est, longe magis oratio, cultus q; rerum omnium dominatori adhibitus, omnis iustitia monumentū, spiritalisq; & diuina quadam stola erit: multa elegantia & pulchritudine mētes humanas cohonestans, vitam & mores vniuscuiusq; concinnans: nec peruersum aut abiurdum aliquid animis imperitare permittens; Deum reuereri, honoremq; ab eo profectum magni pendere suadens, quascunq; maligni praestigias auersari docens; turpes & ineptas cogitationes effugans, singulorumq; mentes ad voluptatis despicientiam inducens. Sola enim haec superbia Christianos decet, nulli subiectum esse turpitudini; sed mentem retinere liberam & labis immunem. Ergo cura orationis adminiculum ex virtute aetatem degere, eaq; comite viuendi spacia emetiri penitus posse neminem. Satis liquere opinor.

στολισμὸς] ὁ vestis. vestimentum. ἀπὸ στολίζω, induo, vestio. τὸ στόλισμα, vestimentum. ὁ στολιστής, vestiarius, qui stolas & alias vestes conficit.

ἀνδρὸς] ὁ ἀνήρ, vir. ἀνέρος, ἀνδρός 50. p. l. t. 72. p. l. t. ἀνδρωδης, virtus, magnanimus. ὁ ἀνδροφόνος, homicida. ἡ ἀνδροφονία, homicidium. ἡ ἀνδρεία, fortitudo. ἀνδρίως, ἀνδρικῶς, viriliter. ἀνδριζομαι, virilem aetatem ingredior, vir fio.

βῆμα] τὸ, ἐκ βήματος, hic significat gressum, ingressum. βαινω, vado.

γελως] ὁ ἐκ γέλωτος, risus & πὸ γίλω, per quartam simpl. γελάω, rideo. secunda contract. γελωτοποιὸς, artifex risus, γελοῖος, ridiculus.

ὀδόντων] ὁ ὀδοὺς, dens. 52. m. l. 1. 58. p. l. 1.

ἀναγγέλλει] tertia persona singul. num. ab ἀναγγέλλω, annuntio. compositum ex ἀνὰ & ἀγγέλλω, de quo supra.

σοφὸν] ὁ σοφὸς, sapiens. ἡ σοφία, ἡ φιλοσοφία, sapientia. φιλοσοφέω, sapientiae studeo.

σολομῶντος] vt ξενοφῶντος, ὁ σολομὼν, Salom. 49. p. l. 1.

σολὴν] accentus erectus in priore dictione ob sequentem encliticam. ἡ σολὴ, τὸ σόλος, stola, vestis.

ὡμῳ-

εὐμορφίαν] ἡ εὐμορφία, *venustas*, ὁ καὶ ἡ εὔμορφος, *venustus*, oppositum τοῦ ἀμορφία, *turpitudo*. & ἄμορφος, *turpis*, μορφὴ, *forma, species*, μορφόω *formo, figuro*.

κάλλος] τὸ, ἔδε κάλλεος *pulchritudo*, primæ contract.

ῥυθμιζουσα] part. præs. temp. a ῥυθμιζω, *ad numerosa ptos redigo*. Hic, *compono, conformo, effingo*. ὁ ῥυθμὸς, *rhythmus, concinnitas*. ῥυθμικὸς, *rhythmicus*.

ἐδουσα] part. præs. temp. à ἐαω, *sino*, vt πμάω, fut. ἐασω, imperfect. εἴαον, εἴων, *sinebam*, augetur enim per augm. m. l. 1.

Φαῦλον] ὁ φαῦλος, *nauci, nihili*. ἀνὴρ φαῦλος, *homo nullius momenti*. ἡ φαυλότης, *vilitas*. ἄτοπος, ἡ, ὁ, *absurdus*, τὸ ἄτοπον.

αἰδεῖσθαι] Infin. præs. temp. ab αἰδέομαι, *reuereor*. fut. med. αἰδήσομαι & αἰδέσομαι, ὁ καὶ ἡ αἰδέσιμος, *reuerendus*.

πειθουσα] part. præs. temp. à πείθω, *persuadeo* tertiæ conjugat. baryt. de quo supra.

γοητειαν] ἡ γοητεια, *incantatio, fascinatio*. ὁ γοὴτης, *impostor, magus*, γοητεύω, *incanto*.

ἀπεπεμπασ] Infin. præsens, ab ἀποπέμπομαι seu ἀποπέμπω, *ablego, dimitto abs me*. componitur ex ἀπὸ & πέμπω *mitto*, primæ conjug. baryt. fut. πεμψω, ἀποπεμψω, part. med. πέπομπα. hinc πομπὴ, *pompa*, & ὁ πομπὸς, qui *aliquem deducit*.

παιδεύσας] Part. præs. temp. à παιδεύω, *sexta* baryt. παιδεύσω, πεπαίδευσα, ὁ καὶ ἡ εὐπαίδευτος, *doctus*. ὁ καὶ ἡ ἀπαίδευτος, *indoctus*.

αἰσχρὸς, ὁ αἰσχρὸς, *turpis*, comparat. αἰσχίων, superlat. αἴσχιστος. 88. p. l. 1.

ἐξελαυνεται] part. præs. temp. ab ἐξελαύνω, *eiicio, exturbo*. impos. ex præpos. ἐξ. & ἐλαύνω, *agito, pello*. quod fut. tempora sumit ab ἐλάω. fut. ἐλάσω, Aor. 1. ἤλασα. 201 p. l. 1.

λογισμὸς] ὁ λογισμὸς, *cogitatio*, à λογίζομαι, *cogito, ratiocinor*. præs. perf. λελόγισμαι, λελογισμαι, λελογισμαι. ὁ λογιστὴς, *ratiocinator*. λογιστικὸς, *ratiocinalis*.

ἐπι τῶν

ὑπερηφ[illegible] Dativus secundæ simplic um. ἡ ὑπερηφία, *superbia, contemptus, despicientia.* ὑπερηφάνομαι, *contemno, despicio* ad verbum *superneideo.*

ἡδονὰς ἡ ἡδονὴ, *voluptas* τὸ ἡδὺ, idem apud Poetas, ἥδομαι, *delector.*

καθίστασα] part præsentis ἀκαθιστάω, *constituo.* idem enim significat quod καθίστημι.

ὑπερηφάνια] *superbia,* secundæ simplicium. ὑπερηφανία, ὑπερηφάνεια, idem; ὑπερηφανος, ὁ ἡ, *superbus.* ὑπερηφάνως, *superbe;* ὑπερηφανεύω, *superbio, despicio, perno.*

σεβουσμοις] part præsen. verbi medii, à σεβομαι, *colo.* actiuum σεβω, nec coniugatur vltra imperfectum 219 p. l. 1.

δουλεύειν] *seruire,* infin. à δουλεύω, *seruio,* sextæ baryt. ὁ δοῦλος, *seruus.* ἡ δούλη, *serua.* δουλεία, *seruitus.*

περεῖ[illegible] infin præsens a περιω, *cerno* fut. περῶ, ἐπέρασα, πεπέρακα. σὺν περαω, *conferno.* primæ conug. circumflexorum.

ἐλευθερία] ἡ ἐλευθερία, *libertas.* ὁ ἐλεύθερος ὁ ἐλευθέριος *liber* ἐλευθερόω, *libero.*

κεκαθαρμένος] Dat. part. perf. præt temp. passiui à καθαιρω, *mundo, purgo* καθαίρομαι, *mundor.* fut. καθαρῶ, præter. act. κεκάθαρκα. pass. κεκάθαρμαι. part. perfect. κεκαθαρμένος, ὁ, *purgatus, mundatus.*

παντελῶς] aduerb *omnino, perfecte.*

περδύεσθαι] Infin. præsens, à περδύομαι, *vado,* fut. περδύσομαι. Aorist. 1. περδύθω, *iui.*

Πῶς γὰρ οὗτος ἀρετὴν ἀσκήσει, μὴ πρασιὼν, μὴ πραττόμενα τῶν σωτηρίων; τίς τούτου χρεία ἐστὶν ἡμῖν, αἱ ἐπιτηδεύσεις μὲν εἶναι σώφρονες καὶ δίκαιοι, μὴ δυνάμενοι δὲ ὡς τὰ μάλιστα πρὸς τούτων ἀπαντῶν πρὸς ἡμᾶς; βέλτιον γὰρ ἐπιζημίοις ἁλῶναι βραχέως, ὅτι κἂν ἁμαρτάνωμεν γέμοντες αἱ πρὸς σύριγγι λάβωσιν ἡμᾶς, ταχέως ἀποκαθαίρεσθαι· καὶ τοι τί μεῖζον ἡδοιτ' ἂν πρόσοδος γένοιτο, ἢ ἡδιόν τι, ὅτ' ἀπαλλαξιφάρμακον φυσῶσι τοῖς τῆς ψυχῆς νοσοῦσι;

Quomodo enim quis virtutem exercuerit, nonaccedens, & accidens indefinenter huius largitor. & ditori? Quomodo vero quis cupuerit alle te per-

rans

rans & iustus, non conuersans suauiter ei, qui hæc & plura horum [illegible]tat à nobis? Volo autem ostendere paucis, quod [illegible] peccatorum repletas orationes nos deprehendat [illegible] mundum. Atqui quid maius sit oratione velociùs? quando medicamentum quiddam videtur existens animis ægrotantibus?

Quo enim pacto virtutem exercuerit qui ad subministrationem largitorem eius creberrime non adit, neq; ingenua coram eo reuoluitur? Cur temperans & iustus esse desideret, qui cum eo à quo & hæc & plura à nobis postulantur, non libenter agit? Complacitum porro est, breuiter ostendere, tantam inesse orationi celeritatem, vt quamquam nos sceleribus corperios a ceperit, confestim perpurget. Quid, obsecro, maius aut diuinius oratione statuemus, si eam aduersus animorum morbos salutiferam esse medicinam patuerit?

πῶς, *quomodo.* hic vsurpatur interrogatiue. alias infinitum est & encliticum. 249. p. l. 1.

ἀσκήσει] tertia persona Aoristi Æolici ab ἀσκέω, *exerceo.* de quo supra.

προσιών] participium à προσειμι, *accedo.* vide 224. p. l. 1.

προσπίπτει] part. præs. à προσπίπτω, *accido, aduoluor.* compos ex præpos. πρὸς & πίπτω, *cado,* fut. πεσοῦμαι. 264. p. l. 1. Constituitur cum dativo. ἡ πτῶσις, *casus.* ἡ μετάπτωσις, *casuum permutatio.*

χορηγὸς] ὁ χορηγὸς, proprie *dux & magister chori, choragus, qui chorum ducit.* Item, qui ornamenta facit choreis necessaria sumptibus præbet, & generatim, qui eius supplendi & subministrandi ius habet. χορηγὸς, *idem sit, quod* ὁ δοτὴρ, *dator.* ὁ δοτὴρ, ἀπὸ δίδωμι, *do.* perfect. pass. δέδομαι, δέδοσαι, δέδοται. Hinc δοτὴρ. χορηγέω, vt φιλέω, *chorum, duco,* item, *subministro, suppedito.*

ἐπιγυμνοῖ] Aoristus Æolicus, ab ἐπιθυμέω, *desidero.*

ὁμιλῶν] part. præsens, ab ὁμιλέω. de quo prius.

ἥδεως] aduerb. *iucunde.* ἡδύς, *iucundus.* ἡδονὴ, ἥδομαι, *delector*

πλείω,

πλειω] plur.num.gen.neut. τὸ πλειονα, πλειόν, πλειω. 73.p.l.1.sing. πλειον, Et est compar.gradus ὁ πολὺς, τὸ πολύ, compar. πλείων, & πλείον ω, supetl. πλεῖστος, τὸ πλεῖστον.

ἀπαιτιῶν] part.præsens,ab ἀπαιτέω. *deposco, effiagito.* compos.ex ἀπὸ & αἰτέω,de quo supra.

βούλομαι] *volo*, verbum deponens fut.med. βουλήσομαι. Aorist.1. pass. ἐβουλήθην *ω.volui.*159.p.l.1.

ἐπιδεῖξαι] Aor.1.infin ab ἐπιδείκνυμι,*ostendo*, compos. ab ἐπὶ & δείκνυμι.206.m.l.1.

ὀλίγα βραχέων] *paucis, breuiter*, ὁ βραχὺς, & βραχέω. *breuis*, ἡ βραχεῖα, τὸ βραχύ.

κἂν] pro καὶ ἐὰν, *etiamsi.*

ἁμαρτημάτων] Gen.plur. quintæ simpl. τὸ ἁμάρτημα, *peccatum.* ab ἁμαρτάνω. *pecco.* ἁμαρτήσω.251 p.l.1. ἡ ἁμαρτία, *peccatum.* ὁ ἁμαρτωλὸς, *peccator.*

γέμοντος] part.præsens, a γέμω, *plenus sum, redundo.* Regit genitiuum, quippe verbum implendi.54 m.l.2.

λάβωσι] tertia persona Aor. 2.coniunct. modi, plurnum à λαμβάνω, *accipio.* Aorist.2.ἔλαβον. Aorist.2. coniunct.ἐὰν λάβω.

ἀποκαθαίρωσι] tertia persona plur.num.indic.modi,ab ἀποκαθαίρω, *mundo, expurgo.* compos.ex ἀπὸ & καθαίρω, *purgo,mundo.*

γένοιτ' ἄν] *fuerit.* Aor.2 optat. modi, γενοίμην, γένοιο, γένοιτο à γίνομαι seu γίγνομαι.

ἀλεξιφάρμακον] τὸ ξύλον, *remedium aduersus pharmacum, seu venenum, amuletum.* compos.a verbo ἀλέξω seu ἀλέξειν, *arceo, depello, propulso.* Item *auxilior*, & a nomine φάρμακον ὁ καὶ ἡ ἀλεξίφαρμος, *depulsor mali vel malorum*, ἡ ἀλεξιφαρμακία, *malorum depulsio.*

φανῇ] Coniunct.modi pass. Aorist.2. à φαίνω, de quo iam superius. ἐὰν φανῶ, φανῇς, φανῇ.

νοσοῦσι] Dat.plur.part. præs.temp. à νοσέω, *agroto.* νοσήσω.patt ὁ νοσιὼν, & νοσιὼν ω, νοσιὼντ ω, Dat.plur. τοῖς νοσιοῦσι, νοσοῦσι.

Οὐκοῦν πρῶτον μὲν φαίνονται ἁμαρτίαι σφόδρα ὀλίγαι καὶ πολλαὶ ἀφ' ἑκάστης ἁμαρτίας, ἄμαπτ ἐ-

λαβεν αὐτοὺς ἡ προσευχὴ, καὶ δικαίως ἐποίησε. καὶ πόλιν εἰθισμένην ἀνομίαν καὶ πονηρίαν καὶ πικρανόμῳ βίῳ συζῆν, ἐπανώρθωσεν ὀξέως, παλαιᾶς σωφροσύνης μεῖζον ἰσχύσασι, τὸ ἐρρωμένον νόμων πλῆρη πεποιηκότα τὴν πόλιν· σωσφελημένην μὲν ἑαυτὴ καὶ σωφροσύνῃ, καὶ φιλανθρωπίαν, καὶ πραότητα, καὶ πρόνοιαν πτωχῶν. ἐξ οὗ αὐτὴν χωρὶς τούτων ἐνδιατρίβοντα πτωχοῖς, ἀλλ' εἰς ἣν αὐ οἰκήσῃ Νινευΐται, πλήρεις ποιεῖ δικαιοσύνης πάσης, παιδοτρεβέσι πρὸς ἀρετὴν, καὶ κακίαν ἐξορίζουσα. καὶ δὴ καὶ τότε εἰπὼν εἰσῆλθεν εἰς Νινευΐ τὴν πόλιν, καὶ πρότερον αὐτὴν ἀκριβῶς ἐπισκεψάμενος, οὐκ ἂν ἐπέγνω τὴν πόλιν. ἐτράπη ἐξαίφνης ἀπὸ δ' φαυλοτέρου βίου πρὸς εὐσέβειαν μετεπήδησεν.

Igitur primi Niniuitæ videntur per orationem soluisse multa contra Deum peccata. Simul enim cepit illos oratio, & iustos fecit, & ciuitatem assuetam intemperantiæ, & malitiæ, & vitæ iniquæ conuiuere, correxit statim, veteri consuetudine pius potens, cœlestium legum plenam faciens ciuitatem, trahens secum & temperantiam, & humanitatem, & mansuetudinem, & curam mendicorum: non enim sustinet sine illis conuersari pauperibus, sed in quamcunq; mentem venerit, eã plenam facit iustitiæ omnis, instituens ad virtutem, & malitiam exterminans. Atqui & tunc si quis intrasset in Niniue ciuitatem, & prius ipsam accurate cognoscens, non agnouisset ciuitatem, sic derepente à via deterrore ad pietatem transiliit.

Primum itaq; Niniuitas compluribus in Deum flagitiose ac scelerate commissis, orationis beneficio expiatos omnes nouit. Simul quippe aditum ad eos obtinuit, & iustos dedit esse & ciuitatem libidini, improbitati, vitæ per effrenatam licentiam exigendæ assuefactam repente emendauit, & inueterata consuetudine potentior, præceptis cœlestibus eam implenit, iccirco; moderationem, humanitatem, mansuetudinem, ollicitam mendicorum alendorum curam apportauit. Haud enim abiq; his virtutibus apud inopes habitare sustinet; verum quod pectus occupauerit, id omnis iniustitiæ compos ac refertum præbat, pulsaq; vitiositate ad laudabiles actiones informat. Quod si quis etiam tum Niniuen ingressus esset, qui eam antea explo-

Explorate nouisset, quoniam tam subito ab impuritate ad religionem transierat, amplius credo, non agnouisset.

πρῶτοι] ὁ πρῶτος, *primus*, superl. gradus. 89. m. l. 1. πρωτόω, *primus sum.* τὸ πρωτεῖα, *prima.*

ἀναλυσάμενοι] Aor. 1. part. verbi medii, vt τυψάμενος, ab ἀναλύω, *dissoluo. resoluo*, ib ἀνὰ & λύω. λύσω, ἀνάλυσω, ἔλυσα, ἀνέλυσα λυσάμενος, ἀναλυσάμενος. ἡ λύσις, *solutio*, ἀνάλυσις, *resolutio.*

ἅμα τε] *simul* aduerb. cum dictione enclitica τε.

εἰθισμένων] part. passi. præt. temp. ab ἐθίζω, *assuefacio.* imperf. εἴθιζον, augeturque enim per ει. 104. m. l. 1. εἰθισμαι, *assuefio.* part. perfect. εἰθισμένος, εἰθισμένη, εἰθισμένον, κατὰ τὸ εἰθισμένον, *more solito.*

ἀκολασίαν] Dat. secundæ simpl. ἡ ἀκολασία, *intemperantia.* ἀκόλαστος, *intemperans, incontinens.*

ἐπανώρθωσεν] Aor. 1. indic. mod. ab ἐπανορθόω, *corrigo.* vt δηλόω. fut. ἐπανορθώσω. Componitur ex ἐπὶ & ἀνὰ & ὀρθόω. imperfect. ἐπανώρθουν, ἐπανώρθουν, & ἐπηνώρθουν. 110. p. l. 1.

ὀξέως] aduerb *statim.* alias, *acute* ὁ ὀξύς, *acutus.* ἡ ὀξεῖα, τὸ ὀξύ, ὀξύω, *acuo.*

παλαιᾶς] Gen. secundæ simpl. ὁ παλαιός, *antiquus.* ἡ παλαιά, τὸ παλαιόν.

συνηθείας] Gen. secundæ simpl. eium, ἡ συνήθεια, *consuetudo. familiaritas.* ὁ καὶ ἡ συνήθης, *conjuctus. familiaris.* συνήθως, *consuete, pro more, familiariter.*

μεῖζον] *maius*, compar. gradus, 88. p. l. 1. ὁ μέγας, μειζων. τὸ μεῖζον, μίζων.

ἰσχυσαντα] part. Aor. 1. ab ἰσχύω, *possum, valeo* sextæ baryt. fut ἰσχύσω, Aor. 1. ἰσχυσα. Aor. 2. part. ἰσχὼν. ἡ ἰσχύσασα, ἡ ἰσχύς, τὸ ἰσχύω, *robur, vis. potentia.* ἰσχυρὸς, *robustus, valens*, ὑς, *potens.* ἰσχυρὸς, *robuste, valide.* ἰσχυρόω, *robustum facio, corroboro.*

πλήρη] Accus sing. ab ὁ καὶ ἡ πλήρης, *plenus.* ἐκ τοῦ πλήρης, πλήρους, primæ declin. contract. Regit genit. Est enim nomen copiæ πληρόω, *impleo*, vt δηλόω. ἡ πλήρωσις, *impletio*: τὸ πλήρωμα, *complementum.*

πεποιηκὼς] part. cip. perfect. actiu. ὁ πεποιηκὼς, ἐκ

πεποικώτων, ἡ πεποικυῖα, τὸ πεποικυίας à ποιέω. *facio.*

συνεφελκομένη] part. præs. temp. a συνεφέλκομαι, *attraho*, componitur ex præpos. σὺν & ἐπὶ, cuius tenuis mutatur in aspiratam, abiecto per apostrophum iota; & ἕλκω, seu ἑλκομαι, *traho*, imperfect. εἷλκον, augetur enim per ε. 104. m. l. 1.

μεθ' ἑαυτῆς] *secum*, abiicitur α præpositionis μετὰ, & τ mutatur in θ. 21. p. l. 1.

πτωχῶν] ὁ πτωχὸς, *mendicus*, ἡ πτωχία, *mendicitas*, τὸ πτωχεῖον, *locus in quo mendici degunt & aluntur*. πτωχοδοχεῖον, *idem*. πτωχεύω, *mendico*.

αἴσχιστα] verbum med. præs. temp. ab αἴσχομαι, *suffero, tolero*. αἴσχου καὶ ἀπέχου. *Sustine & abstine*. αἶσχος, *idem*. ἡ ἀνοχὴ, *tolerantia, patientia*, item, *cessatio*. Hinc ἀνοχαὶ, *inducia*.

διαβιῶσαι] Infin. præsens, vt πρᾶξαι, ab διαπτάομαι, secundæ coniug. circumflexor. *in habito, conuersor, viuere inter aliquos*. compos. ex διὰ & πτάομαι, *vitam dego*. cuius pluria significata, vt lexica ostendent. Regit hic datiuum, vi præpositionis διὰ. perinde enim est διαπτάομαι πτωχοῖς, atq; διαπτάομαι διὰ πτωχοῖς.

εἰκήσω] Aorist. 1. coniunct. modi, ab οἰκέω, *habito*, οἰκήσω, ᾤκησα. Aorist. 1. coniunct. ἐὰν οἰκήσω, οἰκήσῃς, οἰκήσῃ.

ὁ οἶκος] *domus*, ἡ οἰκία, τὸ οἴκημα, *idem*. ὁ οἰκέτης, *famulus*.

παιδοτριβοῦσι] part. præs. à παιδοτριβέω, *instruo, erudio*. fut. παιδοτριβήσω. Aorist. 1 ἐπαιδοτρίβησα, nam cum posita à nominibus augentur in principio. 109. m. l. 1.

ἐξοικίζουσι] part. præsens, ab ἐξοικίζω, *extermino, eiicio*, componitur ab ἐξ & οἰκίζω, *finio, definio, determino*. ὁ οἰκισμὸς, *finitio, definitio*, οἴκισμα, *idem*. ὁ οἰκιστὴς, *finitiuus*. ὁ οἰκιστὴς, *finitor menjor*. ὁ οἰκίζων & ὁ οἰκίζουν ὁρίζων, *Horizon. finitor, finiens*. ὁ ἐξοικισμὸς, *expulsio exterminatio*.

εἰσῆλθεν] Aor. 2. act. ab εἰσέρχομαι, *ingredior*, ab εἰς & ἔρχομαι. Aor 2. ἦλθον, εἰσῆλθον. 121. p. l. 1.

πρότερον] *prius*, hic aduerbium, alias nomen.

ὁ πρό-

ὁ πρόπρων, ἡ πρόπρεφ, τὸ πρόπρεφον, à præpositi. πρό. 89. m. l. 1.

ἐπισταμένων] part. præs. temp. ab ἐπίσταμαι, de quo supra, & in Grammat. 233. p. l. 1.

ἐπίγνω] tertia persona Aorist. 2 ab ἐπιγιγνώσκω, cognosco, quod sumit sua tempora à γνόω, à quo fit verbum in μι, γνῶμι, tertiæ conjug. verb. in μι Aorist. 2. ἔγνων, ἔγνως, ἔγνω, ἐπίγνων, ἐπίγνως, ἐπίγνω. 266. p. l. 1 ἡ γνῶσις cognitio. γνωτὸς, cognitus, notus. ἄγνως, ignotus.

ἐξαίφνης] aduerb. derepente.

Φαυλοτέρᾳ] ὁ φαῦλος, vilis. comparatiuus, ὁ φαυλότερος.

μετεπήδησεν] Aor. 1. act. à μετεπηδάω, ex μετὰ & πηδάω. fut. πηδήσω. Aor. 1. ἐπήδησα, μετεπήδησα, secundæ conjug. circumflexorum. τὸ πήδημα, saltus, saltatio.

ὥσπερ γὰρ γυναῖκα πτωχὴν ῥάκια φέρουσαν, μετά τινος χρυσοῦς ἱματίοις κεκοσμημένην ἰδόντα, οὐκ ἂν ἐπιγνοίη τὸ γύναιον, ὅτιπερ ὁ τὴν πόλιν ὁρῶν εἰδὼς πτωχεύουσαν πρότερον. καὶ τῶν πνευματικῶν ἔρημον ὄντα θεασάμενος, ἀγνοήσειεν ἂν ἥτις ἡ πόλις, ὧν τοσοῦτον ἰσχύειν δύνῃ μεταβαλοῦσα, καὶ τρόπον, καὶ βίον πρὸς ἀρίστην ἐπανάγαγεῖν. καὶ γυνὴ δέ τις ἀνάπλασις καὶ πορεία πάντα βεβιωκέναι δοκεῖ, ἅμα τε προσέπιπτε τοῖς τοῦ σωτῆρος ποσὶ, καὶ σωτηρίας ἐτύγχανε. ὑ τοιοῦτον δόκησις μὴ μόνον ἁμαρτίας, ἀλλὰ καὶ κινδύνους δοκεῖ μεγάλους. ὁ δέ τοι βασιλεὺς ὁμοίως καὶ προφήτης ὁ θεσπέσιος Δαυὶδ τοὺς πολεμίους καὶ χαλεπούς πολέμους τῇ προσευχῇ διέφυγε. τοῦτο μόνον τὸ ὅπλον τῆς σφαγῆς προβαλλόμενος, καὶ παρέχων τοῖς ἑαυτοῦ σφαγεῦσι καὶ ἡσυχίαν καὶ ἀσφάλειαν ὁπλοφόροις τε καὶ

Quemadmodum enim mulierem mendicam, centones ferentem, post hæc aliquis aureis vestimentis ornatam videns, non agnosceret mulierculam; sic & ciuitatem illam videns mendicantem prius, & spiritualium orbam existentem thesaurorum, ignoraret, quænam (esset) illa ciuitas, quam tantum potuit oratio transmutare, & mores & vitam ad virtutem adducere. Et fœmina quædam in intemperantia, & fornicatione omne vitæ tempus, simulatque accidit ad pedes Christi, etiam salutem

obunuit. Non solum autem purgat peccata, sed & pericula amouet magna; Nam Rex simul, & Propheta admirabilis Dauid, multa & grauia bella oratione fugauit. Hoc solum munimentum exercitui obiiciens, & præbens suis militibus secundum quietem, & securitatem frui victoria.

Vt si prius mendicam & pannosam mulierculã, aureis postea vestibus indutam aspiceres, non agnoscores. Eodem modo, si ciuitatem illam ante id temporis mendicitatem, & tum, vtpote spiritualibus gazis inopem. sciuisses, ignarasses deinde quanam illa vrbe, quam tantopere immutare precatio, & ad virtutem decatero conseciandam reuocare potuisset. Fœmina item in lasciuia, & stupris per omne tempus volutata, mox vt ad Christi pedes se abiecit, salutem est conjecutam. Nec tamen solum peccatorum sordes eluunt preces, sed ingentia quoq; pericula propulsant. Admiratus quidem Dauid autem Rex, idem Propheta, atrocibus & formidolosis vecordiæ auxilio est liberatus, cum hac ipsa arma copiis suis prætemitteret, & militibus securis quiescentibus victoria fructum afferret.

γυναῖκας] Accus. quintæ simpl. ἡ γυνή, τῆ γυναικός, 74. p. l. 5. γυναικεῖος, *muliebris.*

ῥάκια] vt τὰ ξύλα, τὸ ῥάκιον *vestis vilis & detrita, cento.* τὸ ῥάκος, ΤΟ ῥάκεος, *idem*, ὁ ῥακέεις, *pannosus.*

φέρσαν] part. præs. à φέρω.

χρυσοῖς] vt τοῖς λόγοις, ὁ χρύσεος, χρυσοῦς, aureus 70. p. l. 1. ὁ χρυσὸς, τὸ χρύσιον, *aurum*, χρύσω, *inauro.*

ἱματίοις] Dat. plur. τὸ ἱμάτιον, *vestimentum.*

κεκοσμημένην] part. pass. præt. temp ἀκοσμέομαι, *ornor, condecoror*, κοσμέω, *orno*, κοσμός, primæ comm. circumflexor. ὁ κόσμος, *mundus, ornatus.* ὁ καὶ ἡ κόσμιος, *moderatus, modestus.*

ἰδὼν] part. Aor. 2. ΤΟ ἰδών, ab εἶδω, de quo iam sæpius.

ἐπιγνοὺς] Opt. modi, Aor. 2. vel præs. temp. γνοίω, γνοίης, γνοίη, a γνῶμι & γιγνώσκω, cognosco, ἐπιγνοίω, ἐπιγνοίης, ἐπιγνοίη, ab ἐπιγινώσκω. (v de 85. p. l. 1.

τὴν γυναῖκα] d m nitiuum, *mulierculam*, de diminutiuis

εἰδὼς part. præt tẽp. ΤΟ εἰδότος, ἡ εἰδυῖα, τὸ εἰδός, per syncop. ΤΟ εἰδηκώς, εἰδήκυια, εἰδηκός, ab εἶδω seu εἰδέω. 261. p. l. 1.

πτωχεύσων] part. præs. à πτωχεύω, *mendico.*

ἔρημον] ὁ καὶ ἡ ἔρημος, *orbus, expers.* Regit genitiuum, ἡ ἐρημία, *solitudo, orbitas.*

ἠγνόησε] Aorist. 1. ab ἀγνοέω, *ignoro.* fut. ἀγνοήσω. Aor. 1. ἠγνόησα, ἡ ἄγνοια *ignorantia.*

ἴσχυσεν] Aor. 1. ab ἰσχύω, *possum*, de quo supra.

μεταβαλοῦσα] Aor. 2. act. a μεταβάλλω, *muto, transmuto.* fut. μεταβαλῶ Aor. 2. μετέβαλον, Aorist. 2. part. ὁ μεταβαλὼν, ἡ μεταβαλοῦσα, τὸ μεταβαλὸν, componitur ex μετὰ & βάλλω 258. m. l. 1.

ἐπαναγαγεῖν] Aor. 2. infin. ab ἐπανάγω, *traduco*, ex ἐπὶ & ἀνὰ & ἄγω. de ἄγω. 255. m. l. 1. Aor. 2. ἤγαγον, ἤγαγον. Aor. 2. infin. ἀγαγεῖν, ἀγαγεῖν, ἐπαναγαγεῖν.

πορνείαν] ἡ πορνεία *fornicatio* ἡ πόρνη, *meretrix.* τὸ πορνεῖον, *lupanar.* πορνεύω, *scortor.* τὸ πορνίδιον. *scortillum.* ὁ πορνικὸς, *meretricius.*

βεβιωκυῖα] part. præt. act à βιόω, *viuo*, futurum, βιώσω, βεβιωκα, ὁ βεβιωκὼς, ἡ βεβιωκυῖα, τὸ βεβιωκὸς, 259 p. l. 1.

ἐμπεσεῖται] Aor. 2. act à ἐμπίπτω, *accido*, de quo supr°.

ἐτύγχανεν] Aor. 2. indic. mod. a τυγχάνω. Habet genitiuum. 51. m. l 2. 53. p. l. 2.

κινδύνους] vt τοὺς λόγους, ὁ κίνδυνος, *periculum.* κινδυνεύω, *periclitor* ὁ καὶ ἡ ἀκίνδυνος, *periculi expers.*

ἀποκρούεται] verb. med. præs. indic. modi, ἀποκρούομαι, *amotior, propulso.* ex ἀπὸ & κρούω, seu κρέκω. *pulso.*

χαλεποὺς] vt τοὺς λόγους. ὁ χαλεπὸς, *difficilis, arduus.* ἡ χαλεπότης, *difficultas* χαλεπαίνω, *aegre fero*, quintæ cõiug.

ὀιδυξῶν] Aorist. secundus indicatiui modi, à ὀδύρομαι, *ejulo.* Aorist 2. ὠδυξάμην, ὠδυξάμην, de quo supra.

ὅπλον] vt τὸ ξύλον, *arma, armatura.* ὁ ὁπλίτης, *armatus qui armas fert.* ὁπλίζω *armo.*

στρατιά] Gen. secundæ, simpl. ἡ στρατιὰ, *exercitus*, ὁ στρατιώτης, *miles.* στρατεύω, *milito.* στρατιωτικὸς, *militaris.* ἡ στρατεία, *expeditio militia* στρατηγέω, *exercituum duco.* τὸ στρατήγημα. *stratagema*, ὁ στρατηγὸς, *Dux exercitus.*

προβαλλομένῳ] participip. præsent. temp. vocis mediæ, à προβάλλω, seu προβάλλομαι, *obiicio, obtendo.* Componitur ex πρὸ & βάλλω, de quo supra.

Iungitur hic cum genitiuo, vi præpositionis, 60. p. l. 2. quasi diceret S. Chrysostomus, βακτηρίᾳ περὶ τῆς τραπεζης.

παρεσχων] part. à παρέχω, *præbeo*. de quo antea.

ἡσυχιαν] ἡ ἡσυχια, *quies, otium*. ὁ καὶ ἡ ἥσυχος, *quietus*. ὁ καὶ ἡ ἡσύχιος. idem. ἡσυχαζω, *quiesco*.

ἀδειαν] ἡ ἀδεια, *securitas*. ἀδεῶς, aduerb. *secure*. ὁ καὶ ἡ ἀδεὴς, *sine metu*.

τὴν νικης] vt τὴ πηῆς. ἡ νίκη, *victoria*. ὁ νικητὴς, *victor*. νικάω, *vinco*.

ὡς οἱ μὲν ἄλλοι βασιλεῖς ἐν τῇ τῶν τραπηζῶν ἐμπειρίᾳ καὶ τῇ τέχνῃ καὶ τοξότας, καὶ ὁπλίτας, καὶ ἱππεῖς ἐπιτηδείους ἐλπίδα τῆς σωτηρίας εἶχον, ὁ δὲ μέγας Δαυὶδ τῆς ἁγίας δυνάμεως τὸν παντὸν ἐπίηζεν, ὑ βλέπων εἰς ὄφρυν τραπηζῶν καὶ τοξικὰς χεῖρας καὶ ἱππάρχων, ὐδὲ χρήματα συλλέγων, ὐδὲ ὅπλα κατασκευάζων, ἀλλὰ τὴν θείαν παντοπλιαν ἐξ ὕψους κατασφέρων παντοπλία γὰρ, ὡς ἀληθῶς ὑράνιος καὶ θεία ἡ σωφροσύνη καὶ μόνη δύναται φυλάττειν βεβαίως τοὺς δεδωκότας ἑαυτοὺς τῷ Θεῷ. τὸν μὲν γὰρ τῶν ὁπλιτῶν ἰσχὺν καὶ ἐπιστήμην, καὶ τοξοτῶν ἐμπειρίαν καὶ εὐστοχίαν πολλακις ἀποφαίνει μάτην, καὶ βλήματα πολεμικὰ, καὶ αὐτομάλων δύψυχία, καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα τυγχάνει. σωφροσύνη ὁ ἅπαντων ὁπλον καὶ ἀσφαλὲς φυλακτήριον, ὁμοίως μὲν τραπεζιτὴν ἕνα, ὁμοίως δὲ πολλοὺς ἀποκρημνίζουσα. ἐπὶ καὶ Δαυὶδ ὁ θαυμάσιος τὸ Γολιὰδ σκέυος, ὥσπερ δαιμονά τινα φοβερὸν ἐπερχόμενον, οὐκ ὅπλοις ἀόρατοις ἐξέφευγε, ἀλλ' ὄψεως κατέυγνυεν ὅτις ἰσχυρὸν μὲν βασιλεῦσιν ὂν μάχιμος ὁπλον ἡ σωφροσύνη· ἰσχυρὸν δὲ καὶ ἡμῖν σὺν δαίμοσιν.

Itaq; alii quidem Reges in Ducum peritia & arte, & sagittariis & armatis, & equitibus spem salutis habebant; Magnus vero Dauid sanctis orationibus exercitum vallabat, non respiciens in faciem Ducum & centurionum, & equitibus præfectorum, neque pecunias colligens, neq; arma parans, sed diuinam armaturam ex cœlo deferens. Armatura enim vere cœlestis oratio, & sola potest custodire stabiliter tradentes se ipsos Deo. arma etenim vim & scientiam, & sagittatorum peritiam, & proditionem sæpe ostendunt vanam, & [illegible] hosti-

hostiles,& aduersariorum magnanimitas, & alia multa adhæc Oratio vero inexpugnabilis armatura est,& tuta munitio , similiter militem vaum , & similiter multas propulsans myriadas ; postquam & Dauid mirabilis illum Goliad,tanquam Dæmonem quendam terribilem imminentem non armis, neq; gladiis, sed orationibus prostrauit. Tam fortis regibus in pugnis armatura(est) oratio,fortis vero & nobis aduersus Dæmones.

Regum cæteri in scientia & vsu militum,in sagittariis & cataphractis equitumq; turmis spem vincendi collocabant: at magnus Dauid exercitum precibus tanquam muro vallabat,nec Ducum,tribunorum , hipparchorum supercilio & audacia mouebatur:nec pecuniam cogebat:nec arma comparabat:sed diuinam cuiu q; generis armaturã cælitus depromebat Oratio siquidem vere cœlestis panoplia est per se valide custodiens quicunq; semetipsos Deo tradiderunt. Armatorum , quod primus, vires & peritiam, & sagittariorum exercitationem, & in hoste prodendo calliditatem spe, & horrifica belli facies, & aduersariorum confidentia,& alia insuper multa manitatis coarguunt. Oratio vero inexpugnabile propugnaculum , æque facile complures myriadas , & vnum terga dare cogit. Et ipse Dauid Goliad illum velut dæmonem quempiam formidabilem contra se tendentem,non armis,neq; gladiis,sed precibus ad terram dedit;& q; adeo solitium ac firmum genus armorum,regibus militia contra hostes , nobis contra diabolos est oratio

ἐμπειρία] Dat.sing secundæ simpl. ἡ ἐμπειρία, *experientia.*ὁ ἐμπειρὸς, *expertus.*

τέχνη]ἡ τέχνη.*ars.* τεχνικὸς, *artificialis.*

τοξόται] Dat.plur.ὁ τοξότης,primæ fi.pl. *sagittarius.* τοξόω , & τοξεύω, *iaculor, sagittas mitto* τὸ τόξον.*arcus* ἡ τοξοσύνη,*ars sagittandi.* τοξοποιέω, *arcus & iacula conficio.*

ἱππεῦσι] Dat.plural.s,tertiæ declin.contracti.ὁ ἱππεύς, *eques.* Datiuus plural.s à nominat.huc singulari addito ισι,59.p.l.t.ὁ ἡ ἵππος *equus,*ἱππεύω,*equito,* ἱππικὸν, *ephippium,*quia equo imponitur.

ἐπίχιζεν] Imperfect. indic. mod. a τεῖχίζω, *muro, circunao, munio.*

βλέπων] part. præſ. temp. à βλέπω, *video.* primæ coniug. baryt. fut. βλεψω, Aor. 1. ἔβλεψα. Aor 1. med. ἐβλεψάμην.

ὀφρῶν] ἡ ὀφρὺς, τῆ ὀφρύϊ, *ſupercilium*, quintæ ſimpl. ὁ ὀφρυάεις, ἔ ὀφρυόεντ, *ſupercilioſus.*

τεξιάρχων, ὁ τεξιαρχ, *centurio.* compoſ. à nomine τάξις, *ordo*, & ἄρχος, *Imperator.* Sic ὁ ἱππαρχ, *qui præeſt equitibus.*

χρήματα] τὸ χρῆμα, *pecunia*, ad verbum; *utenſile*, à χράομαι, χρῶμαι, *utor*, præt. perfect. κέχρημαι, *uſus ſum.* Hinc χρῆμα, *pecunia.* ἡ χρῆσις, *uſus.*

συλλεγων.] part. præſ. a συλλεγω, *colligo.* compoſitum ex σὺν & λέγω, ſecundæ coniug. ac. baryt. præt. med. συλλελεγμαι, Hinc συλλογὴ, *collectio.* ὁ σύλλογ, *conuentus, collegium.*

κατασκευάζων] part. præſ. à κατασκευάζω, *præparo*, quartæ coniug. baryt. fut. κατασκευάσω, compoſ. ex κατὰ & σκευάζω, *paro, conficio*

καταφέρων] part. præſ. à καταφέρω. ex κατὰ & φέρω, de quo iam ſæpius. 266. p. l. 1.

δυνάται] præſ. indic modi, à δυνάμαι, *poſſum, valeo.*

φυλάττειν] Infin. præſ. à φυλάττω, *cuſtodio*, de quo ſupra.

δεδωκοῖς] part. præt. perfect. ὁ δεδωκώς, ἔ δεδωκότ, à δίδωμι

ὁπλιτῶν] Gen. plur. ὁ ὁπλίτης, primæ ſimpl. *armatus.*

ἰσχὺν] ἡ ἰσχύς, τῇ ἰσχύϊ, *ſi*, quintæ ſimpl. *vis, potentia.*

προδόσιν] ſecundæ ſimpl *proditio*, ὁ προδότης, *proditor*, à προδίδωμι, *prodo, trado.*

ὑποφαίνει] ab ὑποφαίνω, *oſtendo.* ex ὑπὸ & φαίνω, de quo ſæpius

μάταιον] ὁ καὶ ἡ μάταιος. *vanus, irritus, ſtultus.* ἡ ματαιότης, τῆ ματαιότητ, *vanitas.*

βλέμμασι] ὁ βλέμμα, *oculus, viſus aſpectus.* à βλέπω, *video.* præt. paſſ. βέβλεμμαι. Hinc τὸ βλέμμα.

πολεμικὰ] ὁ πόλεμος, *bellum.* ὁ πολέμιος, *hoſtis.* ὁ πολεμικὸς, *hoſtilis.*

ἀπ-

αὐτιπάλων] Gen. plur. ὁ αὐτίπαλος, *aduersarius.*

ἡ δύψυχία] *magnanimitas.* ὁ καὶ ἡ δύψυχος, *magnanimus,* δύψυχος, *animose,* δυψυχέω, *sum animo forti, constanti.*

ἄμαχον] ὁ καὶ ἡ ἄμαχος, *inexpugnabilis.*

ἀσφαλεῖς] ντ τὸ ἀληθὲς, ὁ καὶ ἡ ἀσφαλὴς, *tutus, securus.* ἡ ἀσφάλεια, *securitas.*

Φυλακτήριον] τὸ, *custodia, propugnaculum,* ἀ φυλάττω, *custodio.*

ἕνα] accus. sing. εἷς, *vnus, μία, ἕν.* 90 p. l. 1.

μυριάδας] accus. plur. ἡ μυριάς, τῆ μυριάδος, *Myrias.*

ἐπελθόντων] participii præsens, ab ἐπέρχομαι, *superuenio, aduenio, aggredior,* ex ἐπὶ & ἔρχομαι, *venio.*

ξίφεσι] Dat. plur. τὸ ξίφος, *gladius,* ντ τὸ τεῖχος. κατέσκηψε] Aor. 1. vel 2. ind. c. mod. a κατάφερω, quod hic est, *prosterno.*

μάχαις] Dat. plur. ἡ μάχη, *pugna,* μάχομαι *pugno.* ὁ καὶ ἡ μάχιμος, *pugnax.* ὁ μαχητὴς, *pugnator.*

σαιμῶσι] accus. plur. ὁ σαίμων, τοῦ σαίμονος. vocat. ὦ σαῖμον. 56. m. l. 1.

Οὕτω καὶ ὁ βασιλεὺς Ξέρξης ἐπεγίνετο τῇ πολέμῳ τῶν περσῶν, σφαπὰ ὠφ' ἁρπάσας, δύναμις ἢ μόνας αὐτοῦ ἕνας τῇ πλήθει τῶν αὐτόπλων. ὅπου καὶ γὰρ αἰσχρὸν διέφυγεν μὴ τῆς περσικοῦς σὺν ἀβείας τῇ θεῷ περσπεσὼν, καὶ ἡ περσσύνη μόνη ὀφείλειν ἀναβιῶναι τῷ βασιλεῖ. καὶ μὲν γε ὅτι ψυχὴ ἡμαρτηκυῖα ἡ περσσύνη ἀσθενῶς ἀπεκρίνατο, διδάσκει ἡμᾶς ὁ τελευτὴς, δεηθεὶς τοῦ θεοῦ τυχεῖν. ἀφέσεως, καὶ τυχὼν, διδάσκει ἢ καὶ ὁ λιπερὴς, ἅμα περσπεσὼν τῇ θεῷ, καὶ κρατηθεὶς δύναται. εἰ ἢ σῶμα ἐπεὶς ἐρυμνὸν ὁ θεὸς ὀχύρωσατο, πολλῷ μᾶλλον ψυχὴν ἐνεσκήμενε ἔρρωσθαι τῇ φιλανθρώπως. ὅσῳ καὶ πνεύματος τοῦ σώματος ἡ ψυχὴ, τοσούτῳ μᾶλλον εἰκὸς περὶ τούτων πλείονα σπουδὴν ἐπιδείκνυσθαι τὸν θεὸν. καὶ μυρίοις ἄν τις ἔχοι λέγειν καὶ παλαιὰ, καὶ καινὰ, εἰ πάντας ἐξαριθμεῖσθαι βούλοιτο τοὺς ἀπὸ περσσύνης σεσωσμένους.

Sic

Sic & Rex Ezechias superior fuit in bello Persarum, exercitum quidem non armans, solas vero orationes opponens multitudini hostium. Sic & mortem effugit cum decenti pietate Deo accidens. & sola oratio dedit Regi reuiuiscere. Porro quod animam peccantem oratio facile mundet, docet nos telonarius, precatus Deum consequutus remissionem, & consecutus est. Docet & leprosus, simul & accidens Deo, & statim mundatus est. Si vero corpore corruptum Deus statim sanauit, multo magis animam ægrotantem curabit humaniter. Quanto enim pretiosior corpore anima, tanto magis par est circa ipsam maiorem curam ostendere Deum. Et infinita quis habeat dicere & vetera & noua, si omnes enumerare velit per orationem seruatos.

Sic Ezechias Persis bello euasit superior, non quia delectus egerat: sed quia preces tantummodo hostium multitudini obiecerat: sic idem à se mortem prohibuit, & quodammodo reuixit, cum debita religione Deo prostratus supplicauit. Et quidem animam peccatis contaminatam nullo negotio precibus nitejcere argumento est publicanus ille, qui, quam Deum rogauerat, veniam & pacem impetrauit. Argumento etiam leprosus, qui Saluatori ad pedes, supplicabundus accidens, statim lepra purus surrexit. Iam si corpus lue perditum Deus nihil moratus sanitate donauit, nonne magis animam morbo comprehensam benigne videtur curaturus? Namquanto ea corpori antecellit, tanto Deum præsentius erga illam studium demonstrare consentaneum sit. Sexcenta exempla cum vetusta, tum recentia protulerit aliquis si percensere sigillatim instituerit quotquot orando salutem sibi pepererunt

ἐζεχίας] Ezechias declinatur, vt αἰνείας.

ὑπερίσχυσεν] ὑπερίσχνομαι, seu ὑπερισχύω, *fio superior, vinco.* Ex ὑπὲρ & ἰσχύω, de quo supra & in Grammatic. Regit hoc loco genitiuum, quia verba superandi habent genitiuum.

ἐχ] pro ὀκ, mutatur κ in aspiratam χ propter asperum spiritum sequentem in dictione ὀπλισεως, quæ est participium act. Aor. 1. ab ὁπλίζω, *armo.*

αὐτὸ-

ἀντιστάτας] Aor. 1. act. part. ab ἀνθίστημι, cui varia significata, hic idem est quod *oppono, obiicio*, reg tẽs accusatiuum.

πολυπλήθει] τὸ πολὺς θ, *multitudo*, primæ contract.

πεφοβημένος] part. præs. ὁ πεφοβημαι, ἡ πεφοβημένη, τὸ πεφοβημένον, τοῦ πεφοβημένου, τῷ πεφοβημένῳ, de quo initio diximus.

εὐλαβείας] ἡ εὐλάβεια, *metus, reuerentia, religio*. ὁ καὶ ἡ εὐλαβὴς, *religiosus, reuerens* εὐλαβέω, *reuerentiam habeo*.

πεφοβεῖσθαι] Aoriſt. 2. act. a πεφοβέομαι. de quo iam aliquoties

ἀναβιῶναι] 1. fin. ab ἀνὰ & βιῶναι, quod fit à βιόω, *vi-uo*. ἀναβιόω, *reuiuiſco*. ἀναβιῶμι, *idem*. tertiæ coniug verborum in μι 259 p. l. 1.

ἡμαρτηκῶν] part. præt. perfect ὁ ἡμαρτηκὼς, ἡ ἡμαρτηκυῖα, τὸ ἡμαρτηκὸς, ab ἁμαρτάνω, *pecco*, fut. ἁμαρτήσω.

ὁ τελώνης, τοῦ τελώνου] *tolenarius, publicanus*.

δεηθεὶς] Aor. 1. à δέομαι, *oro, rogo*, fut. δεήσομαι. Regit genit. 51. m. l. 2.

τυχεῖν] Aor. 2. infin. à τυγχάνω. 265. m. l. 1. Habet gen. τυχὼν autem est Aor. 2. part. ab eodem verbo.

ὁ λεπρὸς] tertiæ declin. à quo Latinum; *leproſus*. ἡ λέπρα, *lepra*.

κεκαθαρθεῖς] part. paſſ. Aor. vt τυφθεὶς, à καθαίρομαι, *mũdor*. καθαίρω *mundo*. de quo ſupra.

διεφθαρμένοι] perfect paſſ. part. à διαφθείρω, *corrũpo*. διαφθείρομαι, *corrumpor*. præt. act. διέφθαρκα, paſſ. διέφθαρμαι. part. διεφθαρμένος, διεφθαρμένη, διεφθαρμένον. de quo ſupra.

ἰάσατο] Aor. 1. med. ab ἰάομαι *ſano, medeor*. fut. med. ἰάσομαι, præterit. perfect. ἴαμαι. ἴασαι, ἴαται, hinc τὸ ἴαμα, *medicamentum, ſanatio*. ἡ ἴασις, *ſanatio*. ἰατὸς, *medicus* & Ionice ἰητὴρ, ὁ ἰατρὸς, *idem*. τὸ ἰατρεῖον, *officina curandi*.

νενοσηκῶν] præt. perfect. part. act. à νοσέω *ægroto*. de quo iam ante.

θεραπεύσας] fut. 1. à θεραπεύω, *curo*.

ἀμείνονα] ὁ ἀμείνων, *precioſus*. ἀμείνονος, ἀμείνονι, ἀμείνονα, ἀμείνων]

εἰκὸς] gen. neutri, τὸ εἰκότ@, *par est, verisimile, probabile.* item *consentaneum.* ὡς εἰκὸς πιστεύειν. *vt par est credere.*

καινὰ] vt τὰ ξύλα ἐκαινὸς, ἡ καινὴ, τὸ καινὸν, *nouus.* ἡ καινότης, τῆ καινότητ@, *nouitas.*

ἐξαιρεθῆμεἰαι] Infin. vocis mediæ, ab ἐξαιρέθμίω, de quo supra.

βέλοιτο] Optat præs βελοίμην, βέλοιο, βέλοιτο à βέλομαι.

σεσωσμένους] particip. pass. perfect. à σώζω, *seruo.* perfect. pass. σέσωσμαι, particip. σεσωσμένο@.

Ἴσως δέ τις τῶ ῥαθυμοτέρων καὶ οὐκ ἐθελόντων ἐπιμελῶς σπουδάζειν καὶ σπουδαίως, ἐκεῖνα τὰ ῥήματα πείσθεν ἂν εἰρηκέναι τὸν Θεὸν, ὡς, ὁ πᾶς ὁ λέγων κύριε, κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς· ἐγὼ δὲ μόνῳ ἐξαρκεῖν οἶμαι πρὸς τὴν μετέχειν σωτηρίαν τὴν σπουδὴν ἐνόμιζον, εἰκότως ἂν τινὲς ἐπιτρέποιεν τοῖς λόγοις. ἐπεὶ κεφάλαιον εἶναι ἀγαθῶν σπουδὴν φημι, καὶ κρηπῖδα καὶ ῥίζαν τοῦ λυσιτελοῦντ@, βίᾳ, μᾶλλον εἰς τὸ φάσκειν ῥαθυμίας ἐκείνοις κεχρῆσθαι τοὺς λόγοις. οὐδὲ γὰρ σωφροσύνη μόνη σῴζεται σώζει δὲ καὶ τὰ ἄλλων ἀγαθὰ, οὐδὲ σπένια πτωχὸν, οὐδὲ ῥᾳθυμία τινῶν ἀσθενῶν, ἀλλὰ σπουδὴ πάντα σωθρομένη εἰς ἓν μετέρχεται ψυχὰς, σπουδὴ δ' ὥσπερ ῥίζα καὶ κρηπὶς ὑποκειται. καὶ ὥσπερ πλοίου καὶ οἰκίαν τὰ κατωθεν ἰσχυρὰ πρέπει καὶ σπουδὴ, ὅπου τὸν ἡμέτερον βίον ὡ σπουδαιότης συγκροτοῦσιν, αὐδὲν ὄφελος τῆς ῥᾳθυμίας αὖ ἡμῖν ἀγαθὸν, οὐδὲ σωτήριον γίνοιτο.

Forte vero quis ignauiorum, & non volentium studiose orare, & diligenter, illa verba sibi persuaserit dixisse Deum, videlicet; Non omnis qui dicit mihi Domine, Domine, intrabit in regnum cœlorum, sed faciens voluntatem patris mei, qui in cœlis est. Ego vero si sola sufficeret ad nostram salutem orationem existimē, merito quis his vteretur sermonibus: postquam vero caput esse bonorum orationem deo, & fundamentū, & radicē vtilis vitæ, nullus ad prætextum ignauiæ illis vtatur verbis: Neq; enim temperantia sola potest saluare absque

quę alijs bonis, neq; cura pauperum, neq; bonitas, neq; aliud ad quid expetendorum, sed oportet omnia concurrere in nostras animas, oratio vero tanquam radix & crepido subsistentium. Et quemadmodum nauem & domum, ea quæ infra, firmam facium & continent: Sic & nostram vitam orationes continent. Sine hac autem nihil nobis bonum, nihilq; salutare acciderit.

Hoc loco de ignauioribus, & pigritudine precandi abhorrentibus vnusquisq; piam ferre illa Domini verba apponet: Non omnis qui dicit mihi Domine, Domine, intrabit in regnum cœlorum, sed qui facit voluntatem patris mei, qui in cœlis est. Ego vero si has preces ad salutem nobis conciliandam sufficere putarem, non inuiria quis hanc mihi sententiam obiiceret. Quoniam autem bonorũ summam & caput orationem esse affirmo, fundamentumq; & radicem vtilitatum in vita, nemo ad prætexendam hac nomine socordiam suam, hoc in me dicto abutatur. Nam neq; temperantia sola, neq; cura egentium, neq; benignitas, neq; aliud quippiam rerum honestarum seruare nos queat, nisi vniuersa ad animos nostros confluxerint, quibus omnibus oratio tanquam basis, & radix subiicitur. Et quemadmodo infima domorum ac arborum valida ac stabiles eas efficiunt, ita vitam nostram precationes continent & conseruant, extra quas non esse vt boni quicquam aut salutare adipiscamur.

ἴσως] aduerb. *fortassis, æqualiter.* ἴσος, vel ἴσος, *æqualis.* ἡ ἰσότης, *æqualitas.* ἰσόω, *æquo.* fut ἰσώσω, vt δηλόω.

ῥαθυμητέων] Compar. gradus, ὁ ῥαθυμητὴς *piger* ῥαθυμητέω *pigritor.* ἡ ῥαθυμία *pigritia.* ῥαθυμέω, *pigritor.*

ἐθελόντων] participij præsens act. ab ἐθέλω. *volo.* dicitur etiam θέλω, fut. θελήσω, 260. m. l. I. τὸ θέλημα. *voluntas.*

ἐπιμελῶς] aduerb. *diligenter.* ὁ καὶ ἡ ἐπιμελὴς, *diligens.* ἡ ἐπιμέλεια, *diligentia, cura.* ἐπιμέλεω, *curo.*

σπουδαίως] aduerb. *diligenter,* ἡ σπουδὴ, *diligentia.* ὁ σπουδαῖος, *diligens, studiosus.* τὰ σπουδαῖα, *honesta, expetenda.*

ῥήματα] plur. num. τὸ ῥῆμα, *verbum,* formatur a ῥέω ῥέσω, ἔρρηκα, ἐρρήμην, hinc ὄημα, *dictio, verbum,* ἡ ὄησις, hinc ἡ ῥῆσις, ἀ ὄησεως, *dictio,* τὸ ῥησίδιον, *dictiuncula.* ἐρητὼ, hinc ὁ ῥήτωρ. *Rhetor.*

πάν-

πεισθεν] tertia persona sing. num. Aoristi Æolici, Optat. modi, à πειθω, *persuadeo*, de quo superius.

εἰρηκέναι] præt. perfect. act. infin. modi, ab ἐρέω, ἐρήσω, εἴρηκα, augetur enim per ε. 104. m. l. 1.

εἰσέλθοιτεν] fut. med. ab εἰσερχομαι, *ingredior*, sumit sua tempora ab εἰσελθω.

ὁ ποιῶν] part. præs. act. à ποιέω, *facio*.

ἐξαρκεῖν] Infin. præs. ab ἐξαρκέω, *sufficio*, ab ἐξ & ἀρκέω; fut. ἀρκέσω, ἐξαρκέσω.

ἐνόμιζεν] Imperfect. à νομίζω, *puto*.

εἰκότως] aduerb. *merito, iure*.

ἐκέχρηντο] plusquamperfect. passiuæ vocis à deponenti χράομαι, *vtor*, fut. med. χρήσομαι, præt. perf. κέχρημαι, plusquamperf. ἐκεχρήμην, ἐκέχρησο, ἐκέχρηντο.

κεφάλαιον] τὸ, *caput, summa, fons*, ὁ καὶ ἡ κεφαλαιώδης, *principalis*. κεφαλαιωδῶς, *summarie*.

φημι] *dico*, præsens, indicat. modi, anomalum in μι, quod reperies in Grammat.

κρηπῖδα] Accus. quintæ simpl. ἡ κρηπὶς, τῆς κρηπῖδος, *basis, crepido, fundamentum*.

ῥίζαν] ἡ ῥίζα, *radix*, secundæ simpl.

λυσιτελοῦντες] part. præs. à λυσιτελέω, *vtilis sum, expedio, prosum*. ὁ καὶ ἡ λυσιτελής, *vtilis, fructuosus*. ἡ λυσιτέλεια, *vtilitas*. λυσιτελούντως, *vtiliter*.

προφάσει] Dat. sing. ἡ πρόφασις, *prætextus, excusatio*, ἐπὶ προφάσει, *sub prætextu*. πρόφασιν λαμβάνειν, *occasionem arripere*.

κεχρήσθω] Imper. modi, præt. perfect à χράομαι, *vtor*: κέχρησο, κεχρήσθω, vt πέπυσο πεπύσθω.

ἔδει] *oportet*, imperf. 234. m. l. 1 δέον *necessarium est*, ἔδησαν, *cum oportuisset*.

συνδραμεῖν] Aor 2. infin à συντρέχω, *concurro*, formatur quasi à συνδραμέω, Aor. 2. ἔδραμον, συνεδράμον. 265. m. l. 1.

ὑπόκειται] tertia pers. indic. modi ab ὑπόκειμαι, *subiaceo, substernor*, ex ὑπὸ & κεῖμαι, *iaceo*. 232 p. l. 1.

πῶλον] vt τὸ ξύλον, generis neutri, *nauigium*

ναύπη-

κάτωθεν] aduerb. *inferius, inferne.* cum articulo vicem nominis subit. τὰ κάτωθεν, *inferiora.* τὰ ἄνωθεν, *superiora.*

συνέχῃ] tertia persona à συνέχω, *contineo, cohibeo.*

συγκεκυρίακε] tertia persona, vt φιλάσει, à συγκεκυρίακα, *contineo, contungo,* componitur ex σύν & κεκυρίακα, de quo superius.

σωτήριον] ὁ καὶ ἡ σωτήριος, *salutaris.* ὁ σωτήρ, *saluator.*

Διὰ τοῦτο ὁ παῦλος ἔγκειται σωφρόνως ἡμῖν ἀδιαλείπτως προσεύχεσθαι, καὶ λέγων τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ, ἐν εὐχαριστίᾳ, ἐν ἀπλυχίᾳ. ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε. φησίν, ἐν παντὶ εὐχαριστοῦντες. τοῦτο γάρ ἐστι θέλημα θεοῦ. καὶ ἐπέρωθι, πάλιν, προσεύχεσθε ἐν παντὶ καιρῷ, ἐν πνεύματι, εἰς αὐτὸ ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει. ὅτω πολλαχοῦ καὶ τοὺς θειοτάτους ἀποστόλους ἐπὶ προσευχὴν ἡμᾶς ὁ καιρὸς συνεχῶς ὁ παντοκράτωρ κύριος.

Propter hoc Paulus instat iugiter nos monens & docens: In oratione perseuerate, vigilantes in ipsa, in gratiarum actione. Et alibi. Indesinenter orate, inquit, in omnibus gratias agentes, hoc enim est voluntas Dei. Et alibi etiam. Orate in omni tempore, in Spiritu, in ipsum vigilantes, in omni tolerantia & obsecratione. Sic multis & diuinis vocibus ad orationem nos vocabat **continue Apostolorum Dux.**

Idcirco Paulus identidem nos urget, iubetq; orationi instare, vigilantes in ea gratiarum actione. Et alio loco; Sine intermissione orate inquit, in omnibus gratias agentes, hæc est enim voluntas Dei. Et alicubi denuo: Orate omni tempore in spiritu, in ipso vigilantes in omni instantia & oratione. Adeo multis & diuinis vocibus ad orandum tortos nos Apostolorum ille princeps excitauit.

ἔγκειται] tertia persona, ἐγκειμαι. *incumbo, instо, urgeo.* Componitur ex ἐν & κεῖμαι.

Διαλειπτόμενος] participium pro sens. vocis mediæ, à διαλειπτόομαι, seu διαλείπομαι, *hortor, adhortor,* ex διὰ & κελεύω *iubeo, hortor.* Regit dativum. 63. q. 1. 2.

προσκαρτεῖτε] Imper. modi, præs. temp. plur. num.

ἀ προσκαρτερέω, perseuero, duro, cum tolerantia & perseuerantia in rem aliquam incumbo Regit datiuum. ἡ προσκαρτέρησις, tolerantia, in aliqua re perseuerantia.

γρηγορῶντες] part. præs. γρηγορέω, vigilo. fut. γρηγορήσω] part perf. γεγρηγορηκα, non repetitur prima litera præsentis ἡ γρηγόρησις, vigilantia. Dicitur etiam ἐγρηγορία, vigilo.

εὐχαριστία] ἡ εὐχαριστία, gratiarum actio. ὁ καὶ ἡ εὐχάριστος, gratus, ἄχαρις, ingratus. εὐχαριστέω, gratias, ago.

ἀλλαχοῦ] aduerb. alibi.

ἀδιαλείπτως] aduerb. indesinenter. (ro, adoro.

προσεύχεσθε] plur. num. imper. mod. à προσεύχομαι, εύξασθαι] aduerb. alibi.

ἀγρυπνοῦντες] part. præs. ἀγρυπνέω, vigilo, insomnem ducem. ἡ ἀγρυπνία, vigilia. ὁ ἀγρυπνητὴς, vigilax.

προσκαρτερήσει καὶ δεήσει] Datiui secundæ contractorum. ἡ προσκαρτέρησις, tolerantia, perseuerantia, ἡ δέησις, precatio, oratio.

φωναῖς] Dat. plur ἡ φωνὴ, vox. φωνέω, voco, φωνήεις, φωνήεσσα, φωνῆεν, vocalis.

ὀκάλει] Imperf. tertiæ personæ à καλέω, voco ὀκάλεις, ὀκάλεσσε, ὀκάλει.

ἡμερῶν] τοῦ ἡμέρα quintæ simpl.

Προσήκει τοίνυν τὸν ἐκείνῳ παιδευομένους μὴ τῆς σωτηρίας παραιτεῖσθαι τὸν βίον, καὶ ταύτην σπουδαίως τῶν ἀμάρτημάτων ἀφίεσθαι. κεκλημένοι γὰρ οἱ ἄπαντες αὐτῆς πάντως ταύτης, οὐκ ἄλλου τινὸς ἕνεκα τῶν ὑπάρχοντων ἐστὶ γὰρ ἐκείνοις φιλάνθρωπα ὀκαφέρειν τοὺς κάμνοντας μὴ πίνοντα ἀμοῦ τῶν ῥιζῶν, ὅτε ἡμεῖς τοὺς πολυπαθοῦντας τῆς ὀδύνης θείας ὁμιλοῦμεν, μὴ τοῖς προσδοκᾶς ἀσθένημα δι' ὅσης ἡμέρας καὶ τὸ κλίνης ἀπανίστασθαι φθάνειν ἀεὶ τὸν ἥλιον τῇ πρὸ Θεοῦ λατρείᾳ, καὶ τραπέζης ἀπτόμενος, καὶ καθεύδειν μετὰ ἔνδον, μᾶλλον δὲ καὶ καθ' ἑκάστην ὥραν μέσης νυκτὸς τοῦ Θεοῦ προσφέρωνας, ἴσον τῇ ἡμέρᾳ οἰόμενον πρέπειν, ἐν δὲ μετὰ χαμαὶ ὥρας καὶ τῆς νυκτὸς τὸ πλεῖστον μέρος εἰς προσδοκίας ἀναλισκούσας, καὶ τὸ γένος παντὸς ὑπνου ἐκείνου πολλοῦ τοῦ φόβου δέκα προσέχοντας, μακαρίζοντας ἐκείνους ἐπὶ τῇ τοῦ Θεοῦ λατρείᾳ.

Conuenit igitur ab illo instructos cum oratione tali

ne

ire vitam, & hac semper mentem rigare. Egemus enim omnes homines hac non minus, quam arbores aquis. Neq; enim illæ possunt efferre fructus, si non bibant per radices, neq; nos valde pretioso fructus pietatis potemus germinare orationibus non irrigati, propter quod oportet etiam è lecto surgentes præuenire semper solem Dei cultu, & mensem rangentes, & dominaturos. Magis vero & secundum quamuis horam vnam orationem Deo adferre, æquales dei cursum currentes. In hyemis vero hora & noctis plurimâ partem in orationes insumẽtes, & genua flectẽtes, cũ multo timore orationi instantes & beatificãtes nos ipsos in sancto Dei cultu.

*Partium igitur nostrarum est ab eo condocefactos in omni vita precationem frequentare, ea*q; *perpetuo animos perfundere, cum ea non minus, quam arbores irrigatione stirpes, egeamus. Nec illæ fœtu grauantur si per radices non biberint, Nec nos nobilibus pietatis fructibus abundare poterimus, si precibus non fuerimus irrigati. Quapropter & cum de lectulo mane surgimus, semper solem orientem Deo celebrandi prãueniamus, & cum ad cibum capiendum accedimus, & cum nos quieti mandamus, vel potius in horas singulas vnum Deo precem offeramus, vt hac oratione æqualem diei pietatis cursum curramus. Hiberni autẽ mensibus, tum maiorem noctis partem precibus transigere, tum nixos genibus multo cum timore objecrationi dare operam debemus, ac beatos censere nosmetipsos, quibus concessum sit Deum colere*

παιδδόμενοι] part. pass. præs. à παιδδόμαι, *instruor.* παιδδόω, *instruo*, fut. παιδδόσω, sexta bary t

ἄρδειν] Infin. ab ἄρδω, *rigo.* ἄρδομαι, *rigor.* ὁ ἀρδμὸς, *irrigatio*, ἡ ἀρδεία, & ἄρδευσις, *idem*, ab ἀρδόω *irrigo.*

χρήζωμι] Indic. modi, præs temp. à χρήζω, *egeo, indigeo.* Regit genitiuum. Aliquando idem est, quod *rogo, postulo.* Et tunc accusatiuum habet, ὅσια, χρήζω, τὰ ὅσια peto.

ἥττονι] Comparatiuus à μικρὸν seu μικρὸς *paruus.* compar. masculi & fœm. ὁ καὶ ἡ ἧττων *minor.* 104. b. c.

τὰ δένδεα] vt τὰ ξύλα, τὸ δένδρον, *arbor.*

ὑδάτων gen. plur. τὸ ὕδωρ, ὕδατος, *aqua.*

ὀνφέρειν] Infinitiui præsens, ab ὀνφέρω, *effero.*

καρπούς] ὁ καρπὸς, *fructus.* καρπόω, καρποφορέω, *fructum fero.*

πίνοντα] præs. temp. ὁ πίνων. Καὶ πίνοντος, ἀπὸ πίνω, *bibo.* 264. p. l. 1. προπίνω, *propino, prabibo.* ἐκπίνω, *ebibo.*

πολυτιμήτους] Accus. pluralis, ὁ καὶ ἡ πολυτίμητος, *pretiosus.*

δυνησόμεθα] fut. 1. med. à δυνάμαι, *possum*, fut. δυνήσομαι, quasi à δυνάω.

βρύειν] Infin. præs. à βρύω, *scateo, scaturio.* hic *pullulo, germino plenus sum, efferer* Regit hic accusatiuum.

ῥόδόμενος] part. præs. pass. ab ῥόδομαι, *rigor.* de quo paulo ante.

χρὴ] Impersonale; *oportet.*

κλίνης] ἡ κλίνη, *lectus*, à κλίνω, *reclino, recumbo.*

ἀναστησόμενος] part. præs. vocis mediæ à verbo ἀνίστημι, *surgo, exsurgo.* Componitur ex ἀπὸ & ἀνὰ & ἵστημι regitq; vi præpositionis genitiuum.

φθάνει] Infin. præs. a φθάνω, *præuerto, præoccupo.* fut. φθάσω à φθάνω. 266. p. l. 1.

τραπέζης] τράπεζα, *mensa* ὁ καὶ ἡ τραπέζιος, *mensalis.*

ἁπτομένους] part. præs. vocis mediæ, ab ἅπτομαι. 1. *tango, contingo* Habet genitiuum.

καθεύδειν] Infin præs. à καθεύδω, *dormio*, ex κατὰ & εὕδω, *dormio.* imperfect. ἐκάθευδον & καθηῦδον. 109. p. l. 1.

μελλοντος] part. præ'ens, plur. num à μέλλω, *futurus sum.* ὁ μελλων, τὸ μελλοντος. hoc verbum coniungitur cum infinitiuo; μέλλω ποιεῖν, γράφειν, i. futurus sum, scripturus sũ. Ad verbum, *futurus sum facere, scribere.*

μίαν] Accus. μία, μιᾶς. *una.*

τρέχουσας] part. præsens act. à τρέχω, *curro.*

χειμῶνος] ὁ χειμὼν, *hyems.*

μέρος] vt τὸ τεῖχος, *pars*, μερίζω, *partior.*

ἀναλίσκοντες] part. præs. act. ab ἀναλίσκω, *consumo*, quod sua tempora sumit ab ἀνάλεω. 257.

τὰ γόνατα] τὸ γόνυ, τοῦ γόνατος, *genu.* 76. m. l. 1.

κάμπτουσα] particip. præs. act. à κάμπτω, *flecto* κάμ-

ψω,

ψω, ἔκαμψα, ἀνακάμπτω, reflecto. ὀκάμπτων. Ἐκάμπτοντο.

Εἰπέ μοι πῶς βλέψεις τὸν ἥλιον μὴ προσκυνήσας τὸν ἐμποιήσαντα τοῖς ὀφθαλμοῖς γλυκύτατον φῶς; πῶς ἀπολαύσεις τραπέζης μὴ προσκυνήσας τὸν τοσούτων ἀγαθῶν δοτῆρα καὶ χορηγόν, μὴ ποίας ἐλπίδος ἐπὶ τὴν νυκτὸς ἥξεις καιρόν; ποίοις προσδόκας ὀνείρασιν ὁμιλήσεις, μὴ ταχίσας σωτὸν προσδυσωπῆσαι, ἀλλ' ἀφύλακτον ἐπὶ τὸν ὕπνον ἐλθών; δύναται φρόντιστος καὶ ἀόπλωτος τοῖς πονηροῖς δαίμοσιν ἔση, οἱ περιέρχονται σωτηρίας ἡμῶν φύλακα τηροῦντες ἡμᾶς, τίνα λαβόντες γυμνὸν προσευχῆς ἁρπάσωσιν ὀξέως.

Dic mihi quomodo videbis solem non adoratus mittentem tuis oculis dulcissimum lumen? Quomodo fruens mensa non adorans tantorum bonorum auctorem & largitorem? Cum quali spe ad noctis venies tempus? Quibus exspectas somniis conuersari, non munitus orationibus, sed incustoditus ad somnum veniens? despicabilis & captu facilis pessimis dæmonibus eris, qui circumeunt semper, tempus obseruantes contra nos, quem nam deprehendentes nudum ab oratione abripiant statim.

Dic age, tunc solem audebis intueri, non adorato illo, qui oculis tuis dulcissimum istiuc lumen procreauit? Tunc attingere epulas, non prius sum veneratus, qui huiusmodi bona largitus est? Quapte nocti te credes, qualia tibi insomnia oblatum iri existimas, nisi antequam somnum ineas, oratione te communiueris? Facile te contemnent, non difficile capient spiritus improbissimi, qui quotidie per nos obberrant, & occasiones captant, si quem forte orationis munimento, & custodia destitutum, derepente possint abripere.

εἰπέ, Aorist 2 Imper. modi, ab ἔπω, *dico*. quod augetur per ε 104 m l 1 & retinet suum augmentum in Aoristis et am ext. in indicat. um 125. m. l. 1. & habet acutum in vltima. 125. m. l 1.

ὄψεις, Secunda persona fut medii, ab ὀπτάνω, *video*. ὄψομαι, ὄψει, ὄψη 132. m. l 1. Præter. perfect. ὄμμαι, hinc τὸ ὄμμα, *oculus*. ἄψω, hinc ἡ ὄψις, τῆς ὄψεως,

ἀσπεκτ·ις, ὦν, ταν. hinc ὀπτὸς, ἀσπεκτάbilis. ὀπτικός, visivus. & scientia optica.

προσκυνήσας] Aorist. 1. part. à προσκυνέω. adoro, de quo supra. Regit hic accusativum, superius dativum.

ὀφθαλμοῖς] vt πὶς λοχαγὸς, ὀφθαλμὸς, oculus. μονόφθαλμος, unioculus, cocles. ὀφθαλμία, morbus oculorum.

γλυκύτατον] Superlat. grad. à γλυκὺς, dulcis. γλυκύτερον, γλυκύτατον; Comparatur etiam per ιων & ιστος.

ἥξεις] venies, fut. act. ab ἥκω, venio, secundæ coniug. baryt.

προσδοκᾷς] Secundæ personæ à προσδοκάω, exspecto, de quo antea.

ὀνείροσι] Dat. plur cuius rectus est, τὸ ὄνειρατον. Genit. sing. δ ὀνείρατος, quasi à recto ὄνειρας, τὸ ὄνειρον, somnium, ὁ ὄνειρος, idem, & apud Poetas ipse Deus somni.

ὁμιλήσω] Aorist. 1. infin ab ὁμιλέω.

τάχισας] Aor. 1. part. à ταχίζω, circumdo, munio.

σαυτὸν] pronomen comp. of. secundæ personæ generis masculi. σαυτὸν, σαυτόν. 93. m. l. 1.

ἀφύλακτος, ὁ, ἡ, incustoditus.

ὕπνον] ὁ ὕπνος. somnus, ὑπνόω, dormio.

ἐλθὼν] Aorist. 2. part. ab ἔρχομαι, quod sua tempora sumit, ab ἐλεύθω.

ὀλιγαπρεφρονήτος] ὁ, ἡ, contemptus, contemptui obnoxius, à ὀλιγαπρεφρονέω, contemno.

εὐάλωτος, ὁ, ἡ, facilis captu, ad capiendum expositus. ἁλίσκω, capio, ab ἅλω, ἅλωμι, de quo supra.

πονηρότατος] ὁ πονηρὸς, malus. superlat. gradus.

ἴσθι] secunda persona, fut. ab εἰμὶ, sum. ἴσομαι, ἴσῃ, ἴσται, ἴσῃ.

περιέρχονται] tertia persona plur. num. indic. modi à περιέρχομαι, circumeo.

καιροφυλακτοῦντες] part. præs. à καιροφυλακτέω, tempus & occasionem exspecto.

λαβόντες] Aorist. 2. part. act. ὁ λαβὼν, & λαβόντος, à λαμβάνω, accipio, hic deprehendo.

γυμνὸν] γυμὸς, ἡ γυμνὴ, τὸ γυμνὸν, nudus. γυμνότης, & πλῆθος, γυμνάζω & γυμνάζομαι, exercco, γυμνὸς, nudo,

nudo, denudo. fut. γυμνώσω. Aoriſt. 1. ἐγύμνωσα.

ἁρπάσωμεν] Aor. 1. optat. modi, tertia perſona plur. ab ἁρπαγάζω, rapio. ex ἁρπὰ & ἁρπάζω, rapio. Aor. 1. optat. ἁρπάσωμι, ἁρπάσωμεν.

Ἂν μὲν οὖν ἴδωσιν ἡμᾶς πεφραγμένους ταῖς πρεσβυχαῖς ἀπαρτίσαντας οὕτως, ὥσπερ λῃστὰς καθοπλισμένους πρὸς τὴν κεφαλὴν τὸ ξίφος ὁρῶντες, φεύγουσι μακρὰν ἂν ἀπ' αὐτῶν· ἐὰν δέ τινα γυμνὸν εἶναι πρεσβυχῆς, ἕτοιμοι καὶ ἀκαιρότατοι τοῦτον ἁρπάσαι καὶ συμφορῆς καὶ πονηρᾶς ἐμπλῆσαι. Ταῦτα δὴ πάντα φοβούμενοι ἡμεῖς, πρεσβυχαῖς καὶ ὕμνοις ἀεὶ παρασκευάζειν ἑαυτοὺς καὶ πάντας ὁ Θεὸς ἐλεήσας, ἀξίους ἀποφῆναι τῆς τῶν οὐρανῶν βασιλείας ἅπαντας ἡμᾶς ποιήσῃ αὐτοῦ μονογενοῦς υἱοῦ, ᾧ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, Ἀμήν.

Si igitur viderint nos munitos orationibus, reſiliunt ſtatim, ſicut latrones & malefici ad caput militis gladium videntes appenſum. Si vero contingat aliquem nudum eſſe oratione, hic raptus à dæmonibus fertur in peccata impuliſus & calamitates & mala. Hæc oportet omnia timentes nos, orationibus & hymnis ſemper munire noſmetipſos, vt omnes Deus miſericors ſanctos efficiat cœlorum regno per vnigenitum filium, cui gloria & poteſtas in ſæcula ſæculorum; Amen.

Quod ſi precibus nos munitos aſpexerint, extemplo reſilient haud ecus, quam latrones & malefici militis exuſtantis gladium capiti ſuo imminentem conſpicati. Si autem oratione prædito nudatum quempiam eſſe contigerat, is raptatus portabitur à dæmonibus, & in ſcelera, in calamitates, miſeriaſq; deuoluetur. Quæ omnia nos formidantes oportet precibus & hymnis veluti mœnibus circumſepire, vt omnes miſericors Deus cœlorum regno dignetur, per vnigenitum filium ſuum, cui gloria & imperium in omnem æternitatem, Amen.

ἰδωσιν] Aoriſt. 2 coniunct. modi, plur. num. ab εἶδω, video, de quo iam præpoſitus.

πεφραγμένους] part. paſſ. præt. perfect. τὸ φράττω, munio, armo. φράξω, φραξάμην, πέφραχα. paſſ. præt. πέφραγμαι, part. πεφραγμένος.

ἀναπηδῶσι] tertia persona plur. numer. ab ἀναπηδάω, resilio ex ἀνὰ & πηδάω, salio fut. πηδήσω, de quo iam antea.

λῃστεῖ] plur. num. primæ simpl. ὁ λῃστὴς, latro.

κακοῦργοι] κακοῦργος, malefactor, contractum, pro κακόεργος. Sic λυκοῦργος, λυκόεργος

κρεμάμενον] part. pass. præs. temp. à κρέμαμαι, sustendor. secunda conjug. verb. in μι. dicitur etiam κρεμάω & κρεμνυμαι, & κρημαμαι, suspendor. ὁ κρεμαστὸς, pensilis, pendulus.

συμπεσὼν] Aor. 2 Coniunct. vel etiam præsens à σύμπιπτω, συμβαίνω, Coniunct. ἐὰν συμπέσω, συμπέσῃς, συμπέσῃ, τὸ συμπεσὸν, accidens.

ἀνάπτυσις] ὁ καὶ ἡ raptus, ab ἀναπτύω, rursum rapio.

φέρεται] tertia persona à φέρομαι, feror.

ὠθούμενος] part. pass. a b ὠθέομαι, pellor, ὠθέω. seu ὤθω pello, impello. 266. m. l. r.

συμφορὰς] ἡ συμφορὰ, calamitas.

φοβούμενος] Accus plur. part. a. φοβέομαι, timeo. fut. φοβήσομαι

ἐλεήσας] Aor. 1. act part. ab ἐλεέω, misereor. Regit accusatiuum, τὸ ἔλεος, misericordia. ἡ ἐλεημοσύνη. idem. ὁ καὶ ἡ ἐλεήμων, misericors.

ἀπεργασάμενος] Aorist. 1 coniunct modi, à verbo ἀπεργάζομαι. efficio. ex ἀπὸ & ἐργάζομαι, imperfect. εἰργαζόμην, augetur enim per ει.

μονογενὴς] ὁ καὶ ἡ μονογενὴς unigena, unigenitus.

αἰῶνας] ὁ αἰὼν, & ὁ ἀιὼν, seculum. ὁ καὶ ἡ αἰώνιος, aternus.

Et hic finis esto explanationis thematum, in hac pulcherrima, & quæ ab adolescentibus ediscatur digna sima oratione occurrentium. Debent aũt qui serio animũ ad Græcas literas adiciunt, si quoq; suopte studio & nutu simile interdum exercitationis genus suscipere, & vel Poetæ alicuius poema, vel oratoris orationem, vel sanct. cuiusp. m Patris homiliam, seu concionem percurrere, & singulorum vocabulorum rationem grammaticam diligenter expendere & annotare. certo hac esse

esse expeditissimam & facillimam ad Græcas literas viã; nesciorum quo pacto & ipsæ præceptiones Grammaticæ, & dictiones, & phrases Græcæ magis hæreant in animo. si quis huic exercitationi laboris minime parcus se dedit, quam nullo alio industriæ & accurationis genere illud item facile obsequabit studiosus, vt formulas loquendi ex proposito argumento sibi excerpat, & aliquando etiam nonnihil immutet, & tum collecta qualitercunq; supellectili tenter, num epistolium conscribere; aut hunc illumue locutionem Græce exprimere possit. Vbi autem maiora incrementa eruditionis sumpsit, maiora quoq; illi licebit, cuiusmodi est conuersio, verbi gratia, græcæ orationis in Latinam; vel Latinæ in Græcam. Plurimum porro refert, vt non quosuis auctores sine delectu adolescentes euoluant, sed cognitis vtcunq; Grammaticis præceptionibus, vnum aut alterum Euangelistam, propter sermonis facilitatem candidamq; simplicitatem percurrere debent; tum ad Isocratem, si non suppetant selectæ SS Patrum orationes editæ à R. P. Hieronymo Brunello, Societatis nostræ, vel conferent; ab hoc ad Lucianum, & demum ad Demosthenem gradum facient. Poemata non attingent, nisi accurate didicerint, quæ de Dialectis in Grammatica traduntur, priusq; Theognidi & Phocylidi admoti; huius census vacabunt, quam in manus sumant summum, id est, Homerum, qui omnem expunctam, & quemuis fere amantem ad cuiusuis alterius Vatis lectionem cumulatissime instruit.

EXERCITATIO POETICA.

EXplanationi thematum soluta orationis visum est subiungere in gratiam studiosorum Græcæ poëseos, poeticam exercitationem, delectis ad eam illustrioribus nonnullis sententiis ex Homero, Theocrito, Moscho & Bione, & duplici adiuncta interpretatione, altera soluta, & quidem ad verbum, altera vincta.

ACHILLES AD PALLADEM ILIAD. I.

Χρὴ μὲν σφωΐτερόν γε θεὰ ἔπος εἰρύσσασθαι,
Καὶ μάλα περ θυμῷ κεχολωμένον. ὃς γὰρ ἄμεινον.
ὅς κε θεοῖς ἐπιπείθηται, μάλα τ' ἔκλυεν αὐτοῦ.

Opertet quidem vestrum Dea verbum custodire
Quamuis valde animo iratum. Sic enim melius.
Qui Dijs obedit, valde exaudiunt illum.

Mos semper monitis vestrus est Diua gerendus,
Sic etenim satius, quamuis mens æstuet ira.
Qui Dijs obsequitur, votis huiusce patentes
Dant aures.

Versus sunt hexametri, sex pedibus constantes, non secus atq; Latini hexametri. Vide in Prosodia c. 30.

χρὴ] *oportet*, verbum impersonale. 234. m. l. 1. producitur 7. b.

μὲν] Coniunctio, breuis alioquin, sed hic longa positione. 20. p. l. 1.

σφωΐτερον] *vestrum*, Pronomen 94. m. l. 1. omnia syllabi naturâ longa est, a penultima breuis declinatione, fit enim σφωΐτερος à genitiuo duali σφῶϊν, vel à nominatiuo σφωΐ, quo ultima syllaba breuis est, vt ex accentu fit perspicuum. Ne autẽ idem sæpius repetere cogamur, hæc semel hic monuisse vocales α & ωια-

ω natura sua semper produci; ε & ο semper corripi; nisi quid aliud interueniat; vide c.1. & seq. Prosodiæ. Porro σφωϊτερος, *vester*, proprie dicitur de duobus; formatur enim a numero duali, licet sæpe vsurpari soleat de multis, vt & hoc loco Homeri; generatim enim affirmat Achilles Deorum monitus esse audiendos. vestrum, nempe Deorum, inquit, consilius obtemperare oportet. Cum verbo secundæ personæ significat σφωϊτερος, *tuus*. Aliquando idem est ac *juus*. Vtriusq; significationis exempla exstant apud Apoll. lib. Argonaut. Prioris quidem hoc versu.

δῆμον σφωϊτέροισι ὑπὸ σκήπτροισι δαμάσσαι.
Populum tuis sub sceptris domare.

Posterioris hoc. ἔπεκεν ἀλκῇ
σφωϊτερῃ πάντεσσι μετ' ἀρείοισι Αἰολίδῃσι.
Quia robore suo omnibus præstabat Æolidis.

Quia vero Poetæ significationem pronominis tertiæ personæ, & eorum quæ inde nascuntur, varie permutãt, ideo visum est hic aliquid ea de re dicere.

Ἑ gitur (& eadem est ratio dialectorum) *sui*, sæpè accipitur pro ἑαυτοῦ. seu ἑαυτῷ, *ipsius*. Odyss. ξ. ἐπεὶ μέγα κήδετο λίην. *Cum magnam ipsius curam haberet*. Item pro ἐμοῦ seu ἐμαυτοῦ, Apoll. lib. 2. Argonaut. ἐῶ (δ') μὲν ἐγὼ ἔτι βαιὸν ἀπὸ πτύζεσθαι. *De me nihil curo*.

Dat. οἱ *sibi*. pro ἑαυτῷ, *ipsi* Iliad. 1. τῷ οἱ πάρα Φοῖβος ἀπόλλων *Quam ipsi dedit Apollo*. Ab Apollone lib. 1. vsurpatur pro σοι, *tibi*. cum verbo secundæ personæ.

ῥηϊδίως δ' ἄν τοι καὶ ἀπειρονα λαὸν ἀγείροις
ἄλλων ἐκ πολίων,
Facile vero tibi etiam infinitum populum colligeris Alius ex vrbibus.

Et nonnunquam cum verbo primæ personæ pro ἐμοι, *mihi*. ἐμῆ αὐτῇ, *mihi ipsi*.

Accusat. ἑ, *se*, ponitur pro αὐτὸν, αὐτὴν, & αὐτὸ, & pro ἑαυτὸν, *seipsum* Iliad 1.

— — — — — — — — αὐτὰρ ἔπειτα
φύλλα τε καὶ φλοιὸν
Circum enim ipsi ferrum decorticant
Folia & corticem.

In duali

In duali σφώε & σφωΐ, *se*, accipiuntur pro duali, αὐτώ. Hom. Iliad. 1.

τίς τ' ἄρ' σφῶε θεῶν ἔριδι ξυνέηκε μάχεσθαι;

Quis Deorum ipsos (Achillem & Agamemnonem) *commisit, vt simul contenderent?*

Sic σφωιν pro σφῶν *ipsorum*, vel *ipsis* per omnia genera, σφέες & σφεῖς, *ipsi*, *ipsæ*, *ipsa*. σφῶν vel σφέων, *ipsorum*, per omnia genera. σφισι seu σφιν, *ipsis*, tam de duobus quam de pluribus Odyss. 4.

ὡς φάτο καὶ σφιν νῶτα βοὸς παρὸς πίονα θῆκεν.

Sic dixit, & *ipsis* (nempe Telemacho & Nestoridæ) *apposuit bouis pingue tergum.*

Quando additur verbis primæ personæ, aut pronominis primæ personæ, tum significat *nobis*. Apollon.

ὥρη ἐστὶν ἡμῖν σὺν σφίσι μητίσασθαι.

Hora est inter nos ipsos consultandi.

σφωΐ seu σφωϊν *ipsis* per omnia genera, tam de duobus quam de pluribus. quo pacto vsurpant Poëtæ omnes dialectos huius accusandi σφωΐ de quibus in Grammat. 114. 1. b. Cum verbis primæ personæ significat *nos*. Lucian. καὶ σφῶϊ αὐτοὺς ἀνηλώσαμεν. *Inter nos ipsos percensuimus.* imo σφὲ per apocopen pro σφεῖς, accipitur etiam in singulari pro *ipsum*, *ipsam*, Sophoc. Aiace. ἐγὼ σφ' ἀπείργω. *Ego eum prohibeo.*

σφέτερος, *suus*. adiunctum verbis primæ & secundæ personæ significat *noster*, *vester*, *meus*, *tuus*, prout nomina, cum quibus copulatur, vel pluralis, vel singularis numeri sunt. Hesiod.

δεῦρο δὴ εἰς ἅπαντα σφέτερον πατέρ' ὑμνείουσαι

Huc adesse, laudem dicite vestrum patrem celebrantes.

Hæc de pronominibus occasione pronominis σφωτερος, Rel qua petantur ex Grammat. c. 12.

γε] Coniunctio expletiua, seu particula paragogica, & enclitica, 35. m. l. 1 nihil per se significans, reiicitq; suũ accentum in dictionem præcedentem proparoxytonam. 249 m. l. 1

θεὰ] *Dea* à θεὸς, *Deus*. 82. m. l. 1. vltima longa est. cap. 32. Vltima tamen nominis Latini *Dea* corripitur; neq;

ὑ-q, enim α Græcum eadem semper quantitate transit ad Latinos. c. 36. Nec vsurpant tantum Græci ἡ Θεὰ pro *Dea*, sed etiam ὁ, ἡ Θεὸς, *Dea* Homer. Iliad. 1.

ὅσσον ἐγὼ μετὰ πᾶσιν ἀπημοσύνῃσι θεοῖς εἰμι.
Quantum ego inter omnes jumenti noratissima Dea.

Latini etiam nomen *Deus* accipiunt pro *Dea*.

ἔπος, τὸ, verbum, vocabulum. Iliad. 20.

ὁπποῖόν κ' εἴπῃσθα ἔπος, τοῖόν κ' ἐπακούσαις.
Quale verbum dixeris, tale & audies.

ἢ ῥα καὶ ἔργῳ. Hom. Iliad. 1.
Vel verbo, vel opere seu re.

ἀεὶδε μοι ἔπος. *nihil ad rem.* ὡς ἔπος εἰπεῖν, *vt verbo dicam; vt breuiter dicam.* Hic etiam ἔπος nomen tum, seu præceptum, significat. Aliquando est ἔπος carmen Heroicum. Hinc Epici Poëtæ, qua is Virgilius & ἐπικὸς, Heroicorum carminum Scriptor, & ἐποποιία Deducitur ἔπος à verbo ἔπω. *dico.*

ἐρύσσαι] Aorist. 1 infin. medius, vt τύψαι. 155. m. l. 1. ab ἐρύω, & interpolite 1 per Ectasin cap. 31. ἐρύω *traho.* Item *eruo, euisceratio.* qua significatione magis vsurpatur passiue. Hinc medium ἐρύομαι vel ἐρύομαι, vbi τὸ ἔπος εἰρυσσάμην *seruare verbum*, hoc est, non transgredi mandatum. Iliad. 8. Antiquissima vetustas ἐρύσσαι, in pg. est, quæ verbum ἐρύω, modo præteritum, modo coniungunt suum v. 59. m. l. 1. Est autem vetustas ista spondaica, quod quinta sede habeat spondæum, cuiusmodi vestigia multa passim legimus tum apud Homerum, & alios Græcos, imo & apud Latinos, præsertim Catullum in carmine *de nuptiis Pelei & Thetidis.*

μάλα] aduerb. *valde, vehementer* Prima constat breui, quæ quomodo sit cognoscitur cum alias, tum illo versu Homeri initio Odyssææ.

ὃς μάλα πολλὰ
πλάγχθη
Qui valde multum oberrauit.

Vltima quoque breuis est, vt pleraque alia aduerbia in α vide 75. p. l. 1. Porro α in polito & superlato ue-

ue, na-

ue, natura longum est in comparatiuo, μᾶλλα, μᾶλλον, μᾶλλιστα.

ὥς] Coniunctio seu particula expletiua; & sine accentu, quia enclitica. 249. m. l. 1. & Poetis versus explendi gratia admodum familiaris. θυμῷ. Dativus, vt τῷ λόγῳ θυμὸς, *animus mens.* item, *ira, excandescentia.* θυμόομαι, θυμοῦμαι, *ad iram concitor, irascor, excandesco.* θυμόω. *ad iram concito,* prima syllaba longa est, vt liquet ex illo tito, & sæpius repetito Homeri:

ἐμῷ κεχαρισμένε θυμῷ.
Meo chare animo.

κεχολωμένον] part. pass. a χολόω, *bile inflammo, ad iram excito,* χολόομαι, *ira accendor, inflammor, irascor.* dic tu etiam χολάω, eadem notione. ἡ χολὴ, *bilis, fel.* ὁ ἢ ἡ χολώδης, *biliosus, felleus.* Quantitas participii κεχολωμένων, per se notata est.

ὡς] *sic,* coniunctio. & hac significatione accentum habet. ὡς φάτο, *sic dixit.* alioqui caret proprio accentu.

γε] Coniunctio, breuis hic, aliquando longa, quia monosyllaba, c. 26.

ἄμεινον] neutrum, compar gradus. 87. m. l. 1. Media longa est diphthongo, prima breuis. Iliad. 1.

βίη τ' ἀμείνων.
Robore patre suo melior.

ὃς] art. postpositiuus. 26. m. l. 1. additur dictio expletiua & enclitica κε, vt supra γε & ὡς

ἑπέπιθητο] Coniunct. modi, præs. temp. verbi medii, ab ἑπιπιθομαι, *pareo, obtempero,* ex ἐπὶ & πιθομαι. Regit dativum. ἐπὶ, vt extra ita & intra compositionem, secundam syllabam corripit. 26 m. l. 2.

ἔκλυον] Imperf. à κλύω, *audio.* Regit hic genitiuum αὐτοῦ, quippe verbum sensus 50 p. l. 2. & sequent. Media breuis est, quia κλύω, υ breue habet, saltem interdum, quando autem in præsenti breuis est syllaba media; unde per præceptum derivationis colligere licet eandem corripi in imperfecto. 39. m. l. 1.

POLY-

POLYDAMAS AD HECTOREM ILIAD. XIII.

Οὔνεκά τοι πάρ ἐμοὶ δῶκε θεὸς πολεμήϊα ἔργα,
πύνεκα καὶ βουλῇ σέθεν ἔλεις ἐξεμέμμυμαι ἄλλων;
ἀλλ' οὔπως ἅμα πάντα δυνήσεαι αὐτὸς ἐλέσθαι.
ἄλλῳ μὲν γὰρ ἔδωκε θεὸς πολεμήϊα ἔργα,
ἄλλῳ δ' ὀρχηστύν, ἑτέρῳ κίθαριν καὶ ἀοιδήν.
ἄλλῳ δ' ἐν στήθεσι τιθεῖ νόον εὐρύ τε βυθῷ,
ἐσθλόν, ὅ τε πολλοὶ ἐπωφελέσκονται ἀνθρωποι.

An quia tibi excellenter dedit Deus bellica opera,
Ideo & consilio vis præcellere cæteris?
At nunquam simul omnia poteris tu solus deligere,
Alii quidem tribuit Deus bellica opera,
Alii autem artem saltandi, alii citharam & cantum.
Alii autem in pectoribus ponit mentem late prospiciens
Iuppiter
Prudentem, eaq; multi fruuntur homines.
An quia belligero excellis Mauorte, putas te,
Antestare alios etiam ratione sagaci?
Solus at ipse nequis hac omnia obire decenter,
Hunc Deus insignem voluit claresc ere in armis,
Alii alium choreis, alium cantu citharaq;,
Iuppiter alii alii solertem in pectore mentem
Indit, qua multi magna vtilitate fruuntur.

ἕνεκα] varia habet significata. Hic idem est, quod *an, quia, num, quia*, & est contractum ex ἕ ενεκα. Subiungitur illi ἕσπιος, τύνεκα. Sed de his plura alibi, cum de huiusmodi particulis agemus. cotinetur vltima in vtroq; vocabulo, vt docet accentus. 31. p. l. 1.

πι] Dat pro σοί, à pronomine σύ. 112 c. Et est vox enclitica. 248. m. l. 1. Reiicitq; suum accentum in vltimam dictionis præcedentis. 249 m. l. 1.

πάρ] præpositio, sed accipitur aduerbialiter pro λίαν, ὑπερφυῶς, *excellenter eximie*, quod etiam accentus retractus significat. vltima breuis est 100. p. l. 2.

δῶκε] Aorist. à δίδωμι, *do*. 200. m. l. sine augmento,

pro

pro ἰδωκε, nam Poetæ omittunt vel ponunt augmenta verborum prout fert voluntas & carminis ratio. 106. p. l. 1.

πολεμήϊα] ὁ πολεμήϊος bellicus, militaris, pro πολέμιος, Ionica dialysi 110. m. l. 1. penultima breuis est; Nam vocales communes ex resolutione diphthongorum corripiuntur. 38 p. l. 1.

τοὔνεκα] pro οὕνεκα, quantitas constat.

ὄφελε μεμβλωκει] Infin. à ὄφελον, excello, præsto, supero alios pro ὄφελειν. Ab εἶναι fit ἐμβλωκει, seu ἔμβλωκει. 298. b. hinc ὄφελε μεμβλωκει. Aliquando per Tmesin seiungitur præpositio à verbo, vt Iliad.

ἀλλ' ὅδ' ἀνὴρ ἐθέλει πέρι πάντων ἔμμεναι ἄλλων.
Sed hic vir vult supra omnes alios esse.

Regit genitiuum. 56. p. l. 2. corripitur autẽ diphthongus οι ob vocalem in altera dictione sequentem. 28. p. l. 1.

ὅππως] nunquam, nequaquam, vox πως, hic est enclitica, remittitq; accentum in vocem præcedentem. 249. p. l. 1.

ἅμα] aduerb. simul, vtraq; breui. c. 26.

πάντα] lut. nunc à πᾶς, πᾶσα πᾶν, vltima breui c. 26

δωήσεαι] Secunda persona futuri medii, à δώκημι, possum, valeo. fut. 1. δωήσομαι, δωήσῃ, δωήσεται. Et alia ος, fit secunda persona Ionica, siue poetica. δωήσεαι, poterus. 153. p. l. 1. prima syllaba breuis est, atq; vltima corripitur propter sequentem vocalem, de quo paulo ante.

ἐλεύσῃ] Aor 2. medii, Infin. ab αἱρέομαι. 250. m. l. 1.

ἐρχηστύν] Accus. quinti casus singularium ὁ ὀρχηστύς, τοῦ ὀρχηστύος, ars saltandi, seu ipsa saltatio Accus. ὀρχηστύν, 54 m. l. 1. vltima longa. cap. 26 vel breuiatur in pedibus compositis secundum pedem, c. 29. ἡ ὀρχήστρια, τὴν ὀρχήστριαν saltatrix. ὁ ὀρχηστὴς, ὁ ὀρχηστὴν, saltator. ὁ ὀρχηστικὸς, saltatorius. ἡ ὀρχηστις, ὁ ὀρχήσμος, saltatio. ὀρχέομαι, salto.

κιθαριστὴν] Accus quintæ declin. ἡ κιθαριστὴς, τὴν κιθαριστὴν, id est quod κιθαρῳδὸς, κιθαρῳδόν. Citharœdus. Omnes syllabæ breues sunt verumq; vocabulum, scilicet ᾠσῳδὸς & ἀοιδὸς, continuat Homerus hymno in Apollinem

αὐτὰρ ὅ γ' αὖθ' ὑπάτῃσι μέλει κιθαριστὴς ἠδ' ἀοιδός.

Mox

Mox immortalibus cura est citharæ & cantus.

ὁ κλυτὸς ἀοιδιμος, *celebratus, decantatus.* ὁ ἀοιδὸς, *cantor, poeta,* ὁ ἀοιδοπόλος, *poeta.* ἡ ἀοιδὴ, *cantus, cantio,* ἀείδω, *cano. μοῦσαν ἄειδε θεὰ, Iram cane Dea.*

σκήπτοισι] Dat. plur. τὸ σκῆπτρον, *pectus,* primæ contract. τοῖς σκήπτροις, & geminato σ versus gratia, σκήπτοισι.

πέφυγε] præs indic. tertiæ personæ, à πέφευγα. 184. m. l. 1. prima brevis est ob reduplicationem. 68. p. l. 1.

εὐρυόπα] vocativus loco nominativi, ὁ εὐρυοπὴς, *late videns, longe lateq; circumspiciens.* 38. p. l. 1. Accentum habet in antepenultima, sicut & δεσπότης, ὦ δέσποτα, *dominus* ὁμήτης, ὦ μῆτιετα, *consiliarius.* Eadem syl. l. b. brevis est, quia prior pars compositionis desinit in υ 42. p. l. 1. Ultima etiam brevis est, vt ex accentu planum fit, sed hic producitur propter duplicem dictionis sequentis. 20. m. l. 1.

Ζεῦς] *Iuppiter,* Δῖος, prima brevi. 77. m. l. 1.

πολλοὶ] ὁ πολὺς. 74 p. l. 1. corripitur οι propter sequentem vocalem. 28. p. l. 1. neq; elidi tur, aut per apostrophum abiicitur 28. m. l. 1.

ἐπαυρίσκουσι] pro ἐπαυρίσκονται, abiecto per apostrophum αι, ab ἐπαυρίσκομαι, *fruor* ex ἐπὶ & αὐρίσκομαι. Non contingitur vltra imperfectum. 218. p. l. 1. Dicunt etiam ἐπαυρέω, sumitq; sua tempora, ab ἐπαυρέω, *fruor, utilitatem percipio.* Regit genitivum. 71. m. l. 2 & pro πύτυ ἐπαυρίσκουσι, *hoc viro prudente, vel hac prudentia fruuntur homines multi* Est autem versus spondeus.

VLYSSES AD EVRYALVM

LIB. VIII. ODYSS.

Οὔτις τοι πάντεσσι θεὸς χαρίεντα δίδωσι
εἶδος, ἀνὴρ, βουλὴν, ἠδ' ἀγορήν τε φυήν τε.
ἄλλος μὲν γὰρ τ' εἶδος ἀνὴρ ἀπερείσι' ἀρείων
ἄλλα θεὸς μορφὴν ἐπέων οὐ σφιν τὸ γε κούρη
πεπνυμένος ἀδόκητος· ὁ δ' ἀσφαλέως ἀγορεύει
αἰδοῖ μειλιχίην, μετὰ δ' ἔρχεται ἀγρομένοισι.
τῷ δ' ὁπόταν ἄστυ δὲ θεῖον ἐσέρχωσιν
ἀνὴρ ὃ γ' ὡς εἰ δῖος ἀγάλλεται, ὃν δ' ἀπατάσι,
ἀλλ' ὅδε οἱ χάρις ἀμφιπεπιθμένη ἐπέεσσιν.

Sic non omnibus Deus munera dat
Viris, neq; ingenium, neq; mentem, neq; eloquentiam.
Alius quidem forma detestior est vir,
Sed Deus formam verbis ornat: alii vero in ipsum
Oblectati aspiciunt, hic vero secure loquitur
Modestia dulci, eminent autem inter congregatos,
Incedentem autem per vrbem veluti Deum aspiciunt.
Alius quidem tursus forma similis est Diis,
Sed non ei gratia circumuertitur circa verba.

Omnibus ex æquo Deus haud demittit ab axe
Munera terrigenis, nec fandi copia cunctis
Ingeniumue datur vel par rationis acumen.
Est enim cui forma quidem sit turpior, ast hanc
Iacturam forma præstat Deus vbere vena
Eloquij pendens stat turba loquentis ab ore,
Ille regit dulci totam sermone cateruam:
Omnibus & reliquis vnus supereminet ipse.
Qui dum fert vrbis per publica compita gressus,
Non secus atq; Deum aspiciunt. & pectore honorant.
Ast alium cernas forma contendere Diuis,
Sed lepor omnis abest verbis & gratia grata.

πάντεσσι] Dat. plur. Poeticum, 61. p. l. 1.

χαρίεντα, plur. num. ὁ χαρίεις, ἡ χαρίεσσα, τὸ χαρίεν. 51. p. l. 1. Dicitur autem hic χαρίεντα τὰ φύσεως δῶρα, *munera naturæ*, vt explicat Eustathius; Prima & secunda breuis est. ἃ χαρίεσσ' ἀμαρυλλὶς, Theocrit. Idyll. 3. *O gratia Amarylli.*

δῶσι] ἀ δίδωμι, do, 200. m. l. 1. corripitur prima ob reduplicationem. 67. m. l. 1.

ἀνδράσιν] Dat. plur. ὁ ἀνὴρ, 50. p. l. 49. m. l. 1. penultima corripitur. 45. m. l. 1.

φυὴ] ἡ φυὴ, *natura, ingenium*, ἀ φύω seu φύομαι, *nascor*.

φρένας] ἡ φρήν, τὸ φρενὸς, *mens*. 48. p. l. 1. vltima breuis est. cap. 26.

ἀγορητὺν] ἡ ἀγορητὺς *eloquentia, concionandi ars seu facultas*, ἀ *foro*, seu ἀγορά, ὁ ἀγορητὴς, *concionator* Hom. 1. de Nestore.

λιγὺς

λιγὺς πυλίων ἀγορητής.

Suauis Pyliorum concionator seu orator.

εἶδος] *forma, species*, ab εἴδω seu εἰδέω, *video*. εἶδος ἀνειδεστέρῳ, *formam deteriorem*; subintellecta præpositione κατὰ. 54. m. l.

ἀνειδεστέρῳ] comparatiui gradus, ὁ καὶ ἢ ἀνιδρὸς, *infirmus, debilis*. Odyss. 18.

οὐδὲν ἀνειδέστερον γαῖα τρέφει ἀνθρώπου.

Nihil infirmius terra alit homine.

Prima breuis est, ob regulam de α particula priuatiua. 41. p. l. 1. si tamen hic sit talis particula.

πίλει] tertia persona indicat. à poetico verbo φίλω, *sum*, πελεμαι, *idem*.

αἰὲρ] prima longa. αἰέρες ἔστε φίλοι, *viri estote amici*. Passim apud Homerum. Aliquando corripitur. Iliad. 20.

ἀνὴρ τις γλυκὺ θυμῷ· αἰὲν ἐμῷ, κατὰ μοῖραν ἐόντα.

Non enim erat vir iucundus, neq; prudens.

ἀλλὰ] *sed*; coniunctio; vltima breuis. c. 26.

στέφει] στέφω, στέφεις, στέφει. *corono*, ad verbum, *Deus formam verbis coronat*. hoc est, id quod deest formæ, compensat eloquentia, & dicendi facundia.

τερπόμενοι] part. præs. a τέρπομαι, *delector*. τέρπω, *delecto*.

λοὐσασιν] vt τύπτουσιν, à λούσω, verbo poetico. *video, aspicio*.

ἀσφαλέως] Aduerbium *secure, tuto*, item, *certo*, ὁ καὶ τὸ ἀσφαλὲς, *securus*, ἡ ἀσφάλεια, *securitas*, ἀσφαλίζω *firmo, stabilio, securum reddo*.

ἀγορεύει] *concionatur*. ab ἀγορεύω.

αἰδεῖ] Datiui g. quartæ contract. ἡ αἰδὼς, *verecundia, modestia, reuerentia*.

μειλιχίῳ] Datiuus, vt τῇ πειθοῖ, ὁ μειλίχιος, seu μείλιχος, *blandus, placidus*. Item, *mitis, mansuetus*. ἡ μειλιχία, τὸ μειλίχιον. Dicitur τῇ μειλιχίῃ pro μειλιχίᾳ. nam Ionice mutatur α in η. & α in ε. lex 11 sit p. ex. 43. m. l. 38 m. l. μειλιχίως *blande, comiter, mansuete*. Antepenultima & penultima corripiuntur.

μετιὼν] à μετειμι, *decorus sum inter aliquos*,

emineo, excello. Διαπρέπω. hic Tmesis interuenit, μετὰ πρεπε, Regit datiuum Iliad. 2. βόεσι μεταπρέπε, *præstabat est inter boues*, πᾶσι μεταπρέπε. Hesiod. *Inter omnes excellit*, πάντεσι μετιπρέπεν ἠιθέοισι. Omnibus iuuenibus præstabat. Apol. lib. 2. alias verba excellendi genitiuum petunt. Sed videtur prædictum verbum iungi cum dandi casu ratione præpositionis μετὰ, quæ etiam extra cōpositionem iungitur aliquando dandi casui, significatq; *in*, vt in Syntaxi vidimus.

ἀγερωμένοισι] part. pass. præsens, per syncopen, pro ἀγειρομένοισι, ἀγερόμενος, ἀγερόμενος, *congregatus*, ab ἀγείρομαι, *congregor*. ἀγείρω, *congrego*. Vide in Grammar. 151. p. l. 1.

ἀνὰ] præpos. *per*, hic regit accusatiuum, vtraq; breuis est.

ἄστυ] τὸ *vrbs*. 47. p. l. 1. vltima breui c. 26.

θεὸν ὡς] syllaba breuis post tertium pedem, hic producitur. c. 29.

εἰσορόωσιν] tertia persona plur. num. idic. modi, ab εἰσοράω, *aspicio*, ex εἰς & ὁράω, *video*. plur. ὁρόωσι, ὁρῶσι, & interposito ο. ὁρόωσι, vide 176. p. l. 1.

ἀλίγκιος] similis ὅμοιος, idem significat ἐναλίγκιος, passim apud Homerum, vtrumq; cum datiuo copulatur. α breui.

ἀθανάτοισι] ὁ ἡ ἀθάνατος, *immortalis*, prima alioqui breuis est, sed hic extenditur necessitate carminis. cap. 29 duæ proxime sequentes syllabæ itidem breues sunt, quia θάνατος, *mors*, vnde fit ἀθάνατος, illas syllabas corripit.

οἷ] Dat. pronominis ἕ, *sui*, tertiæ personæ.

χάρις] ἡ, *gratia, venustas*. 52 p. l. 1. prima breuis est, vt & in aliis, quæ cum hoc cognationem habent, vt ἄχαρις, *ingratus*, ὁ χαρις, *gratus*, χαρίζομαι, *gratificor*, & similia.

ἀμφιτεθείατο] decompositum ex ἀμφὶ, τεθεῖ & τρέφομαι, *verter*, τρεφω, *verto*. Alii legunt; ἀμφιστεφεθείατο, quasi *circumceronatur*. Sensus est, Orationem huiusmodi hominis nullo lepore tinctam, sed omnis gratiæ penitus expertem esse.

ἐπεὶ τοῦ

ἐπέεσσι] Dat. plur. à voce ἔπος, à qua Poëtæ faciunt, non modo ἔπεσι, duplicato σ, sed etiam ἐπέεσσι, vno ε adhuc interposito, vel à Recto plurali, ἔπεα, ἐπέεσσι, quasi esset ἔπεις. 68. m. l. 1. Et eadem est ratio aliorum neutrorum primæ declinationis contractæ.

GLAVCVS AD DIOMEDEM. LIB. VI. ILIAD.

Οἵηπερ φύλλων γενεὴ, τοίηδε καὶ ἀνδρῶν.
φύλλα τε μὲν τ' ἀνέμοι χαμάδις χέει, ἄλλα δέ θ' ὕλη
τηλεθόωσα φύει, ἔαρος δ' ἐπιγίγνεται ὥρη.
ὡς ἀνδρῶν γενεὴ μὲν φύει, ἡ δ' ἀπολήγει.

Qualis foliorum generatio, talis & virorum.
Folia alia quidem ventus humi fundit, alia autem sylua
Germinans producit, veris vero tempus aduenit.
Sic virorum generatio, illa quidem fit, illa vero cessat.

Vt folia in syluis nascuntur; talis & ortus
Est hominum: quædam foliorum flamina ventus
Fundit humi, quædam fronde tens denuo sylua
Frogignit, veris quando hora propinquat amœna.
Sic hominum est ortus, quorum alter desinit, alter
Floret.

οἵηπερ] οἷος, *qualis*. fœm. οἵη, Ionice, οἵη, neut. οἷον, *quale*. Qualis, talis. οἷος, τοῖος, *talis*, *qualis*, τοῖος, οἷος, respondent enim sibi mutuo hæc duo.

φύλλων.] Gen. plur. vt πῶν, ξύλων, τὸ φύλλον, *folium*. ὁ φύλλινος, *foliaceus*.

γενεὴ] *generatio*, *ortus*, Ionice pro γενεά. Significat etiam *ætatem*, *seu æculum*, quod alii triginta, alii centum annorum faciunt. Hinc dicit Homer Iliad. 1. Nestori tempore Troiani belli iam duas γενεὰς ἀνθρώπων (duo secula) fuisse exactas, & tertiam tum egisse; vnde & *trijecti ævi* appellatur.

ἄνεμος] *ventus*, ὁ, à quo al. qui dictum volunt Latine *animam*, prima breui.

χαμάδις] *humi*, χαμαὶ, aduerb. prima & secunda breuis est. Tertia producitur hic positione, breuis extra po-

sitionem. Corripiunt autem primam syllabam omnia quæ abiista vocula componuntur, vt χαμαιλέων, *Chamæleon*, χαμαιζηλ&, *humi depressus, humi repens*, ὁ χαμαύνης, *qui humi cubat*. ἡ χαμαύνια, *humicubatio*, & humilia.

χέει] tertia persona, ἀχέω, *fundo*. 158. m. l. 1.

ὕλη] ἡ *Sylua*, prima longa. ὀὐλήεις, ὑλήεσσα, ὑλήεν, *syluosus*.

τηλεθόωσι] part. præs. tempo. ἀτηλεθάω, *vireo, germino, frondeo*. Dicitur τηλεθόωσι, pro τηλεθώσι, interposito ο. 176. m. l. 1 δένδρεα τηλεθόωντα *arbores virentes*, apud Homerum: & τηλεθόωσα κόμη, *coma virens*.

ἔαρ&] Gen. πέαρ, contr. ἔαρος, *ver*. 71. p. l. 1. ἐαρινὸς, *vernus*. ἐαρινὴ ὥρα, *ver tum tempus*. Poetice, ἔαρ, à quo ἐαρινὸς, *propter ver, ynm*. Est autem ἀ incrementum nominis ἔαρ. Pu ἔαρ, breue 43 p. l. 1. Sic ἐαρινὸς penu. breui constat. 71. m. l. 1.

ἀπολήγει] tertia persona indic. præs. ἀπολήγω, ex ἀπὸ & λήγω, *cesso, desino*.

THEOCRITVS
IDYL. 9.

Τέττιξ ὠδὰ τέττιγι φίλος μύρμακι ὁ μύρμαξ.
ἕρπητες δ' ἰχθῦσιν, ἐμεῖν δ' ἀ μοῦσα κὠδά.
τῶν μοι πᾶς εἴη πλεῖος δόμος, ὕπνος ὃ νήν&
ἁδὺ' ἰὼν ἐξαπίνας γλυκερώτερον ἢ τὸ μέλισσας
ἀνθέα, ὅστον ἐμὶν μῶσα φίλα, ἐς δ' ὀρόωσι.
χαθδοῦσιν, τὸς δ' ἄπο ποτὰ δυλήσατο κίρκος.

Cicada quidem cicadæ amica, formicæ autem formica.
Accipitres autem accipitribus, mihi autem Musa & cantus,
Cuius mihi omnis sit plena domus; neq; somnus
Neq; ver subitum dulcius; neq; enim apibus
Flores, quantum mihi Musæ charæ sunt, quos enim aspicientes
Gaudent, eos sua potione non læsit Circe.

Formicæ formica, cicadæ est chara cicada;
Accipitri accipiter, mihi sed cum carmine Musa.

Hac

Hac mihi tota domus resonet, nam dulcior ista
Nec somnus, neq; ver fuerit, nec floribus aque,
Vt Musis ego, apes letantur, lumine nam quos
Aspiciunt propiore, hos lederepocula Circe
Non potiuere.

πτίλιξ, ὁ] *cicada* quintæ simpl. Τ τέτιγος. 49. p. l. 1. constat incremento longo. 53. m. l. 1. crebrio occurrit apud Theocritum & Homerum. πτίλιγσιν ἰοικότες, *similes cicadis.* Hom. de Senioribus Troiæ.

Μύρμηκι] Dorismus, pro μύρμηκι, ὁ μύρμηξ *formica.* Dorice μύρμαξ, 29. p. l. 1. 49 m. l. 1. ὁ μυρμηκιών, Τ μυρμηδών. Ω, seu μυρμηκιὰ *formicarum contubernium*, hoc est, *multitudo formicarum in vno cumulo.*

ἱρηκες] pro ἱερακες, vt ἱρηξ, pro ἱέραξ, *accipiter.* constat incremento longo. 46. m. l. 1. 49. p. l. 1.

ἰμὶν] Dat. Doricus, pro ἐμοὶ, *mihi*, a bἰγὼ.

ἀ μοσα] Dorismus, pro ἡ μοῦσα, 28. m. l. 1. 30. p. l. 1.

ᾠδὰ] pro ᾠδὴ, *cantio, Oda.*

τᾶς] art. præpos. pro τῆς.

πλεῖος] Poetice, pro πλέως. *plenus.* compar gradus. πλειότερος. Regitgentium. 36. m. l. 2.

δόμος, ὁ] a quo Latina vox *domus*, genere mutato.

ἐξαπινας] adverb. Dorice, pro ἐξαπίνης, *statim, subito.* Et est poeticum pro ἐξαίφνης.

αὔτα] Nomin. plur. vt πίγλα a breue hic elidtur.

χαῖδσι] tert a pluralis. Dorice, pro χηδοῦσι, à χαίω, *lator.* Dorice χαθ ω, χηθισι, χηδοῦσι, χηδεῦσι. 28 m. l. 1. 30. m. l. 1.

τὰς] art. præpos. Doricus pro τὰς. 42. m. l. 1.

δαλήσατο] Aoristus 1 med. tertiæ personæ, à δηλέω, Dorice, δαλέω, *lædo*, δηλήσω. ἐδήλησα, ἐδήλησάμην, τοῦ ληστεμώω, ἐδαλησω, ἐδαλήσατο, & ablato augmento, δαλήσατο.

κίρκα] Dorice; communiter κίρκη, Circe, venefica omnibus Poetis decantata, a qua Circea pocula.

MOSCHVS IN EPITAPHIO BIONIS.

αἰ, αἰ, ταὶ, μαλάχαι μὲν ἐπὰν κῆπον ὄλωνται,
ἢ πὰ χλωρὸς σέλινα, τό, τ' ὠὐαλὲς ἄλσος ἀὐξῆται,
ὕστερον αὖ ζώοντι κὴς ἐτεὸν ἄλλο φύοντι.
ἄμμες δ' οἱ μεγάλοι κὴ καρτεροὶ ἢ σοφὲὶ ἄνδρες
ὅππότε κ' ἀποθάνωμες ἰαύομες, αὐάκηστοι εὐχθόνι κοίλα.
εὕδομες οὐ μάλα μακρὸν, ἀτέρμονα, νήγρετον ὕπνον.

Hei, Hei, malvæ cum in horto interierunt,
Vel viride apium, vel florens cripsum anethum,
Postea reuiuiscunt, & altero anno renascuntur;
Nos vero qui magni & fortes aut sapientes viri sumus
Vbi semel mortui fuerimus, obscuri in terra concaua
Dormimus valde longum, infinitum, inexcitabilem somnum

Heu malvæ postquam campo periere patenti,
Atq; apium viride & quod pulchre floret anethum,
Posteriori anno demum reduiuæ viresciunt:
Nos vero magniq; & clari robore & arte
Cum semel occidimus, terræ non cogniti in oris
Dormimus longum sine meta, sineq; somnum.

αἰ, αἰ] aduerbium lugendi seu deplorandi, quo prius etiam vtitur Poeta in hoc Idyllio, & sæpius ipse Bion in Epitaphio Adonidis.

ταὶ] art. præpos. pro αἱ. 52. m. l. 1.

μαλάχαι] ἡ μαλάχη, *malua*, vtraq; breui.

κῆπον] Doricum, pro κῆπος, ὁ κῆπος, *hortus*.

ὄλωνται] Coniunct. mod., Aoristus 2. tertia plur. ab ὄλλυμι, ὀλῶ. *pereo, intereo*, sed fit quasi ab ὄλλω, Aor. ὠλόμην, ἀπώλομαι. *perii*, Aor. 2. Coniunct. ἐὰν ὄλωμαι, 258. m. l. 1.

ταὶ] producitur hic ob duas consonantes alterius dictionis. 20. m. l. 1.

σέλινα] τὸ σέλινον, *apium* media longa. Theocrit. Idyll. 3.

ἐμπλέξας καλύκεσσι καὶ εὐόδμοισι σελίνοις.
Intertextus folliculis & odorato apio.

τό, τ'

τό, τ'] Articulus præpos. neuter, & nota signum hypodiastoles, de quo in Grammat. 23. p. l. 1.

δύηλὲς] ὁ καὶ ἡ δύηλὴς, *floridus*, καὶ τὸ δύηλες, δυηλίω, *bene vireo. floreo.*

ἕλοι] ὁ ἕλος, *crispus*, ἡ ἑλότης, *crispitudo.*

ωὐήδου] τὸ, *anethum.* nomen herbæ.

ζώοντι] ἡ ζώω, poetico, pro ζέω, vivo, tertia pluralis, ind. c. mod., præt. temp. Dorice pro ζώωσι, nam Dores tertiam pluralem indic. modi præsent. temp. faciunt eandem atq; est Datiuus participii præsentis temporis, vt τύπτοντι, pro τύπτωσι, ζώοντι, pro ζώωσι, quia dicitur ζώων, ζώοντες. ζώοντι, Producitur illud ω, licet sit ante aliam vocalem. 28. m. l. 1.

φύοντι] pro φύωσι, persona Dorica, vt ζώοντι, pro ζώωσι, seu ζῶσι, prima breuis est.

ἄμμες] *nos*, pro ὑμεῖς, pronomen Æolicum. 93. p. l. 1.

κρατερεὶ] pro κρατερεῖ, metathesis literarum, sicut θάρσος pro θρασος, ὁ κρατερὸς, *fortis*, prima breui. Hom. ἀμφότερον βασιλῆός τ' ἀγαθὸς, κρατερός τ' αἰχμητής. *Vtrumq;, & Rex bonus, & fortis bellator.*

ὁππότι] Poetice, pro ὁπότε, sicut ὅπαν, ὁπποῖος, ὁππότε, ὁππόσος, ὁππότερος, pro ὅπη, ὁποῖος. 32. p. l. 1.

ωὧδα] hic est aduerbium, nam neutra pluralia vsurpant Græci pro aduerbiis. ἐς μῆλα πολλὰ πλάζῃ. Hom. *Qui multum errauit.* 236. p. l. 1.

θάνωμες] prima plur. Dorice pro θάνωμεν. 31. m. l. 1. Est autem prima persona plur. num. Aor. 2. Coniunct. modi, a θνήσκω, *morior.* Aor. 2. act. ἔθανον. Aor. 2 Coniunct. ἐὰν θάνω. plur. θάνωμεν. 261. m. l. 1. prima breuis est, quia in Aor. est 2. ἔθανεν. α est breue; & quod hinc sequitur, in omnibus aliis Aoristis, in quibus illud α repetitur. 60. m. l. 1.

ἀὐήκοοι] Dorice, pro ἀὐήκοοι, ὁ καὶ ἡ ἀὐήκοος, *inglorius, obscurus, ignobilis.* Item, *auditionis expers, qui non audit.* Prima syllaba corripitur, quia est α priuatiuum. Secunda producitur, quia est α Doricum. 54. p. l. 1. ἀὐήκοος ἔχειν, *non audire*, vel *esse inglorium.*

κοίλαι] Doricum, pro κοίλη, ὁ κοῖλος, *cauus*; ἡ κοίλη, τὸ

λη, τὸ κοῖλον. τὰ κοίλα τῆς γῆς, caua seu cauerna terræ.

εὕδομες] 10 εὕδω, ab εὕδω, κοιμῶμαι, dormio.

ἀτέρμονα] Accus. singularis. ὁ καὶ ἡ ἀτέρμων, sine termino. interminatus. ἀτέρμων αἰὼν, sempiternum æuum, seu æternitas. τὸ τέρμα, τοῦ τέρματος, meta finis, terminus, τερματίζω, termino finio, prima breuis est in voce ἀτέρμων, propter pru-rem particulam α.

νήχετον] ὁ καὶ ἡ νήχετος, inexcitabilis. Epithetum somni apud Homerum & alios, propter tarem autem somnum intelligunt mortem; Sonaem hæc est somnus νήχετος, à quo nemo excitari queat: vnde etiam χάλκεος ὕπνος, ferreus somnus, & dura quies nominari solet a Poetis. Componitur autem vox illa ex particula νή, quæ hic priuandi vim habet, & quasi ex ἐγερτὸς, seu ἐγρετὸς, ab ἐγείρω, excito. Vsurpatur etiam ἀνήγρετος, eadem significatione.

BIONIS IDYL. VI.

ΚΛΕΟΔΑΜΟΣ ΚΑΙ ΜΥΡΣΩΝ.

Cleodamus & Myrson.

Εἶαρος, ὦ Μύρσων, ἢ χείματος, ἢ φθινοπώρου,
ἢ θέρεος, τί τοι ἀδὺ; τί δ' οὐ πολὺ; οὔ χαμαὶ ἐλθεῖν;
ἢ θέρος, ἁνίκα πάντα πλέεται, ὅσσα μοχεύμες;
ἢ γλυκερὸν φθινόπωρον, ὁτ' αὐδράσι λιμὸς ἐλαφρός;
ἢ κὴ χείμα δύσεργον, ἐπεὶ κὴ χείματι πολλοὶ
ἁλπόμμοι θέλγονται ἀεργίᾳ τε κὴ ὄκνῳ;
ἢ τοι καλὸν ἔαρ πολὺ, οὐ δὲ; εἰπὲ τί τοι φρενῶ
αἰρεῖται· λαλίαν ἡδὺ ἐπέτραπεν ἀ σχολὰ ἡμῖν.
Μισθοῦνται σὺν ἐπιοῦσι γεωργοὶ ἔργα βροτῆσι.
πάντα ἡδὺ ἱερὰ τῶπα κὴ ἀδέα σὺν ἑκάτᾳ
ἐξερέω κλεόδαμε, τό μοι πάλαι ἄρτιον ἄλλων.
σὺν ἐθέλω θέρος ἦμαρ, ἐπεὶ τόκα μ' ἄλιος ὀπάτῃ.
σὺν ἐθέλω φθινόπωρον, ἐπεὶ νόσων ἄελα τίκτει.
ἦλον χεῖμα φέρειν, νιφετὸν κρυμούς τε φαεθύμοις,
εἴαρ ἐμοὶ τριπόδεσσιν ὅλῳ λυκόβαλε παρεῖη,
αὐτίκα μητίκτους, μήθ' ἅλιος ἄμμε βαρύνει,
εἴαρι πάντα κύει. πάντ' εἴαρος ἄδεα βλαστεῖ.
χ' ἁνὺξ αὐθρώποισιν ἴσα κὴ μοιρίος ἠώς.

CLEO-

CLEODEMVS ET MYRSON.

Vere, ô Myrſon, aut hyeme, aut autumno.
Aut æſtate, quid tibi iucundum? & quodnam magis optas aduenire?
An æſtatem, quando omnia abſoluuntur, quæcunq; laboramus?
An dulcē autumnū, quando hominibus fames leuis eſt?
An vero hyemē ad operā p gliā? quoniā & hyeme multi
Dum ſe calefaciunt oblectantur otio & p gutia.
An vero tibi pulcrum ver magis placet? hæc quid tibi animus
Eligit, loqui enim permittit otium nobis.
Mi. Iudicare non decet diuina opera mortales.
Omnia enim hæc ſacra ſunt, & iucunda, cui autem gratia
Dicam, Cleodeme, quodnam mihi ſit iucundius cæteris.
Non volo æſtatem eſſe, quoniam tunc me ſol torret,
Non volo autumnum, quia morbum fructus autumnales pariunt,
Per. ego ſim hyemem ſufferre, niues pruinaſq; timeo.
Ver mihi ter optatum toto anno adſit,
Quando neq; frigus, neq; ſol nos grauat.
Vere omnia fœcunda ſunt, omnia vere ſuauia germinãt,
Et nox hominibus par eſt & par dies.
Verne tibi Myrſon, vel hyems, autumnus an æſtas
Gratior eſt? quodnam cuiuſ horum tempus adeſſe.
An forte æſtatem; quia noſtros illa labores
Perficit autumnum an dulcem qui corpore pellit
Eurum? an brumam pigram, quo tempore multi
Ante focum ceſſant grataq; quiete fruuntur?
Dulcius eſt ne ijſus ver pulchrum? dic mihi quid mens
Optet. ſermonem concedunt otia talem.
M. Diuum opera haud par eſt humano examine pendi,
Et pariter ſacra ſunt hæc quatuor, & mihi grata.
Scire tamen quoniam cupis hoc, o Cleodeme, fateber,
Quod nam plus mihi placeat quam cætera tempus.
Æſtatem polo, radiis tunc ſolis aduror.

Haud

Haud cupio autumnum, nam ob fructus morbifer ille est.
Formido tristes hyemis glacieſq; niueſq.
Durare annum ver cuperem peramabile totum,
Tum neq; nos frigus, nec solis nos grauat ardor,
Omnia tunc fœtu, vel germine lata recenti,
Ipsa dies etiam spatium tunc solis adæquat.

ἔαρ ⊙] τὸ ἔαρ seu ἦρ, *ver*, de quo etiam supra. Quod autem Latini dicunt, *vere, æstate, nocte, die*, id Græci dicunt in Genitiuo. νυκτὸς καὶ ἡμέρας, *die, ac nocte* ἔαρος, θέρεος, *vere, æstate.* 91.m.l.1. Quid ergo tibi iucundum est, inquit Cleodemus, in vere, in æstate?

χείματος] τὸ χεῖμα, *hyems, bruma*, constat augmento breui. ὁ χιμὼν, & χιμῶν ⊙, *idem.*

φθινοπώρα] τὸ φθινόπωρον, *autumnus*, τὸ μετόπωρον, ἐξ ὁ φθινοπωρινὸς, *autumnalis.* Componitur à verbo φθίνω, *euanesco.* & ὀπώρα, *autumnus.* vnde φθινόπωρον proprie significat autumnum iam adultum, & vergentem in brumam, quamuis non raro, vt & hic, vsurpetur absolute pro autumno. Prima breuis est.

ἦ] obseruat vsum vocalæ ἦ, interrogat enim hic, *annè?*

ἁδύ] Dorice pro ἡδύ, *suaue* 21.b.

πλέον] *plus* compar. gradus. pro πλεῖον.

ἔρχαι] secunda persona Ionice, pro ἔρχῃ ab ἔρχομαι, *opto precor* ἔρχαι. hinc ablato ι, per ὁ iatam secund. ἔρχαι, corripitur. diphthongus ob sequentem vocalem. 28.p.l.1.

αὔτικα] Dorice, pro λαῦτικα, *quando*, penultima & vltima breues sunt, colligitur 1. ex accentu; nam si penultima esset longa, tum circumflectebatur, nam longa ante finalem breuem circumflectitur. 32.m.l.1.

τελείτω] à τελέω, Poetice, τελείω *finio, perficio.* τελέομαι, τελειόμαι. *finior, perficior.*

ὄσσα] pro ὅσα, Dor. 32.p.l.1.

μογέωμες] pro μογέομες, prima pluralis, à μογέω, *labore.* 30.m.1.31.m.l.1.

αὐδάσι] ὁ αὐδή, vtuntur quoque Latini interdum Datiuo Græco. Catullus Carmin. de nuptiis Pelei & Thetid.

Minyasin linquens Doris celebranda choreis.

Græce

Græce μινύσιν, à Recto μινυὰς, μινυάδος. Sic autem docti legunt illum versum Catuli. Propert.

Grata domus nymphis humida Thyniasin,
Idem *Nouimus Aeoniis est amor ab Dryasin,*
Idem, *Ah dolor ibat Hylas ibat Hamadryasin.*
Omnes sumentes casus Græci pro *Thyniadibus, Dryadibus, Hamadryadibus*

λιμὸς,] ὁ *fames.* ὁ λοιμὸς, *pestis.* Sed hic fœmininum. est λιμὸς, more Dorico prima longa est. Calab. lib. 4.

λιμοῖσιν' ὑγιαλέῳ δὲ δύκτυ, ὃν ἄγελον ἔτος.

Domitus immani pectore à sua fame.

δύσεργος.] ἀπὸ τοῦ δύσεργος, *difficilis facilis.* Hic δύσεργος, epithetum hyemis, idem est quod ignauum. Sunt enim hæc epitheta hyemis, quod homines reddat pigros & ignauos. Prima breuis est. 41. m. l. 1.

θάλπορροι] part. pass. à θάλπω, *foueo, permulceo,* θάλπομαι, *foueor, permulceor,* idemq; significat sequens verbum θιλγόντων. à θιλγομαι, θιλγω.

ἀεργίη,] Dor. locus, pro ἀεργία, ἡ ἀργία, *otium, vacatio,* ἀεργὸς, *otiosus,* ἀεργαὶ αἵδε ἑορταί. *Ignauis semper feriæ.* Prima breuis est; quia habet α priuans, penultima breuis alioquin, hic fit longa. 71. p. l. 1.

ὄλεσσεν] Aor. 2. a verbo ὄλλω, *placeo.* Aor. 2. indic. modi, ὄλλω, Attice ἐκὰν, & apposito σ, ὄλσω, ὄλσεις, ὄλσε, compitur illud ἀπὸ τοῦ ἀπόλλυμι. 18. p. l. 1.

ἐπιτρέπω.] Aor. 2. ab ἐπιτροπὴ, ex ἐπὶ, & τρέπω. Dorice, τρέπω. Aor. 1. ἔτραπα, media breui. 60. m. l. 1. 120. m. l. 1.

ἀσχολίαι] Doricum, pro ἡ σχολὴ, *otium,* ἡ ἀσχολία, *occupatio.*

κρίνεσθαι] Infinitiuus a κρίνω *iudico,* prima longa. 59. m. l. 1.

ἐπέοικε] præt. med. ἔοικα, cum ἐπὶ, ἐπέοικα. 117. m. l. 1. sumitur hic impersonaliter ὅτι ἐπέοικε, ἐστὶ πρέπον; *non decet, non conuenit.*

θεὸς, pro θεῖος, ὁ θεῖος, *diuinus.* Videtur autem dialysis Ionica, quasi à θέος.

βροτῶν] ὁ βροτὸς, *mortalis, homo*

ἐσθλὸν]

ἱερός] ὁ ἱερὸς, *sanctus*. prima longa, Poeticè ἰερός.

ἵκατι] aduerb idem quod ἕνεκα, *gratia, causa, Tuicausa dicam*. media longa est.

ἐξερεω] præsens vel futurum dissolutum, quasi ab ἔξω, fut. ἐρῶ, & dialysi, ἐρέω, cùm ἐξ, ἐξερέω.

πέλεν] tertia persona imperfect. à πέλω, *sum*, ἔπελον, ἔπελες, ἔπελε, ablato augmento πέλε, addito ν, πέλεν.

ἄμβλον] pro ἥδιον, *suauius*. compar. gradus. gen. neut. media breuis est. 71. m. l. r.

ἦμβι] Infin. Doricus pro εἶναι, *esse* 223. m. l. i.

τόκα] pro τότε, *tunc*. 31. m. l. i. corripitur hic α factum ex ε. 74. m. l. i.

ἄλιος] pro ἥλιος, *Sol*.

ὀπτῆ] tertia persona Dorica ab ὀπτάω, *asso, torreo*. l. ὀπτέεις, ὀπτᾶς, ὀπτάει, ὀπτᾶ & Dorice ὀπτῆ. 175 m. l. i.

ὥρια] ὥριος, *tempestiuus, maturus*. τὰ ὥρια *fructus*. sic dicti, quod suo quique tempore producantur, & maturescant. ὡρίως, *tempestiue mature*.

ὄλον] ὁ ὄλος, *pernicio sus, noxius*. idem quod ὀλέμιος.

φοβεῦμαι] pro φοβοῦμαι, Dorice, *timeo*.

τερπόμενον] ὁ καὶ ἡ τερπόμενος, *ter desiderabilis*, prima breuis est 42. p. l. i. πόθητος, ὠθεινόθητος. *desiderabilis, expetendus*, à πόθεω, *desidero, expeto*.

λυκάβαντι] Dat. sing. quintæ simpl. ὁ λυκάβας, *annus*. Poet. s hoc vocabulum frequens est. ὅλῳ λυκάβαντι, *toto anno*.

ἄμμε] Accus. dual. Æolicus, pro νῶ seu νῶϊ, ab ἐγώ, 93. p. l. i. Hic tamen, vt & alias sæpe apud Poetas vsurpatur pro accusatiuo plurali, ἡμᾶς, *nos*.

βαρυῖσι] à βαρύω, *grauo* Prima breuis est, media longa. 58 p. l. i.

χ' ὠνύξ] pro κὴ νύξ *Et nox*.

ἴσα] hic corripitur prima, ὁ ἴσος, alias producitur ἴσος, *æqualis* Sunt enim Græcis in quantitate syllabarum non quidem exleges; sed tamen valde liberi; cuius libertatis vnicum hic exemplum dabo. Primam vocis πμη pro-

producunt Poetæ tanquam natura longam. At Bion corrupit his versibus.

Μηδὲ λίπῃς ἀγέρωχον, ἐπεὶ καὶ τῷ φοῖβος ἀοιδὴν
Μισθὸν ἐδωκε τιμᾷ δὲ πὰ προγόμους κρείσσονας ποιεῖ.
Ne relinquas me sine munere nam & Apollo pro cantu
Mercedem dedit, honor vero res meliores facit.

ὁμοίῳ] Poetice, pro ὅμοιος, *similis.*

ἀὼς] Dorice, ἡ ἠὼς quartæ contractorum.

Et hæc breviter in hoc Idyllium elegantissimum Bionis. Reliqua studiosus adolescens facile proprio Marte intelliget.

* * *

Laus Deo, Virginiq; Matri Mariæ.

Biblioteka Jagiellońska
stdr0030522